

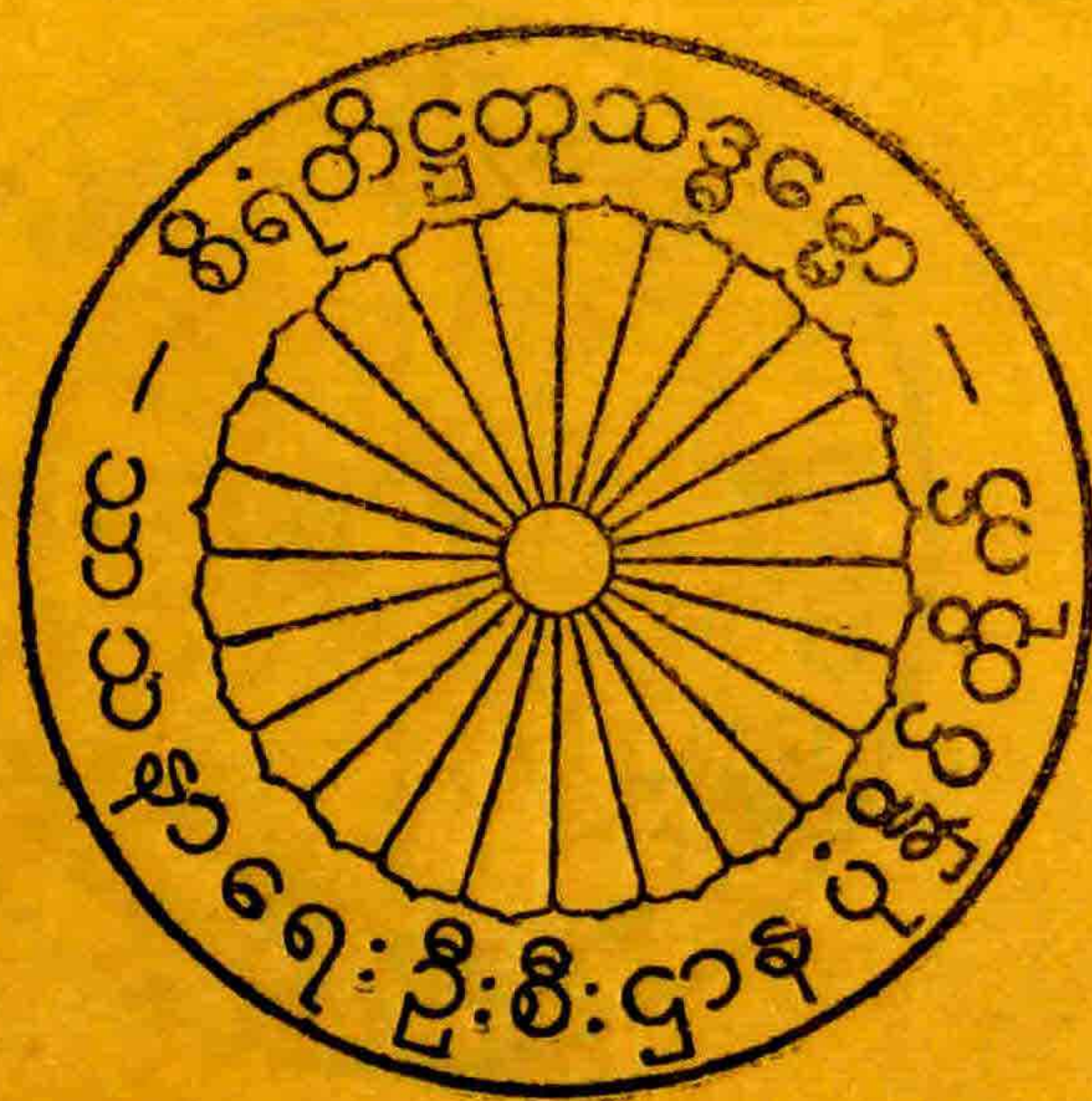
ပြည်ထောင်စုဆိုရှယ်လစ် သမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်
နိုင်ငံတော်သံဃမဟာနာယကအဖွဲ့
ပရိယတ္တိပညာရေးစီမံကိန်းအရ
စနစ် သစ် ပထမပြန် စာမေးပွဲ

ပထမကြီးတန်းအတွက်

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်္ဂြိုဟ်စာ

လင်္ကာနှင့် စကားပြေ

လက်ရွေးစင်

ပြည်ထောင်စု ဆိုရှယ်လစ်သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော်
သာသနာရေးဦးစီးဌာနပုံနှိပ်တိုက်၌ ရိုက်နှိပ်သည်။

ပြည်ထောင်စုဆိုရှယ်လစ် သမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်

နိုင်ငံတော်သံဃမဟာနာယကအဖွဲ့

ပရိယတ္တိပညာရေးစီမံကိန်းအရ

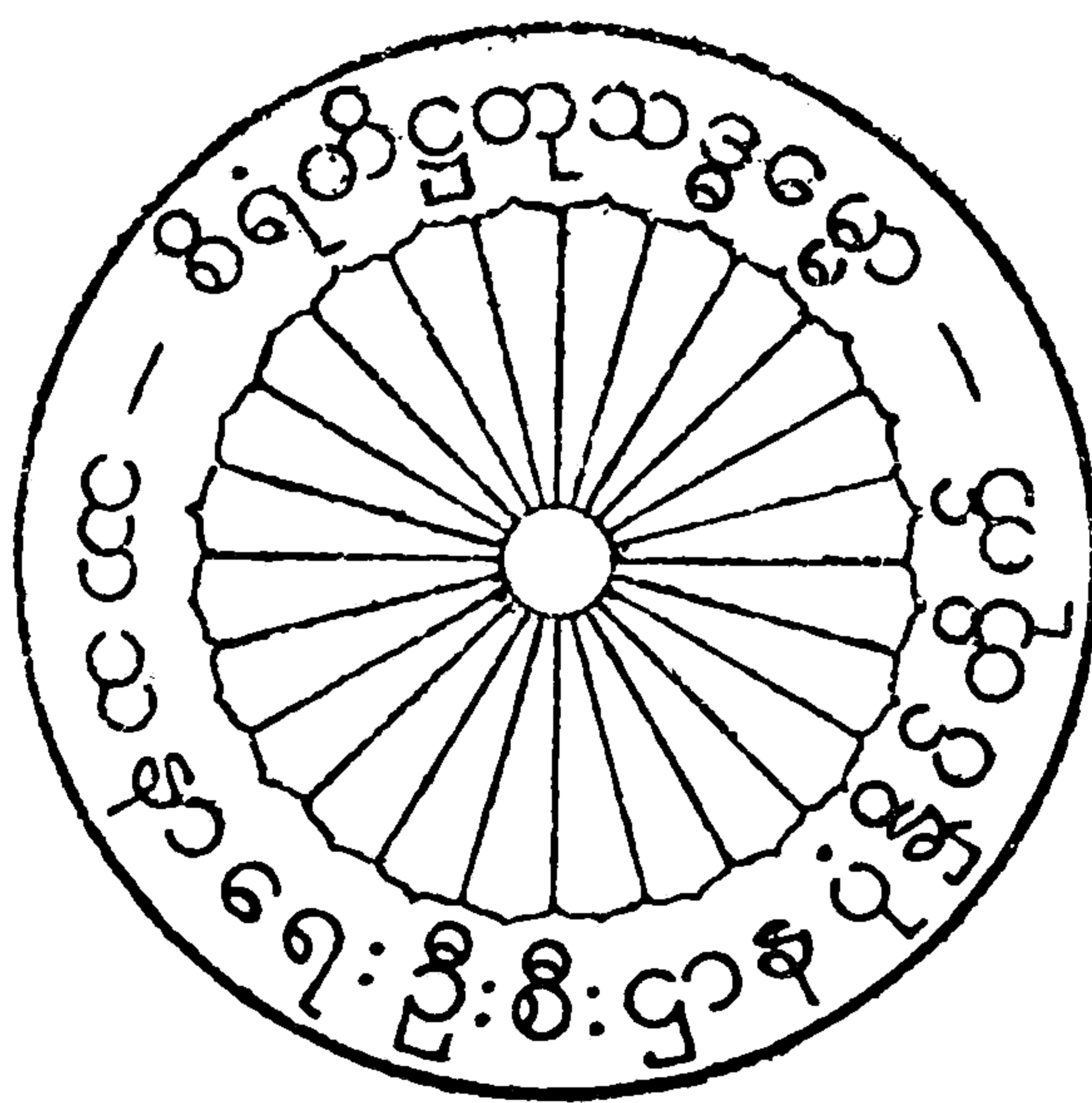
စနစ်သစ် ပထမပြန်စာမေးပွဲ

ပထမကြီးတန်းအတွက်

မူဝါဒသစ်သစ်မြန်မာစာ

လက်၁နှင့် စကားပြေ

လက်ရွေးစင်

ပြည်ထောင်စု ဆိုရှယ်လစ်သမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်
သာသနာရေးဦးစီးဌာနပုံနှိပ်တိုက်၌ ရိုက်နှိပ်သည်။

ရန်ကုန်မြို့၊ ကမ္ဘာအေး၊ သာသနာရေးဦးစီးဌာနပုံနှိပ်တိုက်တွင်
ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူး ဦးမြင့်မောင်
(မှတ်ပုံတင်အမှတ်-၀၂၄၀၅/၀၂၅၂၇) က ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသည်။

စနစ်သစ် ပထမကြီးတန်းအတွက်

ပုဒ္ဒတ္တသမာမြန်မာစာ (လက်ခ)

နိဒါန်း အမွှာ

“မဟာသုတကာရီ မဃဒေဝလင်္ကာသစ်” ဟူသော ပျို့ကဗျာကျမ်းကြီးကို မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၂၃၅-ခုနှစ်တွင် မန်လည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးဟု ကျော်ကြားတော်မူသော မန်လည်မြို့ ပြာသာဒ်ကျောင်းကြီးဆရာတော် ဘဒ္ဒန္တဇဝနမဇဇ ရံမြတ် ပြုစုတော်မူခဲ့သည်။ ဤကျမ်းကြီး၏ နောက်ခံ ဇာတ်ကြောင်းမှာ ကေနိပါတ်ဇာတ်အဋ္ဌကထာလာ မဃဒေဝဇာတ်ပင် ဖြစ်သည်။ ယင်းဇာတ်မှာလည်း မဟာနိပါတ်နေဇီဇာတ်တော်လာ မဃဒေဝ မင်း၏ အဖြစ်သနပ်ပင်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် “ငယ်ရွယ်စဉ် စာပေသင်ကြား လေ့လာစဉ်က အထူးကြည်ညိုခဲ့ဖူးသည့် နေမိဇာတ်တော်လာ မဃဒေဝမင်း အတ္ထုပ္ပတ္တိကို ဝိတ္တာရဝေဖန်၍ မြန်မာစကားသံဖြင့် လက်ခံစွာ ရေးသားအောင်စီကုံး” ခဲ့ကြောင်း ကျမ်းနိဒါန်း၌ အကျယ်ပြဆိုထားပေသည်။

ဤကျမ်းကြီးသည် မဟာသုတကာရီဟု ဆိုသည့်အတိုင်း လောကီလောကုတ္တရာ ဗဟုသုတ အဖြာဖြာတို့ဖြင့် လွန်စွာပြည့်စုံလှပါသည်။ ပိဋကတ်ကျမ်းမှစ၍ ဆေးကျမ်း၊ ဓာတ်ကျမ်း၊ မေဒင်ကျမ်း၊ အင်္ဂုရတ်ကျမ်း၊ နက္ခတ်ကျမ်းများကို လည်းကောင်း၊ ဝိဇ္ဇာဇော်ဂျီ တပသီတို့အပါအဝင် အင်းအိုင်ခဲလွဲ လက်ဖွဲ့မန္တရားဆိုင်ရာ ဂန္ဓာရီပညာများကိုလည်းကောင်း အရာဌာန အားလျော်စွာ ထည့်သွင်းစပ်ဆိုထားရာ လင်္ကာပုဒ်ပေါင်း ခြောက်ရာကျော်တွင် မည်သည့်ပုဒ်ကိုပင်ကြည့်ကြည့် သိစရာ မှတ်စရာ ဗဟုသုတ အဖြာဖြာတို့ဖြင့်သာ ပြည့်ကြွယ်လျက် ရှိပေသည်။

နိဒါန်းအမှာ

ပြည်ထောင်စု ဆိုရှယ်လစ်သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော် နိုင်ငံတော် သံဃမဟာနာယက အဖွဲ့ကြီးသည် ပထမအကြိမ် သာသနာတော် သန့်ရှင်းတည်တံ့ပြန့်ပွားရေး ဂိုဏ်းပေါင်းစုံ သံဃာ့အစည်းအဝေးကြီးက တာဝန်ပေးအပ်ထားသည့်အတိုင်း ခေတ်နှင့် လျော်ညီသော ပရိယတ္တိပညာ သင်ကြားရေးအတွက်—

- (၁) အကျင့်သိက္ခာ မြင့်မားစေခြင်း၊
- (၂) ပိဋကတ်ကျမ်းဂန် နှံ့စပ်စေခြင်း၊
- (၃) ပါဠိဘာသာ တတ်မြောက်ကျွမ်းကျင်စေခြင်း၊
- (၄) မြန်မာစာပေအရေးအသား တော်စေခြင်း—

ဟူသော မူကြီးလေးချက်နှင့်အညီ ချမှတ်သင်ကြားရာ၌ ယင်းမူကြီးလေးချက်ကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရာတွင် ပရိယတ္တိဆိုင်ရာ ပထမပြန်စာမေးပွဲကိုလည်း မူသစ်များချမှတ်၍ ကျင်းပခဲ့ပါသည်။

ပထမပြန် စာမေးပွဲတို့တွင်လည်း အတန်းတိုင်းမှပင် ယင်းမူလေးချက်မှ စတုတ္ထမြောက်ဖြစ်သော “မြန်မာစာပေ အရေးအသားတော်စေခြင်း” ဟူသော အင်္ဂါအရ ပရိယတ္တိစာသင်သားတိုင်း မြန်မာစာပေ၌ ကျွမ်းကျင်ထက်မြက်လာစေရန် မြန်မာစာဘာသာကို တိုးချဲ့ပြဋ္ဌာန်းပေးထားခဲ့ပါသည်။ အထူးအားဖြင့်ပထမပြန်စာမေးပွဲ၏ အမြင့်ဆုံးအတန်းဖြစ်သော ပထမကြီးတန်းဆိုင်ရာ မြန်မာစာဘာသာတွင် ဖော်ပြပါ မဿဒေဝလင်္ကာသစ်ကျမ်းမှ သင့်နိုးရာရာလင်္ကာစာပိုဒ်များကို ကောက်နုတ်ပြဋ္ဌာန်းထားရာ၌ ဆုံးမစာတွင် အကျုံးဝင်သော သံဝေဂါကာရခန်း (၇)ပိုဒ်၊ ပုတ္တောဝါဒခန်းမှ (၅)ပိုဒ် စုစုပေါင်း ပုဒ်ရေ ၁၂-ပိုဒ်ကို ပြဋ္ဌာန်းထားပေးခဲ့ပါသည်။

ယခုအခါ ထိုမဿဒေဝလင်္ကာမှ ပြဋ္ဌာန်းထားသော လင်္ကာပိုဒ်ရေ (၁၂)ပိုဒ်ကို မူရင်းကျမ်းမှ ကောက်နုတ်၍ ယင်းစာပိုဒ်တို့ပါ ခက်ရာခက်ဆစ်တို့ကို အောက်ခြေမှတ်ချက်ပြုလုပ်လျက် သတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းထားပေးသည်။

မဟာသုတကာရီ မဃဒေဝလင်္ကာသစ်ကျမ်းကို
ပြုစုတော်မူသော မန်လည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏

ထေရုပ္ပတ္တိ အကျဉ်းချုပ်

မဟာသုတကာရီ မဃဒေဝလင်္ကာသစ်ကျမ်းကြီးကို ပြုစုတော်မူခဲ့သော
မန်လည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် မြန်မာပြည်အထက်ပိုင်း အင်းတော်
မြို့နယ် မန်လည်မြို့ ခမည်းတော် ဦးထင်ညို မယ်တော် ဒေါ်ဖြေတို့မှ မြန်မာ
သက္ကရာဇ် ၁၂၀၃-ခုနှစ် နှောင်းတန်ခူးလဆန်း ၁၂-ရက် အင်္ဂါနေ့ ညဉ့်
၃-ချက်တီးကျော် ဝိသာခါနက္ခတ် မွန်းတည့်မတ်သောအချိန်တွင် ဖွားမြင်
တော်မူသည်။ ငယ်မည်မှာ မောင်မာဖြစ်၍ ၁၂-နှစ်သားအရွယ်တွင် ဝန်းသို
မြို့ တောင်ပေါ်ကျောင်း ဘုန်းတော်ကြီး ဦးပန်းအောင်ထံ၌ ပညာသင်
ယူသည်။ ၁၆-နှစ်သားအရွယ်တွင် ယင်းဆရာတော်ထံမှာပင် ရှင်သာမဏေ
အဖြစ်သို့ရောက်၍ ဘွဲ့မည်မှာ ရှင်ဇေယျဖြစ်လေသည်။

ရှင်သာမဏေဘဝတွင် အရှင်နန္ဒမဉ္ဇူထံ၌ ပါဠိအဋ္ဌကထာဋီကာများကို
သင်ကြား၍ ၁၂၂၅-ခုနှစ်ဦးအချိန် သက်တော် ၂၂-နှစ်တွင် ရဟန်းအဖြစ်
သို့ ရောက်သည်။ ရဟန်း ၁-ငါးရသော် မူလရဟန်းဖြစ်သော သိမ်ကို
ဝိနယကုက္ကုစ္စဖြစ်၍ ၎င်းနှစ် တပေါင်းလတွင် မဲဇာမြစ်အတွင်း နဒီသိမ်၌
ဒုတိယအကြိမ် ဥပသမ္ပဒကံပြုပြန်၏။ ယင်းဒုတိယအကြိမ် ရဟန်းခံသော
အချိန်မှစ၍ ရဟန်းဝါကို အတည်ပြုတော်မူသည်။

ရဟန်း ၃-ဝါမြောက်တွင် မန္တလေးမြို့ အနောက်ပြင် ထီးလင်းတိုက်၌
ဝါဆိုတော်မူ၍ ပိဋကတ်တော်များကို လေ့လာအားထုတ်တော်မူသည်။
ထို့နောက် မန်လည်မြို့ဝန် မင်းထင် မင်းလှ သမန္တရာဇာက ပြန်လည်ပင့်
လျှောက်၍ မန်လည်မြို့ လေးထပ်ကျောင်းသို့ ပြန်လည်ကြွရောက်တော်
မူလျက် စာပေပို့ချကာ ကျမ်းဂန်များကို ရေးသားတော်မူသည်။

ရဟန်း၁၀-ဝါရ အချိန်တွင် သာမဏောဘဝက သင်ကြားခဲ့သော နေမိ
ဇာတ်တော်လာ မဃဒေဝမင်း အကြောင်းအရာကို ကြည်ညိုတော်မူရင်း
ရှိသည်နှင့် ဤမဃဒေဝလင်္ကာသစ်ကျမ်းကြီးကို စတင်ရေးသားစီကုံးတော်
မူသည်။ သို့သော် သာသနာရေးကိစ္စများပြားလှ၍ မပြီးမဆုံးပဲ ပြတ်လတ်
နေပေရာ ၁၂၆၆-ခုနှစ်တွင်မှ ပြန်လည်ဆက်လက်ရေးသား၍ ၁၂၆၆-ခု
တော်သလင်းလပြည့်ကျော် ၁၄-ရက် သောကြာနေ့ ည ၈-နာရီအချိန်တွင်
အောင်မြင်ပြီးဆုံးခြင်းသို့ ရောက်ပေသတည်း။

မန်လည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ဤမဃဒေဝလင်္ကာကျမ်းကြီး
အပြင် သတပဒိကပုစ္ဆာကျမ်း ဝဇီရူပမဗျာကရဏကျမ်း စသည် ကျမ်း
ပေါင်း ၂၀-ကျော် ပြုစုတော်မူခဲ့၍ ၁၂၈၂-ခုနှစ်၊ တော်သလင်းလဆန်း
၁၃-ရက်နေ့ သက်တော် ၇၉-နှစ် သိက္ခာပော် ၅၆-ဝါအရတွင် ပျံလွန်
တော်မူခဲ့လေသတည်း။

၅-သံဝေဂါကာရခန်း

(ကောက်နုတ်ချက်)

တသေဝံ ပလိတပါတုဘာဝံ အာဝေဇ္ဇန္တဿ သရီရေ သေဒေါ
ဥပ္ပဇ္ဇိ၊ သရီဆု သေဒါ မုဉ္ဇိံသု၊ သာဠကာ ပိဋေတွာ အပနေတဗ္ဗာ
ကာရပ္ပတ္တာ အဟေသုံ။

၁၃၇။ ဤသို့ခြင်းရာ၊ မင်းမြတ်စွာ၏၊ ကေသာမြရိုး၊ သေ့ညှိုး
ခွေတပျောင်း၊ ဆံတချောင်းမျှ၊ ရုပ်ပြောင်းမှုခြား၊ ဖြူသောအားဖြင့်
ထင်ရှားအသစ်၊ ပေါ်သည့်ဖြစ်ကို၊ စိစစ်ဉာဏ်ယှဉ်၊ ဆင်ခြင်စဉ်နှိုက်၊
ပညိနှိုး၊ သတိမလွတ်၊ သဟောတ္တပ္ပ၊ မြတ်ဉာဏ်ဖြင့်၊ ယမင်းကြီး

၁။ မြတ်သော မသဒေဝမင်း။

၂။ မြရောင် မြရိုးကဲ့သို့ စိမ်းညိုသောဆံပင်။

၃။ ပျောင်း-ပြောင်း၊ စာကိုယ်တွင်၊ ဤအမှတ် လက္ခဏာပြု၍ ခွဲထား
စပ်ဆိုထား၏။ ပျောင်း - ပျော့ပျောင်းညှိုးခွေခြင်း၊ ပြောင်း-
ပုံသဏ္ဌာန်ပြောင်းခြင်း။

၄။ ဆံပင်တပင်။

၅။ ယခုခေတ်သုံး (၌)၊ အရှည်ရေး (နှိုက်)။ ယင်းကို အဘို့ န
ဟထိုး၍ အသတ်တင် နှိ-ဟု ရေးရာမှ ဖောက်ပြန်၍ (၌)ဖြစ်
လာ၏။

၆။ ပညိနှိယ-ပညိနှိ။

၇။ သဟ-ဩတ္တပ္ပ=ကြောက်လန့်မှုနှင့်တကွ ဖြစ်သော သံဝေဂဉာဏ်
တမျိုး၊ “သံဝေဂေါတိ သဟောတ္တပ္ပဉာဏံ” (မူလဋီကာ)

၈။ ငရဲကြီး ၈-ထပ် တံခါးပေါက်တို့၌ ရုံးထိုင်၍ စစ်ဆေးရသော
စာတုမဟာရာဇ်မျိုးအဝင် ဝေမာနိကပြိတ္တာမင်း။

ထိပ်ထက်စီး၍၊ အပြီးခုပင်၊ ကြာမတင်ခင်၊ လျင်တောက်တပတ်၊
မြန်ရွတ်ရွတ်တံ၊ မလွတ်ဆွဲငင်၊ ယူမည့်သွင်သို့၊ ထင်ဘိရကား၊ တရား
လက်တွေ့၊ တစေ့စေ့ဖြင့်၊ မမေ့ စိတ်တော်၊ မပျော်မပြန့်၊ ထိတ်လန့်
ကြောက်ခြင်း၊ သည်းအူချင်းအောင်၊ ကိုယ်တိုင်းနှလုံး၊ မီးအုံး
သောတူ၊ လှိုက်လှိုက်ဆူလျက်၊ ရှေးရှု၊ ရွှေဉာဏ်၊ မြင်တော်သန်သည်။ ။
ပူပန်ချွေးကျယိုစီးတည်း။ (၁)

၁၃၁။ လေးအသင်္ချေ၊ တသိန်းကြွအောင်၊ လွန်လေခဲ့လျှင်း၊
ကမ္ဘာဘွင်းက၊ ထွန်းလင်းရွှေဉာဏ်၊ ပွင့်ပြလွန်သား၊ ငါးမာရ်ပယ်
နှိပ်၊ အောင်တံဆိပ်နှင့်၊ နှစ်ကျိပ်သုံးပါး၊ ရှင်တော်များတွင်၊ ရှေး

-
- ၁။ လျင်မြန်ခြင်း၊ လျင်မြန်တို့မှာ ခေတ်သုံးဖြစ်၍ တောက်တပတ်
ရွတ်ရွတ်တို့မှာ ပေါရာဏစကားများဖြစ်သည်။
- ၂။ ခြင်း၊ ချင်း ခွဲထားစပ်၊ ချင်းမှာ ချင်းနင်းဝင်ရောက်ဟုဆိုလို၏။
- ၃။ သံဝေဂဉာဏ်ဖြင့် တိုက်ရိုက်နှလုံးသွင်းသည်။
- ၄။ ကမ္ဘာပေါင်း လေးအသင်္ချေနှင့် တသိန်းအရေအတွက်၊ ဒီပင်္ကရာ
မြတ်စွာဘုရားပွင့်ရာ ကမ္ဘာမှ ဤဘဒ္ဒကမ္ဘာအထိ ကြာမြင့်သော
ကာလ။
- ၅။ ဒေဝပုတ္တ၊ ကိလေသ၊ အဘိသင်္ခါရ၊ ခန္ဓ၊ မစ္စဟူသော မာရ်
ငါးပါးကို ပယ်ရှား နှိမ်နင်း အောင်မြင်တော်မူသော။
- ၆။ ဒီပင်္ကရာမြတ်စွာဘုရားမှကဿပမြတ်စွာဘုရားအထိ ဘုရား ၂၃ဆူ။
† ဤအမှတ်လက္ခဏာတို့မှာ ခွဲထားများ ဖြစ်ပါသည်။ ပင့်ရစ်
သတ်သံ သတ်ပုံလေ့လာရန်အတွက် အရေးကြီးသောအချက်များ
ပင် ဖြစ်သည်။

ဖျားနာမ၊ ကောဏ္ဍညနှင့်၊ မင်္ဂလမြတ်စွာ၊ ဆုမေဓာ၊ သုဇာတာ၊ ဖုဿ
ဝေဿဘူ၊ သုံးဆူတဖန်၊ ကကုသန် ကောဏာဂမန၊ ကဿပတို့၊ လော
ကသုံးပါး၊ ပွင့်ထင်တရားစဉ်၊ ပယ်တရားအိမ်ရာ၊ သာသနာဟု၊ မဟာ
သမာဓိ၊ ဗုဒ္ဓဘ၌၊ အတရတော်လစ်၊ ရဟန်းဖြစ်၍၊ ရွှင်ချစ်ဘုရား၊
မြတ်ကိုးပါး၏၊ ရွှေဘွားစက်အောက်၊ ညွတ်ရောက်ဦးတင်၊ လျှိုးဝင်
ဝပ်တူး၊ ထံပါးကပ်ဆည်း၊ ခယမ်းပည်းလျက်၊ ခံနည်းရယူ၊ ဂေါတြ
ဘူနှင့်၊ အတူရှေးရှိ၊ နှလုံးထိအောင်၊ ဝိပဿနာ၊ မဟာဝဇီရ၊ ဉာဏ
အထူး၊ လေ့လာဖူးသား၊ ကျေးဇူးဥပ၊ နိဿယကြောင့်၊ ဘဝယုတ်၊

-
- ၁။ “ကောဏ်းမင်္ဂလသု၊ ဖုဝေကကော ကဿပေါ” ဂေါတမလျှာ
သမဏာဘဝ၊ ကိုးကြိမ်၊ ဗုဒ္ဓအမည်တော်။ ။ဂေါတမမြတ်စွာ
ဘုရားအလောင်း ရဟန်းဖြစ်ခဲ့သော ဘုရားကိုးဆူ။
- ၂။ မဟာ-ကြီးကျယ်သော၊ သမယ-အချိန်အခါ၊ ဗုဒ္ဓဘ-ရခဲ့သော
ရဟန်းအဖြစ်။ အလွန်ရခဲ့လှစွာသော ဘုရားသာသနာတော်၌ ရခဲ့
သော ရဟန်းအဖြစ်ကို ရ၍။
- ၃။ ခြေတော်ရင်း၌ ခဝပ်ဆည်းကပ်လျက်၊ ပည်း-မှာ များပြားဟု
အဓိပ္ပာယ်ရ၍ အကြိမ်များစွာ ဆည်းကပ်၍-ဟူ၏။
- ၄။ ဂေါတြဘူဉာဏ် အနုလောမဉာဏ်တိုင်အောင်။ (ဘုရားလောင်းတို့
ဘုရားဖြစ်ရန် ပါရမီဖြည့်သည်ဖြစ်၍ အနုလောမဉာဏ် တိုင်ရုံသာ
ဝိပဿနာကို အားထုတ်သည်။)
- ၅။ မဟာဝဇီရဝိပဿနသမ္ပသနဉာဏ်တော်ပေါင်း ကုဋေသုံးသန်း
ခြောက်သိန်းတို့ကို ပွားများခဲ့သည်။
- ၆။ ဥပနိဿယကျေးဇူး-အားကြီးသော အကြောင်းဖြစ်၍ ကျေးဇူး
ပြုတတ်သောတရား။

မြတ်၊ လူနတ်တိရစ္ဆာန်၊ သဏ္ဌာန်ထိုထို၊ ဖြစ်ရာကိုယ်၌၊ လိုလို
လည်းကောင်း၊ ဗောဓိလောင်းတို့၊ အကြောင်းအကျိုး၊ ကောင်းနှင့်
ဆိုးကို၊ ထိုးထိုးထွင်းထွင်း၊ ဆရာကင်းလည်း၊ သိခြင်းတံထွား၊ မေ့
တာသည်။ ။မဟာသိဒ္ဓိ၊ ဉာဏ်ကြီးတည်း။ (၂)

၁၃၉။ ရူပါရူပ၊ သဘာဝ၏၊ မုချလက္ခဏာ၊ အာရုံ၊ အာ-
ရမ္မဏိ၊ လက်ကိုင်မိသို့၊ သိသည့်အရာ၊ ပစ္စက္ခတည်း၊ ကြောင်းကကျိုး
ထောက်၊ ကျိုးရောက်ကြောင်းယုံ၊ ဆ၍သိမှု၊ မည်ဘိနာမ၊ နုမာန
တည့်၊ သဂ္ဂမောက္ခ၊ နိဗ္ဗာန်ကို၊ ကြံဆကြပ်ကြပ်၊ သိစအပ်ကား၊

-
- ၁။ သဏ္ဌာန်-ပုံပန်းသွင်ပြင် လူနတ်တိရစ္ဆာန်ဘဝတို့၌ ဖြစ်သော
ပုံသဏ္ဌာန်အမျိုးမျိုး။
  - ၂။ ဘုရားလောင်း။
  - ၃။ ဖြစ်မှီးစဉ်လာ ဓမ္မတာ၊ တံထွားကား-ပေါရာဏ၊ ဓမ္မတာကား-
ပါဠိ၊ အဓိပ္ပာယ်အတူတူ။
  - ၄။ ကြီးကျယ်သော ပြီးစီးမှု၊ (ဘုရားလောင်းတို့သည် တိရစ္ဆာန်ဘဝ
၌ပင် ဖြစ်သော်လည်း အကြောင်းအကျိုးကို ဆင်ခြင် သိမြင်နိုင်
သည်မှာ ပါရမီတော်၏ မဟာသိဒ္ဓိတန်ခိုးဖြစ်သည်ဟု ဆိုလို၏)။
  - ၅။ ရုပ်နာမ်သဘောတရား။
  - ၆။ ကေန့်မှတ်သားမှု။
  - ၇။ စိတ်စေတသိက်တို့ မွေ့လျော်ရာ ရူပါရုံစသော အာရုံ ၆-ပါး။
  - ၈။ အာရုံ ၆-ပါး၌ မွေ့လျော်တတ်သော စိတ်စေတသိက်များ။
  - ၉။ မျက်မှောက်ထင်ထင် သိမြင်ခြင်း။
  - ၁၀။ ကြံဆ၍ သိမြင်ခြင်း။
  - ၁၁။ သဂ္ဂ-နတ်ပြည်၊ မောက္ခ-ထွက်မြောက်ရာ၊ နိဗ္ဗာန်-နိ-ဝါန၊ တဏှာ
ကင်းရာ နိဗ္ဗာန်။

ဩကပ္ပနံ၊ ခေါ်မှတ်ကြတည့်၊ သုံးဝသိဒ္ဓိ၊ ကျမ်းအယှိတွင်၊ စိစစ်
 မှန်စွာ၊ လက္ခဏာဖြင့်၊ ဇရာဦးပြောင်း၊ မီးကြီး လောင်လျက်၊
 အကောဇီပမာ၊ ဆောင်ရုပ်ဝါနှင့်၊ ငါးဖြာ ပဉ္စက်၊ ခန္ဓာပျက်ကို၊
 သန်လျက်မိုးချီ၊ မမိမချင်း၊ ပြုံးထားခြင်းဖြင့်၊ အတင်းမကွာ၊ နောက်
 ထပ်ပါ၍၊ တွေ့ရာသင်္ချိုင်း၊ ရုပ်မဆိုင်းပဲ၊ ပိုင်းအံ့ဆတ်ဆတ်၊ လိုက်နေ
 တတ်သည့်၊ သူသတ်ယောက်ျား၊ ရန်သူလားသို့၊ တရားချက်ကျ၊
 ပစ္စက္ခဖြင့်၊ လက်ရကိုင်မိ၊ ဒိဋ္ဌသိ၍၊ မချီမဆုံ၊ ပျော်မဝံ့အောင်၊
 လတ္တံ့၊ တျားတျား၊ သေမင်းအားကိုး၊ သောက်စားငဲ့ရည်း၊ နေရ
 ချည်းဟု၊ ခိုက်ခြည်း၊ စိုက်ခြည်း၊ အမြင်သည်းလျက်၊ လက်ဇာည်း
 မကွာ၊ အမြဲသာလျင်၊ မရဏသတိ၊ ထင်ဘိရကား၊ ကြောက်အား

၁။ ယုံကြည်သက်ဝင်၍ သိခြင်း။

၂။ ပစ္စက္ခသိဒ္ဓိ၊ အနုမာနသိဒ္ဓိ၊ ဩကပ္ပနသိဒ္ဓိ။

၃။ အိုခြင်းတရား။

၄။ ခန္ဓာငါးပါး (လှူသတ်သမား ငါးဦးနှင့်တူသော ခန္ဓာငါးပါးကား
 သန်လျက်မိုး၍ လိုက်နေသည်ဟူသော အာသိဝိသောပမသုတ်လာ
 စကား)

၅။ ဒိဋ္ဌမုက်မြင်သိ၍။

၆။ အနာဂတ်ကာလဟောဝိဘတ်၊ လတ်တော့အံ့-လတ္တံ့။

၇။ နီးနီး-လူနီး။ (ပေါ)

၈။ မျှော်လင့်။ (ပေါ)

၉။ အလျင်အမြန်၊ (ပေါ)

၁၀။ ယှဉ်းယှိ၊ (ပေါ)

၁၁။ ကွာကြပ်ကြပ်။ (ပေါ)

၁၂။ မရဏသတိ-သေရအံ့ဟု အမြဲလုံးသွင်းမှု။

၆ စနစ်သစ် ပထမကြီးတန်း ဗုဒ္ဓဘာသာ မြန်မာစာ

မဆိတ်၊ သံဝေဟိတ်ဖြင့်၊ တထိတ်လလ၊ စိတ်မချပဲ၊ နေ့ည မူးမူး၊
သေမင်း၊ ရှေးလျှင်၊ ယူး၊ ယူး၊ နီးစွာ၊ ရှေ့ပက်ပါဝယ်၊ တည်လာသော
လာ၊ မနားကန်၊ မသွေလွန်အောင်၊ ရှေ့ဉာဏ်အာဒိ၊ မီးနှယ်ညီ
သည်၊ မိုးထိလောင်ဖွယ်၊ ထိန်၊ ညီးတည်း။ (၃)

(သေခြင်းသဘောကို သူသတ်ကဲ့သို့ ကြံစည်၍ ဆိုသော ပရိကပ္ပါ-
လင်္ကာရရှိသော ပိုဒ်တည်း။)

၁၄၀။ အာဒိနဝ၊ မြတ်ဉာဏ်ဖြင့်၊ ကာယဉာဏ်ကိုယ်၊ နေ့တိုင်းအို၍၊
အလိုမလိုက်၊ မီးသို့မြှောက်သာ၊ လောင်တိုက်ပမာ၊ ပြစ်ကြီးစွာကို၊
စသချာစိစိ၊ မြင်တော်မိက၊ မချိကိုယ်ဝယ်၊ မီးနှယ်နှုန်း၊ နှုန်း၊
နှုန်းလည်းမီးပုံ၊ ဝန်းအုံခြေရံ၊ မိသံမောင်းမ၊ စာကုမပြား၊ မိဖုရား
နှင့်၊ သားတော်သမီး၊ ရှေ့ပြည့်ကြီးလည်း၊ ညီးညီးစောက်လောင်၊
မီးနှယ်ပြောင်၍၊ တိမ်းရှောင်မသာ၊ ကွယ်ရာမရ၊ လှူလောကတွင်၊
ငဲ့ထက်ခက်သူ၊ တလှူမယှို၊ ဟူဘိစလောက်၊ ထိတ်ကြောက်ပြင်းစွာ၊

၁။ သံဝေဂဟေတု-သံဝေဂဖြစ်ကြောင်းတရား။

၂။ တထိတ်လန့်လန့်။

၃။ အလွန်နီးကပ်သည်။ (ပေါ)

၄။ မူးမူးနှင့်အနက်တူ။

၅။ မျက်မှောက်။ (ပေါ)

၆။ အာဒိနဝဉာဏ်-ရုပ်နာမ်တရားတို့၏ အပြစ်ကို မြင်သောဉာဏ်။

၇။ မီးပမာ၊ နှယ်၊ နှုန်း၊ နှုန်းတို့ကား အတူဟူသောအနက်ကို ပြသည့်
ဥပမာ ဇောတကပုဒ်တို့တည်း။

၈။ ဘုရင်မိဖုရားတို့၏ အမြဲအရံ နန်းတွင်းသူများ။

ဤလူ့ရွာကို၊ ကမ္ဘာပျက်စီး၊ သံဝေဒသို့၊ စိတ်ကပ်လဲ၊ ထင်အမြဲ၊
 ကြောင့်၊ ဝမ်းထဲမဆံ့၊ ကိုယ်လုံးနဲ့၍၊ သေအံ့မယွင်း၊ မှတ်ယူခြင်း
 ဖြင့်၊ သေမင်းတံမန်၊ အံ့မုန်မလွဲ၊ သေစာစွဲပြီး၊ ဝံ့ရဲမကြောက်၊
 ထိပ်ထက်ရောက်ဟု၊ နေကျောက်ပဒုမာ၊ ရွှေကြာမိုးခ၊ နှမ်းလှလှသို့၊
 တမျှညှိုးတယော်၊ မမေ့လျော့ပဲ၊ ထိုတရော်သံဝေ၊ ရလေလေတိုင်း၊ အနေ
 မခံ၊ မင်းမာန်ညံ့လျက်၊ မဝံ့ပျော်ရေး၊ ယိုသည့်ချေးဖြင့်၊ ခြံထွေး
 ကိုယ်တူင်၊ ကိုယ်တော်ဆင်သား၊ ဒုယင်သိန်းတန်၊ ရွှေဖျင်မွန်နှင့်၊
 မမုန်အဖိုး၊ ရွှေဆိုးလည်း၊ ရေမိုးမလွတ်၊ စိုခဲစွတ်သို့၊ မပြတ်မစဲ၊
 ဖပ်ဖပ်ရှုံးမျှ၊ ကိုင်စွဲလိမ့်ကျစ်၊ ရေနွယ်စစ်၍၊ ညစ်ရကမန်း၊ မခန်း
 တို့နိုင်၊ ကိုယ်လုံးအိုင်အောင်၊ ပြိုင်ပြိုင်စက်စက်၊ စီးယိုထွက်သည်။ ။
 နန်းထက်စိတ်တော်စံတံငြီးတည်း။ (၄)

၁၄၁။ စံငြီးစိတ်တော်၊ လောဇ်မင်းကျော်လျှင်၊ မပျော်နန်းထက်၊
 ဝမ်းတော်ပျက်၍၊ နှစ်သက်မယို၊ နေမချီဘူး၊ ဇာတိဇရာ၊ ဗျာဓိ မရဏ?

-
- ၁။ ကမ္ဘာပျက်မီးကြီးလောင်သည်မှ ငြိမ်းသည်အထိကို သံဝေဒကပ်ဟု
ခေါ်သည်။
  - ၂။ ဆံပင်ဖြူတပင် ပေါက်လာခြင်းသည်ပင် သေမင်းထံမှ လွတ်လိုက်
သော တမန်ဟု ထင်သည်။
  - ၃။ နေထိသော ပဒုမ္မာကြာပန်း၊ မိုးမိသောကြာပန်းကဲ့သို့။ (ကျောက်
ထိခိုက်၊ ပုတ်ခတ်ခြင်း)
  - ၄။ တသိန်းတန်သော မင်းဝတ် အင်္ကျီ။ (ဒုယင်၊ ဒုရင်)
  - ၅။ ချောမွေ့ကောင်းမွန်သော ရွှေချည်ထိုးအဝတ်အထည်။
  - ၆။ စိတ်တော်ပျက်၍၊ စိတ်ကို ဝမ်းနှင့်တင်စား၍ ဆို၏။
  - ၇။ ဇာတိ၊ ဇရာ၊ ဗျာဓိ၊ မရဏ၊ အပါယ်ဆင်းရဲ၊ အတိတ်ဝဋ်ဆင်းရဲ၊
အနာဂတ်ဝဋ်ဆင်းရဲ၊ ပစ္စုပ္ပန်အာဟာရရှာမှီးရခြင်းဆင်းရဲ (သံဝေဒ
ဝတ္ထု ၈-ပါး)။

အပါယနနှင့်၊ ဒုက္ခမဆိတ်၊ အတိတ်နာဂတ်၊ ခုတ္တမာန်၊ ပစ္စုပ္ပန်ဟူ၊
ရှစ်တန်ဝတ္ထု၊ သံဝေဂတုင်၊ အိုမှုဇရာ၊ ရောက်ခြင်းရာနှိုက်၊ မဟာ
သံဝေဂ၊ မိုးကြိုးကျသို့၊ ကြီးလှရှိန်စော်၊ ရွှေဉာဏ်တော်ဝယ်၊
ရှုမျှော်မယုတ်၊ ယထာဘူတဖြင့်၊ သမုတ်ရေလှိုင်း၊ စံတုနှိုင်းအောင်၊
ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ၊ ထင်တော်စွာ၏၊ အာကာဂောင်းကင်၊ စမထင်
သို့၊ ဤသင်္ခါရ၊ ဟူသမျှလည်း၊ နိစ္စဓုဝ၊ သဿတဖြင့်၊ ထာဝရမြီး
ရာ၊ မယ့်ဗ္ဗာဘူ၊ (ပေမာတသီး၊ တသက်ပြီးလျက်၊ ကျီးတသား
ပေါက် နောက်နှိုက်မသား၊ တကြိမ်သာသို့၊ ဇရာမရဏ၊ ဤဓမ္မလည်း၊
တကဝမှာ၊ ဓမ္မဘာလှိုင်း၊ သတ္တဝါထိုထို၊ တကြိမ်အိုက၊ နောက်ကိုတ
လည်း၊ ပျိုသည်မယ့်၊ သေသည်ထိတည်း၊ သေပြီးနောက်မှ၊ ဖန်တခါ
မျှ၊ ပြန်လာရှင်လာ၊ မယ့်ဗ္ဗာဘူ၊ တရာတမ်းလောက်၊ ဝေခြမ်း
ကောက်သော်၊ ဆယ့်ခြောက်နှစ်ရွယ်၊ သူငယ်ဗလ၊ ဟူစကြ၏၊ ထိုမှ
နောက်ဝယ်၊ ခုနစ်ဆယ် အောက်၊ ခြောက်ဆယ် ရောက်အောင်၊
မဘောက်သူပျို၊ အသက်ကိုကား၊ သူအိုခေါ်ထုံး၊ အရွယ်သုံးတည်း၊

၁။ ကြီးမားသောထိတ်လန့်မှုသံဝေဂ။

၂။ ယထာဘူတ-ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ။

၃။ နိစ္စ, ဓုဝ, သဿတ, ထာဝရ-မြဲခြင်းအနက်တူ ပါဠိများ။

၄။ အိုခြင်းတရား, သေခြင်းတရား။

၅။ အရွယ်သုံးပါးကို ပြသည်၊ မွေးသည်မှ တဆယ့်ခြောက်နှစ်အထိ
ဗလ သူငယ်အရွယ်၊ တဆယ့်ခြောက်နှစ်မှ ခြောက်ဆယ်အထိ
တရုဏ-သူပျို၊ ထိုမှအထက် ဇရာ-သူအိုအရွယ်ဟူ၏။

ဆုံး၏မှန်စွာ၊ သေမြဲသောရှင်)၊ ဝိဇ္ဇာ^၁ဇောဂျီ၊ တပသိနှင့်၊ လော
ကီဣဒ္ဓိပါဒ်၊ လွန်ကြီးမြတ်သည့်၊ မိုးနတ်ဗြဟ္မာ၊ ဖြစ်စေကာလည်း
ပညာဆေးဝါး၊ မန္တနားဖြင့်၊ ကုစားအရိုး၊ တန်ခိုးဖန်ဆင်း၊ အိုသေ
ခြင်းမှ၊ ရှောင်ကွင်းဘယ်မှာ၊ လွတ်နိုင်ရာလိမ့်၊ ဓမ္မတာကိစ္စ၊ ဗဟိဒ္ဓ
က^၂၊ သိတဉာဏာ၊ နှစ်ဖြာဉာဏ်၊ ဓာတ်မီးစုဖြင့်၊ လေးခုမဟာ^၃၊
ဘုတ်ခန္ဓာကို၊ စကြဝဠာတိုက်ကြီး^၄၊ ဝိုက်ဆီးကာမိုး၊ တွင်းဝန်အိုး^၅

- ၁။ မန္တန်ဆေးဝါးအတတ်စသည်တို့၌ကျွမ်းကျင်၍ ကောင်းကင်ပျံခြင်း စသည် တန်ခိုးအမျိုးမျိုးတို့ရှိသူ။
- ၂။ အကျင့်အစွမ်းအားဖြင့်သိဒ္ဓိပြီးမြောက်သူ၊ ယောဂီ-ဇောဂီ-ဇောဂျီ၊
- ၃။ ခြိုးခြံသောအကျင့်ရှိသူ ရသေ့ ရဟန်း၊ တပ-အကျင့်၊ သိ-ရှိ၊ (ပါ)
- ၄။ လောကီဆေးဝါး အင်းစသည်တို့ဖြင့် စိတ်တန်ခိုးပြီးမြောက်မှု။
- ၅။ မန္တန်-တစုံတရာသောအကျိုးကျေးဇူးအလို့ငှာ ဥံ့သြောင်းစသည် ခံ၍မန်းမှုတ်ရသော ဂါထာစကားစု (မန္တန်နှင့်မကြားသည့်အတူတူ ပင်ဖြစ်သည်၊ မန္တန်မှာ ပါဠိမှ ဆင်းသက်၍ မကြားမှာ သက္ကတမှ ဆင်းသက်သည်)။
- ၆။ အပ၊ ခန္ဓာကိုယ်မှ အပဖြစ်သော ဓာတ်သဘော။
- ၇။ သိတ-အအေးဓာတ်၊ ဉာဏ-အပူဓာတ်။
- ၈။ အပူဉာဏ အအေးဉာဏ ၂-ပါး။
- ၉။ ပထဝီ၊ အာပေါ၊ တေဇော၊ ဝါယော၊ မဟာဘုတ်လေးပါး၊ မြေ၊ ရေ၊ မီး၊ လေလည်းဟူ။
- ၁၀။ စက္ကဝါဠပါဠိမှ စကြဝဠာဟု သက္ကတအရေးသို့ ပြောင်းသည်၊ ဝန်း ဝိုင်းမြင့်တက်သော တောင်။ ၎င်းတောင်မြင့် ပိုင်းခြားအပ်သော လောကဓာတ်အစု။
- ၁၁။ အိုးကြီးတလုံး၏ အတွင်းဘက် အဝန်းအဝိုင်း။

နှိုက်၊ အခိုးလူလူ၊ ကျိုက်ကျိုက်ဆူအောင်၊ ရှိန်ပူအုတ်အုတ်၊ နေ့တိုင်း ပြုတ်၏။ ဤဘုတ်ကာယ၊ ကရဇ၏။ အန္တမည်ခြင်း၊ ကိုယ့်အတွင်း လည်း၊ ပူပြင်းသဘော၊ မပြတ်ပြောသည်။ တေဇောဓာတ်ရှိန် မီးငြီးတည်း။ (၅)

၁၄၂။ တေဇောဓာတ်ရှိန်၊ တထိန်ထိန်ကြောင့်၊ သားပိန်ရေခန်း၊ နေဝယ်လှန်းသို့၊ မတလန်းရပ်ဝါ၊ ချည့်ပမာလျှင်၊ ကေသာရွှေကံ၊ ဖောက်ပြားကွက်၍၊ ပျက်ခဲလက္ခဏာ၊ တင်တုံလာပြီ၊ ပညာဆေးဝါး၊ ဘယ်စွမ်းအားမျှ၊ ကြိုးစားအံ့ဌာ၊ မတတ်ရာတည့်၊ (ဗိုလ်ပါရထား၊ ဆင်မြင်းများနှင့်၊ လေးမြားမီးပေါက်၊ အမြောက်ကျည်ဆံ၊ ညံ့ ပစ်ကြေး၊ မိုးနှုတ်ဖွဲ့သား၊ စစ်ပွဲသဘင်၊ စင်ပြင်ဝယ်၊ ရင်မြေက တုတ်၊ ခံမဆုတ်ပဲ၊ မယုတ်ခွန်အား၊ ရဲတည်ကြားလျက်၊ ယော ဟ်ကျော ပီပီ၊ လက်ရုံးချီ၍၊ ခံပြီလာလှည့်၊ လာလှည့်ခံပြီ၊ စိုးမထီဟု၊ ယှဉ်မှီကိုယ်ချင်း၊ လျင်အပြင်းဖြင့်၊ အတင်းဝင်ခုတ်၊ သိမ်းနှယ်သုတ်၊ ဆည်း၊ သူရုတ္တရော၊ သူရဲမကျော်တို့၊ ရဲဘော်အပေါင်း၊ မြေတိမ်း

-
- ၁။ မိဘတို့၏ သုက်သွေးကြောင့်ဖြစ်သော ခန္ဓာကိုယ်။
  - ၂။ အတွင်း။
  - ၃။ ချည်ပင်နှင့်တူသော။
  - ၄။ ညိုသောဆံပင်။
  - ၅။ ဆင်တပ်၊ မြင်းတပ်၊ ရထားတပ်၊ ခြေသည့်တပ်ဟူသော စစ်အင်္ဂါ လေးပါး။
  - ၆။ စစ်လက်နက်များ။
  - ၇။ ရဲရင့်သော စကားကို ဟစ်ကြွေးလျက်။
  - ၈။ ကြောက်ရွံ့စိုးရိမ်ခြင်းမရှိ။
  - ၉။ သိမ်းငှက်ကဲ့သို့ ထိုးသုတ်လျက်။
  - ၁၀။ သူရ-ဥတ္တရ=ရဲရင့်မှုလွန်ကဲသော သူရဲကောင်း။

စောင်းမျှ၊ လေးကြောင်းသေနင်^၁၊ ဗျူဟာဆင်လည်း^၂၊ အောင်မြင်
 ဖို့ရာ၊ မဟုတ်စွာတည်း၊) ခန္ဓာကိုယ်ဆိုး၊ ဤရုပ်မျိုးကား၊ တိုး၍မပျို၊
 အိုသာအိုခဲ၊ ပျက်ပြိုမဆိတ်၊ တည်တံ့ညီတံ့ဖြင့်၊ တမ္မှိတ်မစဲ၊ (တည်
 မမြဲရှင့်၊) ဘောက်လဲဖြစ်ချုပ်၊ မီးဟုပ်ဟုပ်သို့၊ နံရုပ်နှစ်ခု၊ ပစ္စည်း
 ပြု၍^၃၊ပေါင်းစုဖြစ်ကြ၊ သင်္ခတဟု^၄၊ သဘာဝမျိုး၊ (ကောင်းအဆိုး
 ဖြင့်)၊ ကြောင်းကျိုးမျှသာ၊ ထင်စပါ၏၊ အကောအတံ၊ နှစ်မယ့်
 ကြောင့်၊ ပကတိတံကိုယ်၊ မတည်လိုဘူး၊ ပျက်ဂိုလ်အထု၊ ထိုအစုတွင်၊
 အာယုပ္ပည^၅၊ ခယနှစ်မှ၊ အဖြာဖြာကြောင့်၊ ဗြဟ္မာတို့အား^၆၊
 စုတိဌား၏၊ နှစ်ပါးမည်ထ၊ ထိုခါယနှိုက်၊ ဟောရကောပါ^၇၊ ထည့်
 ၍သာလျှင်၊ လေးဖြာအပေါင်း၊ နတ်သေကြောင်းတည်း၊ ၎င်းထိုမှ၊

၁။ သေနင် = သေနင်စစ်အင်္ဂါ ၄-ပါး။ (ပါ)

၂။ ဗျူဟာ = စစ်ဆင်ခြင်း။ (ပါ)

၃။ ဟုပ်ဟုပ် = အလျင်အမြန် (ပေါ) မီးအလျင်အမြန် လောင်
 သကဲ့သို့။

၄။ နာမရူပ = နာမ်ရုပ်၊ (ပါ) နာမ်ကို အတိုရေး နံ။

၅။ ပစ္စယ = ပစ္စည်းအကြောင်း အထောက်အပံ့။ (ပါ)

၆။ ပြုပြင်စီရင်အပ်သော သဘောတရား။

၇။ အာယုက္ခယ = အသက်ကုန်၍ သေခြင်း၊ ပုညက္ခယ = ကုသိုလ်ကံ
 ကုန်၍သေခြင်း။

၈။ ဗြဟ္မာတို့သေခြင်း ၂-မျိုး။

၉။ အာဟာရပြတ်၍ စုတေခြင်း၊ အမျက်ထွက်၍စုတေခြင်း (ဗြဟ္မာတို့
 စုတေခြင်း ၂-နှင့် ပေါင်း၍ နတ်တို့စုတေခြင်း ၄။

မနုဿကား၊ ခယန္တစ်ချက်၊ ဥဘယက်နှင့်၊ လက်နက်ဟူပေ၊ ဥပစ္စေ၂
ဖြင့်၊ လေးထွေအလို၊ သေကြောင်းဆို၏၊ ထိုထိုသေခြင်း၊
မကင်းသတ္တဝါ၊ သေကြရာနှိုက်၊ ဝိဇ္ဇာသိပ္ပံ၊ ဣဒ္ဓိစသား၊ ထိုမျှအားလုံး၊
လက်ချဆုံး၏၊ သုံးဆယ့်တစ်၊ ဘုံအရပ်ဝယ်၊ မလပ်များစွာ၊ ကျင်
လည်ပါသည့်၊ သတ္တဝါမြတ်ယုတ်၊ ထို အစုတ်ကား၊ သမုဒြာ၊
စက္ကဝါနှင့်၊ မဟာပထဝီ၊ မေဒနီ၊ မြင်းမိုရ်၊ ယုဂန္ဓုရ်တို့၊ ပျက်
ပြိုဖန်ဖန်၊ ကြိမ်ကြိမ်ပြန်လည်း၊ အလွန်မြီးတလှ၊ ခိုင်ခံ့စွာသား၊ မှု
လနစ်မြွာ၊ အဝိဇ္ဇာနှင့်၊ တဏှာမြစ်ငုတ်၊ ရင်းမပြတ်၍၊ မြတ်ယုတ်

-
- ၁။ အယုက္ခယ၊ ကမ္မက္ခယ၊ ဥဘယက္ခယ = အသက်တမ်းကုန်ခြင်း၊
ကံကုန်ခြင်း၊ ၎င်းနှစ်ပါးကုန်ခြင်း။
- ၂။ ဥပစ္စေဒက = အသက်ကံ မကုန်မီ ကပ်၍ဗျတ်တတ်သောကံ
ကြောင့် လက်နက်စသည်ထိ၍ သေခြင်း (၁-ပါး-၃-မျိုးနှင့်
လူတို့သေခြင်း ၄-ပါး)။
- ၃။ ပညာ၊ အတတ်၊ တန်ခိုးတို့ပါ သေရာ၌ ပါကြရ၏ဟူ။
- ၄။ အများ (ပေါ)။
- ၅။ သမုဒ္ဒ(ပါ)၊ သမုဒြ(သ) = ပင်လယ်သမုဒ္ဒရာ။
- ၆။ စက္ကဝဠာ (၁၄၁-ပိုဒ်၊ ခက်ဆစ် ၁၀-ကြည့်)။
- ၇။ မြေကြီး။
- ၈။ မြေကြီး၏ ပရိယာယ်။
- ၉။ မေရ (ပါ)မြင်းမိုရ်တောင်၊ မေရ-ပါဠိကို-စွဲ၍ ရ်-ရသတ်ထည့်ရေး
သည်။
- ၁၀။ ယုဂန္ဓရ = ယုဂ-နေလအစုံ၊ ဓရ-ဆောင်။ မြင်းမိုရ်တောင်၏ အနီး
ဆုံး အရံတောင်။
- ၁၁။ အမြစ် ၂-မြွာ၊ (အဝိဇ္ဇာနှင့် တဏှာကိုဆို၏)။
- ၁၂။ သစ္စာလေးပါးကို ဖုံးလွှမ်းတတ်သော မောဟ။
- ၁၃။ တပ်မက်ခြင်း။ (ပါ)

ဘဝ၊ ဇာတိရ-က၊ အိုကြသေကြ၊ မနေရဘူး၊ လူကနတ်က၊ ဖြစ်သ
မျှပင်၊ မြင်သမျှမျိုး၊ ဒုက္ခအိုးတည်း၊ လုံစိုးပိုင်ပိုင်၊ တည်မနိုင်ခဲ့၊
မခံနိုင်ပျက်၊ မပျက်နိုင်ခံ၊ ဝဋ်ထုံးစံရှင်း၊ တရံကိစ္စ၊ မသွေရဘူး၊ ဒုက္ခ
မြီးစွာ၊ ဓမ္မတာဖြင့်၊ ဇရာမရဏ၊ သုံးဌာနဟု၊ ဘဝစက်ဝိုင်း၊ ဤဆစ်
ပိုင်းကား၊ ဖြစ်တိုင်းရောက်နေ ခရီးတည်း။ (၆)

၁၄၃။ လောကခြင်းရာ၊ လူတို့ရွာဝယ်၊ ဒိသာဒါဟု၊ ဓမ္မကေတု
ထင်ပြု ဥပါတ်၊ ဥကြတ်ရပ်လောင်၊ တဘောင်၊ စနည်း၊ တော်
လည်းငှက်သံ၊ မိုးယံဒိဗျ၊ အန္တရေနှင့်၊ ဘောမနတ်ကိတ်၊ နိမိတ်တံမျှင်၊

-
- ၁။ ဝဋ် (ပါဠိ) အဖန်တလဲလဲဖြစ်ခြင်း၊ လည်ပတ်နေခြင်း၊ ကိလေသ၊
ကမ္မ၊ ဝိပါက-ဝဋ် ၃-ပါး။
  - ၂။ အရပ်လောင်ခြင်း၊ ‘ဒိသာဒါဟောတိ ဒိသာကာလုသိယံ၊ အဂ္ဂိ-
သိခါ ဓမ္မသိခါဒိဟိ အာကုလဘာဝေါဝိယ’ (သီ ဌ ၁၊ ၉၀)
  - ၃။ ကိတ်ဂြိုဟ်အခိုးထွက်ခြင်း။
  - ၄။ ဥပါတ - ဥကြတ်-ကိတ်-ကျိတ်၊ (ဒိသာဒါဟနှင့် အတူတူပင်)။
  - ၅။ အရူး၊ ကလေး၊ သဘင်သည်-စသည်တို့စကား။
  - ၆။ ချွေပြေးနိမိတ်အဖြစ်ဖြင့် ပြောဆိုသောစကားသံ၊ အမှုကိစ္စအတွက်
သူတပါးစကားကို လိုက်လံနားထောင်၍ နိမိတ်ကောက်ခြင်း။
  - ၇။ မြေကြီးမြည်ဟည်းခြင်း။
  - ၈။ အထက် ၃-၄ တို့၌ ပြအပ်သော ဥကြတ်-ကိတ်-ကျိတ် တို့သည်
ကောင်းကင်၌ ပေါ်သော ဒိဗျကိတ်၊ ကောင်းကင်နှင့် မြေကြီး
အကြား ပေါ်သော အန္တရိက္ခကျိတ်နှင့် မြေကြီး၌ပေါ်သော
ဘောမကျိတ်ဟု သုံးမျိုးပြားသည်။
  - ၉။ နိမိတ္တ(ပါ)၊ အရိပ်အရောင်၊ တံမျှင်လည်း အတူတူပင် ဖြစ်သည်။

ဂြိုဟ်ယုဉ်ထိခတ်၊ နေကြတ်လကြတ်၊ ဥပါတ်မျှင်ပါး၊ နတ်ရှစ်ပါးတို့၊
ထင်ရှားပေါ်ထွက်၊ စည်းလက်ညှည်း၊ တိုင်ကျိုးဆည်ပေါက်၊
တန်းအောက်ကျအံ့ပိ၊ အနှိပ်ဒနာ၊ ကိုယ့် ဇာတိဝယ်၊ ကောဇာဇီ

၁။ အင်္ဂါ၊ ဗုဒ္ဓဟူးစသောဂြိုဟ်ချင်း ပူးမှု၊ ယုဉ်မှု။

၂။ နေလဘို့ကို ရာဟုဗမ်းခြင်း (ငပုပ်ဖမ်းသည်ဟု ဆိုကြ)။

၃။ ဥပါတ်သည် မြေမျိုခြင်း၊ မိုးကြိုးကျခြင်း၊ ကျားစားခြင်း၊ ဘီလူး
သတ်ခြင်း၊ လှေနှစ်ခြင်း၊ သွေးအံ့ခြင်း၊ ရူးသွပ်ခြင်း၊ မိကျောင်း
ဝင်ခြင်းဟု ဂ-ပါးရှိ၏။

၄။ ယင်းဥပါတ် ဂ-ပါးကိုပင် ဣန္ဒြိယ၊ အင်္ဂါ၊ ယမ၊ နရာယန၊ ဝရုဏ၊
ဝါယု၊ သွေဗ္ဗမ္မ၊ သောမ ဟူ၍ အမည် ဂ-ပါးဖြင့်ဆိုကာ နတ်
ဂ-ပါးဟု ခေါ်၏။ (နေခိတ္တကဓိဇ္ဇာကျမ်း၌ အကျယ်ပြသည်)။

၅။ ဇာတိ၌ပါသော စန်းလက်ကိုပင် စည်းလက်ဆိုသည်။ ၎င်းညှိ
ခြင်း၊ ညှိခြင်းကို ဆို၏။

၆။ ဇာတာခွင်၌ နက္ခတ်တိုင် အနုအထားမကောင်းခြင်း၊ ပဋိသန္ဓေ
တိုင်ဦး ပြည့်စုံနက္ခတ်နှင့်အာယုန်းတူမှု တိုင်ကျိုး၏၊ ဆည်နက္ခတ်
နှင့်တူမှု ဆည်ပေါက်၏။

၇။ သုံးဘန်ပေါ် နိစ်ဟောနည်း၊ နံတိုင်တွင် မိမိသက်ရောက်ဂြိုဟ်
အောက်သို့ကျနေခြင်း၊ အိပ်နေခြင်း၊ တိုင်ခြေသို့ရောက်နေခြင်း။

၈။ မိမိမွေးဖွားချိန် ဂြိုဟ်နက္ခတ်များတည်နေပုံကို ရေးမှတ်ထားသော
စာ။

၉။ ၁၂-ရာသီခွင်တွင် အသီးသီးရောက်ဆဲ တည်ဆဲဖြစ်သော ဂြိုဟ်စု။

ကောဝိန်၊ ဆတ္တိန်၊ ဩဝါဒ၊ နဝင်း၊ နက္ခတ်၊ မိတ္တုနတ်ဟု၊
ပါဒ်ပါဒ်ခြောက်ခု၊ မြေပွေးတု ဟို၊ အာယုခိုက်ထိ၊ ပုတိဘင်္ဂ၊

- ၁။ မွေးဖွားချိန်၌ ၁၂-ရာသီစက်တွင် ရှိသော ဂြိုဟ်စု။
- ၂။ ဆတ္တိ သ(ပါ)၊ ၁-ရာသီ၌ရှိသော အင်္ဂါ ၃၆-စိတ်။
- ၃။ ၁-ရာသီ၏ သုံးပုံတပုံ ကာလအပိုင်းအခြား။
- ၄။ ၁-ရာသီ၏ ကိုးပုံတပုံ ကာလအပိုင်းအခြား။
- ၅။ ရာသီစက်ဝန်း၌တည်သော ကြယ်အစု၊ အသုဝဏ်စသော နက္ခတ် ၂၇-လုံး။
- ၆။ လူတို့ကို သတ်တတ်သော နတ်နှင့်တူသော ပါဒ်ခိုက်များ။ ၁၂-ရာသီ ခွင်တွင် မိစ္ဆာ၊ သိဟ်၊ ဓနု၊ သုံးရာသီကို တေဇောအိမ်=တေဇော ရာသီခေါ်သည်။ ကရုဏဋ္ဌိ၊ ဗြိစ္ဆာ၊ မိန်-သုံးရာသီကို အာပေါအိမ်= အာပေါရာသီခေါ်သည်။ ၁-ရာသီ တရာသီ၌ နက္ခတ်(၉)ပါဒ်စီရှိရာ တေဇောအိမ်သုံးရာသီတို့၌ အဆုံးသုံးပါဒ်စီယူ(၉)ပါဒ်။ အာပေါ အိမ် သုံးရာသီတို့၌ အစသုံးပါဒ်စီယူ(၉)ပါဒ်။ ဤ(၁၈)ပါဒ်ကို လူတို့ ကို သတ်တတ်သောနတ်နှင့်တူသောကြောင့် မိတ္တုနတ်ဟု တင်စား ခေါ်ဆိုသည်။
- ၇။ နက္ခတ်ဟ ခုံး၏ လေးစိတ်တစိတ်သည် ပါဒ်မည်၏။ တေဇောအိမ် သုံးရာသီတို့၌ အစ(၁)ပါဒ်စီ။ အာပေါအိမ် သုံးရာသီတို့၌ ကိုးခု မြောက်အဆုံး (၁)ပါဒ်စီ။ ဤပါဒ်(၆)ခုတို့ကို အဆိပ်ပြင်းထန် သော မြေပွေးပမာ လွန်စွာဆိုးရွားသောအကျိုးကို ဖြစ်စေတတ် သောစေတတ်သောကြောင့် ‘ပါဒ်ပါဒ်ခြောက်ခု၊ မြေပွေးတု’ဟုဆို သည်။
- “ပါဒ်ပါဒ်ခြောက်ခု၊ မြေပွေးတု၊ တဆယ့်နှစ်ခု နဂါးတု၊ တဆယ့် ရှစ်ရပ်၊ မိတ္တုနတ်”ဟု ဒွါဒသနိကျမ်း ၂၄၁-၌ မိန့်ဆိုသည်။
- ၈။ ယခင်ဆိုခဲ့ပြီးသော နက္ခတ်ပါဒ်ခိုက်များသို့ အာယုစန်းနက္ခတ် ထောက်ရှိနေခြင်း၊ အာယုစန်းနက္ခတ် ပါဒ်ခိုက်ကြုံခြင်း။
- ၉။ မဟာဘုတ်တုက်နည်းအရ အညွှန်း ၃-အိမ်။

မရဏနှင့်၊ ကဏ္ဍသုံးခွင်၊ ထွက်ဝင်ကြုံလာ၊ ဒဿမသန့်၊ အတန်
မကောင်း၊ သံတောင်းစီးနင်း၊ ပါပါချင်း၍၊ မလင်းမပွင့်၊ အရိဋ္ဌ
သင့်က၊ အရှင်လျော်စွာ၊ ယုံကြည်ဖြင့်၊ ဆရာ ဟူးရား၊
ပဏ္ဍိတ်မုချားဘို့၊ ကုစားစိတ်ဖြေ၊ ပျောက်လွင့်စေ၏၊ သေနိမိတ်ဟု

၁။ နက္ခတ်ပါဒ်အစွန်းမရှိပဲ ပြတ်သော ရာသီသုံးခွင်။ နက္ခတ် ၂၇-လုံးကို
၁၂-ရာသီဖြင့် ခွဲဝေရာ တရာသီ တရာသီ၌ နက္ခတ် ၂-လုံး၊ ၁-ပါဒ်စီ
ရ၏။ မိဿရာသီ ၂-လုံး ၁-ပါဒ်။ ပြိဿရာသီ ၄ လုံး ၂-ပါဒ်။ မေထုန်
ရာသီ ၆-လုံး ၃-ပါဒ်။ ကရကဋ္ဌရာသီ ၉-လုံးတိတိ စသည်ဖြင့်ရေတွက်
သော် နက္ခတ် ၉ လုံးတိတိပြတ်သော ကရကဋ္ဌရာသီ။ နက္ခတ် ၁၈
လုံးတိတိပြတ်သော ပြိစ္ဆာရာသီ။ နက္ခတ် ၂၇-လုံး တိတိပြတ်သော
မိန်ရာသီ။ ဤသုံးရာသီကို ကဏ္ဍသုံးခွင်ခေါ်သည်။ ယင်းကဏ္ဍသုံး
ခွင်တို့တွင် တခွင်ခွင်သို့ အာယုစန်းနက္ခတ်ရောက်လျှင် ခိုက်တတ်
သည်ဟု ဆိုလိုသည်။

- ၂။ အာယုဒါယဒဿ၊ နက္ခတ္တိကီဒဿ စသည်တို့မကောင်းခြင်း။
- ၃။ ဇာတာ၌ လင်မူစ၍ ရာသီကွက်များကို လက်ဝဲရစ် ရေတွက်ကာ
ဗျာယာစသော မကောင်းသော အကွက်အတန်များသို့ အာယုစန်း
ရောက်နေခြင်း။
- ၄။ ရာဟုဂြိုဟ်၏ ၁၂-စိတ် တစိတ်၊ သို့မဟုတ် ရာဟုဂြိုဟ်၏ ဂြိုဟ်ငယ်။
ထိုဂြိုဟ်စီးနင်းခြင်း။
- ၅။ စန်း၊ လက်၊ မွေးနံ စသည်တို့သို့ ငါပဂြိုဟ်များ ချင်းနင်း ဝင်ရောက်
ခြင်း၊ စီးနင်းခြင်း။
- ၆။ အရိဋ္ဌ(ပါ)သေအံ့သောနိမိတ်။
- ၇။ ကျိန်းကြေရန် လှူဒါန်းခြင်းစသည် ပြုလုပ်ခြင်း။
- ၈။ ဟောရာ၊ ဗေဒင်တတ်သူ။(ပါ)
- ၉။ ပဏ္ဍိတ၊ ပညာရှိ။(ပါ)

အရိဋ္ဌဆံဖြူ၊ ပေါ်လာသူအား၊ ဘယ်လူဘယ်နတ်၊ ပြုနိုင်တတ်လိမ့်၊
ဝေဒတ္တယံ၊ နီတိ^၁စသား၊ ထိုမျှသွယ်သွယ်၊ ပရိယာယ်နှင့်၊
ဥပါယ်တံမျဉ်း၊ ဉာဏ်ယှဉ်ကြိုးစား၊ မတတ်အားဘူး၊ လေးပါးနှယ်ရိုး၊
ယုတ်မြတ်မျိုးတို့၊ တန်ခိုးတေဇာ၊ ဘုန်းပညာနှင့်၊ ချမ်းသာယှိယံ၊
မယှိယံပင်၊ မျက်စိကြောင်ကြောင်၊ နားယောင်ကောက်စင်း၊ ခံတွင်း
ဟောင်းလောင်း၊ ဥက္ခောင်းလုံးလျား၊ နားကားကားနှင့်၊ သွားတိကျေး
ကျေး၊ ထိပ်ပြုံးပြုံးလျှင်၊ ဖြစ်မြဲမပျက်၊ ခြေလက်ဖြာဖြာ၊ အင်္ဂါဟူထ၊
ထင်သမျှကား၊ ဥပသက္ကံ၊ (အကြောင်းပြသား၊ ဆိုးလှ) လက္ခဏာ၊
(မချွတ်ခွာလျှင်) အိုနာခမ္မ၊ မရဏ၏၊ ပုဗ္ဗနိမိတ်^၂၊ သေအရိဋ္ဌတည့်၊
အနိဋ္ဌဖိုလ်^၃၊ ပါပဂြိုဟ်တို့၊ ဤကိုယ်တရား၊ နှိပ်စက်စား၏ မိုးဖျားထိန်း၊
†ကျောက်တံပြီးသား၊ တောင်ကြီးကြိတ်† ကြိတ်၊ လေးလုံးပိတ်၍၊ ချေ
ကျိတ်ညက်စွာ၊ လေးမျက်နှာက၊ လွတ်ရာမယှိ၊ လာတုံဘိသို့၊ ဇာတိဇရာ၊
ဗျာဓိမရဏ^၄၊ ဓမ္မလေးပါး၊ ဤတရားတို့၊ ထွားထွားကျိတ်†ချေ၊ ညက်

၁။ ဗေဒင်သုံးပုံ(ပါ)

၂။ နီတိကျမ်း။

၃။ ပရိယာယ်(ပါ)၊ သွယ်ဝိုက်ပြောဆိုခြင်း။

၄။ ဥပါယ်(ပါ)၊ ပရိယာယ်နှင့်အတူတူ၊ ပရိယာယ်၊ ဥပါယ်နှင့်တံမျဉ်း
တို့ကား အတူတူပင်ဖြစ်သည်။

၅။ မင်း ပုဏ္ဏား ကုန်သည် သူဆင်းရဲ အမျိုးလေးပါး။

၆။ ဘေးဥပါဒ် (ပါ)။

၇။ သေမည့်နိမိတ်၊ မသေမီထင်လာသည့် တိတ်နိမိတ်များ။

၈။ အနိဋ္ဌ-အလိုမရှိအပ်သော၊ ဖိုလ်-ဖလ-အကျိုးတရား။

၉။ တနင်္ဂနွေ၊ အင်္ဂါ၊ စနေ၊ ရာဟု၊ ထောင့်ဂြိုဟ်လေးခု။

၁၀။ ပဋိသန္ဓေနေခြင်း၊ အိုခြင်း နာခြင်းနှင့် သေခြင်း။

ညက်ကြောအောင်၊ မြဲနေနိစ္စ၊ နှိပ်စက်စွတည့်၊ (ကာယဟူဘိ၊ နား
မပျက်စိနှင့်၊ ဣတ္ထိပုရိသ၊ ဖြစ်လာကြတိုင်း၊ ရုက္ခသီးပွင့်၊ ခါမလင့်ပါ၊
ရင့်တဖုတ်ဖုတ်၊ ကင်းဖြုတ်ဖြုတ်ဖြင့်၊ ညှာပြုတ်ကြွေကျ၊ မမြဲကြသို့)
စာပျက်၊ ပြို၊ လူထိုထိုကား၊ ရွယ်၊ ပျိုရွယ်လတ်၊ ကုန်မလွတ်သည်၊
မချွတ်သေအံ့ အပြီးတည်း။ (၇)

သံဝေဂါကာရခန်း ၇-ပိုဒ်ပြီး၏။

(ကောက်နုတ်ချက်)

၂၂၁။ မိမိကိုယ်ကို၊ ကြီးပွားလိုက၊ အတိုမပြု၊ အရှည်ရှလော့
ဒီဃာဝုမည်၊ လောင်းဇာနည်သို့၊ ခိုင်ကျည်စွာဘိ၊ သမာဓိနှင့်၊
သတိသမ္ပဇဉ်၊ ယှဉ်စေရှေးဦး၊ လွန်မကျူးနှင့်၊ ကျေးဇူးယှိမ့်၊ နှိုင်းနဲ့
ကောင်းဆိုး၊ မူအမျိုးကား၊ ရိုးရိုးဆိုတန်၊ မဆိုတန်နှင့်၊ မှန်တိုင်း
မကောင်း၊ ချက်ဖယောင်းသို့၊ ပျောင်းတိုင်းမရာ၊ ကျောက်ပု
မာလည်း၊ †မာတိုင်းမသင့်၊ အခွင့်မဆိုင်၊ ရေးမပိုင်က၊ အနိုင်ဘယ်ခါ၊
ကျင့်ရာဘူး၊ လိမ္မာသဖြင့်၊ ရေးရာချင့်၍၊ အသင့်ညာဏ်ရှ၊ ဆင်ခြင်
ရှလော့၊ သူ့ကိုလွန်ကျူး၊ မာန်မရှူးနှင့်၊ အထူးမချွတ်၊ မေတ္တာညွတ်
၍၊ ဗြဟ္မဒတ်မင်း၊ ကျင့်ခြင်းပုံတူ၊ မျက်ယှိသူကို၊ မရှူအမျက်၊

ခ။ ဘုရားလောင်းဒီဃာဝုမင်းသား ရန်ကိုရန်ချင်း မတုန်လျင်း၍
မင်းဖြစ်ရသောဝတ္ထု (ဇာတက ၄၂၊ ၄၆၂။)

၂။ တည်ကြည်ခိုင်ခံ့သောစိတ်ရှိခြင်း။

၃။ မမေ့မလျော့ အစဉ်သတိရှိ၍ အသိညာဏ်ယှဉ်ရခြင်း။

၄။ ဂုဏ်ကျေးဇူးဟုဆိုလေ့ရှိ၏၊ မူရင်းဣန္ဒြေ=ကြည်စူး=ကြည်လင်
သက်ရောက်သောစိတ်ထားဟူ၏။

၅။ အထူးကျွမ်းကျင်-ဟု အနက်ရှိသော မြန်မာစကား၊ မူရင်း-
လည်မား=ကျွမ်းကျင်လည်ပတ်မှု မြင့်မားသည်ဟူ၏။

၆။ အမျက်ရှိသူကိုသည်းခံ၍ နိုင်သည်ဟုဟောသော ရာဇဝါဒဇာတ်
(ဇာတက ၄၂၊ ၂၁၁။)

မေ့ညက်သာယာ၊ အောင်စေ့ရာ၏၊ မေတ္တာရွှေထား၊ မရငြား
 သော်၊ ကျားနှင့်ဆိတ်မ၊ စိတြဂီဝါ၊ များစွာခိုသင်း၊ ငုံးခပင်း၊^၁တို့၊
 မကြွင်းကိုယ်စီ၊ ပိုက်ကိုချိုသို့၊ ညီညီညာညာ၊ သက်စွန့်ရာ၏၊ လွန်စွာ
 ကြိုးကုတ်၊ အားသွန်ထုတ်လျက်၊ မန္တုဿဟ၊^၂ ပဘာဝဟ၊ ရာဇ
 သတ္တိ၊ ဂုဏ်သိဒ္ဓိနှင့်၊ စုံဘိမယွင်း၊ ပြည့်စေလျှင်းလော့၊ ရွေးမင်းတကာ၊
 ရေးရောက်ခါသော်၊ ပညာရွှေထား၊ လုံ့လအားဖြင့်၊ ကြိုးစားလွန်
 ပြင်း၊ ကြံကြလျှင်း၏၊ မင်းတို့ကြံကာ၊ တဏှာနှိုက်၊ ကိစ္စသီးသီး၊ များစွာ
 ပြီးခဲ့၊ ဘုန်းကြီးသသူ၊ ဗုဒ္ဓကူ^၃တို့၊ ကြံမူ၎င်း၊ လျှင်ရှောင်း၊ မကြာ၊ ပြီးမြဲ
 စွာရှင့်၊ သမ္ဘာ^၄ခံခြင်း၊ အကြောင်းရင်းတည့်၊ ကြောင်းကင်းကံကင်း၊
 သမ္ဘာဖျင်းကာ၊ အရင်းမယ့်၊ ပျင်းရိခိုနှင့်၊ နိတိမသင်^၅၊ နည်းမမြင်ဘူး၊

၁။ ရဲဝံ့၍ အသက်ဘေးမှ လွတ်သော ဆိတ်(သုံး)မ-ဝတ္ထု ဒီပိဇာတ်။
 (ဇာတက ဌ၊ ၃-၄၅၅)

၂။ ညီညွတ်၍ အသက်ဘေးမှလွတ်သော စိတြဂီဝါခိုမင်းဝတ္ထုမှာ
 ဟိတောပဒေသ မိတ္တလာဘခန်း၌လာသည်။

၃။ ငုံးများညီညွတ်စွာ ပိုက်ကွန်ကိုချိုမသွားသော သမ္မောဒမာန
 ဇာတ်။ (ဇာတက ဌ၊ ၁၊ ၂၂၄။)

၄။ မင်းတို့၏သတ္တိသုံးပါး မန္တ-တိုင်ပင်ခြင်း၊ ဥဿာဟ-အားထုတ်
 ခြင်း၊ ပဘာဝ-ဒဏ်ပေးခြင်း။ (အဘိဓာန်ဂါထာ ၃၅၁)

၅။ ဗုဒ္ဓကုံရ=ဗုဒ္ဓဘုရား။ အကုံရ = အညွန့်လောင်းလျာ=ဘုရား
 -အလောင်း။

၆။ သမ္ဘာရ=အဆောက်အဦ၊ ပါရမီ၊ ဘုန်းကံ။

၇။ လောကကြီးပွားမှုကို ညွှန်ပြသော နိတိကျမ်းကို မသင်လျှင်
 ကြီးပွားလမ်း မမြင်ဟုဆို၏။

နှားသွင်ယောကျ်ား၊ အပျော်ပါးနှင့်အိပ်စားတတ်ကာ၊ အိုကြာကြာ၊
တည့်၊ ပညာဝမ်းတွင်၊ ယေယျာဉ်က၊ ထန်းပင်ထက်ဖျား၊ ပတ္တမြားကို၊
အုတ်မျှားဒုက္ခ၊ ဆင်းရဲရအောင်၊ လုံ့လကြီးစွာ၊ ကန်နှိုက်ရှာခဲ့၊ ရေမှာ
ကျက်စား၊ ရေလိပ်အားလည်း၊ မြစ်နားယူစေဆောင်၊ သေအောင်မချွတ်၊
ရေနှိုက်၊ လွှတ်၏၊ ဉာဏ်၊ လွတ်ကြံခြင်း၊ ကောင်းကျိုး ယွင်းရှင့်၊ ငါ
မင်းကိုမံ၊ ဘယ်မှုခံလိမ့်၊ ထိုးအံ့စီးချင်း၊ ထွက်လှည့်မင်းဟု၊ မှန်ကင်း
အဓယောင်၊ မာန်တင်းထောင်ပြီး၊ မရှောင်မိုးကဲ၊ လက်ရုံးဝဲ၍၊ ခိုက်ဆဲး
ရန်ရှာ၊ မဲ ပညာနှင့်၊ ဘယ်ခါမာန်ပြင်း၊ မမူလျှင်းနှင့်၊ ဝမ်းတွင်းအူတို့၊
လူထိုဆိုကား၊ ရန်လိုရန်စ၊ မဆုံးကြဘူး၊ ကိုယ်ကလက်ဦး၊ သူ့ကို
ကျူးက၊ ထူး၍သူ့ထက်၊ ဆယ်ပြန်တက်အောင်၊ ကိုယ်ပျက်တတ်ခြင်း၊
မှန်စင်းစင်းတည့်၊ ဘမင်းမဟာ၊ ငါရာဇာမူ၊ ကိလေသာဟုန်၊ လူတိုင်းစုံ
သည့်၊ ကာမဂုဏ်ပွက်တော၊ ထိုရေကြောနှိုက်၊ မမျောလိုပြီ၊ မသတိပေး၊
ရွံ့ညှိပြီးငွေ၊ ပြည့်အလေ့ကို၊ မမွေ့စိတ်မှာ၊ တောကြီးခွာ၍၊ ကော
ယန၊ အရိယဂ်၊ အထက်လမ်းပွား၊ တကိုယ်သွားဖြင့်၊ အများမဆန်၊

၁။ ပညာရှိ အိပ်ကာ စားကာနေလျှင် ကြာသော် အိုရုံမှတပါး
အကျိုးမရှိဟူ၏။

၂။ မဇ္ဈိမသေဇာတ်၌ ပညာမဲ့သောသေနကအမတ် ထန်းပင်ထက်က
ပတ္တမြားကို ရေကန်တွင်း၌ ရှာသောအကြောင်း။ (ဇာတက ၄၊
၆၊ ၁၆၃။)

၃။ ဘူရိဒတ်ဇာတ်၌ လိပ်ကိုရေသို့ချ၍ သတ်သော အကြောင်း။
(ဇာတက ၄၊ ၇၊ ၁)

၄။ စိတ်ကိုညစ်ညူးစေသော လောဘစသောတရားများ။

၅။ တကြောင်းတည်းသောလမ်း။

၆။ အရိယမဂ္ဂ-အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့ သွားရာလမ်း၊ မဂ္ဂင်ရှင်ပါးတရား။

ညာနိဗ္ဗာန်သို့၊ ခွဲကန်တော်နည်း၊ တယောက်တည်းမျှ၊ အရည်းဓမ္မတာ၊
ဆန်တော့စွာအံ့၊ ငွေသော်တာလ၊ စန္ဒလျှင်၊ ညမှသော်သာ၊ ကုမုဒြာ၊
ဟု၊ ကြာဖြူအပေါင်း၊ ကြာခေါင်းလောင်းတို့၊ ပွင့်ကြောင်းမှန်စွာ၊
သူရိယာကား၊ ကောကာနဒ၊ ပဒုမဟု၊ အရုဏရိုး၊ ကြာနိမျိုး
ကို၊ လင်းမိုးသောက်ပ၊ နေရုဏ်ခလျက်၊ နေ့မှလတ်လတ်၊ ပွင့်စေတတ်
၏၊ အမှတ်တံထွာ၊ ဓမ္မတာသို့၊ လူမှာ လူဖြင့်၊ လူသာသင့်၏၊ ရှင်နှင့်
မလျှော်၊ ရှင်သော်ရှင်ကျင့်၊ ရှင်သာကျင့်၏၊ လူနှင့်မရာ၊ မစပ်စွာတည့်၊
ပြည်ရွာကိစ္စ၊ ဟူသမျှနှိုက်၊ ကာမဝိတက်၊ ဤရမှန်နှင့်၊ မဆက်ဆံတို့
ပြီဘူး။ (၅၂)

၂၃၃။ မိုက်မွေးညစ်ကျ၊ ကာမမူတည့်၊ သူ့ အိမ်သူ့ ရာ၊ ပရဒါကား၊
လွန်စွာရှောင်ထိုက်၊ ကျူးမလိုက်နှင့်၊ လူနှိုက်စိုးခြင်း၊ ငါသည့်မင်းဟု၊
အဘင်းရှက်စပ်၊ မပြုအပ်ဘူး၊ စွန်းတပ်ရာ၊ သူ့ သက်မျှနှိုက်၊ ကာမ

-
- ၁။ အရိယ-အရည်း-အရိယာပုဂ္ဂိုလ်၊ ရဟန်း။
  - ၂။ သော်တာ(ပေါ) စန္ဒ(သ) စန္ဒ(ပါ)=လ။
  - ၃။ ကုမုဒ(ပါ) ကုမုဒြ(သ)=ကြာဖြူပန်း။
  - ၄။ ကောကာနဒ(ပါ)=ကြာနိပန်း။
  - ၅။ ပဒုမဟုကြာပန်း။
  - ၆။ နေအရုဏ်၊ ထွက်ပေါ်စ နေရောင်။
  - ၇။ ကာမဂုဏ်ကိုကြံစည်ခြင်း။
  - ၈။ တပ်မက်ခြင်း၊ တကျွာကိလေသာ (ပေါ)
  - ၉။ ပရဒါရ (ပါ) သူတပါးမယား။
  - ၁၀။ တပ်မက်ခြင်း (ပါ)။
  - ၁၁။ သူ့မယား၊ သူတပါး၏ အသက်တမျှ ရျစ်အပ်သောမယား။

မိုက်မှုန်၊ ကျင့်ကျူးလွန်က၊ ကျန်ဖွတ်ကျန်လိပ်၊ ဆိုရိပ်ဓမ္မသတ်၊ လော
ကီဖြစ်လည်း၊ မလွတ်နောင်လာ၊ သံသရာဝယ်၊ ပါယ်ရွာလားစ၊ ပါပမှု
တည့်၊ ညစ်ကျူယုတ်မာ၊ သူ့အိမ်ရာကို၊ မိစ္ဆာစွန်းငြိ ၂။ မခိုက်ထိနှင့်၊
မသိကျိုးကျွန်၊ မမြင်ဟန်သို့၊ သားမွန်ရွှေရုပ်၊ ဉာဏ်ထိန်းအုပ်၍၊ စောင့်
ချုပ်မြဲရာ၊ ကိလေသာဖြင့်၊ မညာကင်းဘိ၊ သတိကင်းဝေး၊ သူ့သက်
ပေးအား၊ မျက်မှေးထော်လော်၊ တကြိမ်သော်မျှ၊ မျှော်ကာမရွ၊
ဆင်ခြင်ပြုလော့၊ ဤလူ့ထုံးစံ၊ သူရည်ငံ၍၊ သွင်းနှံပဏ္ဏာ၊ သစ္စာမှန်း
ထား၊ ရည်းစားစောင့်ရှောက်၊ ခင်အုံးခြောက်ပြီး၊ နတ်လောက်မခြား၊
သူ့မယားလျှင်၊ လှငြားပစေ၊ ယဉ်ပါးလေနှင့်၊ အသေလတ်လတ်၊ ပေါက်
သတ်တတ်သည့်၊ မမြတ်မှုနည်၊ ဆိပ်ရည်ပြည့်ဝ၊ နဂါးမနှင့်၊ ငါ့ကို
ကြည့်က၊ မြည့်မြည့်ကိုက်ငြား၊ ကျွတ်ကျွတ်ဝါး၍၊ စားအုံးခြောက်ခြိမ်း၊
ကြိမ်းသားအဟုတ်၊ ကြမ်းကြုတ်ရက္ခသီ၊ ယက္ခီနီသို့၊ တူညီသမှု၊
ထင်ထင်ရှုလော့၊ ဗဟုဝါရီ၊ ဒဿနဖြင့်၊ မိန်းမယောကျာ်း၊ မြင်ဘန်

၁။ ဓမ္မသတ်၌-မိန်းမကားကျွန် ယောကျ်ားကားကျွန် မဟုတ်
(ကျန်ဖွတ်) မိန်းမကားကျွန်မဟုတ် ယောကျ်ားကားကျွန်
(ကျန်လိပ်)။ (အဋ္ဌသံခိပ်-ပုဒ် ၃၃)။

၂။ မှားယွင်းမှု၊ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရကံ။

၃။ သူ့မယားအသက်ပေး၍ ချစ်အပ်သောမယား။

၄။ သူ့ချစ်သူ၊ သူ့ရည်းစား (ပေါ)။

၅။ ဥစ္စာပေးသွင်း၍ ကြောင်းလမ်းထားသောမိန်းမ (ပေါ)

၆။ ရက္ခိသီမ၊ ရေဘီလူးမ(ပါ)။

၇။ ဘီလူးမ(ပါ)။

၈။ အကြိမ်များစွာတွေ့မြင်ရသဖြင့်။

များသော်၊ သနားချစ်ခင်၊ စိတ်ကျမ်းဝင်၏၊ ကျွန်ုပ်တမင်း၊ ဖြစ်လင့်
 ကစား၊ မိုးနတ်သားသို့၊ ထင်မှားမယွင်း၊ တပ်မက်လျင်းခဲ၊ ယင်းသို့
 ခြင်းရာ၊ လွန်ယုတ်မာသည်၊ ကိလေသာကိစ္စ၊ ကြိုကာမကား၊ ရာဂအဟုန်၊
 ကျဆင်မုန်သို့၊ သုန်သုန်တိုက်တလည်း၊ လွန်မိုက်သည်၏၊ ငတ်တလည်း
 မရှက်၊ ငိုက်မရှက်နှင့်၊ ကြိုက်မရှက်ဟူ၊ သုံးယောက်လူတွင်၊ မှန်ဆူလှိုက်
 ပွက်၊ ကြိုက်မရှက်ကား၊ ရမ္မက်ရှူးတထ၊ ဥမ္မတ္တတည့်၊ ကဋ္ဌတမုခ၊ စသည်
 လေးထွေ၊ မြေသို့အဆိပ်၊ တက်ရိပ်ခြင်းစွာ၊ သင့်သောခါနှင့်၊ မိစ္ဆာ
 နတ်စုန်း၊ မုန်း၍ဖမ်းစား၊ ပြုတုံငြားလည်း၊ သမားဆရာ၊ ပညာဝါတို့
 ဂါထာမန္တန်၊ နတ်ဆေးမွန်ဖြင့်၊ ကြံဘန်မန်းမှတ်၊ လိမ်းသုတ်လုံ၊ လ၊
 ကုစားရ၏၊ ကာမရောဂါ၊ ကိုယ်ဘွင်းနာကား၊ ကုရုနတ္ထိ၊ ဆေးမယ့်
 ဘူး၊ မိမိပညာ၊ သတိသာလျှင်၊ မဟာဩသဓေ၊ ဆေးမည်စူရှင်၊ ကာ
 ဆန္ဒ၊ ပါပစိတ်မျိုး၊ ဝင်ဆော်နှိုး၍၊ စိုးစိရံခါ၊ ဖြစ်ထုံလာသော်၊ ပညာ

၁။ အမြဲမပြတ်တိုက်၍ လှည်းသည်။

၂။ ရူးသော၊ သူရူး (ပါ)

၃။ အာသိဝိသောပမသုတ်လာ မြေလေးမျိုး၊ ကဋ္ဌမုခမြေ၊ ပုတိမုခ
 မြေ၊ အဂ္ဂိမုခမြေ၊ သတ္တမုခမြေ၊ အကျယ်သံယုတ်အဋ္ဌကထာ
 (သံ၊ ဋ္ဌ၊ ၃၊ ၁၂) အာသိဝိသောပမသုတ်အဖွင့်မှာရှိပါ။

၄။ မိစ္ဆာနတ်မှ ဖမ်းစားတတ်သောပညာကို ရရှိတတ်မြောက်သူ၊
 စုန်းမ။

၅။ ဆေးပညာတတ်မြောက်သူ (ပေါ)။

၆။ ပညာရှိသူ၊ (ပါ)။

၇။ မာဠိဖြင့်ဖွဲ့စီထားသောကဗျာ။

၈။ ဪောင်းဥံခံ၍ ရွတ်ဆိုရသော တန်ခိုးလူဒွိရှိသောစကား။ (ပုဒ်ရင်
 ၁၄၁-၆-လည်ရှု)။

၉။ မြတ်သောဆေး၊ ရောဂါကို ပျောက်စေသောဆေး၊ (ပါ)

စာရား၊ သတိထား၍၊ ငါသားဇာတိနည်း၊ ထဲရန်နည်းကို၊ နှိပ်နည်း ပယ်ဖျောက်၊ ဉာဏ်ဆေးသောက်လျက်၊ လျင်ရွှောက်မကြာ၊ ကြည်စေ ရာ၏၊ ဥမ္မာဒန္တိ၊ နတ်ဘုတ်ပြီကြောင့်၊ ပီတိပီမသိ၊ မူးဝေဘိလည်း၊ သိဝိ မင်းကောင်း၊ ဘုရားလောင်းသို့၊ တိမ်းစောင်းတရား၊ လိုက်မမှား သည်။ ။ လေးပါးဂတိယုတ်မာတည်း။ (၆၄)

၂၃၆။ ဆန္ဒဒေါသ၊ ဘယမောဘာ၊ လွန်ဆိုးစွာသား၊ လေးဖြာ ဂတိ၊ လိုက်မှားငြိက၊ သီရိနွမ်းညှိုး၊ ဘုန်းမတိုးဘူး၊ တန်ခိုးသိမ်ဖျင်း၊ သတင်းညံ့ယုတ်၊ လဆုတ်သဘော၊ ရွှေရွှေလျော့၍၊ နှစ်မျောဘဝ၊ ပါယ်တွင်းကျရှင့်၊ လောကဓမ္မတာ၊ ဤလူရွာ၌၊ လိမ္မာမြင်ယုံ၊ အသိ ပညာ၊ ဟူသည်မှာကား၊ ဆရာ့ကိုထံ၊ ရိုကျိုးနွံ၍၊ နည်းခံတိုးဝင်၊ မသင်မမေး၊ အရေးမသား၊ မတတ်ငြားဘူး၊ ငယ်ကကားမာန်၊

၁။ အာဇာနည်ယုံ (ပါ) အာဇာနည် ပုဂ္ဂိုလ်၊ [ဤ၌ နည်းသုံးနည်းကို သံတူ ကြောင်းကွဲစပ်ထားသည်၊ ရန်နည်း၊ အနည်ကျ အနည်ထိုင် နေသော ရန်မျိုး (ခိုင်ခံ့နေသော ရန်မျိုးဟူ)၊ နှိပ်နည်းကား နှိပ်နယ်၊ နှိပ်နင်း-နိုင်သည်ဟု ဆိုလို၏။]

၂။ မြင်သူတိုင်းအား ရူးစေနိုင်သော အလှကျက်သရေရှိသူ၊ (ဇာတက ၄၁၅၊ ၂၂၀)

၃။ ငရဲ၊ တိရစ္ဆာန်၊ ပြိတ္တာ၊ အသုရကာယ်ဟူသော ဆိုးဝါးသည့် ဒုဂ္ဂတိဘဝလေးမျိုး။ (ဤ၌ ဆန္ဒာဂတိစသည့် အဂတိတရား လေးပါးကို မယူရ)။ ပရဒါရကံကြောင့် ဒုဂ္ဂတိ-၄-မျိုးသို့ လားရ ကြောင်းကို ဆိုလိုသည်။

၄။ မလိုက်စားအပ်သော အဂတိတရားလေးပါး၊ ဆန္ဒာဂတိ၊ ဒေါသ ဂတိ၊ မောဟာဂတိ၊ ဘယာဂတိ။

၅။ ဘုန်းကျက်သရေ၊ အဂတိလိုက်စားက ဘုန်းကျက်သရေ နွမ်းညှိုး တတ်သည်။

ကြီးသော်ဟန်နှင့်၊ သိဉာဏ်ဝမ်းတွင်း၊ သက်သက်ကင်းလျက်၊
 ဟင်းလင်းဟာလာ၊ အူမျှသာဖြင့်၊ ပညာသတိ၊ မယှိသသူ၊ အပြစ်
 ထူ၏၊ လူတွင်လူမိုက်၊ လူဒုစွရိုက်တို့၊ မထိုက်ချမ်းသာ၊ ကံမဲ့စွာ
 ကြောင့်၊ ဆရာမိဘ၊ ကျိုးကြောင်းပြ၍၊ ဆုံးမသည်ကို၊ မနာလိုဘူး၊
 မချီနားမှ၊ ခါးကြစွာ၏၊ ရတနာတဆူ၊ ဘသည်းအူကာ၊ ရှေးရှု
 မေတ္တာ၊ ကရုဏာနှင့်၊ နာနာကျင်ကျင်၊ အပြစ်မြင်တိုင်း၊ ဝမ်းတွင်း
 မသို၊ ဟုတ်တိုင်းဆို၍၊ ကျိုးလိုစိတ်က၊ ဆုံးမတတ်သူ၊ ဆရာဟူလော့၊
 မတူမတီး၊ အယူသီးနှင့်၊ ဟူးရီးဟူးရာ၊ ငါတို့သာဟု၊ ပညာမဆ၊ မပြု
 ရဘူး၊ ဘဝဤကိုယ်၊ မင်းဘုဆိုလည်း၊ နေကိုပုံပြု၊ လကိုပုံထား၊
 မှတ်တုံငြားလော့၊ နေကားထွက်ဝင်၊ ပေါ်ချုပ်ထင်၏၊ လလျင်ပြည့်
 ကွယ်၊ ကြီး၍ငယ်ခဲ့၊ ထို့နယ်မလွဲ၊ လူခင်းတို့၊ အမြဲချမ်းသာ၊ မယှိ
 စွာရှင့်၊ အာဏာတန်ခိုး၊ အမျိုးစည်းစိမ်၊ ဘုန်းဂုဏ်သိမ်လည်း၊
 ထင်တိမ်ပေါ်ငုပ်၊ ဖြစ်ချုပ်တတ်စွာ၊ ဓမ္မတာတည့်။ ခေါက်ရှာငှက်
 ပျံ၊ ခင်ပုပ်ပျံနှင့်၊ ဘုတ်ပျံရှုပျံ၊ လောကဓံဟု၊ ထုံးစံ
 တရား၊ ဤရှစ်ပါးကာ၊ ပိုင်းခြားလူမှ၊ မမြဲစွာတည့်၊ ငါငါ

၁။ ဒုစရိုက်တရားကျင့်မှားသူတို့ကို လူ ဒုစရိုက်ဟု ခေါ်သည်။

၂။ ချစ်ခြင်း-မေတ္တာ၊ သနားခြင်း-ကရုဏာ (ပါ)။

၃။ မအပ်မရာ၊ မဖွယ်ရာ၊ မပြုစကောင်း (ပေါ)။

၄။ ဟုတ်ဟုတ် ညားညား (ပေါ)

၅။ ဘုန်းကျက်သရေ၏ အပိုင်းအခြား၊ ဤ၌ သိမ်မှ၊ သိရိမှလာ
 သည်မဟုတ်၊ သီမာမှလာ၏၊ သီမာ (ပါ) အပိုင်းအခြားဖြစ်သည်။

၆။ သစ်တောက်ငှက်။

၇။ ဇီးကွက်။

၈။ လောကဓမ္မ (ပါ)၊ လောကဓံတရားရှစ်ပါး၊ လာဘော အလာ
 ဘော၊ ယသော အယသော၊ ပသံသာ နိဗ္ဗိ၊ သုခံ၊ ဒုက္ခံ၊ ထင်ရှားပြီ။

ယူမှား၊ မာနအားဖြင့်၊ တရားယွင်းခွ၊ မရူရဘူး၊ စိတ်ကတကွဲ၊
 ကိုယ်တလွဲနှင့်၊ အမြဲမလျော်၊ ကျင့်တတ်သော်လူ၊ သူတော်မဟုတ်၊
 သူယုတ်စင်စစ်၊ ထိုသူဖြစ်၏၊ သားချစ်ညဏ်ရှိ၊ အမှန်သိလော့၊ ပဏ္ဍိ
 တကာ၊ သူယုတ်မာကို၊ ဘယ်ခါသော်မှ၊ မတုပတည့်၊ အဓမ္မဟူဘိ၊
 ဂတိလေးပါး၊ လိုက်တုံငြား၍၊ မတရားမှု၊ တခုခုကို၊ ပြုရမည်တာ၊
 လူသမာတို့၊ ခန္ဓာပျက်ရေး၊ ထောင်ဒဏ်ဘေးထက်၊ ကြောက်စေ
 ကုန်စွ၊ မပြုကြတည့်၊ ပစ္စန္ဓမင်း၊ တရားကင်း၍၊ ရုန့်ရင်းဒေါသ၊
 တယောက်မျှကို၊ ဇီဝခြွေဖြတ်၊ သတ်မိသော့အား၊ သေသွန်သွားသော်၊
 နှစ်များရှည်ကြာ၊ ငရဲရှာ၌၊ ချမ်းသာမရ၊ ဖြစ်ဘူးစွနှင့်၊ ထိုမှတဖြာ၊
 ရှေးသော့ခါလည်း၊ ဗာရာဏသီပြည်ဝယ်၊ နှစ်နှစ်ဆယ်မျှ၊ အကယ်တစီ၊
 မင်းပြုမိ၍၊ မချီတင့်ကဲ၊ အောက်မြေထဲ၌၊ ဆင်းရဲအစုတ်၊ လွန်ကြမ်း
 ကြုတ်သား၊ ဥဿဒရက်၊ ငရဲကျက်သည့်၊ ရေတွက်ကြာညောင်း၊
 နှစ်ရှစ်သောင်းတည့်၊ ကျမ်းဟောင်းစာထွက်၊ မောင်နားရှက်၍၊
 အသက်တခု၊ ကိုယ်တမှုကြောင့်၊ ဗဟုသတ္တဝါ၊ မချမ်းသာအောင်၊

၁။ ထောင်လွှားတက်ကြွမှု။

၂။ ပညာရှိအများ၊ တကာ - အများ (ပေါ)။

၃။ လူသူတော်ကောင်း၊ သမာသမတ်-မျှတသူလည်းဟူ။

၄။ မင်းဖြစ်၍ ငရဲရောက်ရသောဝတ္ထုများ (ဇာတက ၄၅၊ ၂၈၄)။

၅။ ဗာရာဏသီပြည်၌ နှစ် ၂၀-မင်းပြုခဲ့၍ ငရဲ၌နှစ်ရှစ်သောင်းခံရသည့်
 ဝတ္ထု၊ တေမိဇာတ်၌ ထင်ရှား၏၊ (ဇာတက ၄၆၊ ၁)။

၆။ ငရဲကြီး ရှစ်ထပ်တို့၏ အရံ ငရဲငယ်များ။

၇။ မိမိကိုစားမည့် ဘီလူအား မိမိအားလွှတ်ရန် လူတို့ကို နေ့စဉ်လွှတ်
 ၍ ဘီလူးစာကျွေးသော မင်းများ၊ သုတနုဇာတ်၌ ဗာရာဏသီမင်း
 အာဠဝကဝတ္ထု၌ အာဠဝီမင်း-စသည်။

ပညာမရွ၊ ရေးမပြုလင့်၊ အမှုမတံကြီး၊ ဆင်တစီးကြောင့်၊ တံကျီး
အများသေ၊ သရေလွန်စ၊ စားကြမဝေး၊ အတွင်းခွေးကြောင့်၊
ပြင်ခွေးအပေါင်း၊ သတ်ဖြတ်ကြောင်းနှင့်၊ မင်းလောင်းတယောက်၊
ပေါ်မည်ကြောက်၍၊ မထောက်မတန်၊ ပြစ်လေးလွန်အောင်၊ ကိုယ်ဝန်
ဝမ်းတွင်း၊ ပုခက်တွင်းက၊ ငယ်သင်းနှားတံကျောင်း၊ များအပေါင်းကို၊
အတံကြောင်းမသင့်၊ သတ်စေလင့်သည်။ ။မင်းကျင့်မရေမရာတည်း။
(၆၇)

၂၆၁။ တရားမကြိုက်၊ လျှာဒုစရိုက်နှင့်၊ လူမိုက်တသောင်း၊
ချီးမွမ်းရှောင်းလည်း၊ သူကောင်းတယောက်၊ ပြစ်တင်ကြောက်လော့၊
ရှေ့နောက်မဆ၊ လူ့ဗာလတို့၊ ဂုဏ်ဒေါသ၊ နှစ်ဝကျိုးပြစ်၊ စိစစ်
မြော်မြင်၊ မဆင်တံခြင်ဘူး၊ ဆိုတံချင်မက်မော၊ ဆိုလျှင်ဆောဖြင့်၊
သဘောအလိုက်၊ တုတ်နှင့်ရိုက်သို့၊ သူမိုက်ချီးမွမ်း၊ ဂုဏ်နာနှမ်း၏။

-
- ၁။ ကျီးတို့ကို မုန်း၍ မင်းစီးဆင် မီးလောင်နာ ရရာ၌ ကျီးဆီဖြင့်ကုရ
မည်ဟု ပြောသောပုဏ္ဏားအကြောင်း (ကေနိပါတ်-ကာကဇာတ်)
- ၂။ မင်း၏ရထား သားရေကြိုးတို့ကို နန်းတွင်းခွေးများစား၍ မြှိုပြင်ရှိ
ခွေးအားလုံးကို သတ်စေသောမင်း (ကေနိပါတ် ကုဏ္ဍရဇာတ်)
- ၃။ မင်းလောင်းပေါ်မည်ကိုကြောက်၍ ကိုယ်ဝန်ဆောင်များ ပုခက်
တွင်းကလေးများ နှားကျောင်းသားများကိုသတ်သော မဟာဝင်
လာ ပဏ္ဍုကာဘယမင်း ပုဂံအနော်ရထာမင်း။
- ၄။ လျှာ (နှုတ်)၌ဖြစ်သောစရိုက် (ဝစီဒုစရိုက်) ၄-ပါး။ မုသဝါဒ၊
ဖရုသဝါဒ၊ ပိသုဏဝါဒ၊ သမ္မပ္ပလးပဝါဒ။
- ၅။ လူမိုက်၊ ဗာလ-လူမိုက် (ပါ)
- ၆။ ဂုဏ်ကျေးဇူးနှင့် အပြစ် (ပါ)
- ၇။ လျှင် တလုံး ဆောတလုံး၊ တပုဒ်စီ၊ မြန်သည်ဟူ၍ချည်းဖြစ်သည်၊
(ပေါ)။

ဝမ်းမမြေ့က်သာ၊ ဤလူ့ရွာဝယ်၊ ကျမ်းဝင်ရာညွတ်၊ ကြိုက်ရာ
 နတ်နှင့်၊ မမှတ်ဂုဏ်ဝါ၊ ထူးမရှာပဲ၊ ကြည်ညိုရာမြတ်၊ ချစ်ရာတတ်၏၊
 ဆတ်ဆတ်ကေနီ၊ မှန်သည်မယှိ၊ များစွာဘိရှင်၊ ထင်မိထင်ရာ၊ လိုတိုင်း
 သာလျှင်၊ နှုတ်လျှာရှုရှု၊ ပြောတတ်ကြခဲ့၊ မိန်းမပါးစပ်၊ အရပ်စကား၊
 မမှန်များ၏၊ ကြားတိုင်းမယူ၊ ရေးမမှုနှင့်၊ မည်သူမဆို၊ ဟုတ်တိုင်းကို
 လျှင်၊ ပြောလိုတတ်ခဲ့၊ အမြဲမှတ်ဘိ၊ လူ့ထုံးသိလော့၊ လောကီ
 လူတမ်း၊ လူ့နှုတ်ခမ်းကား၊ ချီးမွမ်းကဲ့ရဲ့၊ ဖြစ်တတ်ခဲ့ရှင်၊ ပြစ်ဘွဲ့
 ကြည်ညို၊ ပြောကြဆိုလည်း၊ ပြောဆိုသူနှင့်၊ နှိုင်းကာချင့်တည်း၊
 ယခင်^၁ထိုသူ၊ ယုတ်မြတ်ဟူသည်၊ အယူဘူမှ၊ ကြည်ညိုကြ၏၊ လူမျှ
 သည်သာ၊ မဟုတ်စွာသေး၊ သုရာသုရ^၂၊ သင်္ဂါမနီကံ၊ သက္ကဏ္ဍန္တ^၃၊
 ဝေစိတ္တာတို့၊ သုဘာသိတ^၄၊ ဆိုကုန်ကြသော်၊ ဗာလတို့အား၊ ဒဏ်

၁။ မိမိခင်မင်သည့်သာ စိတ်ညွတ်သည်၊ မိမိနှစ်သက်ရာကိုသာ နတ်
 ထင်သည်။

၂။ လောကီ-လူ့ဘဝ၌ ဖြစ်လေ့ဖြစ်ထရှိသော။ (ပါ)

၃။ အလျင်-ရှေးအတိတ်က၊ ယခင်-အရေးမှန်၊ ယခု အောက်မြစ်ထည့်
 လေ့မရှိ၊

၄။ သုရ-နတ်၊ အသုရ-အသုရာ၊ သင်္ဂါမ-စစ်ထိုးခြင်း၊ နတ်အသုရာတို့
 စစ်ထိုးခြင်း။ [ဤအသုရာနှင့် တာဝတိံသာနတ်တို့ အသက်တမ်း
 စည်းစိမ် ချမ်းသာတူမျှသောကြောင့် အသုရာနှင့်မျိုးတွင် နတ်
 အသုရာကို တာဝတိံသာနတ်၌ အသုရာကောင်းကို ပြိတ္တာ၌သွင်း
 ရသည်ဟု နာမရူပပရိစ္ဆေဒကျမ်း၌ ပြသည်၊ ထိုသို့ မသွင်းလျှင်
 သုံးဆယ့်တတုံမက သုံးဆယ့်နှစ်ဘုံ သုံးဘုံ ဖြစ်လေရာသည်၊ သတိ
 ရှိလှစေ (ကဝိလက္ခဏဒီပနီ သခွတ်ပွင့်ချိန် စသည်အဖြေ)]

၅။ သက္က, ဣန္ဒ-သိကြားမင်း၊ ဝေပစိတ္တအသုရာမင်း။

၆။ ကောင်းသောစကားဆိုခြင်း။

ထားကြီးစွာ၊ ပြုအပ်တံ့ ရာဟု၊ အသုတရမင်း၊ ရှေးဦးကျင်း၍၊
 ဆိုလျှင်းသော့ခါ၊ အသုတတို့၊ လွန်စွာရှင်ပျို၊ နှစ်လို့ကုန်တံ့ကြ၊
 သဘောတံ့ကျရှင်၊ ဒေဝအများ၊ ဝတိံသားမှ၊ နားနှိုက်မသော၊
 ခါးကြစွာ၏၊ ထိုဗာလအား၊ ဒဏ်မထားပဲ၊ သိကြားသို့၊ နတ်
 ဘုန်းလျှံက၊ သည်းခံအပ်စွာ၊ ဆိုသော့ခါ၌၊ ဝတိံသားသား၊ နတ်
 အများတို့၊ ရှင်အားညီညာ၊ ကောင်းခြီးတံ့ ငြာ၏၊ အသုတ
 သား၊ အောက်နတ်များက၊ တရားမဲ့ဘိ၊ လိုမယ့်၍၊ တုဏှိဘာဝ၊
 နေကုန်ကြရှင်၊ ဓမ္မအဓမ္မ၊ သဘာဝ၌၊ ဟိနဉက္ကဋ္ဌ၊ ယုတ်မြတ်ပုဂ္ဂိုလ်၊
 အလိုနှစ်ဖို့၊ မတူတို့ဘူး၊ ဤသို့ခြင်းရာ၊ ဝတိံမှာလည်း၊ ဝတိံသားသား၊
 တပါးအောက်ရွာ၊ အသုတမှ၊ အသုတများ၊ နှစ်ပုံခြား၍၊ ဓာတ်
 အားလျော်ရာ၊ ကြိုက်ကြစွာ၏၊ ကရုဏာပညာ၌၊ မယှဉ်သော့သူ၊
 လူမိုက်ဟူ၏၊ ယှဉ်မညဏ်ရှိ၊ ပဏ္ဍိတ်မှတ်ရာ၊ လက္ခဏာတည့်၊ ပညာမဲ့ထ၊
 ဗာလလူကို၊ ချီးမွမ်းဆိုသော်၊ ထိုသူဗာလ၊ ကဲ့ရဲ့ကလည်း၊ မုချပဏ္ဍိ၊
 အမှန်သိလော့၊ မှတ်ဘိအဟုတ်၊ လူအစုတ်၌၊ သူယုတ်သဘော၊
 ဓာတ်မနှော၍၊ မြတ်သောသူကို၊ မကြည်ညိုဘူး၊ အလိုစက္ကဝါ၊ ဝေးကြ
 ကွာ၏၊ သမ္မာမိစ္ဆာ၊ ဤနှစ်ဖြာကား၊ ဘယ်ခါသော်မှ၊ မတူကြတည့်၊
 ဗာလပဏ္ဍိတ၊ ဒုဇ္ဇနနှင့်၊ သုဇနမျိုး၊ ကောင်းဆိုးကိစ္စ၊ ကျင့်စာရက၊

-
- ၁။ သူဇာ၏ လင် သိကြားမင်း၊ သူဇာကား သူဇမ္ဗတိ-ဟုဆိုလို၏။
  - ၂။ ဆိတ်ဆိတ်နေသည့် အဖြစ် (ပါ)
  - ၃။ တရားသောသဘောနှင့် မတရားသောသဘော။
  - ၄။ အယုတ်နှင့် အမြတ် (ပါ)
  - ၅။ လူအများ၊ အစုတ်-များ (ပေါ)
  - ၆။ မှန်ကန်မှုနှင့် မှားယွင်းမှု
  - ၇။ လူမိုက်နှင့် ပညာရှိ
  - ၈။ သူယုတ်မာနှင့် သူတော်ကောင်း

မမျှကျိုးပြစ်၊ ကျောက်စရစ်နှင့်၊ ဖော့နှစ်သွေးသိ^၁၊ ရေနှင့်ဆီသို့၊
မညီစင်စစ်၊ ပေါ်နှစ်ဆန်မျော၊ မနှိုးနှောသည်။ ။သဘောအောက်
ထက် ကျေညာတည်း။ (၉၂)

၂၉၂။ ထိုမှ တသွန်၊ မှတ်ကြောင်းညွှန်ပိမ့်၊ သားမွန်ဒါလီ၊
မှတ်နာအိလော၊ ဤသည်ယခု၊ လူဟုသမုတ်၊ မနုဿတ္တိ၊ ဇာတ်
ဘဝကား၊ ပုညပါပ^၂၊ ဝိသဒ္ဓနှင့်၊ တိက္ခသုရာ၊ လက္ခဏာဖြင့်၊
စတုနာပြစ်ကျိုး၊ လွန်ထက်ရိုးတည့်၊ လူမျိုးဇာတိ၊ ဖြစ်တုံဘိမ္မ၊
ဗောဓိသုံးတန်၊ ဆုကြီးပန်၍၊ ရွှေဉာဏ်ခိုင်ပြီး၊ ချက်ပိုင်ပြီး၏၊ တသီး
ထိုမှ၊ မိနှင့်ဘတို့၊ မနုဿဇာတ်၊ မှန်စွာဖြစ်လျက်၊ စင်စစ်ထို့နည်း၊
ကိုယ်လည်းလူဇာတ်၊ မိဘသတ်သော်၊ မချွတ်မှန်လှ၊ နိယတရှင်၊
မုချကေန်၊ မသွေလှန်ဘူး၊ အနန္တရိုက်^၃၊ ထိုက်၏ကံကြီး၊ သေပြီးနိရယ၊
ရဲကျ၏၊ သဘာဝအား၊ ယွင်းမမှားတည့်၊ တရားဂမ္ဘီ^၄၊ ဟောရိုး

၁။ နှိုင်းယှဉ်ပြောဆိုခြင်း (ပေါ)

၂။ လည်ဆွဲတန်ဆာ (ပေါ) ဖခင်လည်၌ အမြဲဆွဲအပ်သော လည်ဆွဲ
နှင့်တူသော သားဟူ၏။

၃။ လူ၏ အဖြစ်။

၄။ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ သန့်ရှင်းမှု၊ ထက်မြက်မှု၊ ရဲရင့်မှု လူတို့၏
တိုးတက်မှုအကြောင်းတရားများ။

၅။ သာဝကဗောဓိ၊ ပစ္စေကဗောဓိ၊ သမ္မာသမ္ဗောဓိ။

၆။ လူသားဇာတိ၊ ဇာတိ-ဇာတျ-ဇာတု-ဇာတ်။

၇။ အာနန္တရိယ ကံ။

၈။ နက်နဲသောတရား။

စီရင့်၊ လောကီအလိုက်၊ လူတို့၌လည်း၊ စရိုက်^၁ ပြကတေ^၂၊ အလေ့
ဟူထ၊ တဿိသ^၃နှင့်၊ ဆုံးမနည်းယူ၊ ဆောက်တည်မှုကား၊ တဆူ
မှတ်ကြ၊ တဒ္ဓမ္မ^၄တည့်၊ ကျင့်ထအရာ၊ သူထက်သာအောင်၊ လိမ္မာ
ကြေပြန်၊ အလွန်ကောင်းမှု၊ အထူးပြုက၊ တဿာဓုဟော^၅၊ သဘော
အနက်၊ ဤသုံးချက်ဖြင့်၊ မပျက်အစဉ်၊ အမြဲယှဉ်၏၊ ကောင်းယဉ်ဆုံး၊
ခြင်း၊ အတံချင်းအထ၊ ပမာပြ၍၊ လောကအားလုံး၊ မြတ်ထွတ်ဆုံးတို့၊
သိမ်းကျုံးဟောမြှောက်၊ ဓမ္မစက်ကား^၆၊ ချန်းလျက်မရွာ^၇၊ ရွာလျက်
မချန်း၊ မချန်းမရွာ၊ ချန်းရွာရွာသား၊ လေးဖြာမိုးနှယ်၊ လူဝယ်
လေးကွဲး၊ သဘောမြဲ၏၊ မပြည့်ဘဲ^၈ပိတ်၊ ပြည့်မပိတ်နှင့်၊ မပိတ်မပြည့်၊
ပိတ်ပြည့်ပြည့်သည်၊ အိုး၏မှတ်ချက်၊ လေးမျိုးထွက်၏၊ တိမ်လျက်^၉
နက်ရောင်၊ နက်တိမ်ရောင်နှင့်၊ တိမ်ရောင်တိမ်လျက်၊ နက်ရောင်နက်သား၊

၁။ စရိတ-အလေ့အကျင့်။

၂။ ပကတိ (ပါ)၊ ပြကြိတိ (သ)၊ ပြကတေ၌ ပ နှင့် က ပြောင်း၍
ကြပတေလည်းသုံးသည်။

၃။ သီလံနာမ ပကတိသဘာဝေါ။ တဿိလမှာ ပင်ကိုယ်သဘော။

၄။ ဓမ္မောနာမဝတံ။ တဒ္ဓမ္မကား ပင်ကိုယ်သဘောကို ကျင့်သုံး
ဆောက်တည်မှု။

၅။ သာဓု ကာရိတာတိ သက္ကစ္စကာရိတာ။ တဿာဓုကာရိကား အထူး
ပြု၍ ကောင်းစွာကျင့်သုံးမှု။

၆။ စက်လှည့်၍ ဟောပြသောတရား၊ မိုးလေးမျိုးစသည်။

၇။ ဂ-ဇ-စသည်တို့ကား မိုးလေးမျိုး၊ အိုးလေးမျိုး၊ အိုင်လေးမျိုး၊
သရက်လေးမျိုး၊ ကြွက်လေးမျိုး-ဥပမာ စက်လှည့်၍ ပုဂ္ဂလပညတ်
ပါဠိတော် (အဘိ ၃၊ ၁၄၇၊ ၉)၌ ဟောတော်မူပုံဖြစ်၏၊ သိသာ
ထင်ရှားလှ၏။

လေးချက်အိုင်ဧရာ၊ ပြန်မြဲနေနှင့်၊ တထေ့လူ့ဘောင်၊ စိမ်းရောင်နှင့်
 မှည့်၊ မှည့်ရောင်နှင့်စိမ်း၊ စိမ်းရောင်စိမ်းသည်။ မှည့်ရောင်မှည့်သား၊
 သီရက်၏ထုံး၊ လေးလုံးမှန်စွာ၊ တဖြာအသုံး၊ တွင်းတူးမအောင်း၊
 တွင်းအောင်းမတူး၊ မတူးမအောင်း၊ တူးအောင်းအောင်းသား၊ မှတ်
 ကြောင်းခေါ်ရိုး၊ ကြက်လေးမျိုးတည့်၊ မိုးနှင့်သရက်၊ အိုးနှင့်ကြက်သို့၊
 တိမ်နက်ရေတူ၊ လေးမျိုးလူကို၊ မှတ်ယူရိပ်မြက်၊ သိနိုင်ခက်၏၊ ထုံးနက်
 ပညာ၊ အလိမ္မာဖြင့်၊ မတ်ဂါမဏိ၊ ပညာယှိတို့၊ ကြံဘိစုံထောက်၊
 သုံးကြိမ်ပြောက်အောင်၊ ပျောက်နှင့်စမ်းတိုင်း၊ မင်းယဉ်ကျိုင်းသို့၊
 ချင့်နှိုင်းဆင်ခြင်၊ သူ့ရုပ်သွင်ကို၊ မြင်လျှင်ဆတ်ဆတ်၊ သိနိုင်တတ်မှ၊
 သားမြတ်ရွှေဘုန်း၊ မိုးနယ်ချုန်း၍။ ။နတ်နှုန်းလျော်ရမည်ကို
 ကား။ (၁၂၃)

၁။ ရွှေမျက်နှာ၌ ဖော်ပြပြီး။

၂။

၃။ မျောက်ကို ပညာရှိဟု ပြ၍စမ်းသောဝတ္ထု၊ ဂါမဏိဝန္ဒဇာတ်
 (ဇာတက ၉၅-၂၇၀)

၄။ ကေနီအမှန် (ပေါ)

၅။ နတ်နှင့်အတူ၊ နှုန်းမှာ ဥပမာ-ဇောတကပုဒ်။

ကြီး-မြန်မာစာ ၅-ပ-မ-သ-စ

စနစ်သစ်ပထမကြီးတန်းအတွက်
ဗုဒ္ဓဘာသာမြန်မာစာ(စကားပြေ)

နိဒါန်းအမွှာ

ဗုဒ္ဓဝင်အခန်းကဏ္ဍနှင့်ပတ်သက်၍ အာဠဝကဝတ္ထုနှင့် ဇီဝကဝတ္ထု
ကို ရွှေတောင်မြို့ ကျီးသဲလေးထပ် ဆရာတော်ဘုရားကြီး ပြုစုသော
ဇိနတ္ထပကာသနိကျမ်းကြီးမှ ထုတ်နုတ်ဖော်ပြထားပါသည်။

ဇိနတ္ထပကာသနိဟူသည်မှာလည်း “ဇိန-မာရ်ငါးပါးကိုအောင်မြင်
တော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၊ အတ္ထ-အကြောင်းအရာ ဖြစ်တော်စဉ်၊
ပကာသနိ-ထင်ထင်ရှားရှား ရေးသားပြဆိုခြင်း”ဟု ဆိုသဖြင့် ဗုဒ္ဓဝင်၏
အမည်ပင် ဖြစ်လေသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ သာသနာတော်တွင် ဗုဒ္ဓဝင်ကျမ်းစာပေါင်း များစွာ
ပင် ရှိပေသည်။ ယင်းတို့အနက် ဇိနတ္ထပကာသနိကျမ်းသည် တိုတိုကျဉ်း
ကျဉ်းနှင့် လိုရင်းပြည့်စုံလျက် စာပေဂုဏ်မြောက်သော ကျမ်းစာကြီး
ဖြစ်သဖြင့် ကုန်းဘောင်ခေတ်နောက်ပိုင်းမှ ဤမျက်မှောက်ခေတ်အထိ
ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏ လက်စွဲကျမ်းစာတစ်စောင်ဟုပင် ဆိုရပေသည်။

ဤ ဇိနတ္ထပကာသနိကျမ်းသည် အပိုင်းအခန်းအားဖြင့် ၁၀-ပိုင်း
၁၀-ခန်း ခွဲခြား၍ ပထမပိုင်းတွင် မြတ်စွာဘုရား ဘုရားဆုပန်ပုံအကျဉ်း
နှင့် ပဋိသန္ဓေနေသည်မှစ၍ ဘုရားဖြစ်တော်မူပြီးလျှင် ဓမ္မစကြာတရား
ကို ဟောကြားတော်မူပြီးသည်အထိ ပြဆိုထားလေသည်။ ဒုတိယပိုင်း
တွင် ယသသဌေးသားရဟန်းပြုသည်မှ သားတော်ရာဟုလာ ရှင်ပြုခန်း
အထိ ပြဆိုထားသည်။ တတိယပိုင်းတွင်မူ သာကီဝင် မင်းသား ခြောက်
ယောက် ရဟန်းပြုခန်းမှစ၍ ရှင်ရာဟုလာ ရှင်ရဋ္ဌပါလတို့ အကြောင်း
အထိ ပါရှိခဲ့လေသည်။ စတုတ္ထပိုင်းတွင် အရှင်ပိဏ္ဍောလ မထေရ်၏
ရှေးအကြောင်း အခန်းမှစ၍ သဌေးကြီး လေးဦး အကြောင်းအထိ
ဖော်ပြထားလေသည်။ ပဉ္စမပိုင်း၌ မိထွေးတော်ဂေါတမီ ရဟန်းပြုခန်းမှ
အာပြုလျက် ယသသဌေးထေရီ ရဟန်းပြုခန်းအထိ ပြဆိုထားပေသည်။

ဆဋ္ဌမြောက်အပိုင်းတွင် အရှင်ပိဏ္ဍောလတန်ခိုးပြခန်းမှစ၍ တာဝတိံ
 သာ နတ်ပြည်၌ အဘိဓမ္မာတန်းဟောခန်း၊ သင်္ကဏ္ဍနိဂ္ဂဟပြည်သို့
 သက်ဆင်းတော်မူခန်းတို့ကို ဖော်ပြထားလေသည်။ သတ္တမပိုင်း၌ကား
 သာမာဝတီ မိဖုရားဝတ္ထုမှစ၍ အင်္ဂုလိမာလ ဆုံးမခန်းအထိ ပါရှိပေ
 သည်။ ဆဋ္ဌမပိုင်း၌ မြတ်စွာဘုရား အာဇ္ဇဝကတိလုံးကို ချွတ်ခန်းမှစ၍
 ဝေသာလီပြည် ပျက်စီးခန်းအထိ ဖော်ပြထားလေသည်။ နဝမပိုင်း၌
 မြတ်စွာဘုရား၏ နောက်ဆုံးဝါကို ဝေဠုဝဂ္ဂ၌ ဝါကပ်ဆိုပုံမှစ၍ ပရိ
 နိဗ္ဗာန်စံတော်မူခန်းအထိ ပြဆိုထားပြီးလျှင် နောက်ဆုံး ဒဿမပိုင်း၌
 ကား အရှင်သောကဿပ စသော ရဟန္တာငါးရာတို့ ပထမသင်္ဂါယနာ
 ထင်ခန်းမှ အပြီးပြုကာ ဒုတိယသင်္ဂါယနာ၊ တတိယသင်္ဂါယနာတင်ခန်း
 အဆုံးအထိ ဖော်ပြ၍ ဤကျမ်းကို နိဂုံးကမ္ပတ် အဆုံးသတ်ထားပေ
 သည်။ ခြုံလိုက်သော် ဂေါတမမြတ်စွာဘုရား ပဋိသန္ဓေ နေခန်းမှစ၍
 မရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူပြီးနောက် သင်္ဂါယနာသုံးတန်တင်ပြီးသည်အထိ
 ကို ပြည့်ပြည့်စုံစုံဖော်ပြထားသော ဗုဒ္ဓဝင်္ဂီကျမ်းတော်ကြီး တကျမ်းပင်
 ဖြစ်ပေသည်။

အမှန်အားဖြင့် စာသင်သားတို့အဖို့ ဤ ဇိနတ္ထပကာသနိကျမ်းလော
 ဗုဒ္ဓဝင်္ဂီအကြောင်းအရာ အားလုံးကိုပင် သိရှိမှတ်သား ဆောင်ထား
 ရမည် ဖြစ်သော်လည်း ဤ ပထမပြန် အကြီးတန်း ဆိုင်ရာ၌ကား
 “မြန်မာစာပေ အရေးအသားတော်စေခြင်း” ဟူသောအင်္ဂါရပ်အတိုက်
 ဗုဒ္ဓဝင်္ဂီဆိုင်ရာ၌ ပါရှိသော ဗုဒ္ဓအကြောင်းအရာ စာပေဘာသာတွင်
 မြန်မာစာ အသွားအလာ အလင်္ကာရသ ဝါကျအရေးအသားတို့ကို
 မှတ်သာနည်းယူနိုင်ရန်မျှသာ ရည်ရွယ်၍ -

- ၁။ အာဇ္ဇဝကချွတ်ခန်းဝတ္ထုနှင့်
- ၂။ သမားတော် ဆရာဇိဝကဝတ္ထုမျှကိုသာ ထုတ်နုတ်ဖော်ပြ
 လိုက်ရပေသည်။

မြတ်စွာဘုရားအာဠာဝကဘိလူးကို

ချစ်တော်မူခြင်း

ဘုရားမြတ်စွာသည် သောဠသမ္ပပါ ဝယ် အာဠဝိပြည်၌ ဝါဆို
သောအကြောင်းကား ဤသို့တည်း၊ မဇ္ဈိမ^၂ဒေသ၏ အရှေ့မြောက်စွန်း
ဟိမဝန္တာ၏အနီး၌ တည်သော တိုင်းကြီးသည် လူတို့ဝတ်ဆင်ရာ
တန်ဆာအထူးတို့၏ ဖြစ်ထွန်းရာဖြစ်၍ -

အလံဝိဘူသနံ တွေ့တိအာဠဝိ^၃ ဟူသော အဘိဓာန် ဌီကာပါ၌
မိန့်အပ်သည်နှင့်အညီ အာဠဝိတိုင်းမည်၏။ ထိုတိုင်း၏အတွင်း မင်းနေ
ပြည်ကြီးနှင့် မဝေးမနီး ခရီးတဂါဝုတ်^၄ကျော် ကွာသော အရပ်၌

၁။ တဆယ့်ခြောက်ဝါမြောက်။

၂။ အရှေ့လားသော် ဇင်္ဂလနိဂုံး၊ အရှေ့တောင်လားသော် သလ္လ္လာဝတိ
မြစ်၊ တောင်လားသော် သေတကဏ္ဍိနိဂုံး၊ အနောက်လားသော်
ထူဏပုဏ္ဏားရွာ၊ မြောက်လားသော် ဥသီရဒ္ဒဇတောင်၊ ဤနယ်
၅-ရပ်အတွင်း အဝန်းယူဇနာ ကိုးရာရှိသော ဒေသ။

၃။ ဧတ္ထ၊ ဤတိုင်းပြည်၌။ အလံဝိဘူသနံ၊ တန်ဆာဆင်ခြင်း၊ တင့်တယ်
ခြင်းသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အာဠဝိ၊ မည်၏။

၄။ တယူဇနာ၏ လေးပုံတပုံခရီး (ပါ)၊ ဂါဝုတ-နှားတူန်သံဖြင့်
ပိုင်းခြားအပ်သော အတိုင်းအတာ၊ ဥသဘရှစ်ဆယ်၊ (ဝါ)လေး
ကောသ။

ကြီးစွာသော ညောင်ပင်သည် ရှိ၏။ ထိုညောင်ပင်၌ အာဠာက ဘီလူးသည် စာတုမဟာရာဇ် နတ်မင်းတို့၏အထံ၌ ကျိုးနွံခယသဖြင့် မှန်တည့်ကာလ ဤညောင်ရိပ် နှ့် သမ္ပအရပ်သို့ ကပ်ရောက် ခိုင်လာသော သတ္တဝါတို့အား သင်စားပိုင် စေတော့ဟု ခွင့်ရသောကြောင့် ထိုညောင်ပင်အောက်သို့ ရောက်လာသမျှသော သတ္တဝါတို့၏အသားကို စားလျက် မပြတ်နေစမှတ်ပြုသတည်း။ ထိုဘီလူး၏ဗိမာန်ကား ညောင်ပင်အနီး တောကြီး၏အတွင်းဝယ် သန့်ရှင်းသော မြေအပြင်၌ တည်၏။ လူတို့နေရာကောင်းစွာ တည်လုပ်အပ်သော မြို့ကဲ့သို့ တံတိုင်း မြို့ရိုး ပြအိုး ပစ္စင် ရင်လျောက် ရင်တား တံခါးကျိုး မြောင်းလည်း

- ၁။ မြင်းမိုရ်တောင် အရပ်လေးမျက်နှာ၌ အုပ်စိုးသော နတ်မင်းကြီးလေးပါး၊ ၁-အရှေ့၊ ဓာရဋ္ဌနတ်မင်းကြီး၊ ဂန္ဓဗ္ဗနတ်တို့ကို အုပ်စိုးသည်။ ၂-အနောက်၊ ဝိရုပက္ခနတ်မင်းကြီး၊ နဂါးတို့ကို အုပ်စိုးသည်။ ၃-တောင်၊ ဝိရုဠကနတ်မင်းကြီး၊ ကုမ္ဘဏ်တို့ကို အုပ်စိုးသည်။ ၄-မြောက်၊ ကုဝေရနတ်မင်းကြီး၊ ဘီလူးတို့ကို အုပ်စိုးသည်။ ဤ၌ ကုဝေရနတ်မင်းကြီးသာ ပခာနုဖြစ်သည်။ ဘီလူးမှာ ပါဠိဘာသာအားဖြင့် ယက္ခဟူ၍သော်လည်း ကြောက်မက်ဖွယ် ကောင်းသော အဆင်းသဏ္ဌာန်ရှိသည်ဟူသော 'ဘိရုက' ပါဠိကို စွဲ၍ ဘိရု-ဘိရူး-ဘီလူးဟု မြန်မာမူပြန်၍ ခေါ်ဆိုသည်။
- ၂။ တန်ခိုးကြီးသော နတ်ဘီလူးဖြစ်၍ နတ်သုခဘုတ်ကို အမြဲသုံးဆောင်ရသော်လည်း ဘီလူးမျိုးနွယ်ဖြစ်၍ လူသားကို ကြိုက်နှစ်သက်သည်။ အမြဲစားရသည်ကားမဟုတ်။ နတ်မင်းကြီးတို့ထံမှ အခွင့်ရ၍ ရံခါသာစားရသည်။
- ၃။ နတ်ဘီလူးများကို သုခုမ ရုပ်များပြား၍ မမြင် မတွေ့ရသကဲ့သို့ ယင်းတို့တန်ခိုးကြောင့် ဗိမာန်တို့ကိုလည်း လူတို့မမြင်နိုင်-မတွေ့နိုင်။

ရှိ၏။ အပြန်အားဖြင့် ငါးယူဇနာ အစောက်အားဖြင့် သုံးယူဇနာ ရှိသော ဗိမာန်၏အထက်၌ ကြေးကွန်ရက်တို့ဖြင့် ဖုံးလွှမ်းသည်ဖြစ်၍ သေတ္တာတံတင်းကဲ့သို့ ကောင်းစွာ လုံခြုံ၏။

တရံသောအခါ အာဠဝီပြည်ကို အစိုးရသောမင်းသည် သင်းပင်း ကျေးကျွန် ခြွေရံမှူးမတ်တို့နှင့်တကွ ခုနစ်ရက်မျှလောက်ပင် တော ကစားထွက်တော်မူသော် တောအုပ်၌ တခုသော ဧကီသမင်^၁ ကိုမြင် ၍ “ငါတို့ဗိုလ်ပါအပေါင်းတွင် အကြင်သူ၏အထံမှ သမင်သည် ထွက် ပြေးအံ့၊ ထိုသူ၏တာဝန်ဖြစ်စေ” ဟု ကတိကဝတ်ပြု၍ ထက်ဝန်းကျင် ဝန်းရံကြ၏။ ထိုအခါ လိမ္မာသော ဧကီသားလည်း မင်းကြီး၏ နံပါး ဖြင့် ထွက်၍ ပြေးလေတိ၏။ မင်းကြီးလည်း လေး၊ မြား၊ သန်လျက် တို့ကိုကိုင်၍ လိုက်လေသဖြင့် ထိုဧကီသားလည်း ဆုံးယူဇနာ^၂မျှသာ ပြေး၍ ပင်ပန်းသောအခါ ရေရှိရာသို့ သက်၍ တည်လေ၏။ ထိုသမင်ကို သန်လျက်ဖြင့် ပိုင်း၍ အသားကိုအလိုမရှိသော်လည်း မိမိ၏ကျေးကျွန် ဖြစ်သောအမတ်တို့ ပြက်ရယ်ပြုမည် စိုးသောကြောင့် ထမ်းပိုးဖြင့်

၁။ ဧကီကို တောဆိတ်နက်ဟု ကျမ်းစာများ၌ ဆိုသည်။ ဧကီသမင်ဟု ဤကျမ်းကဆိုသည်မှာ “တဿေဝ ပဿန မိဂေါ ပလာယတိ” ဟူ သော (သံ ဋ္ဌ-၁၊ ၂၉၈)ပါဠိကို “မိဂေါတိ ဧကော ဧကီမိဂေါ” ဟု (သံ ဋ္ဌိ-၁၊ ၃၁၉) ဖွင့်ဆိုသောကြောင့် ဖြစ်၏။ ထိုနှင့်အညီပင် ဧကီကို “သမင်မျိုးတို့တွင် မည်းနက်သော သမင်မျိုး” ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ “တောဆိတ်နက်” ဟူ၍ လည်းကောင်း မြန်မာ အဘိဓာန် ၅၊ ၂၀၈-တွင် ဖော်ပြသည်။

၂။ လေးဂါဝုတ်ခရီး၊ “တကောသသည် နှစ်မိုင်ခန့်ရှိသဖြင့် တယူဇနာ မှာ ယခုခေတ် ၇-မိုင်ခွဲ၊ ရှစ်မိုင်ခန့်ရှိသည်။ (ဗုဒ္ဓသာသနိကပထဝီ ဝင်-၅၄)။

ထမ်းဆောင်၍လာခဲ့သော် အာဠာကတိလူးနေသော ညောင်ပင်ကို မြင်သဖြင့် အပင်အပန်း ပြောအံ့သောငှာ ဝင်၍နားလေ၏။

ဘိလူးလည်း မင်းကြီးဝင်လာသည်ကိုမြင်၍ ကိုယ်တိုင်ဆင်း၍စားခြင်းငှာ အနီးသို့ကပ်၏။ ထိုသို့ကပ်လာသည်ကို မင်းကြီးမြင်လျှင် အလွန်ကြောက်လန့်ရကား “ဤသမင်သားကို စား၍ ကျွန်ုပ်အား လွှတ်ပါဟု” ဟု တောင်းပန်၏။ ဘိလူးလည်း “မင်းကြီး သင်သည် ဥစ္စာရှင်၏ဘဏ္ဍာဖြင့် ဥစ္စာရှင်ကို ပစ္စာပြု၍ လှည့်ပတ်သကဲ့သို့ ငါ့ကို လှည့်ပတ်ဘိသည်တကား၊ ငါ့ညောင်ပင်အောက်သို့ ရောက်သည်မှ စ၍ သင်သည်လည်းကောင်း၊ ဤအသားသည်လည်းကောင်း ငါ့အစာသာ မဟုတ်လော” ဟု ဆို၏။ မင်းကြီးလည်း ဘိလူးမင်း သင်သည် ဆနေစားရသောအစာထက် နေ့ရက်ရှည်စွာ စားခြင်းကို အလိုမရှိပါ ဆလော၊ ငါကား ဤအာဠာဝိပြည်ကို အစိုးရသော မင်းတည်း၊ ယနေ့ ဤအသားကိုသာစား၍ ငါ့ကိုလွှတ်ပါမူ လူတယောက်နှင့် ထမင်းတအိုးကို နေ့တိုင်း နေ့တိုင်း သင့်ထံသို့ ပို့စေအံ့” ဟု ဆို၏။ ထိုဘိလူးလည်း “သင့်ကိုလွှတ်၍ နန်းသို့ရောက်လျှင် မင်းစည်းစိမ်ကိုခံလျက် ရာဇမာန် ဝင်သဖြင့် သင်မေ့လျော့စွာ နေလတ္တံ့၊ ငါလည်း ဤညောင်ပင် အောက်သို့ ရောက်သောသူကိုမှ စားခွင့်ရချေသည်။ သင်မပို့လာသော် စာသင့်ကို ငါအဘယ်သို့ အောင်နိုင်အံ့နည်း” ဟု ဆို၏။ မင်းလည်း “ဤ လူတယောက်နှင့် ထမင်းတအိုးကို အကြင်နေ၌ ငါမပို့သည်ဖြစ်အံ့၊ ထိုသည့်နေ့ နန်း၌နေသော ငါ့ကို သင်စားပိုင်စေလော့” ဟု ကတိကပ်ဝတ်

၁။ ပစ္စည်း၊ ဥစ္စာ၊ ရတနာ။

၂။ ပစ္စာကရ (ပါ)၊ လက်ဆောင်ပစ္စည်း။

၃။ ကတိကဝတ္ထ (ပါ)၊ ကတိက၊ သဘောတူညီချက်။ ဝတ္ထ၊ ကျင့်ဝတ်။ အချင်းချင်းညီညွတ် သဘောတူ သတ်မှတ်ထားသည့် ကျင့်ဝတ်။

ပြု၏။ ထိုအခါမှ အာဠဝကလည်း “သင်ဆိုတိုင်းမှန်စေ သွားလေလော့”
ဟု ခွင့်ပေး၏။

မင်းလည်း မြို့သို့ ရှေးရှုလာခဲ့သော် ဗိုလ်ပါအများတို့ ခရီ အကြား
၌ သစ်ခက်တဲဖြင့် နေလင့်ကြသည်နှင့် မင်းကြီးလာသည်ကို မြင်လျှင်
ဦးတင်ကြိုဆို၍ အကြောင်းကို မေးမြန်း ပြောဟောလျက် မြို့သို့ဝင်
တော်မူ၏။ နန်းသို့တက်၍ နံနက်ထမင်းစားပြီးသော် မြို့ဝန်ကိုခေါ်၍
ထိုအကြောင်းကို ကြား၏။ မြို့ဝန်လည်း “အမှင်မင်းကြီး အဘယ်မျှ
နေ့ရက်အပိုင်းအခြား ထားခဲ့သနည်း”ဟု မေး၏။ “အပိုင်းအခြားကို
ငါမထားခဲ့မိချေ”ဟု ဆိုပေသော် “အပိုင်းအခြားမရှိမူ ဘီလူးကိုနှစ်၊
လရှည်ကြာကျွေးရချိမ့်မည်။ ဤအာဠဝပြည်အလုံးသည် သင်ဓုန်းသွား
ထက်၌ နေရသကဲ့သို့ ဖြစ်လတ္တံ့ ၊ ယင်းသို့ဖြစ်သော်လည်း သင်မင်းကြီး
ကြောင့်ကြမဲ့သာ စံနေတော်မူ၊ သူတပါးကို မသိစေလင့်၊ ဤအရေး
ကို အကျွန်ုပ်ဆောင်ပါအံ့” ဟု ဆို၍ နှောင်အိမ်သို့သွင်းပြီးသော သတ်
ထိုက်သော အပြစ်ရှိသူတို့ကိုခေါ်၍ “သင်တို့ အသက်ရှည်လို့မူ ထွက်
လှည့်ကြ”ဟု ခေါ်၍ ရှေးဦးစွာ လာသောသူကို ရေချိုးစေပြီးသော်
ထမင်းကျွေးမွေး၍ “ဤထမင်းချက်အိုးကို ညောင်စောင့်နတ်အား
ပူဇော်ချေ၊ ပြီးလျှင် သင်လိုရာအရပ်သို့ သွားလေလော့”ဟု ဆို၍
လွှတ်လိုက်၏။ ထိုယောက်ျားလည်း စေသောအတိုင်း သွား၍ ညောင်
ပင်ရင်းသို့ရောက်လျှင် ဘီလူး၏ အာနုဘော်^၁ စွမ်းအင်ကြောင့် ပင့်ကူ
မျှင်ဖြင့် ရှပ်သော ပိုးကဲ့သို့ မလှုပ်ချောက်နိုင်၊ ကိုယ်အလုံးသည်

၁။ အာနုဘာဝ (ပါ)၊ အာနုဘော်ဟု မြန်မာမူပြုသည်။ ဘုန်း
တန်ခိုးအစွမ်း။

ထောပတ်စိုင်းကဲ့သို့ ဖြစ်လေ၏။ ထိုအခါ အာဠာကဘီလူးလည်း ဆင်း၍ ကြာစွယ်ကြာရင်းကဲ့သို့ ရွပ်ရွပ်ဝါး စားလေ၏။^၁ ဤသို့သော နည်းဖြင့်နေ့တိုင်းနေ့တိုင်းစေလွှတ်၍ ရောက်သမျှသောသူအား ဘီလူး စားလတ်သည်ကို လူတို့သိကုန်လျှင် “ငါတို့အရှင်မင်းကြီးသည်ခိုးသူကို ဘီလူးစားကျွေးဘိသည်” ဟု အလွန်ကြောက်ရွံ့ကြ၍ ခိုးဝှက်ဆိုးသွမ်း ခြင်းကို မပြုဝံ့ကြကုန်။

ကာလရှည်လတ်သော် ခိုးသူဟောင်းတို့ကုန်၍ နှောင်အိမ်သည် ဆိတ်ငြိမ်လေ၏။ ထိုအခါ ဥစ္စာထုပ်ကို အိမ်ကြား အိမ်ဝ လမ်းမ မှတ် ထွက်စသည်တို့၌ ချထား၍ ကောက်သသူကို ဖမ်းယူ၍ ပို့လေကုန်၏။ ထိုအကြောင်းကို ပြည်သူပြည်သားတို့သိပြန်လျှင် ဥစ္စာထုပ်ကို လက် ခြေဖြင့် တို့ဝံ့သူမရှိကြ၍ ခိုးသူလူစွမ်းမရနိုင်သော် အမတ်တို့သည် မင်းရင်ပြင်၌စည်းဝေး၍ ဤသို့ကြံကြကုန်၏။ ပြည်အလုံးသည် အရှင် ကျေးဇူးတော်ကို ခံရသူချည်းသာဖြစ်သည်။ အမျိုးနိမ့်မြင့်အစဉ် အတိုင်း တယောက်တယောက်သောသူအိုတို့ကို စေလွှတ်ကြကုန်အံ့။ အဘယ့်ကြောင့်နည်းဟူမူ သူအိုတို့သည် အလိုလိုပင် သေမင်း၏ ခံတွင်းဝသို့ ဆင်းရဲဆဲဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် စုံမက်ရာမရှိပြီဟုဆို၏။

-
- ၁။ ဘီလူးတို့၏ရှေးကံကြောင့် ၎င်းစားအပ်သော လူသားသည် ဆံပင် မွေးညင်းမှစ၍ ထောပတ်စိုင်းကဲ့သို့ နူးညံ့ရသည်ဟူ၏။
- ၂။ ဘီလူးစားသည် ဟူသည်မှာ အလွန်ဖြစ်ခဲ၏။ ဝေဿဝဏ်နတ်မင်း စသော ဘီလူးတို့ကိုအုပ်စိုးသည့် နတ်မင်းကြီးများထံမှ အခွင့်ရ လျှင်သာ စားနိုင်၏။ ၎င်းတို့အလိုအလျောက် စားနိုင်ခွင့်မရှိပေ။ နတ်မင်းကြီးများ၏ အခွင့်မရပဲ လူတို့အားသတ်စားလျှင် အသင်း အပင်းမှ ထုတ်ပယ်ခံရခြင်း နှောင်ဖွဲ့ခံရခြင်း စသည်ဖြင့် အပြစ် ပေးခြင်းကို ခံရလေသည်။

ထိုစကားကိုမင်းကြီးကြားသော် “ဤအရေးကားမသင့်၊ အဘယ့်ကြောင့်နည်းဟူမူ မိဘဘိုးဘေးတို့၏ ကျေးဇူးကို သိတတ်သော သူတို့သည် ငါတို့၏ ဘိုးဘေးကို ဘီလူးစာကျေးဇူးပြီဟု ပြည်အလုံးသည် ချောက်ချားရာလတ္တံ့၊ ပို့သသူတို့လည်း အပြစ်ကြီးစွာ ဖြစ်လတ္တံ့၊ ထို့ကြောင့် ငါမနှစ်သက်” ဟုဆို၏။ ထိုသို့ဖြစ်တပြီးကား ပုခက်တွင်း၌ ပက်လက်အိပ်တတ်ကာ ဖြစ်သော သူငယ်တို့ကို ပို့စေကုန်အံ့၊ အဘယ့်ကြောင့်နည်းဟူမူ ထိုသူငယ်အား မိဘများလည်း လွန်စွာမချစ်ခင်သေး၊ ငါ့မိငါ့ဘ ဟူ၍လည်း သူငယ်က မသိသေးဟု ဆိုကြကုန်၏။ အာဠဝီမင်းလည်း ဤအရေးသင့်ပြီဟု ခွင့်ပြုလေသော် နေပြည်တော်၌ အိမ်စဉ်အတိုင်း သူငယ်ကိုယူ၍ ပို့လေကုန်၏။ ထိုအခါ သားငယ် သမီးငယ်ရှိသော မိန်းမတို့သည်လည်းကောင်း၊ ကိုယ်ဝန်ဆောင်သောမိန်းမတို့သည်လည်းကောင်း အရပ်တပါးသို့ပြေး၍ မွေးမြူကြပြီးလျှင် သူငယ်ကြီးရင့်မှသာ လာဝံ့ကုန်၏။ ဤသို့သောနည်းအားဖြင့် တဆယ့်နှစ်နှစ်တိုင်တိုင်ရှိ၍ လူပေါင်း လေးထောင် သုံးရာ့ နှစ်ဆယ် ကုန်လေသော် အာဠဝီပြည်တွင်း၌ တယောက်သော သူငယ်ကိုမျှ ရှာ၍မရလေရကား အမတ်တို့သည် မင်းကြီးထံသို့ သွား၍ “အရှင်မင်းတရား ယခင်နွေက ဖွားသော အာဠဝီက ကုမာရမှတပါး သူငယ်ကားမရှိချေပြီ” ဟု လျှောက်၏။ မင်းကြီးလည်း “ဤလောက၌ မိမိကိုယ်ထက် စုံမက်ချစ်ခင်အပ်သောသူကား မရှိချေ၊ သားကိုတူယ်က ငါအန္တရာယ် ဖြစ်ချေတော့မည်” ဟု နှလုံးပြု၍ ငါ့သားကို ပို့ကြလေဟု စေတော်မူ၏။

ထိုအခါ မိဖုရားလည်း သားတော်ကို ဆန်ဆာဆင်၍ ရင်ခွင်ထက်၌ နေစေပြီးသော် အထိန်းအယ မောင်းမကိုယ်လုပ်တို့အား နေ့ထားစီမံ၍နေစဉ်အတွင်း မင်းချင်းယောကျ်ားတို့သည် မှင်း၏အာဏာဖြင့်

အာဠဝကမင်းသားကို တောင်း၍ တသောင်းခြောက်ထောင်သော
မောင်းမနှိုထိန်းတို့နှင့်တကွ မိဖုရားကြီး ငိုကြွေးမြည်တမ်းစဉ်ပင် ယူ
ငင်၍ သွားကြကုန်၏။ ဤသို့ အာဠဝကမင်းသားကို ဘီးလူးစားခံ
နက်ဖြန်ပိုရမည် ရှိသည်တွင် ရှေးနံနက်သောအခါကပင် ဖြတ်စွာဘုရား
သည်လည်း မဟာကဏ္ဍဏာသမာပတ်ကို ဝင်စားတော်မူ၍ သဗ္ဗညု
တညာဏစက္ခုဖြင့် လောကကို ရှုတော်မူသော် အာဠဝကမင်းသား
၏ အနာဂါမိဖိုလ်သို့ ရောက်လတ္တံ့သောအကြောင်း၊ အာဠဝက
ဘိလူး၏ သောတာပတ္တိဖိုလ်သို့ ရောက်လတ္တံ့သောအကြောင်း၊ ရှစ်
သောင်းလေးထောင်သော သတ္တဝါတို့၏ တရားရအံ့သောအကြောင်း
တို့ကို မြင်တော်မူ၍ လဆုတ်ပက္ခ လက္ခယံနေ့ ညချမ်းသောအခါ၌
ကိုယ်တော်တည်းသာလျှင် ပရိက္ခရာရှစ်ဖော်ကို ဆောင်တော်မူလျက်
သာဝတ္ထိမြို့မှ ယူဇနာသုံးဆယ်ကွာသော အာဠဝီပြည်သို့ ကြွတော်မူ
လာ၍ အာဠဝကဘိလူး၏ ဗိမာန်သို့ ရောက်တော်မူ၏။

ထိုအခါ အာဠဝကဘိလူးလည်း ဟိမဝန္တာဝယ် များစွာသောနတ်
တို့၏ အစည်းအဝေးသို့သွားခိုက်ဖြစ်၍ ဘုရားသခင် ဗိမာန်တံခါးဝ၌
ရပ်တော်မူသည်ကို တံခါးစောင့်ဖြစ်သော ဂဗြဘဘိလူးမြင်လျှင် ကြည်

၁။ ကျွတ်ထိုက်သောသတ္တဝါတို့အတွက်ဤမဟာကရုဏာနှင့်ယှဉ်သော
သမာပတ်ကို နံနက်မိုးသောက်တိုင်းပင် အကြိမ်ပေါင်း ကုဋေ
နှစ်သန်းလေးသိန်း ဝင်စားတော်မူလေ့ရှိသည်ဆို၏။

၂။ သင်္ခါရ ဝိကာရ လက္ခဏ နိဗ္ဗာန်ပညတ်ဟူသော ဥေယျဓံတရား
တို့ကို သိမြင်တော်မူသော ဉာဏ်မျက်စိတော်၊ ယင်းကိုပင် သမန္တ-
စက္ခု-ဟု ခေါ်ဆိုသည်။

၃။ နောင်အရွယ်ရောက်သော အချိန်တွင် အနာဂါမိဥပါသကာဖြစ်
လာမည်ကို မြင်တော်မူသည်။

လင်မြတ်နိုး ရှိခိုးချဉ်းကပ်လျက် “အရှင်ဘုရား အဘယ့်ကြောင့် ညဉ့် အခါမှ ကြွလာတော်မူသနည်း” ဟု လျှောက်၏။ ဘုရားသခင်လည်း “အကြောင်းရှိ၍ပင် ငါလာသည်” ဟု မိန့်တော်မူပြီးမှ “အချင်းဂါတြာ သင်ဝန်မလေးမှု တညဉ့်မျှ ဤဗိုမာန်တွင် ငါတည်းချင်ပါသည်” ဟု မိန့်တော်မူသော် “အရှင်ဘုရား အကျွန်ုပ်ကား ဝန်မလေးပါ အာဠာဝကမည်သော ဤဗိုမာန်ရှင်ဘီလူးသည် အထူးသဖြင့် ကြမ်းတမ်း ခက်ထန်လှပါသည်။ မိဘဆရာကိုမျှ ရိုသေမြတ်နိုးရှိခိုးခြင်းကို မပြုပါ ရတနာသုံးပါး၏ ကျေးဇူးဂုဏ်ကိုလည်း မသိချေ။ ထို့ကြောင့် ဤခွဲ တည်းခိုခြင်းကို အကျွန်ုပ် မနှစ်သက်ပါ” ဟု လျှောက်၏။ ဘုရားသ ခင်လည်း “အချင်း ဂါတြာ အာဠာဝက၏ ကြမ်းတမ်းသော အဖြစ်ကို ငါသိ၏။ သင်တို့ အာဠာဝကကြောင့် ငါ့အား အန္တရာယ် မဖြစ်နိုင်ရာ၊ သင်ဝန်မလေးမှု တညဉ့်မျှသာ တည်းပါရစေ” ဟု မိန့်တော်မူ၏။ ဂါတြာလည်း “အရှင်ဘုရား ဤအာဠာဝကကား ပူပြင်းလှသော မီးအိုး ကင်းနှင့် တူပါသည်။ မိဘဆရာ ရတနာသုံးပါး ရဟန်းပုဏ္ဏားဟူ၍ ထောက်ထားညှာတာခြင်းမရှိ၊ ဂုဏ်ကျေးဇူးကိုလည်း မသိပါ။ သူ့နေ ရာသို့ ရောက်လာသော သူတို့အား စိတ်ဖောက်ပြားခြင်းကိုလည်း ပြုတတ်ပါသည်။ နှလုံးကိုလည်း ခွဲတတ်ပါသည်။ ခြေကိုကိုင်၍ သမုဒ္ဒ ရာ၏ တဘက် စကြဝဠာနားသို့ သော်လည်း ပစ်တတ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် မတည်းခိုပါလင့်” ဟု လျှောက်လေလျှင် ဘုရားသခင် လည်း “အာဠာဝက၏အကြောင်းကို ငါသိတော်မူ၏။ အချင်းဂါတြာ သင်ဝန်မလေးသည် ဖြစ်က တညဉ့်မျှသာ ငါတည်းခိုမည်” ဟု မိန့် တော်မူသော် “အကျွန်ုပ်ကား ဝန်မလေးပါ။ သို့ရာတွင် တည်းခို လော့ဟု ဆိုချေမှု အကျွန်ုပ်ကို သတ်ရာ၏။ ထို့ကြောင့် တည်း ခိုတော်မူလိုလျှင် အာဠာဝကထံ အကြောင်းပြန်ပါဦးမည်” ဟုလျှောက် ၏။ ဘုရားသခင်လည်း “သင်ကြားလိုလျှင် ကြားချေ” ဟု မိန့်တော်

မူပြီးလျှင် ဗိမာန်အတွင်းသို့ဝင်၍ နတ်ပွဲသဘင်မင်္ဂလာပြုသောအခါ အာဠဝကဘိလူးတက်နေ၍ နတ်၏အသရေကို ခံစံရာ ရတနာခုနစ်ပါး အတိပြီးသော ရာဇပလ္လင်ထက်သို့ တက်၍ တခဲနက်ရွှေ့သောရောင်ခြည်ကို လွှတ်တော်မူ၏။ အာဠဝက၏ မောင်းမမိသံတို့သည် ဘုရားထံသို့လာ၍ ရှိသေစွာခိုခိုးလျက် ခြံရံကာ နေကြကုန်သော် ကိုယ်တော်မြတ်လည်း ထိုသူတို့နှင့် လျှောက်ပတ်သော တရားစကားဖြင့် “သင်တို့ကား ရှေးရှေးသောဘဝက ဒါန သီလ ဘာဝနာကို လွန်စွာ ဆည်းပူး၍ ပူဇော်ထိုက်သောသူကို ပူဇော်ဘူးသောကြောင့် ထူးမြတ်သော နတ်တို့၏ စည်းစိမ်ကိုရသည်။ သူတပါးအား သနားခြင်း ချစ်ခင်ခြင်းကြောင့်လည်း အဆင်းအရောင် လှပသည်။ ယခုဘဝ၌လည်း ကုသိုလ်ကောင်းမှုကို ပြုစုအားထုတ်ကြကုန်၊ အချင်းချင်း သွဉ်ငြူစုခြင်း၊ ဝန်တိုခြင်း၊ ကိုယ်ဖြင့်ထိပါးခြင်း၊ ချုပ်ချယ် ပြစ်မှားခြင်း စသည်ကို မပြုကုန်လင့်” ဟု ပြီးပြန်သောတရားတို့ကို ဟောကြား ဆုံးမပြသနေတော်မူ၏။

ဂါတြဘဘိလူးလည်း နတ်တို့၏ စည်းဝေးရာ ဟိမဝန္တာသို့ ရှေးရှုသွားလေ၍ အာဠဝကဘိလူးအား ဘုရားသခင် ဗိမာန်တွင်ဝင်၍ နေကြောင်းကို လျှောက်လေသော် ထိုအာဠဝကလည်း “အချင်း ဂါတြဘ ငါကဲ့သို့သော သူ၏ ဗိမာန်ကို မရွံ့မလေးစား ဘုရားဆိုသွင်၍ နေခြင်းသည်ကြားတွင် မျှ မတင့်တယ်၊ ရှက်ဖွယ်ရှိလှပါသည်တကား၊ ဆိတ်ဆိတ်သာသင်နေ၊ သူမသိစေလင့်၊ ပြုခွင့်ရှိသမျှကို ငါပြုမည်”

၁။ သုတ်အဘိဓမ္မာရောပြွမ်း၍ ဟောကြားသောတရား။

၂။ ကြားရုံမျှ။

ဟု ဆို၏။ ထိုခဏ၌ သာတာဂိရိနတ်၊^၁ ဟေမဝတနတ်မင်းတို့သည် လည်း မိမိပရိသတ် အခြံအရံနှင့်တကွ နတ်အစည်းအဝေးသို့ ဝင်အံ့သောငှာ ဆင်ယာဉ်၊ မြင်းယာဉ်၊ ဂဠုန်ယာဉ် စသည်တို့ကို စီးလျက် ကောင်းကင်ခရီးဖြင့် လာကြကုန်သော် အာဠဝက ဗိမာန်၏အပေါ်သို့ ရောက်လျှင် ဘုရားသခင် အာနုဘော်ကြောင့် ကျော်မသန်းနိုင်ပဲ ပစ်လိုက်သောခဲ ကျသကဲ့သို့ စီးသောယာဉ်နှင့်တကွ မြေပြင်သို့ကျလေလျှင် ငါတို့အစဉ်သွားမြဲ ခရီးဖြစ်လျက် အဘယ့်ကြောင့် ကျသနည်းဟု ကြည့်ရှုလတ်သော် ရှင်တော်ဘုရား ထိုဗိမာန်၌ စံနေလင့်သည်ကိုမြင်၍ ဝံင်ကြပြီးသော် ပူဇော် မြတ်နိုး ရှိခိုး ခယ၊လျက် ယနေ့ည၌ ဒေဝတာသန္နိပါတ်^၂ဖြစ်၍ ထိုအစည်းအဝေးသို့ အကျွန်ုပ်တို့သွားပါဦးအံ့ဟု လျှောက်ကြား၍ သွားကြလေသဖြင့် ထိုနတ်တို့၏ အစည်းအဝေးသို့ ရောက်လတ်သော် အာဠဝကလည်း နေရာမှထ၍ ဤ၌ နေတော်မူဟု နေရာဖြင့် ညွှန်းလင့်၏။

ထိုအခါ သာတာဂိရိနတ်၊ ဟေမဝတနတ်တို့က “အဆွေအာဠဝက—ယနေ့သင့်အားအရတော်ငြားပေစွ၊ ဘုရားသခင်သည် သင်၏ဗိမာန်၌

၁။ မဇ္ဈိမဒေသအတွင်း သာတာမည်သောတောင်၌နေ၍ သာတာဂိရိမည်၍ ဟိမဝန္တာတောအတွင်း ဟေမဝတတောင်၌နေ၍ ဟေမဝတမည်သည်။ ၎င်းနတ်ဘီလူး ၂-ဦးလုံးပင် အာဠဝကနှင့် အဆင့်တူဘုမ္မဋ္ဌဒေဝ-ဘုမ္မဇိုင်းနတ်စာရင်းဝင် ဖြစ်ကြ၏။ မြတ်စွာဘုရားဘုရားဖြစ်တော်မူစအခါ ဓမ္မစက္ကပဝတ္တနသုတ် နောက် ဒုတိယဟောတော်မူသော ဟေမဝတသုတ်တော်ကို နာကြားရ၍ နှစ်ဦးအတူပင် သောတာပန်အရိယာများ ဖြစ်ခဲ့ကြသည်။

၂။ နတ်တို့၏အစည်းအဝေး။

စံနေတော်မူသည်၊ မြန်စွာသွား၍ ညွတ်တူးပျပ်ဝပ်ဆည်းကပ် ပူဇော်
လေလော့' ဟုဆို၏။

ထိုစကားကိုကြားလျှင် သီလမရှိသောသူအား သီလစကားကို
ကြားလျှင် နားနှစ်ဘက်တွင်း၌ တံသင်း^၁ နှက်ဟန်ထင်သကဲ့သို့
လည်းကောင်း၊ ပိတ်ဆို့ဝန်တိုသောသူအား အလှူစကားကိုကြားလျှင်
နားပါးနင့်၍ သွားလင့်ဘိသကဲ့သို့ လည်းကောင်း ထို့အတူကြည်ဖြူ
ခြင်း သဒ္ဓါတရားမရှိသော အာဠာဘသည်လည်း ဘုရားရှင်၏ ကျေး
ဇူးစကားကို ကြားလျှင် မျက်နှာထားမရှင် ခါးချဉ်သော ဒေါသစိတ်
ကြွ၍ ပူလှသော အိုးကင်း၌ ချလိုက်သောဆားကဲ့သို့ အမျက်အား
ဖြင့် ဖျစ်ဖျစ်မြည်လျက် မရည်မငံ^၂ ငါးမာန်တွင်ဝင်၍နေသော ဘုရား
ဟူသည် ဘယ်သို့သောသူနည်း၊ သတ်မည်၊ စားမည်၊ ထွားထွား
ကြေစိမ့်မည်ဟု ကြုံးဝါးလေသော် သာတာဂိရိ၊ ဟေမဝတတို့လည်း
“အချင်းအာဠာဘကံ သင်သည် ငါတို့ဆရာ မြတ်စွာဘုရားကိုမျှ မသိလေ၊
ထိုဘုရားသည် တုသိတာနတ်ပြည်ဝယ် စံနေတော်မူရာမှ နတ်ဗြဟ္မာ
အပေါင်းတို့ တောင်းပန်သည့်အရာကြောင့် လူ့ပြည်သို့လာ၍ ပဋိသန္ဓေ
ယူတော်မူသည်၊ ယင်းသို့ပဋိသန္ဓေ နေသောအခါ၊ သွားတော် မူသော
အခါ၊ တောထွက်တော်မူသောအခါ၊ ဘုရားဖြစ်တော်မူသော အခါ၊
ဓမ္မစကြာတရား ဟောကြားတော်မူသောအခါ ဤအခါတို့၌ စကြဝဠာ

၁။ တံသင်း၊ တံကျင်၊ တံစို့၊ တံစူး၊ ငြောင့်၊ (အတူတူ) - (ပေါ)

၂။ မယဉ်မကျေး၊ ရိုင်းရိုင်းစိုင်းစိုင်း။ (ရည်ငံမှာ ချစ်ကြိုက်သည်ဟု
အဓိပ္ပာယ်ရှိသော်လည်း ဤမရည်မငံမှာ မချစ်မကြိုက်ဟုအဓိပ္ပာယ်
မရ)။

တိုက်တသောင်းလုံး တုန်လှုပ်သည်။ သုံးဆယ့်နှစ်ပါးသော ပုဗ္ဗနိမိတ်^၁ တို့ထင်ကုန်သည်။ ထိုသို့သော အံ့ဘွယ်သရဲမဖြစ်စဖူးမြဲသော ပုဗ္ဗနိမိတ် တို့ ထင်ကုန်သည်ကို သင်မမြင်ပါသလော” ဟု မေး၏။ အာဠဝကလည်း ဝေါသကြီးသောအားဖြင့် ထင်ရှားသိမြင်လိုက်လျက် ကွယ်ဝှက်ဖုံးဖိ၍ “ငါမသိ မမြင်” ဟု ဆို၏။ ထိုသာတာဂိရိနတ်တို့ကလည်း “အချင်း အာဠဝကသင်မြင်သည်ဖြစ်စေ၊ မမြင်သည် ဖြစ်စေသင်၏ မြင်ခြင်း၊ မမြင် ခြင်းသည် အကြောင်းမဟုတ်။ သမ္မုဒ္ဓစစ် ဖြစ်တော်မူသော ငါတို့ ဆရာမြတ်စွာဘုရားကို သင်ကား အသို့ ပြုနိုင်အံ့နည်း။ ဘုရားရှင်နှင့် သင့်ကိုစာ၍ ဥပမာဆင်သော် ကောင်းကင်၌ သွားလာသော အာဇာ နည် နွားလား၊ ဥသဘနှင့် ဖွားသစ်စ နွားငယ်ကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ ယောက်ျားဗိုလ်ခြေ ကုဋေတသိန်း၏ အားကို ဆောင်သော ဆင် ပြောင်ကြီး၏ အပါး၌ ဖွားသစ်စ ဖြစ်သော ဆင်ငယ်ကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ သားတကာတို့ ညွတ်ကြို့ ဦးနှိမ်ရာ ကေသရရာဇာ ခြင်္သေ့မင်း၏ အနီး၌ မြေခွေးအိုကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ ယူဇနာအရာ ငါးဆယ် ရှည်သွယ် ကြီးပြင်းသော ဂဠုန်မင်း၏ အနီး၌ အတောင် ပြတ်သော ကျီးကဲ့သို့ လည်းကောင်း ထို အတူသာ သင်ဖြစ်ပါသည် တကား။ သင့်စွမ်းအားကို ဘုရားရှင်၌ သင်စမ်းလိုရာပင် စမ်းလေ လော့” ဟုဆိုကြ၏။

၁။ ဤနိမိတ်ကြီး ၃၂-ပါးကို အံ့ဖွယ်ကြီး ၃၂-ပါးဟူ၍လည်းဆိုသည်။ စကြဝဠာတိုက်တသောင်း၌ မနှိုင်းယှဉ်နိုင်သော အလင်းရောင်ကြီး ပျံ့နှံ့ခြင်းစသည် ၃၂-ပါးရှိ၏။ အကျယ်ကို ဇာတ်အဋ္ဌကထာနိဒါန်း (ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။)၌ ယူပါ။ (နိုင်ငံတော် ဗုဒ္ဓသာသနာမဟာဗုဒ္ဓဝင် ဒုတိယတွဲ ၁၈)၌လည်းကြည့်။

ထိုစကားကို ကြားသောအခါ အာဠဝကလည်း ဒေါသပြင်း ထန်စွာထ၍ ဆေးဒန်းမြင်းသီလ^၁ ကျောက်ဖျာအပြင်ထက်၌ လက်ဝဲ ခြေဖြင့် နင်း၍ “နတ်မင်းတို့ ဆရာဂေါတမ ရဟန်းနှင့် ငါ့စွမ်းအား သည် မည်သူက တန်ခိုးသာ-မသာကို ကြည့်ရှုကာ နေကြကုန်” ဟု ကြုံးဝါး၍ အလျား အစောက် ယူဇနာခြောက်ဆယ်ရှိသော ကေလာ သဘတောင်^၂ထွတ်ကို လက်ယာခြေဖြင့် နင်းလိုက်လျှင် ပန်းပဲဖိုတွင်း၌ ရဲရဲဝင်းသော သံတွေကို ပေ၌တင်၍ ချိန်သောအခါ အလွှာအလွှာ ကွာ၍ စဉ်သကဲ့သို့ ထို့အတူ ကေလာသဘ တောင်ထွတ်သည် အချပ်ချပ်အလွှာလွှာ ကွာ၍ ဖရိုဖရဲ တကဲ့စီ ဖြစ်သွားလေသည်။ ထို့နောက် ထိုကေလာသဘတောင်ထိပ်၌ ရပ်လျက် “ငါအာဠဝက ဘီလူးတကား”ဟု ကြုံးဝါးဟစ်အော်သော အသံသည် ဤဇမ္ဗူဒိပ် ကျွန်းအလုံးကြား၍ အိမ်ပါးအိမ်ဝတွင် ဟစ်သကဲ့သို့ ထင်ကုန်သည်။ အလျားအနံ ယူဇနာ သုံးတောင်ရှိသော ဟိမဝန္တာတောနေ မြေပြင် အလုံးသည် ကြုံးဝါးသော အသံကြောင့် အလွန်တုန်လှုပ်သည်။ ထို့နောက် ရဟန်းဂေါတမကို ပြင်းပြသော လေဖြင့် လွင့်စေအံ့ဟု ကြံ၍ သည်းထန်စွာသော လေမုန်တိုင်းကို လာစေသော် ထိုလေ

၁။ ဆေးဒန်းနှင့် မြင်းသီလာအတူတူ။ ။ ပါဠိ-မနောသီလာ၊ အဝါရောင် မာကျောသောကျောက်အပြင်။ (မနောမှ မန်း-မင်း-မြင်း-ဖြစ်လာ သည်။)

၂။ ကေလာသပဗ္ဗတဟု အဋ္ဌကထာ၌ဆို၏။ ကေလာသတောင်။

၃။ ဇမ္ဗူဒိပ်ကျွန်းအလုံး ကြားနိုင်သော အသံကြီးလေးမျိုးမှာ ဤ အာဠဝကဘီလူးကြုံးဝါးသံ၊ မုဏ္ဍကဘီလူး လက်ပမ်းပေါက်ခတ်၍ ကြုံးဝါးသံ၊ ကဏ္ဍဇာတ်လာ ကဿပမြတ်စွာဘုရား သာသနာ နောက်ပိုင်း သိကြားဖန်ဆင်းသော မုဆိုး၏ ခွေးဟောင်သံနှင့် ကုသဇာတ်လာ ကုသမင်း၏ ကြုံးဝါးသံတို့ဖြစ်၏။ (သံ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၂၉၄)

အဟုန်သည် အလုံးစုံသော ဟိမဝန္တာ၌ တယူဇနာ နှစ်ယူဇနာ သုံး
ယူဇနာရှိသော တောင်ထွတ် ချောက်ကမ်းတို့ကို ဖြန်းဖြန်း ကွဲပြို
စေလျက် တောချုံသစ်ပင်တို့ကို နှိပ်စက်၍ အာဠဝီပြည်တွင်းသို့
ဝင်ပြီးသော် ဆင်တင်းကုပ်၊ မြင်းတင်းကုပ်၊ အုတ်ကြွပ် အိမ်ဟောင်း
တို့ကို အမှုန့်ထောင်းထောင်းဖြစ်စေလျက် ဘုရားထံသို့ ရောက်လတ်
သော် သင်္ကန်းတော်အနားမှ မလှုပ်ရွှားနိုင်၊ ကြေကွဲပျောက်ဆုံး
လေ၏။ ထိုနောက်ရေအလျဉ်ဖြင့် လွှမ်း၍ ရဟန်းဂေါတမကို သေ
စေအံ့ဟု ကြံ၍ ကမ္ဘာပျက်မိုးကဲ့သို့ မိုးကို ထစ်ကြိုးပြင်းထန်စွာ
ရွာပြန်စေသော် မိုးရေအလျဉ်သည် သစ်ပင်တောင်ကမ်းတို့ကို နစ်လွှမ်း
ကွဲပျက်စေလျက် သွားသဖြင့် ဘုရားရှင်ထံသို့ ရောက်သော် နှင်းပေါက်
မျှ မစုတ်ပဲ လွတ်ရာသို့ရှောင်လေ၏။ ထိုနောက်မှ သီးသီး ဥသျှစ်သီး
မျှလောက်သော ကျောက်စစ်မိုးတို့ကို ရွာပြန်စေလျှင် မြေအပြင်၌
ပဲ့တင်တော် ဟည်းလျက် တောင်ကြီးကမ်းကြီး အထွတ်တို့သည်
ကျေပြတ် ပြိုကွဲလျက် သွားသဖြင့် ဘုရားထံသို့ ရောက်လေသော်
နတ်ပေါက်ပေါက်ပန်းတို့သည် ထူးဆန်းစွာဖြစ်ကုန်၏။ ထို့နောက်မှ
တဘက်သွား နှစ်ဘက်သွား ရှိသော သင်ဓုန်းလှင်ကန်သန်လျက် မိုးတို့
ကို အခိုးအလျှံနှင့်တကွ ရွာစေသည်။ ထို့နောက်မှ ရဲရဲညီသောမီးကျိုး
မိုး၊ ပြာပူမိုးသလဲမိုး၊ ညွန်ပျောင်းမိုးတို့ကို အခိုးအလျှံနှင့်တကွ ရွာစေ
သည်။ ဘုရားခြေတော်ရင်းသို့ ရောက်လျှင် ပေါက်ပေါက် ပန်းကောင်း
နံ့သာပျောင်းနံ့သာမှုန့်တို့သာ ဖြစ်လေကုန်၏။ ထိုနောက်မှ ရဟန်းဂေါ
တမသည် ထိုတ်လန့်ကြောက်ရွံ့၍ ပြေးလေစေဟု လေးထွေသောအင်္ဂါ

၁။ အမှုန့်ဖြစ်ရန် စွမ်းနိုင်သည်ကိုသာဆိုသည်။ ထိုကဲ့သို့မဖြစ်စေခဲ့ဟု
ဋီကာ(သံဋီ ၁၊ ၃၂၀)ဆို၏။ တနည်း-မြတ်စွာဘုရား တန်ခိုးတော်
ကြောင့် မည်သို့မျှမဖြစ်ဟုယူသော်ရနိုင်၏။

နှင့် ပြည့်စုံသော အမှိုက်တိုက်ကို ဖြစ်စေပြန်သော် ကိုယ်တော်မြတ်
ထံသို့ ရောက်လျှင် နေရောင်ဖြင့် ဖျောက်အပ်သော အမှိုက်တိုက်
ကဲ့သို့ အစဉ်တစိုက်ကွယ်လေ၏။

ဤသို့လျှင် အာဠဝကလည်း ကိုးပါးသော မိုးလက်နက်တို့ဖြင့်
တိုက်ဖျက်၍ ဘုရားရှင်၌ တစုံတရမျှ အပြစ်မရှိသည်ကို မြင်လျှင်
မိမိကိုယ်တိုင်ဝင်၍ ဆွဲငင်နှိပ်စက်ဖျက်ဆီးလိုရကား များစွာသော
ဘိလူး စစ်သည် အပေါင်းတို့ကို ခေါ်၍ အထူးထူးအပြားပြားသော
ကိုယ်သဏ္ဌာန်ကို ဖန်ဆင်းလျက် အထူးထူးအပြားပြားသော လက်
နက်တို့ကို ကိုင်စေပြီးလျှင် ဝင်ကြကုန် ဖမ်းကြကုန်၊ ထိုးခုတ်သတ်
ပြတ်ကြကုန်ဟု အော်ဟစ်၏။ စစ်အင်္ဂါလေးပါးနှင့် ပြည့်စုံသော
ကုမ္ဘဏ်ဘိလူးအပေါင်းတို့ နောက်ကပါ ပါသော်လည်း အာဠဝကသည်
အလျှံပြောင်ပြောင် တောက်လောင်သော သံတွေခဲကို ယင်ရဲတို့ မနား
ဝံ့သကဲ့သို့ ဘုရားထံရင်းသို့ မချဉ်းကပ်ဝံ့ချေ။ အဝေးက နေ၍သာ
အာဏာတန်ခိုးပြ၏။ ဤသို့ညဉ့်ဦးကသည် သန်းခေါင်ယာမ ကုန်အောင်
ကြံဆောင် ဖျက်ဆီး ငြားသော်လည်း ဘုရားရှင်၏ တုန်
လှုပ်ခြင်းမရှိသည်ကို မြင်သော် ဤအရှင် ဂေါတမကား ကြီးမား
သော တန်ခိုးရှိသည်။ ဘွဲ့လက်နက်မှသာ^၁ တတ်နိုင်ရာတော့မည်။
ဤဘွဲ့လက်နက်ကား ငါအမျက်ထွက်၍ ကောင်းကင်ထက်သို့ ပစ်သော်
တဆယ့်နှစ်နှစ်ပတ်လုံး မိုးမရွာနိုင် ဖြစ်ရာသည်။ မြေသို့ ပစ်သော်သစ်ပင်

၁။ ကျမ်းဂန်တွင် လက်နက်ကြီးလေးပါးဟူ၍ သိကြားမင်း၌ ဝရဇိန်
လက်နက်၊ ဝေဿဝဏ်နတ်မင်း၌ ချန်းတောင်းလက်နက်၊ ယမမင်း
၌ မျက်လုံးလက်နက်နှင့် ဤအာဠဝကဘိလူး၌ ဘွဲ့လက်နက်တို့ရှိ
ကြ၏။ ဘွဲ့လက်နက်ဟူသည် လက်နက်ကိစ္စကိုပြုနိုင်သည့် အပေါ်
မှ အဝတ်ဖြူဖြစ်သည်။

အပေါင်းတို့သည် လည်းကောင်း တဆယ့်နှစ်နှစ်ပတ်လုံး သုဉ်းဖျင်း
သွေ့ခြောက်၍ အညွန့်မပေါက်ပဲရှိရာသည်။ သမုဒ္ဒရာထဲသို့ပစ်သော်
ရှစ်သောင်းလေးထောင် နက်ချောင်ကျယ်ဝန်းသော ရေအထူသည်
အိုးကင်းပူ၌ ချလိုက်သောရေပေါက်ကဲ့သို့ ခန်းခြောက်လေရာသည်။
ဤသို့သော အစွမ်းနှင့်ပြည့်စုံသော လက်နက်ကို လွှတ်တော့မည်ဟု
ကြံယူ၍ ဘွဲ့ဖြူပုဆိုးကို ပစ်လွှတ်လိုက်သော် ရှင်တော်ဘုရားထံသို့
ရောက်လေလျှင်ခြေသုတ်ပုဆိုးဖြစ်၍ တည်လေ၏။

ယင်းသို့သောအခါ စကြာဝဠာတသောင်း၌ နေကုန်သော နတ်
ဗြဟ္မာအပေါင်းတို့သည် ယနေ့ကား ဘုရားသခင်သည် အာဠာဝကကို
ဆုံးမလိမ့်မည်၊ ထိုအခါ ငါတို့လည်း တရားတော်ကို နာရလတ္တံ့ဟု
ကြံ၍ အထံတော်သို့ လာကြကုန်သည်။ အချို့သော နတ်တို့လည်း
အာဠာဝကနှင့် လူသား ဘုရားနှစ်ပါး၏ စစ်ထိုးခြင်းကို ရှုအံ့ဟု နှလုံး
ပြုကာ စည်းဝေးလာကြကုန်သည်။ ယူဇနာလေးသောင်း နှစ်ထောင်^၂
ရှိသော ကောင်းကင်ပြင် အရပ်သည် နတ်ပရိသတ်တို့ဖြင့် ပြည့်လေ
သတည်း။ အာဠာဝကလည်း ဘွဲ့ဖြူလက်နက်ဖြင့် ပစ်၍ ဘေးမျှမရှိ

၁။ စကြာဝဠာတိုက်တသောင်းကို ဇာတိခေတ်ခေါ်သည်။ ဘုရားလောင်း
ဖွားတော်မူသောအခါ၊ တောထွက်တော်မူသောအခါ၊ ဘုရားဖြစ်
တော်မူသောအခါ၊ ဓမ္မစကြာတရားကို ဟောတော်မူသောအခါ၊
အာယုသင်္ခါရကို စွန့်လွှတ်တော် မူသောအခါနှင့် ပရိနိဗ္ဗာန် ဝင်စံ
တော်မူသော အခါတို့၌ တုန်လှုပ်ဖော် တုန်လှုပ်ဖက် စကြာဝဠာတို့
တည်း။

၂။ လူ့ပြည်မှ တာဝတိံသာနတ်ပြည်အထိ ကောင်းကင် မြင်းမိုရ်
တောင်သည် လူ့ပြည်မှထိပ်ဖျားအပြင်ထိ ယူဇနာလေးသောင်း
နှစ်ထောင်ရှိ၏။ ယင်း၏ထိပ်အပြင်၌ တာဝတိံသာနတ်ပြည်ရှိ၏။

သည်ကိုမြင်လျှင် အစွယ်ကျွတ်သောဆင်၊ ချိုရှင်ကျိုးသော နွား ဥသဘာ၊ အဆိပ်ကျသော မြွေကဲ့သို့ ကြမ်းကြုတ်ခက်ထန်ခြင်း မာန် စောင်ကို ချလျက် ဂေါတမရဟန်းကို ဘွဲ့ဖြူ လက်နက်စင်လျက် မနိပ်စက်နိုင်ခြင်း သည်ကား အဘယ့်ကြောင့်နည်းဟု ဆင်ခြင်လေ သော်“သဗ္ဗေ သတ္တာ အဝေရာ ဟောန္တု”စသောမေတ္တာဗြဟ္မဝိဟာရ တရားကိုပွားစေ၍ နေသောကြောင့် ဖြစ်ချေသည်ဟု သိသဖြင့် ပွား လင့်သော မေတ္တာဗြဟ္မဝိဟာရပျက်အောင် အမျက်ကို ဖြစ်စေအံ့ဟု ကြံ၍ ဘုရားထံသို့ကပ်ပြီးလျှင်“ရှင်ဂေါတမ ငါအခွင့်မပြုပဲ ငါ့ဗိမာန်သို့ ဝင်၍အိမ်ရှင်ကဲ့သို့ မောင်းမတို့၏ အလယ်၌ အဘယ့်ကြောင့် နေဘိ သနည်း၊ အရှင်မလိုသော ဗိမာန်၌ နေခြင်းသည် လည်းကောင်း၊ မိန်းမတို့နှင့် ရောယှက်ခြင်းသည် လည်းကောင်း ဤအကြောင်းများ သည် ရဟန်းသားတို့နှင့် လျော်သလော၊ သူတော်ကောင်းဟု သင်ဝန်ခံ လျက် မခဏ်မဘန်သော နေရာ၌ နေဘိသည်၊ လျင်စွာထွက်လေ့”ဟု ဆို၏။ ဘုရားသခင်လည်း ခက်ထန်သောသူကို အကြမ်း ဆုံးမချေက ကိုက်တတ်သောခွေးကို မကိုက်စိမ့်သောငှါတံဖျာနှင့် ရိုက်လျှင် တိုး၍ သာ ကိုက်ခြင်ရာသကဲ့သို့ ထိုအတူ တိုး၍ စိတ်ဆိုးကြမ်းကြုတ်လေရာ သည်။ သာယာသော စကားဖြင့် ဆုံးမမှ အာဠဝကနှလုံး နူးညံ့၍ မဂ်ဖိုလ်ရခြင်းငှါ ထိုက်တော့မည်ဟု ကြံစည်တော်မူပြီးမှ “အချင်း အာဠဝက သင်ကမနေစေလိုလျှင် ယခုပင်ငါထွက်မည်”ဟုဆို၍ ထွက် သောအခါ အာဠဝကလည်း ဤသို့ကြံ၏။ ဤရဟန်းကား တခွန်းသော စကားဖြင့်ပင် ထွက်ပေသည်။ ငါဆိုသောအရာကို နာယူလွယ်ပေသည်။

၁။ မေတ္တာဖြင့် မြတ်သောနေထိုင် သီတင်းသုံးခြင်း၊ ဗြဟ္မဝိဟာရ တရားလေးပါးရှိသည်။ မေတ္တာ၊ ကရုဏာ၊ မုဒိတာ၊ ဥပေက္ခာ တို့တည်း။

ဤသို့နာလွယ်သောရဟန်းကို မစူးမစမ်း အပန်းတကြီး မှတ်၍တညဉ့် လုံး ငါစစ်ထိုးခြင်းကို ပြုမိပေသည်။ ထိုသို့ ထွက်ငြားသော်လည်း ငါ စကားကို နာလွယ်၍ပင် ထွက်သည်၊ အမျက်ရှိ၍ပင်ထွက်သည်ဟုမသိ သာသေး။ အရေးကို ကုန်စင်အောင် စမ်းဦးမည်ဟု ကြံပြီးလျှင် ‘အရှင်ရဟန်း ငါ၏ ဗိမာန်သို့ ဝင်လာဦးလော့’ ဟုဆိုပြန်၏။

တုရားသခင်လည်း အလွန်လျှင် ပူသော ရေဆူကျွက်ကျွက်ကို သရက္ခန်စန္ဒကူးဖြင့် ချလျှင် ခဏခြင်းအေးစေသကဲ့သို့ ထို အတူပမာ ကြမ်းတမ်းစွာသော အာဠဝက၏ အမျက်ကို ရုတ်တရက် ငြိမ်းစိမ့် သောငှါ ချမ်းမြေ့စွာသော မေတ္တာစကားဖြင့် “ငါ့အားသင်ဝင်စေလို လျှင် ငါဝင်ဦးမည်”ဟု ဝင်တော်မူပြန်သော် တဖန်စမ်းလို၍ “ရဟန်း ဂေါတမ ထွက်ဦးလော့”ဟု ဆိုပြန်လျှင် “သင်မနေစေလိုက ထွက်ရမည် ပင်”ဟု အလျင်ထွက်တော်မူသည်။ အကယ်၍ အာဠဝက ဆိုတိုင်း မလိုက်နာသော် ကြမ်းတမ်းစွာသော စိတ်သည် မနိမ့်မပြိုလေရာ၊ တရား ဒေသနာကို ကောင်းစွာဟောငြားသော်လည်း ကျောက်သား၌ ရေ မဝင်သကဲ့သို့ဖြစ်ရာ၏။ ဥပမာဆိုသော် ငိုတတ်သောသားကို နင်ကားငို ဦးမည်လောဟု ရိုက်ခတ်ကထပ်၍ အလွန်ငိုရာသည်။ အမိစကားလည်း သား၌မတည်လေရာ၊ လိမ္မာသောအမိသည် ငိုဘိသောသားကို သာ ယာသောစကားဖြင့် လည်းကောင်း၊ အစာပေး၍ လည်းကောင်း ချော့မော့လျှင် အငိုတိတ်သည်။ မိခင်စကားလည်း သား၌တည်လေ သည်။ ထိုအတူသတ္တဝါတို့ကို ဆုံးမရာ၌ လိမ္မာတော်မူလှသော လူသုံးပါး တို့အမှုသည် ဘီလူး၏ ဒေါသစိတ်ကို ဆို့ပိတ် မြစ်တား၍ တရား တည်လွယ်စေသောငှါ အာဠဝက၏ အလိုသို့ လိုက်တော်မူသဖြင့် သုံးကြိမ်တိုင်တိုင်ထွက်ခြင်း၊ ဝင်ခြင်းကို ပြုတော်မူသည်။ ထို့နောက်မှ အာဠဝကလည်း ဤရဟန်းကား ငါ့စကားကို နားထောင်လွယ်သူ

မှန်ပြီ ဤသို့လွယ်ချက်ကို အထက်ကသီရိမူတည့်လုံးထွက်စေဝံင်စေ၍
မောပန်းလှလေမှ ခြေနှစ်ချောင်းကို ကိုင်လျက် မြစ်တဘက်သို့
ပစ်ရသော် မပင်ပန်းရ၊ လှလှငါအောင်ဘိုရာ၏။ ယခုတကြိမ် ထွက်ခါမှ
ခြေကိုကိုင်၍ ငါပစ်တော့မည်ဟု ကြံပြီးလျှင် “ရှင်ကြီးရဟန်း ထွက်ဦး
လော့” ဟုဆို၏။ ထိုအခါဘုရားမြတ်စွာက “ငါမထွက်လိုပြီ” ဟုမိန့်တော်
မူ၏။ “အဘယ့်ကြောင့် မထွက်လိုသနည်း ဟုမေးပြန်လျှင်” သင်ဘိ
လူးကား ငါဘုရားအားခြေဖျားနှစ်ဘက်ကို ကိုင်လျက် မြစ်တဘက်သို့
ပစ်အံ့ဟု ကြံသောကြောင့် ငါမထွက်လိုသည်” ဟု မိန့်တော်မူသော်
အာဠဝကလည်း ဤရဟန်းကား တန်ခိုးကြီးမားရုံသာမက ငါ့စိတ်
အကြံကိုလည်း သိနိုင်ပေသည်။ ထိုသို့ပညာရှိသောသူမြတ်ကို ပြဿနာ^၁
ဖြင့် မေးရသော်ကောင်း၏။ ယင်းသို့ ပြဿနာကို ကောင်းစွာ မဖြေ
နိုင်သောကာလမှ စိတ္တက္ခေပကိုသော်လည်းပြုအံ့၊ သူ့အသည်းကို
သော်လည်း ခွဲအံ့၊ သမုဒ္ဒရာထဲသို့သော်လည်း ပစ်အံ့ဟုကြံ၏။

(အဘယ့်ကြောင့်ဤသို့ကြံသနည်း ဟူမူကား...ရှေးသော
အခါ ကောင်းကင်ဖြင့် သွားလာသော ဆဋ္ဌဘိညာ^၂ ရသေ့
တို့သည် အာဠဝက၏ ဗိမာန်ကိုမြင်၍ အရှင်အသူ ဖြစ်လေ

၁။ အမေးပုစ္ဆာ ပြဿနာကား သကတပြဇ္ဇ-မှ ဆင်းသက်သည်။
ပါဠိ-ပဉ္စဖြစ်၏။ အမေးပုစ္ဆာအပြင် ဖြစ်ပေါ်လာသောကိစ္စရပ်၊
ထူးခြားသောအကြောင်းအရာတို့ကိုလည်း ပြဿနာဟု မြန်မာမှု
ပြု၍ ခေါ်ဆိုသည်။

၂။ ဆ-အဘိည၊ ဆ-ခြောက်ပါး၊ အဘိည-အဘိညာဉ်။ ဣဒ္ဓိဝိဓ၊
ဒိဗ္ဗစက္ခု၊ ဒိဗ္ဗသောတ၊ စေတောပရိယ၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ၊
ယထာကမ္မုပဂ။ အဘိညာဉ် ၆-ပါး။ (သာသနာပရသေ့တို့ ရနိုင်
သောလောကီအဘိညာဉ်တရားများဖြစ်သည်။)

သနည်း၊ ဤဗိမာန်ကား ရွှေလော ငွေလော ပတ္တမြားလော
 ဟု ကြည့်ရှုအံ့သောငှါ လာလတ်ကုန်သော် ပြဿနာကိုမေး၍ ထို
 ရသေ့တို့မဖြေနိုင်လျှင် ကြောက်မက်ဖွယ်သော ရုပ်အသွင်ကို
 ဖန်ဆင်းလျက် ထိတ်လန့်ခြင်းသို့သော်လည်း ရောက်စေသည်။
 တန်ခိုးအဟုန်ဖြင့် အလွန်သိမ်မွေ့သောကိုယ်ကို ဖန်ဆင်း၍
 ရင်အတွင်းသို့ ဝင်ပြီးမှ ဟဒယဝတ္ထုရုပ်ကို ဆုပ်နယ်နှိပ်စက်၍
 စိတ်ပျက် ရူးသွပ်ခြင်း၊ ပျံ့လွင့်ခြင်းကိုသော်လည်း ဖြစ်စေ
 သည်။ ထိုသို့ရူးသွပ်သောအခါမှ ရင်လွှာကိုခွဲ၍ အသည်းကို
 သော်လည်း စားလေသည်။ ခြေကိုကိုင်လျက် ဖြစ်တဘက်
 သို့သော်လည်း ပြစ်လွင့်လေသည်။ ထို့အတူသာ မြတ်စွာ
 ဘုရားကိုပြစ်မှားလိုသဖြင့် ပြဿနာကိုမေးအံ့ဟုကြံသတည်း။)

ဤသို့သောအကြံကို သိတော်မူလျှင် ဘုရားသခင်လည်း သဗ္ဗညုတ
 အသာဓာရဏ^၁ အညာသဒိသ^၂ ဖြစ်သော အာနုဘော်ကို ပြတော်မူခြင်း
 ငှါ “အချင်းအာဠဝက နတ်ဗြဟ္မာနှင့်တကွသော လောကသုံးရာတွင်
 အကြင်သူသည် ငါဘုရားအား ထိပါးနှံ့နှိပ်လျက် စိတ်တော်ကိုလည်း
 ပျံ့လွင့်အောင်၊ နှလုံးတော်ကိုလည်း ကွဲစေအောင်ပြုနိုင်ရာ၏။ ထိုသို့ ပြု
 နိုင်သောသူကိုလည်းကောင်း၊ ငါဘုရား၏ ခြေကိုကိုင်၍ ပစ်နှိပ်မည့်သူကို
 လည်းကောင်း သုံးဆယ့်တစ်ရာတွင် တစ်ရာတယောက်ကိုမျှ ငါမမြင်၊ သင်မေး
 လိုသမျှသောပြဿနာကိုလျှင်စွာ မေးလော့” ဟု မိန့်တော်မူ၏။ အာဠ
 ဝကလည်း -

ကိံ သူဓဝိတ္တံပုရိသဿသေဌံ၊ ကိံ သု သုစိဏ္ဏော သုခမာဝဟတိ၊
 ကိံ သုဟဝေ သာဓုတရံ ရသာနံ၊ ကထံဇီဝိ ဇီဝိတမာဟုသေဌံ။

၁။ အသာဓာရဏ-သူတပါးနှင့်မဆက်ဆံ။
 ၂။ အညာသဒိသ-အညာ၊ အသဒိသ၊ သူတပါးနှင့်မတူ၊ တူသောသူမရှိ။
 ကြီး-မြန်မာစာ ၈-ပ-မ-သ-စ

ဟူသော ဂါထာဖြင့်တန်းလျက် “ရဟန်းဂေါတမ လောကသုံးပါး၌
ယောက်ျားမိန်းမ ဟူသမျှတို့၏ မြတ်လှဥစ္စာ ရတနာကား အဘယ်
နည်း၊ လေ့ကျက်ခြင်း တကာဝယ် အဘယ်မည်သော အလေ့အကျက်
သည် ချမ်းသာကို ဆောင်ပါသနည်း၊ အရသာတို့တွင် အဘယ်
အရသာကို သာလွန်ကောင်းမြတ်သည်ဟု ဆိုအပ်ပါသနည်း၊ အသက်
မွေးခြင်းတို့တွင် အဘယ်မည်သော အသက်မွေးခြင်းကို မြတ်သည်ဟု
ဆိုအပ်ပါသနည်း” ဟု မေး၏။

ဤပြဿနာကို အာဠဝကသည် အဘယ်မှ ရလေသနည်း
ဟူမူကား - ကဿပဘုရား လက်ထက်တော်က အာဠဝက၏ အမိ
အဖဖြစ်သော ဘိလူးနှစ်ယောက်တို့သည် ဘုရားရှင်ထံ၌ လုပ်ကျွေး
ဆည်းကပ်၍ ဤပြဿနာကို အဖြေနှင့်တကွ သင်ခဲ့ကြပြီးသော် သား
အာဠဝက ငယ်စဉ်ကပင် သင်အံ့ ဆောင်ရွက်စေသည်။ ကာလရှည်
သဖြင့် အဖြေကိုမေ့လေလျှင် မေးစဉ်ပုစ္ဆာမျှကိုသာ မမေ့ရအောင်
ရွှေပြားထက်၌ ဆေးဒန်းဖြင်းသီလာဖြင့် သေချာစွာ ရေးကူး၍
မိမာန်ဦး၌ ထားလေသတည်း။

ဘုရားသခင်လည်း ယခင်မေးအပ်သော ပုစ္ဆာလေးရပ်ကို ကဿပ
ဘုရား ဖြေတော်မူသော နည်းအားဖြင့် မြက်ကြားဖြေဆိုတော်မူခြင်း
ငှာ-

သဒ္ဓိဓဝိတ္တံ ပုရိသဿ သေဌံ၊ ဓမ္မော သုစိဏ္ဏော သုခမာဝဟတိ၊
သစ္စံ ဟဝေသာရုတရံ ရသာနံ၊ ပညာဇီဝိ ဇီဝိတမာဟု သေဌံ။

ဟူသော ဂါထာကို ဟောတော်မူ၏။

အနက်ကား။ ။ဘော အာဠဝက၊ အိုအာဠဝကဘိလူး။ ဣဓလော-
ကေ၊ ဤလူ့ရွာ၌။ ပုရိသဿ၊ ယောက်ျား မိန်းမ

စသည်များစွာ သတ္တဝါ၏။ သဒ္ဓါ၊ ရတနာသုံးပါးဂုဏ်၌ မတုန်မလှုပ် စုပ်စုပ်သက်ဝင် ခင်မင်ကြည်ညိုခြင်းသည်။ သေဌ်၊ လောကီ လောကုတ္တရာ ချမ်းသာပေးတတ် အလွန်မြတ်သော။ ဝိတ္တံ၊ ဥစ္စာ ပင်တည်း။ သုစိဏ္ဏော၊ ကောင်းမွန်လှစွာ လေ့လာကျင့်သုံးအပ်သော။ ဓမ္မော၊ ကုသိုလ်ကမ္မပထတရား ဆယ်ပါးသည်။ သုခံ၊ လှပြည်နတ်ရွာ နိရောဓဗဟု ချမ်းသာသုံးပါးကို။ အာဝဟတိ၊ မချွတ်နိုင်အောင် ရွက်ဆောင်ပေ၏။ သစ္စံ၊ မှန်ကန်ဖြောင့်မတ်သော စကားသည်။ ဟဝေ-
ကေန္တေန၊ စင်စစ်အားဖြင့်။ ရသာနံ၊ ချိုချဉ်စပ်ဖန်ခါးငန့်ခြောက်ဖြာ အရသာတို့တွင်။ ဝါ၊ အရသာတို့ထက်။ သာဓုတရံ၊ အလွန်ကောင်း မြတ်သော အရသာမည်၏။ ဇီဝိတံဇီဝန္တာနံ၊ အသက်မွေးခြင်း တကာ တို့တွင်။ ပညာဇီဝံ၊ ပညာဖြင့် အသက်မွေးခြင်းကို။ သေဌ်၊ မြတ်၏ ဟူ၍။ ကုသလာ၊ လိမ္မာကုန်သော ပညာရှိတို့သည်။ အာဟု၊ ဆိုကုန်၏။

ဤသို့ ပြဿနာလေးပါးကို ဘုရားဖြေတော်မူသောအခါ အာဠဝက လည်း အလွန်ဝမ်းမြောက်လှသည်ဖြစ်၍ ကြွင်းသေးသောပြဿနာကို ထပ်ကာမေးပြန်လိုရကား -

ကထံသု တရတိဩဃံ၊ ကထံသု တရတိ အဏ္ဏဝံ၊
ကထံသု ဒုက္ခ မစ္စေတိ၊ ကထံသု ပရိသုဇ္ဈတိ။

ဟူသော ဂါထာဖြင့် “အရှင်ဂေါတမ အဘယ်သို့သော အကြောင်း အရာဖြင့် သံသရာတည်းဟူသော ဩဃကို ကူးမြောက်နိုင်ပါအံ့နည်း၊ အဘယ်သို့သော အပြားအားဖြင့် ဝဋ်ဆင်းရဲတည်းဟူသောသမုဒ္ဒရာကို ကောင်းစွာလွန်မြောက် နိုင်ပါအံ့နည်း၊ အဘယ်သို့သော အကြောင်း ဖြင့် ဆင်းရဲအပေါင်းမှ ကောင်းစွာ လွတ်ပါမည်နည်း၊ အဘယ်ရေ အေးဖြင့် ကိလေသာဟူသော အညစ်အကြေးကို ဆေးကြော

သုတ်သင်၍ စင်ကြယ်ပါမည်နည်း” ဟု မေးလျှောက်၏။ ဘုရားသခင် ကလည်း အစဉ်အတိုင်း ဖြေတော်မူခြင်းငှာ—

သဒ္ဓါယ တရတိ ဩဃံ၊ အပ္ပမာဒေန အဏ္ဏဝံ၊
ဝီရိယေန ဒုက္ခမစ္စတိ၊ ပညာယ ပရိသုဇ္ဈတိ။
ဟူသော ဂါထာကို ဟောတော်မူ၏။

အနုဘိက္ခဝါး။ ။ဘော အာဠဝက၊ အိုအာဠဝကဘိလူး၊ သဒ္ဓါယ၊
သဒ္ဓါတရားဖြင့်။ ဩဃံ၊ သံသရာတည်းဟူသော
ဩဇာကို။ တရတိ၊ ကူးမြောက်နိုင်၏။ အပ္ပမာဒေန၊ ကုသိုလ်ပြုပြု
ကောင်းမှုပျော်မှု၊ မမေ့မလျော့ခြင်းဖြင့်။ အဏ္ဏဝံ၊ သမုဒ္ဒရာ ပမာ
ထက်ကဲ ဝဋ်ဆင်းရဲကို။ တရတိ၊ လွန်မြောက်နိုင်၏။ ဝီရိယေန၊
ပါရမီဆယ်ပါး တရားဝီရိယ မြတ်ဓမ္မ၌ နိစ္စကြီးကုတ် အားထုတ်ခြင်း
ဖြင့်။ ဒုက္ခံ၊ ဇာတိဇရာဗျာဓိမရဏ စသည်သောင်းသောင်း ဆင်းရဲ
အပေါင်းကို။ အစ္စတိ၊ လွန်စေနိုင်၏။ ပညာယ၊ ဝိပဿနာပညာ
ဆယ်ပါး ဉာဏ်တရားဖြင့်။ ပရိသုဇ္ဈတိ၊ ကိလေသာမြို့မှူး အညစ်
အကြေးမှ ကင်းဝေးစင်ကြယ်၏။

ဤသို့ဖြေတော်မူသော ဒေသနာတော်ကိုကြားရလျှင် အာဠဝက
လည်း ပါရမီသမ္ဘာရ ရှိသသူဖြစ်၍ ရှစ်ပါး၊ ဆယ်ပါး၊ တဆယ့်
ခြောက်ပါးသော ယုံမှားခြင်းကင်းကွာလျက် သောတာပတ္တိဖိုလ်၌
တည်လေ၏။ ထိုသို့တည်ပြီးမှ ဒုတိယဂါထာဝယ် ပညာပရိသုဇ္ဈတိ
ဟူသောပုဒ်၏ အဓိပ္ပာယ်ကို မကျဉ်းမကျယ် သိလွယ်စိမ့်သောငှာ
မိမိပညာဖြင့်ကြံ၍ တဖန်မေးလျှောက်ခြင်းငှာ—

ကထံသု လဘတေ ပညံ—
အစရှိသော ဂါထာကို ဆိုသတည်း။

အဓိပ္ပာယ်ကား။ ။ “မြတ်စွာဘုရား အဘယ်သို့သော အကြောင်း
အားဖြင့် ထူးပြားသော ပညာကို ရရာပါသနည်း၊
အဘယ်အရေးဖြင့် အသက်မွေးကြောင်း ဥစ္စာကို ရရာပါသနည်း၊
အဘယ်သဘောဖြင့် ကောင်းသောသတင်း ကျော်စောခြင်းသို့
ရောက်ပါသနည်း၊ မိတ်ဆွေကောင်းတို့ကို အဘယ်သို့ ပြုအပ်ပါသနည်း၊
မျက်မှောက်ဘဝ ဤလောကမှ တမလွန်ဘဝ သွားရသောအခါဝယ်
အဘယ်အမှုမျိုးဖြင့် စိုးရိမ်ခြင်းကင်းရပါသနည်း” ဟု မေးလျှောက်၏၊
ဘုရားသခင်လည်း အစဉ်အတိုင်း ဖြေတော်မူခြင်းငှာ—

သဒ္ဓဟာနော အရဟတံ၊ ဓမ္မံ နိဗ္ဗာနံ ပတ္တိယာ၊
သုဿုသာ လဘတေ ပညံ၊ အပ္ပမတ္တော ဝိစက္ခဏော။
ပတိရူပကာရီ ဓုရဝါ၊ ဥဋ္ဌာတာ ဝိဒ္ဓတေ ဓနံ၊
သစ္စေန ကိတ္တိံ ပပေါတိ၊ ဒဒံ မိတ္တာနိ ဂဏှတိ။
ယံသေတေ စတုရော ဓမ္မာ၊ သဒ္ဓဿ ဃရမေသိနော။
သစ္စံ ဓမ္မော ဓိတိ စာဂေါ၊ သဝေ ပေစ္စ န သောဇတိ။

ဟူသောဂါထာကို ဟောတော်မူပေ၏။

အဓိပ္ပာယ်ကား။ ။ “ချစ်သားအာဠဝက ပူဇော်ထိုက်သောဘုရား
ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ သာဓကတို့သည် ဟောပြုအပ်သော
နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း ကောင်းမြတ်သောတရားကို ယုံမှားမရှိ အတိ-
ပသန္ဓသဒ္ဓါဖြင့် လွန်စွာယုံကြည်သည်ဖြစ်၍ နှစ်နှစ်သက်သက် စုံမက်
မြတ်နိုးစွာ မှတ်နာကျင့်ဆောင်လေ့ ရှိခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ မမေ့
မလျော့ မပေါ့သောသတိရှိခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ စုံစမ်းတိုင်းထွာ

စာနာကြံစည်လေ့ရှိခြင်းသည် လည်းကောင်း ဤ အကြောင်းသုံးပါး ဖြင့် ထူးပြားသောပညာကိုရရာဘိသတည်း။

သင့်တင့်ကောင်းမြတ်သောအခါ၌ ကောင်းမြတ်စွာသော မိတ်ဆွေ နှင့် ပေါင်းလျက် ကောင်းမြတ်သောအမှုကို ဂရုဏတ လုံ့လပြုလေ့ ရှိသောသူသည် လောကီဥစ္စာ လောကုတ္တရာဥစ္စာ ဤနှစ်ဖြာကို ရရာ သော အကြောင်းဖြစ်၏။ ရှေ့ဆို နောက်ပျက် ယွင်းကွက်မရှိ ပကတိ ဟုတ်မှန်သောသစ္စာစကားကိုဆိုခြင်းသည် ကျေးဇူးသတင်းကျော်စော ခြင်းသို့ရောက်၏။ မိမိစီးပွား သူ့စီးပွား၌ လိုလားမျှတ ဝေငှပေးကမ်း ခြင်းသည် မှီဘင်းကိုးစားရာဖြစ်သော အဆွေခင်ပွန်း ကောင်း ကို ရကြောင်းကေန့် အမှန်ဖြစ်၏။

အကြင်သူအား ပြော၍ သား ဟုတ် မှန် စွာ သော သစ္စာတရား၊ အပါယ်လားမှုဒုစရိုက်မှ ရှောင်ကြဉ်လှလျက် နိစ္စကြိုးကုတ် အားထုတ် အပ်သော ပုညကိရိယာ^၁ ဓမ္မာဆယ်ပါး၊ စီးပွားနှင့်ဖြာ ထိုအရာ၌ လွန်စွာဆည်းပူးအပ်သော ဓိတိတရား^၂ သူ့အား စွန့်ကြဲ ဝေခွဲပေးကမ်း ခြင်း ဟူသော စာဂဘရား ဤလေးပါးကို ပွားများစေသည်ဖြစ်အံ့။ ထိုသူအား လူ၏ဘောင်တွင် အိမ်ထောင်လျာထား သားမယားနှင့် ပျော်ပါး၍နေသည်ပင်ဖြစ်သော်လည်း စင်စစ်တမလွန်ရှာ၌ စိုးရိမ်စရာ မရှိလေပြီ။ ယုတ်ညံ့သောဂတိ^၃မှ လွတ်ကွာ၍ လူ့ရှာနတ်ထံ၌ ကေန့် ဖြစ်သတ္တံ့သည်သာတည်း”ဟု ဖြေတော်မူ၏။

၁။ ဒါန၊ သီလ၊ ဘာဝနာ၊ အပစာယန၊ ဝေယျာဝစ္စ၊ ပတ္တိဒါန၊ ပတ္တာ-
နုမောဒန၊ ဓမ္မဿဝန၊ ဓမ္မဒေသနာ၊ ဒိဋ္ဌိဇုကမ္မ-ကုသိုလ်ပြုခြင်း
တရားဆယ်ပါး။

၂။ ကြိုးစားအားထုတ်မှု ဝီရိယသဘောတရား။

၃။ အပါယ်ဒုဂ္ဂတိဘဝမျိုး။

ဤသို့ပဉ္စမပညာ^၁ကို ကောင်းစွာဖြေတော်မူပြီး၍ “အချင်း အာဠ-
ဝက ငါမှတပါး ဘုရားဟုဝန်ခံကုန်သော ပူရဏကဿပအစရှိကုန်သော
ရဟန်းပုဏ္ဏားအများတို့ကိုလည်း လျှောက်ထားစုံစမ်းလေဦးလော့”ဟု
တိုက်တွန်းတော်မူ၏။ အာဠဝကလည်း ယုံမှားသံသယနှစ်ခွသော
ဝိစိကိစ္ဆာကို သေတပတ္တိမဂ်ဖြင့်ပယ်၍ နှစ်သွယ်သောအကျိုးကို မြင်
ပြီးသည့်ဖြစ်ရကား “အရှင်ဘုရား အကျွန်ုပ်ကား သူတပါး၌ လျှောက်
ထားခွင့်မရှိပါပြီ၊ တသက်ပတ်လုံး ယူကျုံးမှတ်ပိုက် အောက်မေ့ထိုက်
သော သဒ္ဓရသ အတ္တရသ^၂ ရှိပေလှသော ဓမ္မရတနာကို ကောင်းစွာ
သိရပါပြီ၊ အရှင်ဘုရားသည် အကျွန်ုပ်တို့ အကျိုးစီးပွား များစေ
ခြင်းငှာ ဖြစ်တော်မူလာပေသည်၊ ကျွန်ုပ်တို့၏ မျက်စိသဖွယ်
ဖြစ်ပေသည်၊ သံသရာဝဋ် ဟူသော တောအုပ်ကြီး၌
ခရီးမှား၍ ပျက်ပြားရလတ္တံ့သော အကျွန်ုပ်တို့အား ဟုတ်မှန်သော
လမ်းကို ညွှန်ငင်၍ကယ်တင်တော်မူပေသည်၊ အရှင်ဘုရား၏ ကျေးဇူး
ဘော်ကို တမိမာန်မှသည် တမိမာန်သို့၊ တနိုင်ငံမှသည် တနိုင်ငံသို့
နတ်တို့စုံရာတတုံမှသည် တတုံသို့ ဆောင်၍ ပျံ့နှံ့အောင် အကျွန်ုပ်
ဖော်ထုတ်ချီးကျူးကာ လှည့်လည်ပါအံ့”ဟု လျှောက်၍—

အဇ္ဇောဒိံ ကတွာ တုမှာကံ ယေဝ ပရာယဏံ ကရောမိ၊
သော အဟံ ဝိစရိယာမိ၊ ဂါမာ ဂါမံ ပုရာ ပုရံ၊
နမဿမာနော သမ္ပုဒ္ဓံ၊ ဓမ္မဿ စ သုဓမ္မတံ။

၁။ ငါးခုမြောက်ပုစ္ဆာ။

၂။ သဒ္ဓါအနေအထားရော အနက်အဓိပ္ပါယ်ပါ ကောင်းမွန်လှသော၊
အကျိုးရှိလှသောဟူ၏။

ဟူသောစကားဖြင့် သရဏဂုံယူ၏။ (ဤသရဏဂုံကား တပုရာယဏ သရဏဂုံတည်း)

ယင်းသို့ အာဠဝကအား ဟောကြားဆုံးမတော်မူအပ်သော တရား ဒေသနာ၏ ပြီးဆုံးခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ထိုညဉ့်ကုန်၍ နေအချိန် တက်လျက် မိုးသောက်ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ တရားနာလတ်သော နတ်အပေါင်းတို့၏ ကောင်းချီးအုတ်အော် ကြွေးကြော်ကြခြင်းသည် လည်းကောင်း၊ အာဠဝီ ပြည်သားတို့သည် အာဠဝကမင်းသားကို ဘိလူးစာအလိုငှာပို့လာ၍ ရောက်ခြင်းသည်လည်းကောင်း တပြိုင်နက် ဖြစ်လေသတည်း။ မင်းချင်းယောက်ျားတို့လည်း နတ်တို့၏ကောင်းချီး ပေးသောအသံကို ကြားရ၍ ဘုရားရှင်မှတစ်ပါး အခြားသောသူ၏ အကြောင်းကြောင့် ဤသို့သောကောင်းချီးသည် မဖြစ်နိုင်ရာ၊ ဘုရား ကြွလာသည်ဖြစ်လတ္တံ့ဟုကြံ၍ဗိမာန်^၂အဝမှကြည့်ရှုလေသော်ရှင်တော် ဘုရားကိုမြင်၍ ယခင်နေ့တို့၌ကဲ့သို့ တွန့်တိုထိတ်လန့်ခြင်းမရှိပဲ ဗိမာန် သို့ ဝင်၍ ဘုရားသခင်ကို ရှိခိုးပြီးလျှင် ဘိလူးထံသို့ချဉ်း၍ “ဘိလူးမင်း သင့်အလိုငှာဆောင်ခဲ့ပါသော ဤမင်းသားကို စားလှ်သော်လည်းစား၊ ထားလှ်သော်လည်းထား၊ သင်အလိုရှိသမျှပင် ပြုတော်မူ”ဟု ဆို၍ သူငယ်ကိုဘိလူးလက်သို့ထည့်၏။ အာဠဝကဘိလူးလည်း သောတာပန်

၁။ အဇ္ဇာဒိကတွာ အဟံ ဗုဒ္ဓဿ ပရာယနော၊ ဓမ္မဿ ပရာယနော၊ သံဃဿပရာယနော၊ ယနေမှစ၍ အကျွန်ုပ်သည် ဘုရား တရား သံဃာ ရတနာသုံးပါးအားသာလျှင် လည်းလျောင်းရာရှိ၏ ဟု ဆောက်တည်သောသရဏဂုံ။

၂။ မြတ်စွာဘုရား တန်ခိုးတော်ကြောင့် တွေ့မြင်နေကျမဟုတ်သော ဗိမာန်ကိုတွေ့မြင်ကြရ၍ ဗိမာန်အဝမှ ကြည့်ရှုလေသော်။

အဖြစ်သို့ ရောက်ပြီးဖြစ်သောကြောင့် လည်းကောင်း၊ အကျိုးအပြစ် စကားကို ဟောကြားဆုံးမသော ဘုရားရှေ့တော်တွင် ဖြစ်သော ကြောင့်လည်းကောင်း အလွန် ရှက်နိုးရကား မျက်နှာထား မတင့်ဘယ်၊ သူငယ်ကို လက်နှစ်ဘက်ဖြင့် ချီငင်၍ “အရှင်ဘုရား ဤ သူငယ်ကား အကျွန်ုပ်အလိုငှါ ပို့လာ၍ ပိုင်ဆိုင်သူ ဖြစ်ပါသည်။ ဤ သူငယ်ကို အလိုရှိရာပြုတော်မူပါ။ အကျွန်ုပ် ကပ်လှူပါအံ့” ဟု ဆို၍ ဘုရားသခင်လက်တော်သို့ ထည့်ပြီးသော် -

ဣမံ ကုမာရံ သဘပုညလက္ခဏံ၊
သဗ္ဗင်္ဂပေတံ ပရိပုဏ္ဏဗျဉ္ဇနံ။
ဥဒ္ဒဂ္ဂစိတ္တော သုမနော ဒဒါမိ တေ၊
ပဋိဂ္ဂဟ လောကဟိတာယ စက္ခုမ -

ဟူသော ဂါထာကိုလျှောက်၏။

အနက်ကား။ ။ဘန္တေ၊ အရှင်ဘုရား၊တေ၊ အရှင်ဘုရားအား။သဘပုည-
လက္ခဏံ၊ အရာမက ပြီးပြီးပသော ဘုန်းလက္ခဏာလည်း
ရှိထထော၊ သဗ္ဗင်္ဂပေတံ၊ အလုံးစုံသော အင်္ဂါကြီးငယ်နှင့် ပြည့်စုံထ
သော၊ ပရိပုဏ္ဏဗျဉ္ဇနံ၊ ထက်ဝန်းကျင် ပြည့်ပြီးသော အသွင်သဏ္ဌာန်
လည်းရှိထသော၊ ဣမံ ကုမာရံ- ဤမင်းသားကို၊ အဟံ၊အကျွန်ုပ်သည်၊
ဥဒ္ဒဂ္ဂစိတ္တော၊ ဝမ်းမြောက်သောစိတ် ရှိသည်ဖြစ်၍၊ သုမနော၊ ဝမ်းသာ
သည်ဖြစ်၍၊ ဒဒါမိ-လှူပါ၏၊ စက္ခုမ၊ ငါးဖြာမျက်စိ ရှိတော်မူသော
မြတ်စွာဘုရား။ တံ၊ အရှင်ဘုရားသည်။ လောကဟိတာယ၊ လူတို့၏
အစီးအပွားအလိုငှါ။ ပဋိဂ္ဂဟ၊ ခံတော်မူပါလော့။

ဘုရားသခင်သည် ချီငင်ခံတော်မူ၍ နတ်လူအပေါင်းကို ကောင်း
ချီးမင်္ဂလာ ဖြစ်စေခြင်းငှာ -

ဒီဃာယုကော^၁ အယံ ကုမာရော ဟောတု၊
တုဝဉ္စ ယက္ခ သုခိတော အဝ၊
အဗျာဓိတော လောကဟိတာယ တိဋ္ဌတု -

ဟူသော ဂါထာကို ကျူးရင့်တော်မူ၏။

(ဤဂါထာကား သုံးပါဒသာ၊ အနက်မှာသိသာပြီ)

ဤသို့ ကောင်းချီးပေးတော် မူပြီးသော် မင်းချင်း ယောက်ျားတို့
ကိုခေါ်၍ ဤမင်းသားကို သင်တို့ ကောင်းမွန်စွာ ကျွေးမွေးပြီးလျှင်
ကြီးရင့်သည့်ကာလမှငါ့အထံသို့ဆောင်ခဲ့ဟု မိန့်တော်မူလျှက် မင်းချင်း
တို့လက်သို့ ကမ်းတော်မူ၏။ ဤသို့ မင်းချင်းတို့ လက်မှသည် အာ-
ဠဝက ဘီလူးလက်သို့ ဘီလူးလက်မှသည် ဘုရားရှင်လက်သို့ ဘုရားရှင်
လက်မှသည် မင်းချင်းတို့ လက်သို့ တဖန် ရောက်ပြန်၍ ရသော
ကြောင့် ထိုမင်းသားကို အမည်အားဖြင့် 'ဟတ္ထာဠဝက မင်းသား' ဟု
ခေါ်ကုန်သတည်း။

ထိုမှစ၍ မင်းချင်းတို့လည်း မင်းသားငယ်ကိုယူ၍ ပြည်သို့ပြန်လာကြသော်
အစိုးလမ်းဝှမ်း လမ်းထွန်ယာခုတ် အမှုလုပ်သည့် အပေါင်းတို့ မြင်လျှင်
အရှင်သားသည် ငယ်လန်းလှသောကြောင့် ဘီလူးက မစားလို၍ ပြန်

ငါ့မိမိကြိုမင်းသားကကြွလျှင် အထက်ရှိသည်ဖြစ်ပါစေ၊ ဘီလူး သင်သည်
ငါ့ငယ်သည်မရှိမိသည့်ပါစေ၊ အနာမရှိပဲ လူအပေါင်း၏အကျိုးစီးပွား၌
နိဂုံးတည်ပါစေဟု မြတ်စွာဘုရားက ကောင်းချီးပေးသည်။
၂။ ဟတ္ထက-အဠဝက-လက်ပေါ်က အာဠဝကမင်းသား။
။ ငှာခါပမူငါ့ငယ်ငါ့ငယ်ပုဂ္ဂိုလ် ။ ခုပ္ပ -

ခဲရသလောဟု တွေးတော၍ ကြောက်လန့်လှသဖြင့် မေးမြန်းလင့်ကြ ကုန်၏။ မင်းချင်းတို့ကလည်း ဘုန်းတော်ကြီးလှသော ဘုရားမြတ်စွာ သည် ကြွတော်မူလာ၍ ချမ်းသာကြောင်းကို ပြန်ကြားလျှင် ပြည် သား ပြည်သူ အပေါင်းတို့သည် ကောင်းချီးပေးကုန်လျက် တပြိုင်နက် အုတ်အုတ်ကျက်ကျက်သော အသံသည် ဖြစ်၏။ မင်းအိမ် နန်းတော်သို့ ရောက်သောအခါ အာဠဝီ မင်းကြီးလည်း မင်းချင်းတို့ကို မြင်လျှင် ရင်တုန်ထိတ်လန့်သော နှလုံးရှိလျက် “အချင်းတို့ အဘယ်သို့သော အကြောင်းကြောင့် မင်းသားငယ်ကိုယူ၍ ပြန်လာသနည်း၊ ငယ်သော ကြောင့် ဘီလူး မစားလိုသလော” ဟု မေး၏။ မင်းချင်းတို့ကလည်း “အရှင်မင်းကြီး လောကသင်းကျစ် ဓမ္မရာဇ်မြတ်စွာသည် အာဠဝက ကို ဆုံးမချေချတ်တော်မူသဖြင့် ဥပါသကာ၏ အဖြစ်၌ တည်စေသည် ဖြစ်၍ အရှင်သားကို မစားပဲ မြတ်စွာဘုရားအား ကပ်လှူ၍ ဘုရား လက်တော်မှ ရခဲ့ပါသတည်း” ဟု လျှောက်၏။ ထိုစကားကို ကြား သောအခါ အာဠဝီမင်းကြီးလည်း အားရဝမ်းသာစွာ ဖြစ်၏။ ဘုရား သခင်လည်း ကိုယ်တော်တိုင်ပါသော သင်္ကန်း သပိတ် ပရိက္ခရာတို့ကို အာဠဝကဘီလူးအား ယူစေတော်မူ၍ ဆွမ်းခံဝင်အံ့သော အခါတန် လျှင် အာဠဝက၏ ဗိမာန်မှထွက်ခဲ့၍ အာဠဝီပြည်သို့ ရှေးရှုကြွတော် မူလာသော် အာဠဝကသည် မြို့၏အနီးသို့ ရောက်လျှင် မြို့တွင်းသို့ ဝင်ခြင်းငှာ ရှက်နိုးရကား တရွေ့ရွေ့ နောက်ချန်ကာ နေ၏။ ဘုရား မြတ်စွာလည်း အာဠဝက၏ အာသာကို သိတော်မူ၍ “ချစ်သား အာဠဝက မြို့တွင်းသို့ဝင်ခြင်းမှ သင် ရှက်သလော” ဟု မေးတော်မူ လျှင် “အရှင်ဘုရား အကျွန်ုပ်ကိုမြင်လျှင် ငါတို့ အမိ ငါတို့ အဖ သား မြေး စသည်ကို စားသောက်နှိပ်စက်၍ ဤဘီလူးနေသည်ဟု လူ အပေါင်းတို့သည်ထောင်းထောင်းအမျက်ထ၍ တုတ်၊ အုတ်၊ လှိုင်ကန်တို့ ဖြင့် ပစ်ခတ်နှင်ထုတ်ကြလတ္တံ့၊ ဤသို့နှင်ထုတ်ခြင်းမှ အကျွန်ုပ်ကြောက်

ရှက်လှပါသည်” ဟု လျှောက်၏။ မြတ်စွာဘုရားလည်း “ချစ်သား အာဠဝက ငါဘုရားနှင့် တကွပါလျက် အဘယ်သူ ပုတ်ခတ်ခြင်းငှာ ဝံ့အံ့နည်း၊ သို့ရာတွင် သင်ရှက်နိုးလျှင် ဤမြို့ပြင်ကပင် ပြန်လေလော့” ဟု မိန့်တော်မူ၏။ အာဠဝကလည်း မြို့တံခါးဝ တိုင်အောင်လိုက်၍ ခြေတော်ကို ဦးဖြင့်ခိုက်ပြီးမှ ပြန်လေသည်။ ဘုရားသခင်လည်း မြို့တွင်းသို့ဝင်၍ အိမ်စဉ်အတိုင်း ဆွမ်းခံတော်မူပြီးသော် ဝင်တော်မူခဲ့သော တံခါးဖြင့် ထွက်၍ မြို့၏အနီး ကြီးကျယ်သော အရိပ်ရှိသော သစ်ပင်ရင်း၌ သီတင်းသုံး နေတော်မူ၏။ ပြည်သူ မူးမတ်တို့နှင့်တကွ အာဠဝီမင်းကြီးလည်း ခရီးဦးကြိုဆိုခြင်း၊ နေရာခင်းခြင်း စသော ပဋိသန္ဓာရုံကိုပြု၍ ထံတော်ပါး၌ ခစားပျပ်ဝပ်သာ၏။ ဆွမ်းဘုဉ်းပေးပြီးသောအခါ များစွာသော ပြည်သူအပေါင်းတို့လည်း ရုံးပေါင်းစုံဝေးလာ၍ ရိုသေစွာ ရှိခိုးလျက် ထိုမင်းကြီးက “အာဠဝကအား အဘယ်သို့သော အပြားအားဖြင့် နှိပ်နှင်းဆုံးမတော်မူပါသနည်း” ဟု လျှောက်ထားသော စကားစစ်တွင် စစ်ယှဉ် ခင်းကျင်းတော်မူသော အခြင်းအရာမှစ၍ အလုံးစုံသော အာဠဝကသုတ် ဒေသနာကို ကောင်းစွာ ဟောတော်မူ၏။ ဒေသနာ၏ အဆုံး၌ ရှစ်သောင်းလေးထောင်မျှသော ပရိသတ်တို့သည် အကျွတ်တရားကို ရကြကုန်သတည်း။ ထိုအခါမှစ၍ အာဠဝီပြည်သားတို့သည် အာဠဝကအား ဝေဿဝဏ် နတ်မင်း၏ နေရာအနီး၌ ထား၍ ညွတ်ဘွား ပူဇော်ခြင်းကို ပြုကြကုန်၏။

အာဠဝီမင်းလည်း ဘုရားသခင်အား မိမိပြည်တွင် သီတင်းသုံးပါမည့်အကြောင်းကို ခွင့်တောင်းပြီးသော် ဘိုးတော် ဘေးတော်တို့၏ အမေ့ဥစ္စာဖြစ်သော သာလဝတီ ဥယျာဉ်ဝယ်တင့်တယ်ကောင်းမွန်စွာ

ကျောင်းတော်ကို ဆောက်လုပ်၏။ ဘုရားသခင်လည်းအလျင် ပြန်
တော်မူ၍ ဝါလနီးသောအခါမှ ငါးရာသော တပည့်သံဃာတို့နှင့် တကွ
ကြ၍ ဝါကပ်တော်မူ၏ ဝါကျွတ်သောအခါ ထိုထိုမြို့ရွာသို့ဒေသစာရီ
ကြချီးတော်မူမြဲဖြင့် ကြွတော်မူလေ၏။ ဟတ္ထာဠဝက မင်းသားလည်း
အရှယ်သို့ ရောက်သောအခါ ခမည်းတော် မင်းကြီးနှင့်တကွ မူးမတ်
အပေါင်းတို့က “အရှင်မင်းသားသည် ဘုရားသခင်ကြောင့်သာအသက်
ချမ်းသာပေသည်၊ မြတ်စွာဘုရားရှင်ထံ ကပ်နွဲ့မှီဝဲလေ” ဟု တိုက်တွန်း
ကြသဖြင့် အခြံအရံငါးရာနှင့်တကွ ဘုရားရှိရာလာ၍ ရိုသေစွာဆည်း
ကပ်လေသော်မကြာမြင့်မီပင် အနာဂါမိဖိုလ်၌တည်၍ ပိဋကတ်သုံးပုံကို
သင်ကြား တတ်မြောက်လျက် ငါးရာသော ဥပါသကာတို့၏ အကြီး
အမှူးဖြစ်၍ ဘုရားရှင်ထံ နိယံမပြတ် ခစားဆည်းကပ်၏။ တရံသော
အခါ ဥပါသကာ သုံးဦးနှင့်တကွ ဘုရားရှင်ထံသွား၍ ခစားဆည်းကပ်
သည်တွင် ယဉ်ကျေးသိင်္ဃမေ့သော ဣန္ဒြေအမူအရာရှိသည်ကိုမြင်တော်
မူ၍ “ချစ်သား အာဠဝက သင်၏ ပရိဆတ်ကား ကောင်းမြတ် ယဉ်
ကျေးပေစွတကား၊ အဘယ်တရားဖြင့် သင်ကား ချီးမြှောက်ဘိ
သနည်း” ဟု မေးတော်မူလျှင် “အရှင်ဘုရား အကျွန်ုပ်ကား ဒါန
တရား၌ ပျော်ပါး နှစ်သက်သော သူကို အလှူပေးခြင်း၌ အကျိုး
စကားဖြင့် ချီးမြှင့်သဂြိုဟ်ပါသည်၊ ချစ်ဖွယ်သော စကား၌ ပျော်ပါး
နှစ်သက်သောသူကို ကြည်ညို ချစ်ခင်ဖွယ်သော စကားဖြင့် ချီးမြှင့်
သဂြိုဟ်ပါသည်၊ ဘေးရန်ကိစ္စကို မ စ ကယ်ထုတ်ခြင်း၌ နှစ်သက်
သောသူကို ထိုအမှုဖြင့် ချီးမြှင့်သဂြိုဟ်ပါသည်၊ ကိုယ်တူထပ်မျှ ချီးပ
ခြင်း၌ နှစ်သက်သောသူကိုကိုယ်တူထားသဖြင့် ချီးမြှင့်သဂြိုဟ်ပါသည်”
ဟု နားတော်လျှောက်သော်—

တေဒဂ္ဂံ ဘိက္ခဝေ မမ သာဝကာနံ စတူဟိ သင်္ဂဟဝတ္ထုဟိ
ပရိသံ သင်္ဂဏန္တာနံ ယဒိဒံ ဟတ္ထာဠဝကော -

ဟူ၍ တေဒဂ်အရာ၌ ထားတော်မူသည်။

အနက်ကား။ ။ ဘိက္ခဝေ၊ ခုဟန်းတို့။ စတူဟိ၊ လေးပါးကုန်သော။ သင်္ဂဟ

ဝတ္ထုဟိ၊ သင်္ဂြိုဟ်ခြင်းဝတ္ထုတို့ဖြင့်။ ပရိသံ၊ ပရိသတ်
ကို။ သင်္ဂဏန္တာနံ၊ သင်္ဂြိုဟ်ချီးမြှင့် တတ်ကုန်သော။ မမ၊ ငါဘုရား၏။
သာဝကာနံ၊ တပည့်ဖြစ်ကုန်သော ဥပသကာတို့တွင်။ ယဒိဒံယံလူဒံ-
ဟတ္ထာဠဝကော၊ ဤဟတ္ထာဠဝကမင်းသားသည်။ အဂ္ဂံအဂ္ဂေါ၊ ကဲလွန်
မြတ်မွေ၏။

ဤ ဟတ္ထာဠဝကမင်းသားကား တပည့်ယောက်ျား အစုံတွင်
အကျုံးဝင်သောသူ ပေတည်း။

သည်ကိုရည်၍ -

ငါးရာငါးရာ၊ အရံပါသား၊ ထိုခါသင်းမှူး၊ သီတင်းဦး၂ဟု၊
မည်ထူးခေါ်လောက်၊ ခုနစ်ယောက်တွင်၊ လက်မြောက်တွင်

၁။ သင်္ဂဟဝတ္ထု ၄-ပါး

(က) အပေးအကမ်းဖြင့် နှစ်သက်သောသူကို ပေးကမ်းခြင်း။

(ခ) ချစ်ဖွယ်သောစကားဖြင့် နှစ်သက်သောသူကို ချစ်ဖွယ်
သောစကားဆိုခြင်း၊

(ဂ) အမှုကိစ္စပြုပေးစေလိုသောသူကို အမှုကိစ္စပြုလုပ်ပေးတတ်
ခြင်း၊

(ဃ) ချစ်ခင်မြတ်နိုးစေလိုသောသူကို ချစ်ခင်မြတ်နိုးမှုပြုခြင်း။
ဤသင်္ဂဟ(သင်္ဂြိုဟ်ခြင်း)ဝတ္ထုတို့ဖြင့် မိမိပရိသတ်ကိုချီးမြှင့်
တတ်သည်။ ဤသို့ ချီးမြှင့်တတ်၍ တေဒဂ်ရလေသည်။

၂။ သီတင်းသည်၊ ဥပုသ်သည်၊ ဥပါသကာ။

၃။ ဓမ္မိကဥပါသကာ၊ စိတ္တသူကြွယ်၊ ဟတ္ထာဠဝကမင်းသား၊ ဝိသာခ
သူကြွယ်၊ ဥဂ္ဂသူကြွယ်၊ စူဠအနာထပိဏ်၊ မဟာအနာထပိဏ်၊ ၇-ဦး၊

ကျယ်၊စိတ်သူကြွယ်^၁နှင့်၊လူဝယ်လူဆန်း၊ မာန်ဖြင့်ကျန်းသား၊
မြတ်မှန်းမသိ၊ ရှင်မုနိအား၊ ပြစ်မှားရှေးဦး၊ စားမှူးမှူးဝယ်၊
ဘီလူးအာဠာက၊ လှူ၍ရသား၊ အာဠာကရှာစား၊ မင်း၏
သားလျှင်၊ ရှည်လျားကြီးပြင်း၊ မိုက်မှက်ကင်း၍၊ သိတင်း
ဦးကြီး၊ မည်သီးထင်စွာ၊ ထိုအခါ၌၊ ဟတ္ထာဠာက၊ ခေါ်တွင်
ကြအံ့၊ နန္ဒမာတာ၊ ဥတ္တရာဟု၊ တကာမိန်းမ၊ တက္ကနစ်စုံ၊
တရားယုံလည်း၊ ဥဿုံပရိသတ်၊ လေးပါးမှတ်လျက်၊ ခြေချွတ်
ပဲ့တွင်၊ မည်ရည်ထင်အံ့၊ သဘင်တလင်း၊ ဤသူခင်းသည်....
ခပင်းစုံစုံစေ့စေ့တည်း-

ဟူ၍ အရှင်သီလဝံသအကျော်စပ်တော်မူလေသည်။

ပရမတ္ထဇောတိကာမည်^၂သော သုတ္တနိပါတ်အဋ္ဌကထာ အာဠာက
သုတ်အဖွင့်၌ အာဠာကီတွင် ဝါဆိုတော်မူကြောင်းကိုမလား၊အင်္ဂုတ္တိုရ်အဋ္ဌ
ကထာ၊ ဗုဒ္ဓဝင်အဋ္ဌကထာ၊ အပဒါန်အဋ္ဌကထာတို့၌သာလျှင်....

သောဠာသမံ အာဠာကံ ဒမေတွာ စာတုရာသိတိ ပါဏ
သဟဿာနိ အမတပါနံပါတေတွာ အာဠာကိယံ ဝဿံ ဝသိ၊
ဟုလာသောကြောင့် ဝါကပ်တော်မူကြောင်းကို သိရသည်။ ဤကား
သောဠာသမဝါဆိုသောအကြောင်း အတ္ထုပ္ပတ္တိအမြက်တည်း။

၁။ စိတ္တသူကြွယ်။

၂။ နက်နဲခက်ခဲသောအနက်တို့ကို အလင်းဖွင့်၍ပြတတ်သော အဋ္ဌက-
ထာဟု အရှင်မဟာဗုဒ္ဓဇောသ အမည်ပေးခဲ့သည်။

ဇီဝက၏ အကြောင်းကိုပြခြင်း

ဆရာဇီဝက၏အကြောင်းကို အရင်းမှစ၍ ပြလိုက်ဦးအံ့၊ ငါတို့ ဘုရား ပွင့်တော်မူအံ့သောအခါ ဝေသာလီပြည်သည် အလွန်စည်ပင် ပြန့်ပြောခြင်းရှိသည်ဖြစ်၍ ခုနစ်ထောင်၊ ခုနစ်ရာ၊ ခုနစ်ဆယ်၊ ခုနစ် ဆောင်သော မင်းနေပြာသာဒ်၊ မဏ္ဍပ်ကနား၊ ဘုရားရုံး၊ တိုက်အိမ်တို့ သည်ရှိကုန်၏။ ထို့ပြင်၌ လိစ္ဆဝိမင်း^၁တို့သည် မြူးထူးခြင်းအကျိုးငှာ အမွပါလိကာ၊ အမည်ရှိသော မိန်းမကို ပြည့်တန်ဆာမ အရာဖြင့် ကောင်းစွာ ချီးမြှောက်ထား၏။ ထိုမိန်းမကား သရက်ပင်၌ ကိုယ်ထင် စွဲကပ်၍ ဥပပါတ်ပဋိသန္ဓေ^၂တည်နေသောသူတည်း။ အရွယ်လည်းငယ် ၏။ ရှုချင်စဖွယ် တင့်တယ်လှပသော အဆင်းအရောင်လည်း ရှိ၏။ ကခြင်း၊ သိခြင်း၊ မြူးထူးခြင်းတို့၌လည်း လွန်မင်းသော မာယာ^၃

၁။ တစ တစ စည်ကား၍ အကြိမ်ကြိမ် ချဲ့ထွင်တည်ထောင်ရသော ကြောင့် ဝေသာလီမည်ကြောင်း ရတနသုတ်အဖွင့်၌ ဆို၏။ (သုတ္တန် ဌ ၁၊ ၂၆၅)။

၂။ အရေမရှိသကဲ့သို့ နူးညံ့သော သားတစ်မှဖြစ်သည့် မင်းသား မင်းသမီးတို့ကို လိစ္ဆဝိဟု အမည်မှည့်၍ ၎င်းတို့၏အနွယ်ဖြစ်သော မင်းများဖြစ်၏။

၃။ သရက်ပင်၌ပေါ်ပေါက်လာ၍ သရက်ပင်စောင့် နတ်သမီးဟုဆိုလို သည်။

၄။ တဆယ့်ခြောက်နှစ်ရွယ် ကိုယ်ထင်ရှားဖြစ်သည်။

၅။ လှည့်ပတ်မှုမာယာ၊ ချစ်ခင်ကြောင်းကို အမှုအရာဖြင့်သိအောင် ပြမှု။

ကြီးမြန်မာစာ ၈၀—ပးမးဆးစ

ပရိယာယ်တို့နှင့် ပြည့်စုံ၏။ ထိုမိန်းမအား ပျော်ပါးရောက်ပေါက်လိုသောလူတို့သည် တညဉ့်အခါ၌ အသပြာ ငါးဆယ်ပေး၍ ပျော်ပါးရကုန်၏။ ထိုပြည့်တန်ဆာမကြောင့်လည်း ဝေသာလီပြည်သည် အတိုင်းထက်အလွန်ပင် မြူးရှင်ပျော်ပါးဖွယ်ဖြစ်သတည်း။ တရံသောအခါ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်၌နေသော သူကြွယ်ကြီးတဦးသည် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခြင်းငှာ ဝေသာလီပြည်သို့ ရောက်သော် အံ့ဩတနန်းထူးဆန်းသာယာသောပြည်၏ အသရေကိုလည်းကောင်း၊ အဗ္ဗပါလိကာမည်သော ပြည့်တန်ဆာမ၏ အကြောင်းခြင်းကို လည်းကောင်း စေ့စုံစွာသိမြင်လေ၏။

ထိုသူကြွယ်ပြန်လာ၍ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်သို့ချောက်သောအခါ ဗိမ္ဗိသဘရ^၁ မင်းကြီးအထံသို့ကပ်၍ ဤသို့ နားတော်လျှောက်၏။ “အရှင်မင်းကြီး အကျွန်ုပ်သည် ဝေသာလီပြည်သို့ တခုသောကိစ္စကြောင့် ရောက်ပါချေသည်။ ထိုပြည်သည်ကား အလွန်ပြန့်ပြောစည်ပင်၏။ ခုနစ်ထောင့် ခုနစ်ရာ၊ ခုနစ်ဆယ်၊ ခုနစ်ဆောင် မျှလောက်စင်သော တိုက်ရုံးပြာသာဒ် မဏ္ဍပ်ကနား တံတားဥယျာဉ်ဖြင့် တင့်တယ်၏။ လိစ္ဆဝီမင်းတို့သည် နှစ်မြို့စဖွယ် အရွယ်မကြီး နတ်သမီးတမျှ တင့်တယ်လှပသော အဗ္ဗပါလိကာကိုလည်း ပြည့်တန်ဆာမ ပြု၍ထား၏။ ထိုမိန်းမကြောင့်လည်း နေ့ညဉ့်မယုတ် အုတ်အုတ်ကျက်ကျက် အတိုင်းထက်အလွန်

၁။ တိုက်ရိုက်မဟုတ် သွယ်ဝိုက်၍ ပြောဆိုမှု ပရိယာယ်၊ (မာယာ က ကာယကံမှု၊ ပရိယာယ် က ဝစီကံမှု)။

၂။ ရာဇ-မင်း၊ ဂဟ-သိမ်းယူ။ မန္ဒာတုမင်း၊ ဂေါဝိန္ဒမင်းတို့ သိမ်းယူဖူးသောကြောင့် ရာဇဂဟတွင်သည်ဟူ၏။ (အင်္ဂတိုင်း မဂတိုင်း၏ မြို့တော်)။

၃။ ရွှေ၏အနှစ်ကဲ့သို့ အသားရောင်ရှိသောမင်း။

သာယာ၏။ အရှင်မင်းကြီး အကျွန်ုပ်တို့ ရာဇဂြိုဟ်၌လည်း ထိုနည်း
ဘူစွာ ပြည့်တန်ဆာမ ထားရသော် အခါတပါးထက် သာယာ၍
ပျော်ပါးဖွယ် ဖြစ်လတ္တံ့”ဟု လျှောက်တင်၏။ မင်းကြီးလည်း
ကောင်းပြီဟု ဝန်ခံ၍ ထားရန်သင့်သောသူကို ရွေးချယ်သော်
မင်းနှယ်စိုးမျိုးစပ်သော သာလဝတီ^၁ အမည်ရှိသော မိန်းမသည်
လှပတင့်တယ် ရှုချင်ဖွယ်သော အဆင်းအရောင်လည်းရှိ၏။ က၊ ခြင်း
သိခြင်းစသော မိန်းမတို့၏ အမူအရာနှင့်လည်း လွန်စွာပြည့်စုံ၏။ ထို
သာလဝတီအား မင်းကြီးမှ အသပြာတသိန်း၊ ပြည်သူတို့မှ အသပြာ
နှစ်သိန်းအားဖြင့် သုံးသိန်းသော အသပြာတို့ကိုပေး၍ ဆင်မြင်း
ထမ်းစင် ဥယျာဉ်ဗိမာန်နှင့်တကွ ချီးပ၍ ထားပေ၏။ ပျော်ပါးလိုသော
သူတို့သည် တညဉ့်တခါ၌ အသပြာတရာပေး၍ ပျော်ပါးရကုန်၏။
သာလဝတီသည် ပြည့်တန်ဆာမဖြစ်၍ မကြာမြင့်မီ ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီး၏
သားတော်ဖြစ်သော အဘယမင်းသားသည် ပျော်ပါးဝင်ထွက်ရာ
သန္ဓေတည်လေ၏။

ထိုအခါ သာလဝတီလည်း မိမိ၌သန္ဓေရှိသောအဖြစ်ကို ယောက်ျား
တို့ မသိစိမ့်သောငှာ မကျန်းမာယောင်ဆောင်ပြီးသော် တံခါးစောင့်
ကိုခေါ်၍ “အချင်းတံခါးစောင့် သူတပါးတို့ ငါ့ကိုမေးမြန်းလျှင်
မကျန်းမာရှိသည်ဆို၍ တံခါးကိုပိတ်လင့်လော့။ မည်သည့်သူမျှငါ့ထံသို့
မဝင်စေလင့်”ဟု မှာ၍ လုံရာတိုက်ခန်း၌သာနေ၏။ ဆယ်လစေ့သော
အခါ တင့်တယ်စွာသော သားယောက်ျားကိုဖွား၏။ သာလဝတီလည်း
သားငယ်ရှိသောမိန်းမတို့အား ယောက်ျားတို့မနှစ်သက်ချေ။ မနှစ်သက်
လေကလည်း ငါ့အားလာဘ်သပ်စည်းစိမ် ဆုတ်ယုတ်ရာချေသည်ဟု

၁။ သာရဝတီဟုဆိုလိုသည်။ အဆင်းပညာ ဥစ္စာ အနှစ်ရှိသော
မိန်းကလေးဟု ဆိုလို၏။ ရုဠိအမည်ဖြစ်သည်။

ကြံ၍ ကျွန်မတို့ကိုခေါ်ပြီးလျှင် “သူငယ်ကို ဗန်းဝယ်သိပ်၍ မြို့ပြင် တံမြက်ချေးစွန့်ရာ၌ ပစ်ချေ”ဟု စေလိုက်၏။ ကျွန်မတို့လည်း ဆိုတိုင်း ပင် ပစ်စွန့်လေ၏။ ထိုနေ့ အဘယမင်းသားသည် စောစောထလျက် မင်းခစားအံ့သောငှာ နန်းတော်သို့ လာလတ်သော် လမ်း၏အနီး၌ ကျီးငှက်ဝန်းရံ၍နေသည်ကိုမြင်လျှင် နောက်တွင်ပါသော ယောက်ျား တို့ကို သွား၍ကြည့်စေသဖြင့် သူငယ်ဖြစ်ကြောင်းကို လျှောက်လျှင် “အသက်ရှင်ပါသေး၏လော”ဟု မေး၏။ ရှင်ပါကြောင်း လျှောက် သော် “ငါ့နို့ထိုက်လျော်၍ တွေ့ချေသည်။ ငါ့မွေးမြူအံ့၊ ယူခဲ့လော့” ဟုဆို၍ မိမိအိမ်သို့ဆောင်ပြီးလျှင် နို့ထိန်းမတို့ကိုအပ်နှင်း၍ မွေးမြူ လေ၏။ အမည်မှည့်အံ့သောကာလ ထိုသူငယ်အသက်ရှင်သေး၏လော ဟု မေးဖူးသော စကားကြောင့် သူငယ်အား “ဇီဝက”^၁ ဟူသော အမည်ကိုမှည့်ကုန်၏။ အဘယမင်းသား ကောက်ယူမွေးမြူခြင်းကြောင့် လည်း ‘ကောမာရဘစွ’^၂ဟု တွင်သတည်း။

ထိုဇီဝကသည် သိကြား လိမ္မာသောအရွယ်သို့ ရောက်သောအခါ သဟာယဖြစ်သော သူငယ်တို့နှင့် ကစားကြ၍ ငြင်းခုံခိုက်ရန်ဖြစ်လတ် သော် အဖော်သူငယ်တို့က “အမိမဲ့သား အဖမဲ့သား အုတ်ကြား မြက်ပေါက် ကောက်၍ရသောသူ”ဟု ဆဲရေးကြသောစကားကို ကြား သဖြင့်လည်းကောင်း တပါးသော သူငယ်တို့မှာ ကစားရာငှာနန္ဒပင် အစ်ကို အစ်မ မိထွေးမိကြီးစသောသူတို့သည် ဇားဖွယ်သောက်ရာ ပေး ကမ်းလာသည်ကို မြင်သဖြင့်လည်းကောင်း ဆင်ခြင်ကြံဆလျက် အဖ ဖြစ်သော အဘယမင်းသားအား သနားဖွယ်သော အမှုကိုပြုပြီးလျှင်

၁။ အသက်ရှိသည်၊ အသက်ရှင်သည်၊ အသက်ရှည်သည်၊ (ဝါ)မောင် သက်ရှည်။ (အနုတ္တအမည်)

၂။ အဘယမင်းသား မွေးမြူရသောသူငယ်။

“အရှင်သား.... အကျွန်ုပ်၏ မိဘတို့ကား အသူနည်း”ဟု မေး၏။
အဘယမင်းသားကလည်း “ချစ်သား သင်၏ မိခင်ဖခင်ကို စင်စစ်
အားဖြင့် ငါမသိ ငါတမူကား မွေးမြူသောအဖပေတည်း”ဟုဆို၏။

ထိုစကားကိုကြားရသော ဇီဝကလည်း ဤသို့ကြံ၏။ ဤမင်းအိမ်၌
နေရခြင်းသည် ထမင်းဝရံ ခါးလှရုံသာဖြစ်သည်။ လူတို့ရွာ၌ အတတ်
ပညာမရှိက အသက်မွေးခက်လှချေသည်။ တစုံတခုသော ပညာကို
တတ်မှ လူခပ်သိမ်းလည်း ရှိသေမည်။ အသက်မွေးလည်း သက်သာ
မည်။ တခုခုသောပညာကို ငါသင်ဦးအံ့။ သို့ရာတွင် ဆင်အတတ်၊
မြင်းတတ်၊ လေးလံအတတ်စသော အတတ်မျိုးသည် သူတထူးအား
ညှဉ်းဆဲနှိပ်စက်ခြင်းနှင့် မကင်းသောအတတ်သာ များသည်။ ဆေး
အတတ်မူကား သတ္တဝါတို့အား သနားခြင်းကရုဏာနှင့်လည်း ယှဉ်၏။
သူ့အကျိုးစီးပွားကိုလည်း ဆောင်နိုင်၏။ ကိုယ်ကျိုးစီးပွားလည်း
များ၏။ ဘုရားသခင်တို့အားလည်း သူတပါးမလုပ်မကျွေးသော ဆေး
ပစ္စည်းဖြင့် လုပ်ကျွေးပူဇော်ရ၏။ ထို့ကြောင့် ဆေးအတတ်ကိုသင်ရ
သော် ကောင်း၏ဟု ကြံပေ၏။ ထိုဇီဝကကား ကမ္ဘာတဝှမ်း၏
အထက်၌ ပဒုမုတ္တရဘုရား^၁ ထင်ရှားပွင့်တော်မူသောအခါ တဦးသော
ဥပါသကာဖြစ်၍ ဘုရားအမှူးရှိသော သံဃာတို့အား ဆေးပစ္စည်းဖြင့်
လုပ်ကျွေး၍ မေးလိုတိုင်းသော ပြဿနာကို မြတ်စွာဘုရားအား
လျှောက်ထားလျက် များစွာသောမင်း၊ ပုဏ္ဏား၊ သဌေးတို့၏ စုဝေး
ပူဇော်ရာဖြစ်သော သီလဝအမည်ရှိသော ဆေးသမားကြီးကိုမြင်သဖြင့်
“ငါလည်း ဤသူကဲ့သို့ ဘုရားရှင်၏အလုပ်အကျွေး ဆေးသမား
ကောင်းအဖြစ်သို့ ရောက်စေသော”ဟု တောင့်တလျက် စုနစ်ရက်
ပတ်လုံး ဘုရားအမှူးရှိသော သံဃာတော်တို့အား အလှူကြီးကိုပေး၍

၁။ လွန်ခဲ့သောကမ္ဘာတဝှမ်းထက် စရကမ္ဘာ၌ပွင့်တော်မူသောဘုရား။

တရားဇောကိုနာပြီးမှ “အကျွန်ုပ်သည် နောင်ဘုရားရှင်တို့၏ သာသနာ၌ ဤဆရာကဲ့သို့ဖြစ်စေသော” ဟု ဆုတောင်း၏။ ထိုအကြောင်းကံသည် စီမံတိုက်တွန်းအပ်သည်ဖြစ်၍ ဆေးအတတ်ကိုသင်အံ့ဟူသော ထိုအကြံကို ကြံမိလေသတည်း။

ထိုသို့ကြံပြီးသော် အရပ်ရှစ်မျက်နှာ မြို့ကျေးရွာမှ ရောက်လာကုန်သော ကုန်သည်တို့ကား “သင်တို့အရပ်၌ သမားကောင်းရှိ၏လော မရှိလော” ဟု စောကြော မေးမြန်းခြင်းကို ပြု၏။ တရံသောအခါ တက္ကသိုလ်ပြည်မှလာသော ကုန်သည်တို့က “အကျွန်ုပ်တို့အရပ်ဝယ် ဆေးအတတ်၌ အထွတ်အထိပ်သို့ရောက်သော ဒိသာပါမောက္ခဆရာ” ရှိပါသည်” ဟုပြော၍ ကြားရသဖြင့် ထိုဇီဝကလည်း အဖဖြစ်သော အဘယမင်းကိုမျှ မပန်ကြားပဲ ကုန်သည်တို့နှင့် လိုက်သွားသဖြင့် ထိုဆရာထံသို့ရောက်လေသော် ရှိသေစွာချဉ်းကပ်၍ အတတ်ကိုသင်လိုပါကြောင်းဖြင့် ခွင့်တောင်း၏။ ဒိသာပါမောက္ခဆရာလည်း “ချစ်သား သင်သည်အဘယ်ပြည်အဘယ်အမျိုးရိုးကနည်း” ဟုမေး၏။ ဇီဝကလည်း “အကျွန်ုပ်ကား ရာဇဂြိုဟ်ပြည်ကို အစိုးရသော ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီး၏ မြေးပါတည်း” ဟု ဆိုပေ၏။ “ချစ်သား အဘယ်အတတ်ကို သင်လိုသနည်း” ဟု မေးလျှင် “ဆေးအတတ်ကိုသင်လိုပါသည်” ဟု ဆို၏။ “ထိုသို့တပြီးကား ချစ်သား သင်လော့” ဟု အခွင့်ပေး၏။

ဇီဝကလည်း သင်ခွင့်ရသောအခါမှစ၍ နေ့ညဉ့်မယုတ်လုံ့လထုတ်လျက် အပတ်တကုတ် ဆရာထံကပ်၍ မှတ်သားဆင်ကြား၏။ တပါးသော မင်းသားတို့မူကား ဆရာအား များစွာရွှေငွေပေး၍ ဆရာ

၁။ အရပ်လေးမျက်နှာ၌ အကြီးအမှူးဖြစ်သောဆရာကြီး၊ တက္ကသိုလ်ဆရာကြီး။

ကိစ္စကို စိုးစဉ်းမျှမဆောင်ပဲ အတတ်ကိုသာသင်၏။ ဇီဝကကား ဆရာစား အခမပေးရခြင်းကြောင့် ငါ့ကို ဆရာချစ်ကြင်နာမှ ပညာ တတ်လွယ်ချိမ့်မည်ဟု ကြံလျက် ပရိကံကိစ္စ^၁ရှိသမျှကို နေ့ညဉ့်ဆောင် ရွက်၍ လုပ်သော^၂အကွက်အခါကာလ၌သာ ပညာကိုသင်ရ၏။ ထိုသို့ ပင် သင်ရသော်လည်း ဉာဏ်ပဋိဘာန်^၃ က်သန်လှသောကြောင့်များစွာ လည်း သင်နိုင်သည်။ သင်တိုင်းသင်တိုင်းလည်း မှတ်နိုင်သည်။ သူတပါး တစ်ဆယ့်ခြောက်နှစ်တိုင်တိုင် သင်ရသောအတတ်ကို ဇီဝကသည် ခုနစ် လ^၄ဖြင့် ကုန်စင်အောင်တတ်မြောက်၏။ သိကြားမင်းလည်း ဤဇီဝက ကား ဘုရားသခင်၏ အလုပ်အကျွေးဖြစ်လတ္တံ့ဟုသိ၍ ဒိသပါမောက္ခ ဆရာကိုယ်၌ မှီကပ်၍ အတတ်သင်လာ၏။ ထို့ကြောင့် ဇီဝကဆရာ ကား ကံကုန်သောအနာကို ချန်ခြင်း၍ ကြွင်းသမျှ စိတ္တဇ ဥတုဇ အာဟာရဇအနာ^၅တို့ကို တကြိမ်ဆေးပေးကာမျှဖြင့် ပျောက်ပကင်း ရှင်းစေတတ်သော ဆေးအတတ်ကို တတ်၏။ ယင်းသို့သင်၍ ခုနစ်နှစ် ရှိသောအခါ ငါသည်ဆေးအတတ်ကို အလျင်အလျားများစွာလည်း သင်ပါသည်။ သင်သမျှကိုလည်း မေ့လျော့ရသည်မရှိ မှတ်မိပါသည်။ ယခု ခုနစ်နှစ်တိုင်ချေပြီ။ ဤဆေးအတတ်သည် အဆုံးတိုင်မည်ပင် မထင်ချေဟု အကြံဖြစ်၏။ ဤသို့ကြံခြင်းသည်လည်း သိကြားမင်း ဆရာကိုယ်၌ ပူးကပ်ရာမှ လွတ်လျှင်ပင် ကြံမိသတည်း။

၁။ အခြေခံကစ၍ ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်ခြင်း။

၂။ အားလပ်သော အချိန်အခါကာလ။

၃။ မူရင်းမဟာဝါပါဠိတော်၌ ၇-လဘုမဆို။ မပါမရှိ၊ အလျင်အမြန် သင်ကြားတတ်မြောက်သည်ဟူ၏။

၄။ စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော၊ ဥတုကြောင့်ဖြစ်သော၊ အာဟာရကြောင့် ဖြစ်သော။

ယင်းသို့ကြံပြီးမှ ဆရာထံကပ်ပြီးသော် “ဆရာ အကျွန်ုပ်သည် သူတပါးထက်လွန်၍ မှတ်သားသင်ကြားပါသည်။ သင်တိုင်းလည်းမမေ့ မလျော့ရပါ။ ခုနစ်နှစ်လည်းကြာချေပြီ။ ဤဆေးအတတ်၏ အဆုံး ကိုလည်းမထင်ပါ။ အဘယ်သောအခါမှ ဆုံးနိုင်ပါအံ့နည်း”ဟု မေး၏။ ဆရာကလည်း ဤသို့လျှောက်လျှာ ငါ၏အာနုဘော်ကြောင့်သာ တတ် လိမ္မာသည်မဟုတ်။ နတ်တို့၏အာနုဘော်ကြောင့်လည်း တတ်ချေသည် ဟု သိ၍ “အချင်းဇီဝက... တူးရှင်းတစင်းကို ယူလျက် တံခါး လေးမျက်နှာမှထွက်၍ လေးရက်စေ့အောင် တက္ကသိုလ်ပြည်၏ ထက် ဝန်းကျင် တယူဇနာအတွင်း၌ ဆေးမဝင်သောသစ်ပင်ကို သင့်လှည့်၍ ရှာလေ”ဟု စေလိုက်၏။ ဇီဝကလည်း ဆရာဆိုတိုင်း ထွက်၍ရှာလေ သော် ပြည်လေးမျက်နှာ တယူဇနာအတွင်းတွင် ဆေးမဝင်သော သစ်ပင် တခုကိုမျှမတွေ့ရ၍ ဆရာထံသို့ပြန်ခဲ့ပြီးလျှင် “ဆရာကြီး ဆိုတိုင်း ကျွန်ုပ်ရှာပါသော် ဆေးမဖော်ရသောသစ်ပင်သည် တစုံတခု မျှမတွေ့ပါ”ဟု ဆို၏။ ထိုအခါ ဒိသာပါမောက္ခဆရာကလည်း “အချင်း ဇီဝက သင်သည် ဆေးအတတ်ကို တတ်မြောက်လေပြီ။ ဤအတတ်ကို မှီ၍ အသက်မွေးလေလော့”ဟု ဆို၍ အနည်းငယ်သောရိက္ခာကိုသာ ပေးလိုက်၏။

၁။ ရိက္ခာဟူသည်မှာ ပါဠိ၊ ပါဠိ သက်စကားမဟုတ်။ လမ်းခရီးအတွက် စားစရာဟု အဓိပ္ပာယ်ရသော မြန်မာစကားဖြစ်၏။ ၁-အမှုထမ်းတို့ စားသုံးရန် စုဆောင်းသိမ်းဆည်းထား၍ အချိုးကျဝေငှပေးသော စားသောက်ဖွယ်ရာပစ္စည်း အစားအစာ၊ ၂-နောင်အခါ စားသုံး ရန် စုဆောင်းထားသော စားသောက်ဖွယ်ရာပစ္စည်း၊ ၃-အမှုထမ်း တို့အား ထောက်ပံ့သောလစာဟု (မြန်မာအဘိဓာန် ၄၊ ၂၅၅-၅) ဆို၏။

ဇီဝကလည်း ထိုအနည်းငယ်သောရိက္ခာကိုယူ၍ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်သို့ လာခဲ့သော် ခရီးအကြားဖြစ်သော သာကေတ^၁ပြည်သို့ရောက်လျှင် မိမိတို့ရိက္ခာကုန်ပြတ်၍ ဆေးကုအပ်သောသူနာကို ရှာဖွေမေးမြန်းသော် သာကေတပြည်၌ တဦးသော သဌေးမယားဝယ် ခုနစ်နှစ်လည် ပြီးသော ဦးယဉ်းခေါင်းခဲနာသည် ရှိ၏။ ထိုအနာကို ဆရာသမားတို့ကို များစွာကုသစေသော်လည်း ရွှေငွေစရိတ်သာကုန်၍ တစုံတရာမျှ သက်သာခြင်းမဖြစ်နိုင်။ ဇီဝကလည်း ထိုသဌေးမ၏ သတင်းစကားကို ကြားသဖြင့် အိမ်သို့ဝင်ပြီးလျှင် “ဤအိမ်တွင် ရောဂါဖြစ်သူရှိသလော” ဟုမေး၏။ ကျေးကျွန်တို့ကလည်း “ကျွန်ုပ်တို့ သဌေးမဝယ် ခုနစ်နှစ် ကာလကြာပြီသော ဦးယဉ်းခေါင်းခဲနာ^၂သည်ရှိ၏။ ထိုအနာကို ဆရာ ကုနိုင်ပါအံ့လော” ဟု မေး၏။ ဇီဝကလည်း “ငါကုနိုင်၏။ သင်တို့ အရှင်သဌေးမကိုသာ ကြားလျှောက်ချေ” ဟုစေ၏။ တံခါးစောင့်တို့ လည်း သဌေးမအား အကြောင်းကိုလျှောက်လျှင် “သင်တို့ ဆေး သမားသည် ဘယ်မျှလောက်အရွယ်ရှိပြီနည်း” ဟု မေး၏။ “အရှင်မ

(အဘယ့်ကြောင့် အနည်းငယ်သာပေးသနည်း ဟူမူ ကား- “ဤဇီဝကကား မြင့်မြတ်သောသူ၏ သားတည်း။ ရောက်လျှင် မိဘတို့ထံမှ များစွာသော လာဘ်ပူဇော်ကို ရလတ္တံ့၊ ထိုသို့ရလျှင် ငါသင်လိုက်သော ဆေးအတတ်၏ ကျေးဇူးကိုအထူးမသိ ရှိလတ္တံ့၊ ခရီးအကြား၌ ရိက္ခာကုန်၍ ဆေးကုရသည်ရှိသော် မိမိအတတ်၏ ကျေးဇူးဂုဏ်ကို ပြည့်စုံ စွာ သိလတ္တံ့သတည်း” ဟု ကြံ၍ အတန်ငယ်သော ရိက္ခာ ကိုသာပေးလိုက်သတည်း။)

၁။ သာဝတ္ထိပြည်နှင့် အနီးအစပ်ဖြစ်သော ရာဇဂြိုဟ်ပြည်နယ်အပါ အဝင် မြို့တမြို့။

၂။ ကြီးကျယ်သော ခေါင်းခဲ ခေါင်းကိုက်နာ။

ဆေးသမားကား ငယ်ပါသေး၏။ အသက်နှစ်ဆယ်ကျော်ခန့်သာ ရှိပါလတ္တံ့” ဟုဆိုလျှင် “အချင်းတံခါးစောင့် သမားငယ်မှ ဘယ်မှာ ကုသနိုင်အံ့နည်း၊ ဒီသာပါမောက္ခဖြစ်၍ ကျော်စောထင်ရှားသော သမားကြီးတို့ပင်လျှင် ကုသ၍မတတ်နိုင်၊ ရွှေငွေသာ များစွာ ပြုန်း တီးကုန်သည်” ဟုဆို၏။

ထိုတံခါးစောင့်လည်း ပြန်ခဲ့၍ သဌေးမ ဆိုလိုက်သော စကားကို ဇီဝကအားကြား၏။ ဇီဝကလည်း “အချင်းတံခါးစောင့် အသက်ကြီး သည် ငယ် ဘည်ဆိုရာမှာ ပမာဏမဟုတ်၊ အတတ်ပညာသာ ပမာဏဖြစ် သည်။ ကျွန်ုပ်ကုမ၍ ရောဂါမပျောက်လျှင် တချင်ရွေးမျှ အခမယူပါ၊ ပျောက်သော်သာ ယူပါမည်ဟု ဆင်တို့သဌေးမကို ပြောဆိုပါချေဦး” ဟူ၍ စေပြန်၏။ တံခါးစောင့်သည်လည်း ထိုအတိုင်းပြန်ကြားလေလျှင် “ယင်းသို့ဖြစ်တပြီးကား သင်တို့သမားကို ခေါ်ခဲ့လော့” ဟုဆို၏။ တံခါး စောင့်သည်လည်း နှစ်လှိုဝမ်းသာခေါ်လာ၍ ဆရာဇီဝကသည် သဌေးမ ရှိရာသို့ ရောက်လေ၏။ ဆရာလည်း အနာဖြစ်ဟန်ကိုမြင်လျှင် “အရှင် သဌေးမ တလက်ဆွမ်းမျှသော ထောပတ်ကို အလုံရှိပါ၏” ဟုဆို၏။ တို့သဌေးမလည်း ထောပတ်ကိုပေးစေ၏။ ဇီဝကသည် တလက်ဆွမ်း မျှသော ထောပတ်ဝယ် အသွယ်သွယ်သောဆေးတို့ကို ရောနှောလျက် ကောင်းစွာချက်ပြီးမှ သဌေးမကို ညောင်စောင်းထက်၌ ပက်လက် အိပ်စေ၍ ထိုဆေးရည်ဖြင့် နှာနှုတ်၏။ ထိုနှာရည်သည် နှာခေါင်းဖြင့် ဝင်လျက် ခံတွင်းမှအန်ထွက်၏။ သဌေးမလည်း ထွေးခံပြင့်ခံ၍ ကျန်မတို့ကို “ဂွမ်းဖြင့် တို့၍ယူလော့” ဟုဆို၏။ ထိုအမှုအရာကို ဆရာဇီဝကမြင်လျှင် ဆင်ခြင်လတ်သည်ကား ဪ...အံ့ဖွယ်ရှိစွာ။ ဤသဌေးမသည် ကြီးကျယ်လှသော စည်းစိမ်ရှင်ဖြစ်လျက် ခံတွင်းမှ

ထွက်သောသောပတ်ကိုမျှ မလွင့်ပါးရအောင် ဝါဂွမ်းဖြင့်တို့၍ ယူပြန်လေ၏။ အဖိုးများစွာ ထိုက်တန်သောဆေးကို ငါပေးပါသော်လည်း ငါ၏ဆေးသာကုန်၍ တစုံတရာမျှ ငါ့အားပေးမည်မထင်ဟု ဆင်ခြင်တိုင်းထွာလျက် မျက်နှာညှိုးညှိုးနေ၏။ ထိုသို့နေသည်ကို သဌေးမ မြင်လျှင် ပညာရှိသူဖြစ်ရကား ဆရာဇိဝက၏နှလုံးထားကိုကြံ၍ “ဆရာအဘယ့်ကြောင့် နှလုံးမသာ မျက်နှာမရွှင် ရှိသနည်း၊ အကျွန်ုပ်သည် ဆေးဝါးကုသသော ဆရာ့ကျေးဇူးကို သိတတ်ပါ၏။ ဤထောပတ်သည် အကျိုးမနပ်ပဲ မကုန်သင့်ပါ။ ကျွန်ုပ်တို့အား ခြေပူနာသုတ်စရာလည်း ကောင်းသေး၏။ ဆီမီးညှိထွန်းစရာလည်း ကောင်းသေး၏ဟု နှလုံးပြု၍သာ ယူစေပါသည်။ ဝေဒနာပျောက်က ဆရာ့ကျေးဇူးကို အထူးဆပ်ပါမည်” ဟုဆို၏။ ထိုစကားကိုကြားသောအခါမှ ဆရာဇိဝကလည်း ဤသဌေးမကား ပညာရှိပေစွ၊ အခွင့်သိပေစွဟု ရှင်ပဝမ်းသာရှိ၏။

ယင်းသို့ ခုနစ်နှစ်တိုင် ဘိုင်ကြာသော ဦးယဉ်းခေါင်ခဲနာကို တခါတည်း နှာနှုတ်သောဆေးဖြင့် ကင်းရေးချမ်းသာစေ၏။ သဌေးမလည်း နေဂါချမ်းသာသော် အသပြာလေးထောင်မျှဆေးခပြု၍ပေး၏။ သဌေးမ၏ သားလည်း ငါ့ခင်အား အနာကင်းစေပေသည်ဟု အသပြာလေးထောင်ပင်ပေး၏။ ချေးမကလည်း အသပြာလေးထောင်၊ သဌေးကြီးကလည်း အသပြာလေးထောင် ဤမှတစ်ပါး ကျန်းမိန်းမ၊ ကျန်ယောက်ျား ရထား မြင်း ဆင်တို့ကိုလည်းပေးလေ၏။ ဆရာဇိဝကလည်း ထိုဘသောင်း ခြောက်ထောင်မျှသော အသပြာနှင့် ယူရာသမျှသော ကျန်သမီး ကျန်ယောက်ျားတို့ကိုယူ၍ ရာဇဂြိုဟ်မြို့သို့လာခဲ့၏။ ရောက်သောကာလ အဘယမင်းသားထံ ကပ်၍ “အရှင်သား ယခုပါသော လာဘ်သပ်ယကာ ဥစ္စာ ကျေးကျွန်ုပ်သည် ထကြိမ်သာ ဆေးကု၍ရသော လာဘ်ဦးပင်တည်း။ ကျွန်ုပ်ကိုမွေး

ပေသော ကျေးဇူးအားဖြင့် အရှင်သားပင် သိမ်းတော်မူပါ”ဟု လျှောက်ထား၏။ အဘယမင်းကလည်း “အချင်းဇီဝက သင်ရခဲ့သောဥစ္စာသည် သင်အဖို့သာဖြစ်စေလော့၊ သင်မူကား ငါ့အိမ်တော်သို့ဝင်၍နေလှည့်”ဟု ဆိုပေ၏။ ဇီဝက ကလည်း အဘယမင်း၏ အိမ်တော်သို့ ဥစ္စာကျေးကျွန်းတို့ကိုသွင်း၍ အတွင်းသားပြု၍ နေ၏။

ထိုအခါ ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီးအား မြင်းသရိုက်^၁ရောဂါစွဲရကားဝတ်လဲတော်တို့၌ သွေးအလိမ်းလိမ်း ကပ်သည်ဖြင့်၍ မိဖုရား မောင်းမတို့ မြင်လျှင် “ငါတို့အရှင်မင်းကြီးအားမီးယပ်သွေးမပြတ်လာသည်၊ အဘယ်အခါသန္ဓေယူလိမ့်နည်း” ဟု ပြက်ရယ်ပြုကြကုန်၏။ မင်းကြီးလည်း ထိုကျိစယ်စကားကြောင့် ရှက်နိုးရကား မျက်ညှိုးတမုန်မုန် ရှိရ၏။ တနေသောအခါ ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီးသည် အဘယမင်းသားကို ခေါ်၍ “သားတော်အဘယ ငါ့အား သွေးမြင်းသရိုက်အနားသည် ညှဉ်းဆဲ၍ ဝတ်လဲတော်တို့၌ သွေးအလိမ်းလိမ်းကပ်ကုန်သည်။ မိဖုရားတို့ ငါ့အား ကျိစယ်လှသောကြောင့် မျက်နှာထားရာ မရ ရှိခဲ့သည်။ ထိုဝေဒနာ ချမ်းသာအံ့သောဆေးကို ပေ မြန်း၍ ငါ့အား ဆက်ပါ”ဟုဆို၏။ ထိုအခါ အဘယမင်းသားကလည်း “အရှင်မင်းကြီး အကျွန်ုပ်တို့၏ ဇီဝကသည် ဆေးကုသသောပညာ၌ အလွန်တတ်မြောက်၍လှသည်။ ထိုဇီဝကကိုကုစေရသော် မလျော်လော”ဟု လျှောက်၏။

မင်းကြီးလည်း “သင်၏ဇီဝကကို ငါ့ထံလာစေလော့”ဟု ဆို၍ ထိုအနာကို ဆေးကုစေသော် လက်သည်းပေါ်၌ပါသော ဆေးကို တကြိမ်တည်းလိမ်းစေကာမျှဖြင့်ပင် ထိုဝေဒနာ ကင်းလွတ်လေ၏။ မင်းကြီးလည်း အလွန်ဝမ်းမြောက်လှရကား မောင်းမငါးရာတို့ ဆင်

၁။ စအိုဝတွင် သွေးကြောစုကြွ၍ ရောင်ရမ်းခြင်း သွေးယိုခြင်းစသည် ဖြစ်ပေါ်တတ်သောရောဂါ။ (မြန်မာအဘိဓာန် ၃၊ ၁၉၅)

ယင်သော တန်ဆာကို စုပုံစေ၍ ဤရွှေငွေရတနာ တန်ဆာအစုတို့ကို
ဇီဝက သင်ယူလော့ဟု ဆုပေးတော်မူ၏။ မင်းကြီး၏နလုံးတော်ကား
ဤဥစ္စာတို့ကို အကယ်၍ယူသည်ဖြစ်အံ့၊ သင့်တင့်သော အရာ၌သာ
ထား၍ မြှောက်စားအံ့၊ အကယ်၍ မယူမူကား အတွင်းသားပြု၍
ချီးမြှောက်အံ့ဟု အကြံရှိ၏။ ဇီဝကလည်း “အရှင်မင်းကြီး အဘိုး
အဘွားတို့၏ ပစ္စည်းဘဏ္ဍာကို ကျွန်ုပ်ယူခြင်းငှာမသင့်၊ သက်တော်
ရှည်သမျှ ကျွန်ုပ်ကုသသောကျေးဇူးကိုသာ အောက်မေ့တော်မူပါ
လော့”ဟု လျှောက်၏။ မင်းကြီးလည်း အလွန်ကြည်ညိုသောစိတ်
ရှိသည်ဖြစ်၍ နှစ်သက်လောက်သော နေရာကိုလည်းကောင်း၊ ဘေး
တော်ဘိုးတော်တို့၏ အမေ့ဖြစ်သော သမုက်ဥယျာဉ်ကိုလည်းကောင်း၊
တနှစ်လျှင်တသိန်းအခွန်ရသော မြို့ရွာကိုလည်းကောင်း၊ ထူးမြတ်သော
အသုံးအဆောင်တို့ကိုလည်းကောင်း ပေး၏။ “အချင်းဇီဝက ငါ့ကို
လည်းကောင်း၊ မောင်းမမိသံတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဘုရားအမှူးရှိသော
သံဃာတော်တို့ကိုလည်းကောင်း ဆေးဖြင့်လုပ်ကျွေး မ,စလော့”ဟု
ဆို၏။ ဇီဝကလည်း “ကောင်းပါပြီ”ဟု ဝန်ခံ၏။

တရံသော် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်၏ မြောက်မျက်နှာ၌နေသော မဟာ
သာလသဌေးအား ခုနစ်နှစ်ရှိသော ဦးယဉ်းခေါင်းခဲနာသည် လွန်စွာ

၁။ မဟာ=များသော၊ သာလ-ဥစ္စာအနှစ် ရှိသူ။

၁-ခတ္တိယမဟာသာလ၊ ကုဋေတရာ ကုဋေတထောင် သိုမှီးထား၍
နေစဉ် ကုန်ငွေ လည်းတစီးတိုက်၊ ဝင်ငွေလည်းနှစ်စီးတိုက်ရှိသူ
မင်းမျိုး သဌေးကြီး။

၂-ဗြာဟ္မဏမဟာသာလ=ကုဋေရှစ်ဆယ်ရှိ၍ နေစဉ်ကုန်ငွေတကုမ္ဘာ၊
ဝင်ငွေ လည်းတစီးတိုက်ရှိသူ ပုဏ္ဏားသဌေးကြီး။

၃-ဂဏပတိမဟာသာလ= ကုဋေလေးဆယ်ရှိ၍ နေစဉ်ကုန်ငွေ
ငါးအမွဏ၊ ဝင်ငွေ တကုမ္ဘာရှိသော သူကြွယ်၊ ဝါ-ကုန်သည်သဌေး။
(စီ၊ဌ၊ ၂၊ ၁၆၀။)

တိုးပွား၍ ကျော်စောထင်ရှားသော သမားကြီးတို့ကိုခေါ်၍ ကုသ ပါသော်လည်း ချမ်းသာမရ ရွှေငွေဥစ္စာကိုသာ များစွာယူကြပြီးသော် ဤသဌေးကား ဆေးကု၍မဖြစ်သာပြီ၊ ဤဝေဒနာဖြင့် သေလတ္တံ့၊ ကြာလှပါမှ ငါးရက်သာခံတော့မည်ဟု အချို့ကဆို၏၊ အချို့ဆရာက လည်း ခုနစ်ရက်သာခံတော့မည်ဟု ဆို၏၊ ထိုအခါ နိဂုံးရှာ၌နေသော အဆွေသူကြွယ်တဦးသည် ဤသို့ကြံ၏၊ ဤဦးယဉ်းခေါင်းခဲနာရှိသော သဌေးကြီးကား မင်းကြီးအားလည်း များစွာကျေးဇူးရှိပေသည်။ ကျေးရွာသူတို့အားလည်း များစွာကျေးဇူးရှိပေသည်၊ သေခွင့် မရောက်လျှင် ထမြောက်ပါစေဦး၊ ငါတို့မင်းကြီး၏ဆရာ ဇီဝကသည် ဆေးကုသသောပညာ၌ အလွန် ပီပွာသည်ဟု ကြားသည်၊ ထိုသမားကို မင်းကြီးအား သံတော်ဦးတင်၍ ခေါ်ပြီးမှ ကုစေရသော် ကောင်း ရ၏ဟု ကြံပြီးလျှင် ဗိမ္ဗသာရမင်းကြီးထံသို့ ကပ်လေ၍ သဌေး၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိကို လျှောက်ဆိုပြီးသော် “အရှင်မင်းကြီး၏ ဆရာဇီဝကကို ကုသရန် စေလွှတ်တော်မူပါ”ဟု တောင်းပန်၏၊ မင်းကြီးလည်း ‘ကောင်းပြီ’ဟု ဝန်ခံ၍ ဇီဝကကို သဌေးအား ဆေးကုချေဟုစေ လိုက်၏။

ဇီဝကသည် သူနာ သဌေးရှိရာ ဗိုက်သာ၍ ရောက်သော် ဖောက် ပြန်သော အချင်းအဆုကို စေ့စုံစွာကြည့်ရှုပြီးမှ “သဌေးကြီး သင်၏ ဆရာကို ကင်းကွာအောင် ငါကုမည်၊ ငါ့အား ဘယ်မျှ ဆေးခပေးအံ့ နည်း”ဟု မေး၏။ သူဌေးကလည်း “ဆရာ အလုံးစုံသော ငါ၏ဥစ္စာ သည် ဆရာဥစ္စာဖြစ်စေအံ့၊ သားမ သားနှင့် ဘက္ကသော ငါသည်လည်း ဆရာ၏ကျွန်ပြုအံ့”ဟုဆို၏။ “ထိုသို့ဖြစ်လျှင် သင်သဌေးသည်လက်ဝဲ နံတောင်း၌ ခုနစ်သပတ်လုံး အိပ်နိုင်ပါအံ့လော”ဟုမေး၏၊ “အိပ် နိုင်ပါ၏”ဟု ဝန်ခံလျှင် “ထို့နောက်လက်ယာနံတောင်း၌ ခုနစ်လ၊

ပက်လက်လည်း ခုနစ်လ, အိပ်နိုင်ပါအံ့လော” ဟု မေးပြန်၏။ “အိပ်နိုင်ပါ၏” ဟု ဝန်ခံလျှင် “ယင်းသို့ဖြစ်တပြီးသား ငါကုစားတော့အံ့” ဟု ဆို၍ သဌေးကို ညောင်စောင်းငယ်ထက် အိပ်စေပြီးသော် နှာ၏ အာနဘော်ဖြင့် အိပ်ပျော်စေ၍ ဦးခေါင်းရေကို ဓားငယ်ဖြင့်လှစ်၍ ဦးကျောက်ကို စားသော ပင့်ကူပမာဏရှိသော ပိုးနှစ်ကောင်ကိုထုတ်၍ လူအများအား ပြ၏။ “အချင်းတို့ ရှုကြလော့၊ ဤပိုးနှစ်ကောင်တွင် အကြီးဖြစ်သော ပိုးသည် ဦးကျောက်ကိုစားငြားက ငါးရက်နှင့် ကုန်ရာသည်၊ ဤအကြောင်းကိုမြင်သဖြင့် ယခင်သမားတို့က ငါးရက်နှင့် သေမည်ဟုဆိုပေကုန်သည်။ ဤပိုးငယ်သည် ဦးကျောက်ကိုစားခဲ့သော် ခုနစ်ရက်နှင့်ကုန်ရာသည်၊ ဤအကြောင်းကို မျှော်တွက်၍ ခုနစ်ရက်နှင့်သေမည်ဟု သိပေကုန်သည့်၊ ထိုသမားတို့လည်း သိမြင်ပေစွ” ဟု ဆိုပြီး ဖျှင် ပိုးကို ပစ်စေ၍ ဦးရေကို စေ့မြဲစေ့ပြီးမှ ဆေးလိမ်းလေလျှင် ခုနစ်ရက်နှင့်ပင် ချမ်းသာ၏။

ခုနစ်ရက်သုံးလိစေ့လျှင် ပြကတေ့သာ ကျန်းမာလေ၏။ ထိုအခါ ဆရာဇိဝကက “သဌေးကြီး သင်၏ဝေဒနာသည် ခုနစ်ရက်သုံးလံကြာလျှင် ချမ်းသာလတ္တံ့ ဟု ငါသိ၏။ သို့သော်လည်း သင်နွံနာဇိမ်သော ဌာသာ ခုနစ်လ သုံးခါဖြင့် ငါပိုင်းခြားသတည်း။ ယခုကား သင်၏ ဝေဒနာသည် ချမ်းသာရပြီ၊ ဆေးခပေးရန်ကိုသာကြံလော့” ဟု ဆိုလျှင် ထိုသဌေးကလည်း “အကျွန်ုပ်ဝန်ခံသောအတိုင်း စည်းစိမ်ဥစ္စာ လယ်ယာကျွဲနွား သားမယားနှင့်တကွ ဆရာဥစ္စာချည်းဖြစ်စေ၊ ကျွန်ုပ်လည်း ဆရာကျွန်ဖြစ်စေ သိမ်းယူပါလော့” ဟုဆို၏။ ထိုအခါ ဆရာဇိဝကလည်း “သဌေးကြီး ဤမျှသော ဥစ္စာကို ငါမယူလို၊ သင့်ကိုပင် ငါပြန်ပေးအံ့၊ နိုင်ငံသားတို့ကိုသာ သင် မ,စပါလော့၊ ယခုမှာမူ ဗိမ္ဗိသာရမင်းအား တသိန်းသော ဥစ္စာ, ငါ့အားလည်း တသိန်း

သော ဥစ္စာတို့ကိုသာ ပေးလော့”ဟုဆို၍ နှစ်သိန်းသော အသပြာ
တို့ကိုသာဆောင်၍ပြန်လာသဖြင့်ဗိမ္ဗိသာရမင်းအား အသပြာတသိန်း
ပေးဘိ၍ မိမိလည်း တသိန်းသော အသပြာတို့ကိုယူ၏။

ထို့နောက်အခါဗာရာဏသီပြည်၌နေသောသဌေးသားတယောက်
အား ဦးစောက်ဆောက်၍ ကစားရာ အူထုံးသောဝေဒနာသည်ဖြစ်၍
စားသောက်သမျှသော ထမင်း ယာဂု ခဲယွယ်တို့သည် ဝမ်းဝယ်မတင်
အပြင်သို့သာ အန်ထွက်၏။ ကျင်ကြီးကျင်ငယ်တို့လည်း ဖြောင့်စွာမဖြစ်
ကုန်ရကား တနေ့တပါး သွေးသားခန်းခြောက်သောရောဂါသည် ဖြစ်
၏။ ဗာရာဏသီသဌေးလည်း သား၏ဝေဒနာကို ချမ်းသာစေခြင်းငှာ
အရပ်မျက်နှာ၌ ထင်ရှားသော သမားဟူးရားတို့ကိုခေါ်၍ ကုသ
သော်လည်း ချမ်းသာမရရှိလျှင် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်ရှင် ဖြစ်သော
ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီး၏ ဆရာဇီဝကကို ကုစေမှ သင့်တော်မည်ဟု
ကြံ၍ အမြန်လာခဲ့ပြီးလျှင် “အရှင်မင်းကြီး၊ အကျွန်ုပ်၏သား၌
ဤသို့သော ရောဂါ ဖြစ်လာပါသည်။ ဆရာဇီဝကကို လိုက်၍
ကုသရန် စေလွှတ်တော်မူပါ”ဟု လျှောက်၏။ မင်းကြီးလည်း ဇီဝကကို
ခေါ်၍ ကုသချေဟု စေလွှတ်လိုက်၏။ ဇီဝကဆရာလည်း ဗာရာ
ဏသီပြည်သို့ရောက်လျှင် သဌေးသားကိုယ်တိုင် ဖြစ်သောဝေဒနာကို
တိုင်းဆွာဆင်ခြင်မိ၍ ထက်ဝန်းကျင်မှ တင်းတိမ်အရံကို ထားလျက်
ပရိသတ်ဘို့ကို ရှားစေပြီးသော် သဌေးသား၏ မယား မိဘတို့ကိုသာ
ခေါ်၍ မူးမော် မေ့လျော့စေတတ်သော ဆေးကိုပေးပြီးမှ ဝမ်းကို
ဖောက်ခဲ့၍ အူထုံးကိုငင်ပြီးလျှင် မိခင် ဖခင် မယားတို့အား “သတို့
သား၏ အနာကို ကြည့်ကြလော့။ ဤအူထုံးသော အနာကြောင့်
အစာမဝင် ကျင်ကြီးကျင်ငယ်မဖြစ်ြောင့် ဖြစ်သည်။ ဤအူထုံးမပြေ

လျှင် မချွတ်သေရတော့မည်”ဟု ဆိုပြီးမှ အူထုံးကိုဖြေ၍ ဝမ်းတွင်းသို့ သွင်းမြဲသွင်းလျက် အပေါ်ရေကိုချုပ်ပြီးမှ ဆေးဖြင့်လိမ်းကံ့သော် နှစ်ရက် သုံးရက်ရှိလျှင် ပကတိအတိုင်းဖြစ်လေ၏။ သဌေးသားလည်းသေဝါးနီးသော ငါ၏ရောဂါကို ချမ်းသာအောင် ကုသပေးသည်တကားဟု ဇီဝကဆရာအား တသောင်းခြောက်ထောင်သော ဥစ္စာတို့ကို ပေး၏။ ဆရာဇီဝကလည်း ထိုမျှလောက်သော ဥစ္စာကိုယူ၍ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်သို့ ပြန်လာ၏။

ထိုအခါ စမ္ဘာနဂိုရ်ပြည်ကို အစိုးရသော စဏ္ဍပဇ္ဇောတမင်းအား မစားမသောက်နိုင်သော ဖျော့တော့သော အနာသည်ဖြစ်၍ အရပ်မျက်နှာ၌ ထင်ရှားကျော်စောကုန်သော ဆရာသမားတို့ကို ခေါ်၍ ကုသစေသော်လည်း ဝေဒနာသည် ချမ်းသာရာမရ၊ တလထက်တလ တိုးပွား၍သာ လာလေလျှင် ဗိမ္ဗိသာရမင်းထံသို့ တမန်စေလွှတ်လိုက်၏။ “အကြည်တော် ဗိမ္ဗိသာရ ကျွန်ုပ်တို့ ကပ်ငြိသော ရောဂါကို များစွာသော ဆေးသမားတို့ကို ကုစားစေသော်လည်း ရွှေ ငွေ ဘဏ္ဍာသာကုန်၍ တစုံတရာမျှ ချမ်းသာမရ ရှိချေသည်။ အကြည်တော်က မဟာမိတ်ဖြစ်ကြသည်နှင့်ညီစွာ ဆရာဇီဝကကို ကုသရန် စေလွှတ်တော်မူပါ”ဟု ရာဇသံဖြင့် လျှောက်လာ၏။ ဗိမ္ဗိသာရမင်းလည်း ဇီဝကကိုခေါ်၍ “ငါ၏အဆွေတော်ဖြစ်သော စဏ္ဍပဇ္ဇောတမင်းအား သင်သွား၍ ကုပါချေ”ဟု စေလိုက်၏။ ဆရာဇီဝကလည်း စဏ္ဍပဇ္ဇောတမင်းထံသို့ရောက်လျှင် အနာဖြစ်ဟန် ဖောက်ပြန်သော

၁။ ပါဠိအဋ္ဌကထာသို့၌ စန္ဒပဇ္ဇောတမင်း၏ပြည်ကို ဥဇ္ဇေနီပြည်ဟု ပြဆိုကုန်၏။

၂။ စန္ဒပဇ္ဇောတ-လရောင်ကဲ့သို့ အဆင်းရှိသောမင်း စဏ္ဍပဇ္ဇောတ-ကြမ်းတမ်းသော အဆင်းအရောင်ရှိသောမင်း။

အခြင်းအရာကို ဆင်ခြင်၍ ‘အရှင်မင်းကြီး ထောပတ်နှင့် ဆေးကို ချက်၍ သောက်ရချိန်မည်’ဟု ဆို၏။ မင်းကလည်း “အချင်းဇီဝက ငါသည် ထောပတ်နှင့်မသင့်၊ ထောပတ်ကင်းလျက် ချမ်းသာအံ့သော ဆေးကိုသာ သင်စွမ်းနိုင်လျှင် တိုက်ပါလော့”ဟု ဆို၏။

(ထိုမင်းကား သန္ဓေဖြစ်ရင်းကပင် ကင်းမြီးကောက်ကို စွဲ၍ဖြစ်၏။ ထိုမင်း၏ မယ်တော်သည် စက်တော်ခေါ်အံ့ သောဒုခါ အင်္ဂါထက်၌ တက်၍သွားသော ကင်း၏အတွေ့၌ တပ်ကြိုက်သောတဏှာဖြင့် သန္ဓေလာ၏။ ထိုကင်းဆိပ်သည် လည်း ထောပတ်နှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ထောပတ်ကို စက်ဆုပ်လှရကား ဤသို့သော စကားကို ဆိုသတည်း။ ထိုမင်းသည် မယ်တော်ကဲ့သို့ ကာမဆန္ဒအလွန် အားကြီးသည်။ သုက်ပြောသည်ဖြစ်၍ ဆန္ဒရှိသောအခိုက် လက်ရုံးကို ဖောက်သော် ထိုဖောက်ရာမှ သုက်လာသည်ဟု တေရသကဏ်၌ ဆို၏။)

ဆရာဇီဝကကလည်း ဤမင်း၏အနာသည် ထောပတ်နှင့်ကင်း၍ ချမ်းသာခြင်း မဖြစ်နိုင်ရာ၊ ထောပတ်ကိုသာ အဆင်းအနံ့အရသာ ပျက်အောင် ဖန်ရည်ကဲ့သို့ချက်၍ ဆက်သွင်းရတော့မည်ဟု ကြံ၍ အဖန်အခါးစသော အထူးထူးသောဆေးတို့ဖြင့် ရော၍ ထောပတ်

၁။ တေရသသဏ္ဌာန် = သံဃာဒီသေသိတဆယ့်သုံးပါးအခန်းကို ဖွင့်သော ဋီကာကျမ်းယခင်ကတေရသကဏ်ဋီကာဟူသောအမည်ဖြင့်သီးခြား ပုံနှိပ်သော်လည်း ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာခေတ်တွင် သာရတ္ထဒီပနီဋီကာ ၃-တွဲတွင် ထည့်သွင်းလိုက်သည်။ စက္ခုပဇ္ဇောတမင်း ကင်းမြီး ကောက်ကိုစွဲ၍ ဖြစ်သောအကြောင်း သာရတ္ထဒီပနီဒုတိယတွဲ (သာရတ္ထ ဒီပနီ ၂၊ ၁၃)၌ ပါရှိ၏။

ကိုချက်၏။ ထောပတ်၏ အဆင်းအနံ့ ကုန်လေလျှင် ဇီဝကလည်း ဤသို့ကြ၏။ မင်းကြီးအား ဤဆေးကို သောက်စေ၍ အစာကြေသော် လေကြို့တက်သဖြင့် အနံ့အသက်သည် ဖြစ်လတ္တံ့။ ထိုအခါ ပြင်းစွာသော ဒေါသသည်ထွက်၍ ငါ့အား သတ်သော်လည်း သတ်လတ္တံ့။ မဆွကပင် ပန်ကြား၍ ရှောင်ရှားမှ သင့်မည်ဟု ကြံ၍ မင်းကြီးထံ ကပ်ပြီးလျှင် “အရှင်မင်းကြီး အကျွန်ုပ်တို့ သမား မည်သည်ကား အလိုရှိက တဏှာခြင်း ဆေးမြစ်၊ ဆေးရွက်တို့ကို ရှာရဓမ္မသည်။ ဆင်တင်းကုပ် မြင်းတင်းကုပ်တို့၌လည်းကောင်း၊ တံခါးလေးမျက်နှာ တို့၌လည်းကောင်း၊ ဇီဝကအလိုရှိရာယူစေ၊ ထွက်စေ၊ ဝင်စေဟု အမိန့်ပေး ထားတော်မူပါ” ဟု လျှောက်၏။ မင်းကြီးလည်း “ကောင်းပြီ” ဟု ဆို၍ ဆင်ထိန်း မြင်းထိန်းသား တံခါးသားတို့ကို ဆင့်ဆို၍ ထားရ၏။ ထိုမင်းကြီးအား ရှေးကောင်းမှုကြောင့် လျင်ခြင်းနှင့် ပြည့်စုံသော ငါးဦးသော ယာဉ်ရတနာတို့သည် ရှိကုန်၏။ ငါးဦး ဟူသော်ကား -

စက္ကပဇ္ဇောတမင်း၏ ယာဉ်ငါးပါး

- (၁) ယူဇနာ ငါးဆယ်ရှိသော ခရီးကို နေ့ချင်းရောက် သွားနိုင်သော ဘဒ္ဒဝတီ ဆင်မတဦး၊
- (၂) ယူဇနာတရာရှိသော ခရီးကို နေ့ချင်းရောက် သွားနိုင်သော နာဠာဂိရိ ဆင်ပြောင်တဦး၊
- (၃) ယူဇနာ တရာနှစ်ဆယ်တိုင်တိုင် သွားစွမ်းနိုင်သော စေဠကဏ္ဍ အမည်ရှိသော မြင်းတဦး၊
- (၄) မုဉ္ဇကာသီ အမည်ရှိသော မြင်းတဦး၊
- (၅) တနေ့လျှင် ယူဇနာ ခြောက်ဆယ်တိုင်တိုင် သွားစွမ်းနိုင်သော ကာက မည်သော ကျွန်လည်းတဦး -

ဤငါးဦးတည်း။

ဤစဉ်ပစ္စေကတမင်းကား- ငါတို့ဘုရား မပွင့်မီ ဗာရာဏသီပြည်၌ တဦးသော အမျိုးသားဖြစ်၍ တနေ့သ၌ တဦးသောသူ၏ အိမ်တွင် ရှင်ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ဆွမ်းရပ်လာ၍ ကြွလာသည်ကို မြင်လျှင် အိမ်ရှင်ကို ခေါ်ပြီးသော် သင်တို့အိမ်၌ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ဆွမ်းရပ်လာ၍ ကြွရှာလေပြီ ဟု ပြော၏။ အိမ်ရှင်ကလည်း “အချင်းယောက်ျား သင်သည် လျင်စွာ လိုက်၍ သပိတ်ကို ဆောင်ပါချေ” ဟု စေ၏။ ထိုယောက်ျားလည်း လျင်လျားစွာ လိုက်၍ သပိတ်ကို ယူခဲ့ပြီးလျှင် အိမ်ရှင်တို့အား အပ်လေ၏။ အိမ်ရှင်ယောက်ျားလည်း စားအံ့ဟု ပြင်ဆင်သော ထမင်း ကို ဟင်းလျာနှင့် တကွ သပိတ်တော်၌ လောင်းလိုက်၏။ ယခင် ယောက်ျားလည်း လျင်စွာ လိုက်သွား၍ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအား ကပ်လှူ ပြီးလျှင် “အရှင်ဘုရား အကျွန်ုပ်သည် အလှူ ဒါယကာ၏ လည်းကောင်း၊ အရှင်မြတ်တို့၏ လည်းကောင်း ဝေယျာဝစ္စကို ရွက်ဆောင်ရသော ကုသိုလ်ကံကြောင့် သံသရာခေတ် ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်း ဘဝ၌ အလွန်လျင်သော ဆင်ယာဉ် မြင်းယာဉ်တို့နှင့် ပြည့်စုံသည် ဖြစ်လိုသော” ဟု ဆုတောင်း၏။ ထိုပတ္တနာဝိသေသကြောင့် ဝေယျာဝစ္စ ဆောင်သော ယောက်ျားသည် စဉ်ပစ္စေကတမင်းဖြစ်လာ၍ လျင်စွာ သွားနိုင်သော ယာဉ်ငါးပါးကို ရလေသတည်း။

ဆရာဇိဝကလည်း ချက်ပြီးသော ထောပတ်ကို ယူပြီးလျှင် မင်းကြီးထံသို့ ကပ်၍ “အရှင်မင်းမြတ် ဤဖန်ရည်ကို သောက်တော် မူလော့” ဟု ပေး၏။ ယင်းသို့ ထောပတ်ကို တိုက်ပြီးလျှင် ဆင် တင်းကုပ်သို့သွား၍ ဘဒ္ဒဝတီ ဆင်မကို စီးပြီးလျှင် ရာဇဂြိုဟ်ပြည် ခရီးဖြင့် ပြေးလေ၏။ စဉ်ပစ္စေကတမင်းလည်း သောက်သောဆေး မှေ့၍ လေကြို့တက်သောအခါ ထောပတ်နံ့လာသောကြောင့် ပျက်လှ စွာသော ဆရာဇိဝကာည် ငါ့အား ထောပတ်နှင့်တကွသော ဆေးကို

ပေးလေပြီဟုသိ၍ “ဇီဝကကို ကြီးလှစွာသော မင်းဒဏ်ပေးအံ့၊ ရှာကြကုန်၊ ရှာကြကုန်”ဟု အမတ်တို့ကို စေ၏။ အမတ်တို့ကလည်း ဇီဝကသည် ဘဒ္ဒဝဏ်ဆင်မကိုစီး၍ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်ခရီးသို့ ထွက်ပြေး လေပြီဟု လျှောက်ကုန်၏။

မင်းကြီးလည်း နတ်ဘီလူးနှင့် လူမိန်းမ အိမ်ရာသင့်၍ရအောင် ကာကအမည်ရှိသော ခြေလျင်ယောကျ်ားကို ခေါ်၍ “ကျွန်တော် ကာက သင်သည် လျင်စွာလိုက်၍ ငါ့အာဏာဖြင့် ဆရာဇီဝကကို ခေါ်ချေလော့ သို့ရာတွင် ဆေးသမားတို့၏တံထွာသည် များစွာ လှည့်ပတ်တတ်၏။ စဉ်းလဲစဉ်းစား များ၏။ တခုခုသောစားဖွယ်ကို ပေးသော်လည်း မစားလေလင့်”ဟု မှာ၍ လျင်စွာလိုက်စေ၏။ ကာကလည်း အားထုတ်ကာလိုက်လေ၍ ကောသမ္ဘီပြည်၌ နံနက်စာ ထမင်းကို စားအံ့ဟုပြင်၍နေသော ဆရာဇီဝကကို မိလေသော် “ဆရာ ငါတို့မင်းကြီးက ဆရာ့ကိုအမိလိုက်၍ ခေါ်ချေ စေသော ကြောင့် လိုက်လာရသည် ပြန်၍ကြွပါဦး”ဆို၍ လက်ကိုင်ငင်လေ၏။

ထိုအခါ ဆရာဇီဝကလည်း “အချင်းကာက...တခဏမျှ ထမင်း စားဦးအံ့၊ ငုံ့ပါဦး၊ သင်လည်း ထမင်းစားဦးလော့”ဟု ဆို၏။ ကာက လည်း “ဆရာ...ငါတို့မင်းကြီးက တစုံတခုသော အာဟာရကို ပေး သော်လည်း မစားလေလင့်ဟု မှာချေသည်။ ထို့ကြောင့် ငါမစားလို” ဟု ဆို၏။ ထိုစကားကိုကြားသောအခါ ဆရာဇီဝကလည်း လက်သည်း ကြား၌ ဆေးကို ဘည့်၍ သျှိသျှားသီးတခြမ်းကိုစား၍ ရေသောက်၏။ ကာကအားလည်း ထက်ဝက်ဘော သျှိသျှားသီးကိုပေး၍ “သင်လည်း ရေသောက်ဦးလော့” ဟု ဆို၏။ ကာကလည်း ဤဆရာပင် ထက်ဝက် စားပြီးဖြစ်သည်။ ငါစားသော်လည်း အန္တရာယ် မဖြစ်ရာပြီဟု

ထက်ဝက်သာရှိသော သျှိုသျှားသီးကိုစား၍ ရေသောက်၏။ ပြီးစီး၍
 ပြန်ခြင်းငှာပြင်ဆင်သော် ထိုနေရာတွင်ပင် ပြင်းထန်သော ဝေဒနာ
 ဖြစ်၍ ဝမ်းသွန်လေ၏။ ကာကလည်း အလွန်ကြောက်လန့်လှလျက်
 “ဆရာ ငါ့အသက် ရှင်ပါဦးအံ့ပါလော” ဟု မေး၏။ “အချင်းကာက
 မကြောက်လင့်၊ သင်၏ရောဂါကို ချမ်းသာအောင် ငါကုအံ့”ဟု ဆို၍
 ဆေးပေးပြီးမှ သင်တို့၏ စဏ္ဍာပဇ္ဇောတမင်းသည် အလွန်ကြမ်းကြုတ်၏။
 ငါလိုက်လျှင် သင် ဆောပတ်ကို တိုက်ရာသလောဟု ငါ့အား
 ညည်းဆဲရိုက်ခတ်ခြင်းကို ပြုလတ္တံ့၊ ထို့ကြောင့် ငါမပြန်လိုပြီ၊ ဤ
 ဘဒ္ဒဝတီဆင်မကိုသာ သင်ယူ၍ ပြန်ပါလေတော့”ဟု ချော့မော့
 ဖြောဆို၍ ကာကကိုသာ ပြန်စေ၏။ ဇီဝကလည်း ရာဇဂြိုဟ်ပြည်သို့
 အရောက်သွား၍ ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီးအား အကြောင်းကို ကြားလျှောက်
 ပေ၏။ မင်းကြီးလည်း “အချင်းဇီဝက သင်လာခဲ့သည်ကား ကောင်း
 လှပြီ၊ အကယ်၍ မပြန်ချေလျှင် သင့်အား စဏ္ဍာပဇ္ဇောတမင်းသည်
 ညည်းဆဲသော်လည်း ညည်းဆဲဘိရာ၏၊ သတ်သော်လည်း သတ်ဘိရာ၏
 ဟု ဆိုမေ၏။

ထိုစဏ္ဍာပဇ္ဇောတမင်းလည်း ရောဂါကင်းပြီးသော် “ဆရာအား
 ပူဇော်လိုပါသည်၊ အကျွန်ုပ်ထံသို့ လာခဲ့ပါ”ဟု ဆရာဇီဝကထံ တမန်
 စေလိုက်၏။ ဇီဝကလည်း “အရှင်မင်းကြီး ကျေးဇူးကိုသာ အောက်
 မေ့တော်မူပါ၊ အကျွန်ုပ်မလာနိုင်ပြီ” ဟု စကားပြန်လိုက်၏။ စဏ္ဍာ-
 ပဇ္ဇောတမင်းလည်း သိဝိရစ်တိုင်း၌ ဖြစ်သော ပုဆိုးကောင်း ရာစု
 ထောင်စု သိန်းစုတွင် အထွတ်အမြတ်တိုး၍ အဖိုးများစွာထိုက်သော
 ပုဆိုးကောင်းတစ်စုံကို ဇီဝကအား ပို့လာစေ၏။ ဆရာဇီဝကလည်း
 ဤကောင်းမြတ်လှသော ပုဆိုးသည် ဘိုးတော်ဖြစ်သော ဗိမ္ဗိသာရမင်း
 နှင့် ဘုရားသခင်မှတစ်ပါး အခြားသူတို့နှင့် မထိုက်တန်ပြီဟု ကြံရှယ်
 ကာ ထားပေ၏။

ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားလည်း ကိုယ်တော်၌ စက်ချော်ထူပြောသော ဝေါသရိုရကား အာနန္ဒာကိုခေါ်၍ “ချစ်သား အာနန္ဒာ ငါဘုရားသည် ဝမ်းလျှောဆေး သုံးတော်မူလိုသည်”ဟု မိန့်တော်မူလျှင် အရှင်အာနန္ဒာလည်း ဆရာဇီဝက၏ အိမ်သို့ကြွ၍ “အချင်း၊ ဇီဝကလောကသနင်းသည် စမြင်းဒေါသ ပြောသည်ဖြစ်၍ ဝမ်းလျှောဆေး သုံးတော်မူလိုသည်”ဟု ဆို၏။ ထိုအခါ ဆရာဇီဝကလည်း “အရှင်အာနန္ဒာ ဘုရားမြတ်စွာ ဆွမ်းဘုဉ်းပေးရာ၌ ဆီဖြင့်သာ ရောယှက်၍ သုံးရက်တိုင်အောင် ဝမ်းနူးပါစေဦး။ လေးရက်စေမှ ဆေးကပ်ပါမည်”ဟု လျှောက်လိုက်၏။ အရှင်အာနန္ဒာလည်း ဆရာဇီဝကလျှောက်သောအတိုင်း ဘုရားရှင်ထံ အကြောင်းပြန်၍ ဝမ်းနူးကြောင်း တောဇဉ်ကောင်းကို ဆီလောင်း၍ ကပ်ပေ၏။ ဘုရားသခင် ဆွမ်းဘုဉ်းပေးလျှင် လုပ်တိုင်းလုပ်တိုင်း နတ်ဩဇာ ထည့်ကုန်သည်။ ဆီမည်သည်လည်း အလုံးစုံသော စမြင်းဒေါသကို နှံ့၍ စိုစွတ်စေသည်။ ထို့ကြောင့် သုံးရက်တိုင်အောင် ဆီဖြင့် ဝမ်းနူးပါစေဟု လျှောက်လိုက်သတည်း။

သုံးရက်စေ့သောအခါ ဆရာဇီဝကလည်း ရုန့်ရင်းသောဆေးဖြင့် ဘုရားသခင်အား ဝမ်းလျှောစေခြင်းငှာ မသင့်ချေ။ သိမ်မွေ့သောဆေးဖြင့်သာ လျှောစေရာသည်ဟု ကြံ၍ ကြာသုံးလက်၌ အထူးထူးသောဆေးကို ထုံစေပြီးလျှင် ဘုရားရှင်ထံသို့လာ၍ ရှေးဦးစွာ ကြာတလက်ကို ကပ်၍ “အရှင်ဘုရား ဤကြာတလက်ကို သုံးကြိမ်နမ်းတော်မူပါ။ ရုန့်ရင်းသော စမြင်းဒေါသတို့ ဆယ်ကြိမ် သက်ပါလိမ့်မည်”ဟု လျှောက်၏။ ထို့နောက်မှ ဒုတိယ ကြာတလက်ကို ကပ်ပြန်၏။ “တဖန် ဤကြာတလက်ကို သုံးကြိမ် နမ်းတော်မူပါ။ အလတ်စမြင်း ဒေါသတို့သည် ဆယ်ကြိမ် သက်ပါလိမ့်မည်”ဟု လျှောက်၏။ ထို့နောက်မှ

တတိယ ကြာလက်ကိုကပ်၍ “တဖန် ဤကြာလက်ကို သုံးကြိမ် နမ်းတော်မူပါ။ နမ်းတော်မူလျှင် သိမ်မွေ့သော ဒေါသတို့သည် ဆယ် ကြိမ်လျော့ပါလိမ့်မည်” ဟု လျှောက်၏။ ယင်းသို့ အကြိမ် သုံးဆယ် ဝမ်းလျှောစိမ့်သောငှာ ကြာသုံးလက်ကို ကပ်ပြီးသော် ကိုယ်တော် မြတ်ကို ရှိခိုးလျက် ကျောင်းတော်မှ သက်ခဲ၏။ ကျောင်းတော်တံခါး ခံသို့ ရောက်လျှင် ဆင်ခြင်ပြန်သည်ကား ဘုရားသခင်အား အကြိမ် သုံးဆယ် ဝမ်းလျှောစိမ့်သောငှာ ကြာသုံးလက် ငါကပ်ခဲ့ရာ၌ တတိယ ကြာတွင် ဆေးဩဇာတပါး ယုတ်ဓချသည်။ နှစ်ဆယ့်ကိုးကြိမ်သာ သက်ချိမ့်မည်။ ဘုရားသခင် ဆင်ခြင်ဆော်မူ၍ ရေသပ္ပာယ်ပါလျှင် အကြိမ်သုံးဆယ်စေ့လတ္တံ့ဟုကြံ၍ သွားလေ၏။ ဘုရားကိုယ်တော်မြတ် လည်း ဇီဝက၏ စိတ်အကြံကို သိတော်မူ၍ ကြာလက်ကို နမ်းသဖြင့် ဝမ်းလျှော၍ နှစ်ဆယ့်ကိုးကြိမ် စေ့သောအခါ အရှင်အာနန္ဒာကိုခေါ် တော်မူ၍ “ချစ်သား အာနန္ဒာ ရေဇွေး စီရင်လော့” ဟု မိန့်တော်မူ၏။ အရှင်အာနန္ဒာလည်း လျင်စွာ ရေဇွေးစီရင်၍ ကပ်ပေ၏။ ထိုရေဇွေး ကို သပ္ပာယ်တော်မူသဖြင့် အကြိမ်သုံးဆယ် စေ့လေ၏ နံနက်အရုဏ် တက်သောအခါ ဇီဝကဆရာလည်း ယာဂုံတို့ကိုစီရင်၍ ဘုရားရှင်ထံ သို့ လာပြီးသော် “ဘုန်းတော်ကြီးသော အရှင်ဘုရားသည် အကျွန်ုပ် လျှောက်ခဲ့သောအတိုင်း ဝမ်းလျှောပါ၏လော” ဟု လျှောက်၏။ ဘုရားသခင်ကလည်း “သင်တံခါးဝသို့ ရောက်သောအခါ ငါကပ်ခဲ့ သောကြာသုံးလက်တွင် တတိယကြာ၌ ဆေးဩဇာတပါးယုတ်သည် ဖြစ်၍ အကြိမ်သုံးဆယ်မစေ့ရာ၊ ရေသပ္ပာယ်မှ သုံးဆယ်စေ့ ရာ၏ဟု သင်အကြံဖြစ်သည် မဟုတ်လော။ သင်၏အကြံကို ငါသိတော်မူ၍ ရေးဇွေးနှင့်သပ္ပာယ်သဖြင့် အကြိမ်သုံးဆယ်စေ့ လေပြီ” ဟု မိန့်တော် မူ၏။

အရှင်မောဂ္ဂလာန်လည်း ယနေ့ ဘုရားသခင်ကိုယ်တော် မကျန်း
 မာသည်မှာ မည်သူ၏ဆွမ်းနှင့်မှ လျော်သနည်းဟုဆင်ခြင်လတ်သော်
 သောဏသဌေး၏ထမင်းကိုမြင်လျှင် တန်ခိုးအစီအရင်ဖြင့် လျင်စွာ
 ကြွ၍ သောဏသဌေး၏ ပြာသာဒ်ဦး၌ ရပ်၏။ သောဏသဌေးလည်း
 သပိတ်တော်ကိုယူ၍ မှန်မြတ်သောဆွမ်းတို့ဖြင့် လှူဒါန်းပေ၏။ အရှင်
 မောဂ္ဂလာန်က ပြန်အံ့သော အခြင်းအရာကို ပြလျှင် “အရှင်ဘုရား
 ဘုဉ်းပေးတော်မူဦးလော့” ဟု လျှောက်၏။ “သဌေးသား ဤဆွမ်း
 ကား ငါ၏အလို့ငှာမဟုတ်၊ ဘုရားသခင် သုံးတော်မူရန်ခံလာသည်”
 ဟု ဆိုပေလျှင် “အရှင်ဘုရား ဘုဉ်းပေးတော်မူပါ၊ ဘုရားသခင်အလို့
 ငှာလည်း လှူဒါန်းပါမည်” ဆို၍ ဘုဉ်းပေးပြီးမှ သပိတ်တော်ကို
 နံ့သာရေဖြင့် ဆေး၍ ပျံ့မွှေးလှိုင်ကြူသော ဆွမ်းကို လှူဒါန်းလိုက်
 ၏။ အရှင်မောဂ္ဂလာန်လည်း ထိုဆွမ်းကို မြန်စွာဆောင်ခဲ့၍ ကိုယ်
 တော်မြတ်အားကပ်၏။ ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီးလည်း ဘုရားကိုယ်တော်
 မကျန်းမာကြောင်းကိုကြား၍ လျင်လျားစွာလာခဲ့သော် ကျောင်း
 တော်အနီးသို့ ရောက်လျှင်ပင် ယခင်ဆွမ်းအနံ့သည် သင်းပျံ့လှ
 သောကြောင့် စားချင်သော အာသာဖြစ်ရကား ဘုရားသခင်လည်း
 မင်းကြီး၏ အာလယကိုသိသဖြင့် သင့်ရုံသော ထမင်းကို မင်းကြီး
 အား ပေးစေ၏။ မင်းကြီးလည်း ထိုထမင်းကိုစားလျှင် “အရှင်ဘုရား
 ဤဆွမ်းသည် မြောက်ကျွန်းမှ ဆောင်ခဲ့သော ဆွမ်းလော၊ တာဝ-
 တိံသာမှ ဆောင်ခဲ့သော ဆွမ်းလော” ဟု မေးလျှောက်၏။ “မင်း
 ကြီး မြောက်ကျွန်းမှ ဆောင်ခဲ့သော ဆွမ်းလည်းမဟုတ်၊ နတ်ပြည်မှ

၁။ သောဏကောဠိဝိသ (သောဏကောဠိကဏ္ဍလည်းဟူ)၊ စမ္ပါနဂိုရ်သဌေးသား
 အလွန်နူးညံ့၍ ခြေဖဝါး၌ အမွှေးပေါက်သူဖြစ်ပြီး နန်းမသုံးဆောင်၌
 နေ၍ အမြဲ နတ်သူဓာနှင့်တူသော ထမင်းကိုစားရသူ၊ နောင်တွင်
 ရဟန္တာဖြစ်၍ အာရဒ္ဓ ဝီရိယ အရာ၌ တေဒွန်ရ၏။

ဆောင်ခဲ့သော ဆွမ်းလည်းမဟုတ်၊ မင်းကြီး၏ နိုင်ငံအတွင်း၌ နေသော သောဏသဌေး၏ ဆွမ်းတည်း” ဟု ဆို၍ သောဏသဌေး၏ စည်းစိမ်ချမ်းသာကို ထင်စွာ ကြားပေ၏။ မင်းလည်း ထိုသဌေး၏ အကြောင်းကို ကြားလျှင် တွေ့မြင်လိုသော အာသာရှိလှ၍ ရှစ်သောင်းသော သူကြီးတို့နှင့်တကွ သောဏသဌေးစားကို လာစေသတည်းဟု တမန်စေလိုက်၏။

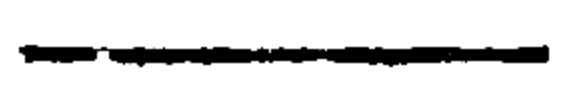
ဘုရားသခင် ဆွမ်းဘုဉ်းပေးတော်မူပြီးသော် ဇီဝကဆရာလည်း ကောင်းမြတ်လှစွာသော သိဝိရစ်တိုင်းဖြစ် ပုဆိုးတစုံကိုယူ၍ ဘုရားရှိရာ ကပ်ပြီးသော် “ဘုန်းတော်ကြီးလှသော မြတ်စွာဘုရား အကျွန်ုပ်အား တပါးသောဆုကို သနားတော်မူပါ” ဟု လျှောက်၏။ “ဇီဝက ဘုရားသခင်တို့ နှစ်သက်အပ်သောဆုပင်လော” ဟု မေးတော်မူလျှင် “အရှင်ဘုရား အပြစ်မရှိ ကောင်းကျိုးများဘိသော ဆုပါတည်း” ဟု လျှောက်၏။ “ဇီဝက ထိုသို့ဖြစ်တပြီးကား ကြားလျှောက်လော့” ဟု မိန့်တော်မူ၏။ ထိုအခါ ဆရာဇီဝကလည်း “အရှင်ဘုရား ဤပုဆိုးအစုံသည်ကား- စဏ္ဍပဇ္ဇောတမင်းသည် ဆောင်နှင်းအပ်သော လက်ဆောင်ပါတည်း။ ဤပုဆိုးအစုံကိုလည်း ဝတ်ရုံ သုံးဆောင်ရန် အလှူခံတော်မူပါ။ တပည့်သံဃာတို့မှလည်း ပံ့ပိုးကူသကံန်းကိုသာ ဆောင်

၁။ ပြေမှုန့်အလိမ်းလိမ်းကပ်သောသင်္ကန်း၊ အမှိုက်ပုံ အိမ်ဈေးသူသာန် စသည်တို့၌ တစစကောက်ယူ ဖွပ်လျှော် ချုပ်စပ်၍ ဝတ်ရုံအပ်သော သင်္ကန်း၊ တနည်း အခြားသူတို့ ပစ်ချစွန့်ထား လှူဒါန်းအပ်သော သင်္ကန်း။

ကြရ၍ နှမ်းနယ်လှပါသည်။ ဒါယကာတို့ ကုသိုလ်ဖြစ်စိမ့်သောငှာ
လှူလာသော သင်္ကန်းကို သံဃာတော်တို့ သုံးဆောင်ခြင်းငှာ ခွင့်ပြု
တော်မူပါ”ဟု လျှောက်၏။ ဘုရားသခင်ကလည်း “သင်၏အလိုကိုပြည့်
စေရစတော့အံ့” ဟု မိန့်တော်မူ၍ လှူသော ပုဆိုးအစုံကိုလည်း
ခံတော်မူ၏။ သံဃာတော်တို့အားလည်း ဂဟပတိစီဝရီကို ခွင့်ပြု
တော်မူ၏။ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်၌နေကုန်သော လူအပေါင်းတို့သည်လည်း
သံဃာတော်တို့အား ဒါယကာတို့ လှူသောသင်္ကန်းကို ခွင့်ပြုတော်
မူပြီဟု ကြားလျှင် ရှင်လန်းဝမ်းသာကုန်သည်ဖြစ်၍ ငါတို့ယခု
ကောင်းမှု ပြုရပေစေတော့မည်ဟု ရုံးစုံတိုင်ပင်ကြလျှက် တရက်နှစ်ရက်
ချင်းဖြင့် အသောင်းအသိန်းမကသော ပုဆိုးတို့ကို စုံဝေး၍ သင်္ကန်း
အလှူပေးကြကုန်၏။

စနစ်သစ် ပထမကြီးတန်းအတွက်
ဗုဒ္ဓဘာသာ မြန်မာစာ(စကားပြေ)

နိဒါန်းအမွှာ

ပြည်ထောင်စု ဆိုရှယ်လစ်သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော်ရှိ ဗုဒ္ဓဘာသာ သာသနာဝင် ကျမ်းစာများတွင် ဓမ္မပဒဝတ္ထုများသည် အလွန်ထင်ရှား လှ၏။ ယင်းဓမ္မပဒဝတ္ထုများသည် မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော် မူသော ခုဒ္ဒကနိကာယ်အပါ ဓမ္မပဒဂါထာတို့ကို အဖွင့်သံဝဏ္ဏနာနှင့် တကွ ဖြစ်ရာ အကြောင်းအတ္ထုပ္ပတ္တိ ဇာတ်ကွက် ဇာတ်လမ်းတို့ကို ဗုဒ္ဓ သာသနာ(၁၀)ရာစုဟု ဆိုအပ်သော သာသနာနှစ် ကိုးရာကျော်တွင် ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည့် အရှင်မဟာဗုဒ္ဓဇောသ မထေရ်မြတ်သည် သီဟိုဠ် ကျွန်း အဓိရာဇာမင်း တည်ထောင်သည့် ကျောင်းတိုက် ပရိဝုဏ်ရှိ သီရိကုဏ္ဍမင်းဆောက်လုပ်သည့် ပြာသာဒ်ကျောင်း၌ သီတင်းသုံးတော် မူစဉ် အရှင်ကုမာရကဿပမထေရ် တောင်းပန်၍ ရှေးအဋ္ဌကထာတို့ကို မှီငြမ်းပြုလျက် ရေးသားစီရင်တော်မူသည်။

ဤဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာလာဝတ္ထုများသည်မြတ်စွာဘုရားဟောကြား တော်မူသော သဘာဝတ္ထ ဓမ္မကထာ ဂါထာပုဒ်များကိုမူတည်၍ယင်း ဂါထာများကို မည်သည့် အကြောင်းကြောင့် ဟောကြားတော်မူရပုံ တို့ကို ဗုဒ္ဓခေတ်လာအဖြစ်မှန် ဇာတ်လမ်း ဇာတ်ကွက်တို့ဖြင့် မှတ်တမ်း တင်ထားခြင်းများ ဖြစ်၍ ဗုဒ္ဓ မျက်မှောက်တော် ဖြစ်စဉ်မှန်များပင် ဖြစ်သည်။

ယင်းဓမ္မပဒဝတ္ထု ဇာတ်လမ်းများမှာ ဗုဒ္ဓဘာသာ သမ္မာနွယ်ဝင် သူတော်စင်တို့အတွက် အတုယူစရာ အကြောင်းမှန်များ ဖြစ်၍လည်း မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဗုဒ္ဓသာသနာဝင်တွင် ထင်ပေါ် ကျော်ကြားလှသဖြင့် ခေတ်တိုင်းပင်အသုံးပြုခဲ့သော ဝတ္ထုများ ဖြစ်လာရပေသည်။ ရှေးကျ စသော သရေခေတ္တရာခေတ် ပုဂံခေတ်တို့တွင် မည်သို့ ထင်ရှားခဲ့သည် မသိရသော်လည်း ပုဂံခေတ် ကျောက်စာများအရ ပုဂံခေတ်တို့တွင် ဓမ္မပဒဝတ္ထုများကို ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များ သိရှိကျွမ်းဝင်၍ နေကြောင်း ကျောက်စာကိုးကားချက်များ အရ သိရသည်။

ဝိဇယပူရခေါ် ပင်းယခေတ်တွင် ဤဓမ္မပဒဝတ္ထုများသည် ရတနာ ကရဝတ္ထုအမည်ဖြင့် ထင်ရှား၍ နေပေပြီ။ ထို့နောက် သုခါဝဟဝတ္ထု ဟူ၍ အင်းဝခေတ်၌ ထင်ရှားခဲ့လေသည်။ ကုန်းဘောင်ခေတ်၌ စကား ပြေပြန်ဝတ္ထုများ အနေဖြင့် မထင်ရှားခဲ့သော်လည်း သင်္ဂဇာဆရာ တော်ဘုရားကြီး၏ ပါဠိတော်နိဿယနှင့် ဝတ္ထုတိုများ မိုင်းခိုင်းမြို့စား ပိဋကတ်တော်အုပ် ဦးယံ၏ နိဿယအပြင် အမရပူရမြို့ပြာသာဒ် ကျောင်းဆရာတော်၏ အဋ္ဌကထာနိဿယတို့ ထင်ရှားခဲ့လေသည်။

ဤခေတ်တွင် ပါဠိဆရာများဖြစ်ကြသော ဆရာဦးပန်းလှိုင် ဆရာ တင့် ဆရာကြီး ဦးစံအောင်တို့ အသီးသီး မြန်မာစကားပြေဝတ္ထု များ ရေးသားခဲ့ကြသည်ဟု သိရသည်။ သို့သော် အုပ်တွဲ တံတွဲစီမျှသာ ပုံနှိပ်မှုအဖြစ်ထွက်ပေါ်ခဲ့ကြ၍ ပြီးဆုံးကုန်လျှင်မရှိခဲ့ပေ။ ထို့နောက် ရန်ကုန်မြို့ ဗဟန်းအောင်မြေဘုံစံ ဆရာတော် အရှင်စန္ဒိမာ စီရင် သော တရားပေါင်းချုပ် ဓမ္မပဒဝတ္ထုတော်ကြီး ၅-တွဲ၊ ညောင်လေးပင် တောရဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ဓမ္မပဒဝတ္ထုတော်ကြီး ၄-တွဲ၊ မန္တလေးမြို့ ဝိဇိတာရုံ အရှင်ဝိစာရိန္ဒ၏ ဓမ္မပဒဝတ္ထုတော်ကြီး ၄-တွဲ၊ မလှိုင်မြို့ မြို့သစ်ဆရာတော် အရှင်တိလောကသာရ၏မြန်မာဓမ္မပဒဝတ္ထုကြီးစသုံး

တအုပ်တည်းနှင့်အပြီး စသည့်ဖြင့် ဓမ္မပဒ အဋ္ဌကထာလာ ဝတ္ထု အားလုံးကို မြန်မာစကားပြေ မြန်ဆို၍ရိုက်နှိပ်ထားပေရာ ဤစေတီ ဗုဒ္ဓဘာသာ မြန်မာစာဖတ်သူတို့ နှစ်သက်အားရမ်း ဝမ်းမြောက်မဆုံး ဖြစ်ကြရပေသည်။

ဤဓမ္မပဒဝတ္ထု မြန်မာစကားပြေပြန် ကျမ်းစာများသည် ဓမ္မပဒ အဋ္ဌကထာလာ ပါဠိဝတ္ထုများကို တိုက်ရိုက် ပြန်ဆိုထားရုံမျှမက မြန်မာဝါကျ ကျန ပြေပြစ် ကျစ်လျစ်သိမ်မွေ့စွာ ပြန်ဆိုရေးသား ထားကြသဖြင့် ပထမပြန် စာရေးပွဲဝင် ပုဂ္ဂိုလ်တို့ မြန်မာစာ လေ့လာ ရာတွင် အတုယူစရာ လေ့ကျက်အားပြုစရာ ကောင်းလှသဖြင့် ပထမပြန် အကြီးတန်း ပြဋ္ဌာန်းစာ မြန်မာဘာသာတွင် ထည့်သွင်း ပြဋ္ဌာန်း ပေးထားပေသည်။

သို့ဖြစ်၍ အထက်ပါ မြန်မာစကားပြေ ကျမ်းများမှ သင့်လျော် ရာ ရွေးကောက်၍ -

- ၁။ အာယုဝဇန သတို့သားဝတ္ထု
- ၂။ မဏိကာဒ ကုလူပကတိဿမထေရ်ဝတ္ထု
- ၃။ နွားသတ်သမားသားငယ်ငတ္ထုနှင့်
- ၄။ ဝတ္ထုလိမ္မထေရ်ဝတ္ထုတို့ကို ထုတ်နုတ်၍ သတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းထား ပေသည်။

အာယုဓမ္မနိသတို့သားဝတ္ထု^၁

ဒီသလင်္ခိကမြို့သား ပုဏ္ဏားနှစ်ယောက်တို့သည် သာသနာပ ရသေ့
ရဟန်းအဖြစ် ရသေ့ ရဟန်း ပြုကြပြီးနောက် လေးဆယ့်ရှစ်နှစ်တို့
ပတ်လုံး ပြင်းထန်သောအကျင့်ကို ကျင့်ကုန်၏။^၂ ထိုနှစ်ယောက်တို့တွင်
တယောက်သည် “ငါ၏အဆက်အနွယ် ပျောက်ပျက်လတ္တံ့! လူထွက်အံ့”
ဟု ကြံစည်၍ မိမိကျင့်အပ်သော အကျင့်ကို သူတပါးတို့အား
ရောင်းချသော် နှားအကောင်တရာ ငွေကျပ်တရာနှင့် မယားကို
ရသဖြင့် ပစ္စည်းဥစ္စာ ကောင်းစွာ စုဆောင်းမိလေ၏။ ထိုနောက်
သူ၏မယားသည် သားကို ဖွား၏။ ထိုပုဏ္ဏား၏ မိတ်ဆွေဖြစ်သော
ရသေ့သည် အရပ်တပါးသို့သွား၍ တဖန် ထိုဒီသလင်္ခိကမြို့သို့ ပြန်လာ
၏။ ထိုပုဏ္ဏားသည် ရသေ့၏ ရောက်လာကြောင်းကိုကြား၍ သား
မယားကိုခေါ်ဆောင်ကာ မိတ်ဆွေရသေ့အား ဖူးမြင်ရန် လာလေ၏။
လာပြီးလျှင် သားကို အမိလက်၌ ပေး၍ ကိုယ်တိုင်ဦးစွာ ရှိခိုး၏။
အမိလည်း သားကို အဖလက်သို့ပေး၍ ရှိခိုး၏။ ရသေ့သည် “အသက်
ရှည်ကြပါစေ” ဟု ဆုပေး၏။ သားကို ရှိခိုးစေသော်ကား ဆိတ်ဆိတ်
နေလေ၏။ ထိုအခါ ရသေ့ကို “အရှင်ဘုရား အဘယ်ကြောင့်
အကျွန်ုပ်တို့ ရှိခိုးသော် ‘အသက်ရှည်ကြပါစေ’ ဟု ဆုပေး၍ ဤ
သားငယ် ရှိခိုးသောအခါ တစုံတရာကို မဆိုသနည်း” ဟု မေး၏။
ပုဏ္ဏား.... ဤသားငယ်အား အန္တရာယ်တခု ရှိ၏ ဟု ဆိုလျှင် “အရှင်

၁။ ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ ပထမတွဲ၊ ဂ-သဟဿဝဂ်၊ ဂ-အာယုဓမ္မနိ
ကုမာရဝတ္ထု။ (ဓမ္မပဒ ဌ၊ ၁၊ ၄၂၃)

၂။ ပုဏ္ဏားတို့သည် ငယ်စဉ်က ရသေ့ရဟန်းဖြစ်သော် ၄၈-နှစ်၌
ထွက်၍ အိမ်ထောင်ပြု၏။ ငယ်စဉ်က အိမ်ထောင်ပြုသော် ၄၈-နှစ်၌
ရသေ့ရဟန်းပြု၏။ ၎င်းတို့၏ အကျင့်ထုံးစံဟု ဆို၏။

ဘုရား အသက်ဘယ်မျှရှည်အံ့နည်း” ဟု မေးလျှောက်၏။ ပုဏ္ဏား နုနစ်ရက်သာ အသက်ရှည်အံ့ဟုဆိုလျှင် အရှင်ဘုရား တားမြစ်နိုင် အံ့သော အကြောင်းရှိပါသလော ဟု မေးလျှောက်၏။ ငါသည် တားမြစ်နိုင်အံ့သော အကြောင်းကိုမသိဟု ဆိုလေသော် အရှင်ဘုရား အဘယ်သူသည် သိနိုင်အံ့နည်းဟု မေးပြန်၏။ ရဟန်းဂေါတမသည် သိနိုင်၏။ ထိုရဟန်းဂေါတမထံသို့သွား၍ မေးလေလော့ဟုဆိုလေလျှင် ထိုရဟန်းဂေါတမထံသို့သွားလျှင် အကျင့်ပျက်စီး ဆုတ်ယုတ်ခြင်းမှ ကြောက်ပါ၏ဟု ဆိုသဖြင့် သင့်သားကိုချစ်ခင်လျှင် အကျင့်ပျက်စီး ဆုတ်ယုတ်ခြင်းကို မစဉ်းစားပဲ ရဟန်းဂေါတမ အထံသို့သွား၍ မေး လေလော့ဟု ဆိုလေ၏။

အန္တရာယ်ကို တားမြစ်ခြင်း အကြောင်းသည် ရှိပါသလော

ပုဏ္ဏားသည် မြတ်စွာဘုရား အထံသို့သွား၍ ကိုယ်တိုင် ဦးစွာရှိခိုး ၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် “အသက်ရှည်ပါစေ” ဟု မိန့်တော်မူ၏။ မယားရှိခိုးသော အခါ၌လည်း ထိုမယားအား ထို့အတူ မိန့်တော်မူ၍ သားငယ်ရှိခိုးသော အခါ၌ ဆိတ်ဆိတ်နေတော်မူ၏။ ပုဏ္ဏားသည် ရှေးရသေ့ကို မေးသောနည်းအတိုင်း မြတ်စွာဘုရားကို မေး၍ မြတ်စွာဘုရားသည်လည်းရှေးရသေ့အတူပင် ဖြေတော်မူ၏။ ရသေ့သည် သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို ထိုးထွင်း၍ မသိနိုင်သော်လည်း မိမိ၏ မန္တန်ကိုကားသဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်နှင့် နှီးနှောလေသတတ်။ အန္တရာယ် တားမြစ်ခြင်း အကြောင်းကိုသာ မသိသတတ်။ ပုဏ္ဏားသည် မြတ်စွာ

၁။ သာသနာပအညတိတ္ထိယတို့ဖြစ်သော်လည်း လောကီအဘိညာဏ် ရနိုင်ကြသည်။ ဘုရားမဖြစ်မီ တွေ့ရသည့် ကာဠဒေဝီလ၊ အာဠာရ၊ ဥဒကရသေ့တို့ကဲ့သို့ပင် ဖြစ်ရာသည်။

ဘုရားကို “မြတ်စွာဘုရား အန္တရာယ်ကို တားမြစ်ခြင်းအကြောင်းသည် ရှိပါသလော” ဟု မေးလျှောက်လျှင် ပုဏ္ဏားဖြစ်နိုင်၏ဟု မိန့်တော်မူ၏။ အဘယ်သို့ ဖြစ်နိုင်ပါသနည်း ဟု မေးလျှောက်ပြန်သဖြင့် သင်သည် မိမိအိမ်တံခါး၌ မဏ္ဍပ်ထိုး၍ ထိုမဏ္ဍပ်အလယ်၌ အင်းပျဉ်ကိုပြုကာ ထို အင်းပျဉ်၌ သားငယ်ကို ထားပြီးသော် ထိုအင်းပျဉ်ကိုခြံရံလျက် ရှစ်နေရာလည်းကောင်း- တဆယ့်ခြောက်နေရာ လည်းကောင်း၊ ခင်း ထားပြီးလျှင် ထိုနေရာတို့၌ ဘုရား၏ တပည့် သာဝကတို့ကို ထိုင်နေ စေ၍ ခုနစ်ရက်ပတ်လုံးမပြတ် ပရိတ်အရံအတားကိုပြုရန် တတ်နိုင်လျှင် ထိုသားငယ်၏ အန္တရာယ်သည် ပျောက်ပျက်ရာ၏” ဟု မိန့်တော်မူလေ ၏။ အရှင်ဂေါတမ ကျွန်ုပ်သည် မဏ္ဍပ်စသည်ကို ပြုရန်တတ်နိုင်ပါ၏။ အရှင်ဘုရားတို့၏ တပည့်သာဝကတို့ကိုကား အဘယ်သို့ရပါအံ့နည်းဟု မေးလျှောက်၍သင်ပုဏ္ဏားသည် ဤမဏ္ဍပ်စသည်မျှကို ပြုလုပ်ထားလျှင် ငါဘုရားသည် ငါဘုရား၏ တပည့်သာဝကတို့ကို လွတ်လိုက်ပေအံ့ ဟု မိန့်တော်မူသဖြင့် အရှင်ဂေါတမ ကောင်းပါပြီဟု လျှောက်ထား၍ ပုဏ္ဏားသည် မိမိ၏ အိမ်တံခါး၌ ကိစ္စအားလုံးကို ပြီးစေလျက် မြတ်စွာ ဘုရားအထံသို့ သွားလေ၏။

မြတ်စွာဘုရားသည် ရဟန်းတို့အား စေလွှတ်တော်မူ၏။ ထိုရဟန်း တို့သည် ကြွသွားကုန်၍ ထိုနေရာတို့၌ ထိုင်နေကြကုန်ပြီးသော သူငယ် ကို အင်းပျဉ်၌ အိပ်စေကုန်၏။ ရဟန်းတို့သည် ခုနစ်ည ခုနစ်နေ့ မပြတ် အောင် ပရိတ်အရံအတားကို ရွတ်ဆိုကုန်၏။ ခုနစ်ရက်မြောက်သော နေ့တွင် ညနေချမ်း၌ မြတ်စွာဘုရားသည် ကြွလာတော်မူလေ၏။ ထို မြတ်စွာဘုရား ကြွလာတော်မူသောအခါ စကြဝဠာအားလုံးမှ နတ်တို့ သည် စည်းဝေးရောက်လာကုန်၏။ အဝရုဒ္ဓကမည်သော ဘီလူး ဇာယောက်သည် တဆယ့်နှစ်နှစ်တိုင်တိုင် ဝေဿဝဏ်နတ်မင်းကြီးကို လုပ်ကျွေး၍ ထိုနတ်မင်းကြီးအထံမှ ဆုကိုရယူလျှင် ဤနေ့မှ ခုနစ်ရက်

မြောက်သောနေ့၌ ဤသူငယ်ကို ယူလေလော့ဟူသော ဆုကို ရခဲ့၏။
ထို့ကြောင့် ထိုအဝရုဒ္ဓကဘိလူးလည်း လာ၍ရပ်နေလေ၏။

ပုဏ္ဏားသူငယ်သည် အသက်တရာနှစ်ဆယ် ရှည်လတ္တံ့.

မြတ်စွာဘုရား ထိုနေရာသို့ ကြွတော်မူသော် တန်ခိုးကြီးသောနတ်
တို့ စည်းဝေးရောက်လာကြကုန်သဖြင့် တန်ခိုးနည်းသော နတ်တို့သည်
ဆုတ်၍ဆုတ်၍ သွားကာ နေရာကို မရနိုင်ကြပဲ တဆယ့်နှစ်ယူဇနာ
သို့ ဖဲ့ခွာကြကုန်၏။ အဝရုဒ္ဓကဘိလူးလည်း ထိုအတူသာလျှင် ဖဲ့ခွာရ
လေ၏။ မြတ်စွာဘုရားလည်း တည၌လုံးပင် ပရိတ်အရံအတားကို
ပြုတော်မူလေ၏။ နှစ်ရက်လွန်လျှင် အဝရုဒ္ဓကဘိလူးသည် သူငယ်ကို
မရနိုင်တော့ပေ။ ရှစ်ရက်မြောက် အရုဏ်တက်လတ်သော်ကား သူငယ်
ကို ခေါ်၍ မြတ်စွာဘုရားကို ရှိခိုးစေကုန်သော် မြတ်စွာဘုရားသည်
“အသက်ရှည်ပါစေသတည်း” ဟု မိန့်တော်မူလေ၏။ အိုအရှင်ဂေါတမ
သူငယ်သည် အဘယ်မျှလောက် အသက်ရှည်ပါမည်နည်း ဟု မေး
လျှောက်လျှင် ပုဏ္ဏား အသက်တရာနှစ်ဆယ်ရှည်လတ္တံ့ ဟု မိန့်တော်
မူသဖြင့် ထိုသူငယ်ကို “အာယုဝစုနသတို့သား” ဟု အမည်မှည့်လေ
၏။ ထိုသတို့သားသည် ကြီးရင့်ခြင်းသို့ ရောက်သော် သီတင်းသည်
ဒါယကာငါးရာတို့ဖြင့် ခြံရံလျက် လှည့်လည်၏။ ထို့နောက် တနေ့သ၌
တရားသဘင်တို့တွင် ရဟန်းတို့သည် “ငါ့ရှင်တို့ ကြည့်ကြကုန်၊ အာယု-
ဝစုနသတို့သားသည် နှစ်ရက်မြောက်သောနေ့၌ သေထိုက်သည်ဖြစ်ရာ
သတတ်၊ ထိုသူသည် ယခု အသက် တရာနှစ်ဆယ် ရှည်မည်ဖြစ်၍
သီတင်းသည် ဒါယကာ ငါးရာခြံရံလျက် လှည့်လည်နေ၏။ ဤသတ္တဝါ
တို့အား အသက်ရှည်နိုင်ခြင်း အကြောင်းသည် ရှိလေယောင်တကား”
ဟု စကားကို ဖြစ်စေကုန်၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် ကြွတော်မူလာ၍
“ရဟန်းတို့ ယခုအခါ အဘယ်စကားဖြင့် စည်းဝေးကြကုန်သနည်း”

ဟု မေးတော်မူသော် “ဤမည်သောစကားဖြင့် စည်းဝေးကြပါကုန်၏”
ဟု လျှောက်သဖြင့် “ရဟန်းတို့ အသက်ရှည်ခြင်း၊ သက်သက်မျှသာ
မဟုတ်သေး၊ ဤသတ္တဝါတို့သည် ဂုဏ်ရှိသော သူတို့ကို ရှိခိုးကြကုန်
သော် အကြောင်းလေးပါးတို့ဖြင့် တိုးတက်ကြီးပွားနိုင်ကုန်၏၊ ဘေး
ရန်မှ လွတ်နိုင်ကုန်၏၊ အသက်တမ်းအတိုင်း တည်နေနိုင်ကုန်၏”ဟု
မိန့်တော်မူ၍ စကားတော်ကို ဆက်စပ်တော်မူလျက် တရားဟော
တော်မူလိုသောကြောင့် ဤဂါထာကို မိန့်တော်မူလေ၏။

အဘိဝါဒန သီလိဿ၊ နိစ္စံ ဝုဇ္ဈာပစာယိနော။

စတ္တာရော ဓမ္မာ ဝဇ္ဈန္တိ၊ အာယု ဝဏ္ဏော သုခံ ဗလံ။

(၁၀၉) အမြဲရှိခိုးလေ့ရှိ၍ မိမိထက် အသက် သိက္ခာအားဖြင့်
ကြီးသောသူတို့၌ အရိအသေ ပြုလေ့ရှိသူအား အသက်
ရှည်ခြင်း၊ အဆင်းလှခြင်း၊ ချမ်းသာကြီးခြင်း၊ ခွန်အား
ကြီးခြင်း ဟူသော အကျိုးထူးတရား လေးပါးတို့သည်
တိုးပွားကုန်၏။

၁။ အဘိဝါဒနစသော အကြောင်းကြောင့် အသက်ရှည်လျှင် အခြား
အဆင်းလှခြင်းစသော အကျိုးတရားတို့ပါ အတူဖြစ်တတ်၏။
အသက်ရှည်သမျှ အန္တရာယ်လည်းကင်း၏-ဟု အဋ္ဌကထာဆရာ
ဖွင့်ဆို၏။ (ဓမ္မပဒ-ဌ၊ ၁၊ ၄၂၅) ထို့ပြင် ဝုဇ္ဈာပစာယိနောစသော
ကုသိုလ်ကောင်းမှုများသည် ငယ်သောကံမျှသာ ဖြစ်သော်လည်း
ကြံ့တင်၍ လိုနိုင်သဖြင့် ဉာဏ်ဝီရိယအကျိုးကြောင့် ဥပဇ္ဈဒကကံ
မှတစ်ပါး အခြားမကောင်းကံများကို တားနိုင်၍ အသက်-၁၂၀
ရှည်ရသည်ဟု ကျမ်းစာတို့၌ ပြဆို၏။

ဒေသနာတော်၏ အဆုံး၌ အာယုဓနသတို့သားသည် သီတင်း
သည် ဒါယကာငါးရာတို့နှင့် အတူ သောဓာပတ္တိဖိုလ်၌ တည်လေ၏။
အခြားများစွာသော သူတို့သည်လည်း သောဓာပတ္တိဖိုလ်စသည်တို့သို့
ရောက်ကုန်၏။

အာယုဓန သတို့သား ဝတ္ထုပြီး၏။

မဏိကာရကုလူပကတိဿမထေရ် ဝတ္ထု^၁

မြတ်စွာဘုရားသည် ဇေတဝန်ကျောင်းတော်၌ သီတင်းသုံးတော်
မူစဉ် တိဿမထေရ်သည် ကျောက်သွေးသမားတဦး၏အိမ်၌ တဆယ့်
နှစ်နှစ်တို့ ကာလပတ်လုံး ဆွမ်းဘုဉ်းပေး၏။ ထိုအိမ်၌ ဇနီး ခင်ပွန်း
သည်တို့ အမိ အဖ အရာ၌ထား၍ မထေရ်ကို လုပ်ကျွေးကုန်၏။
ထိုနောက် တနေ့သ၌ ကျောက်သွေးသမားသည် မထေရ်၏ ရွှေ၌
ဟင်းမျိုး အမဲသားကို စဉ်းခုတ်လျက်နေ၏။ ထိုခဏ၌ပင် ပသေနဒီ
ကောသလမင်းကြီးသည် ပတ္တမြားရတနာ တလုံးကို “ဤပတ္တမြားကို
သွေး၍ ဖောက်ပြီး ပို့ဆက်စေ” ဟု စေလိုက်၏။ ကျောက်သွေးသမား
သည် သွေးပေကျံသော လက်ဖြင့်သာလျှင် ထိုပတ္တမြားကို လက်ခံ၍
ကြုတ်ပေါ်၌တင်ထား၍ လက်ဆေးရန် အတွင်းသို့ ဝင်သွား၏။ ထို
အိမ်တွင်ကား မွေးထားသော ကြိုးကြာငှက်ရှိရာ ထိုကြိုးကြာငှက်သည်

၁။ ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာဒုတိယတွဲ၊ ၉-ပါပဝဂ်၊ ၁၀-မဏိကာရကုလူပက
တိဿတ္ထေရဝတ္ထု။ (ဓမ္မပဒ-ဋ္ဌ၊ ၂၊ ၂၂) အဋ္ဌကထာတွင် ‘မဏိ
ကာရကုလူပကတိဿတ္ထေရ ဝတ္ထု’ ဟု ခေါင်းတပ်၏။ ကျောက်သွေး
သမားအိမ်သို့ ကပ်ရောက်သော တိဿမထေရ်ဝတ္ထု ဟူ၏။

သွေးနံ့ကြောင့် အသားတုံးအမှတ်ဖြင့် ထိုပတ္တမြားကို မထေရ်မြင်စဉ် ပင်မျိုလေ၏။

ကျောက်သွေးသမားသည် ထွက်လာ၍ ပတ္တမြားကို မမြင်လျှင် “ပတ္တမြားကို အဘယ်သူ ယူသနည်း” မယားကိုလည်းကောင်း သားကိုလည်းကောင်း အစဉ်အတိုင်းမေး၍ ထိုသူတို့က “ယေကုန်” ဟု ဆိုကုန်သော် “မထေရ်ယူသည် ဖြစ်လတ္တံ့” ဟု ကြံ၍ “ပတ္တမြားကို မထေရ်ယူလိမ့်မည်” ဟု မယားနှင့်တိုင်ပင်၏။ မယားသည် “အရှင်ဤသို့ မဆိုပါလင့်၊ ဤမျှလောက် ကာလပတ်လုံး မထေရ်၏ အပြစ်တစုံတရာ ကို မမြင်ဖူးပါ။ ထိုမထေရ်မြတ်သည် ပတ္တမြားကို ယူမည်မဟုတ်” ဟု ဆို၏။ ကျောက်သွေးသမားသည် မထေရ်ကို “အရှင်ဘုရား ဤနေရာ၌ ပတ္တမြားခုတ်နာကို အရှင်ဘုရားတို့ယူသလော” ဟု မေး၏။ “ဒါယကာ မယူပါ” ဟုဆိုလျှင် အရှင်ဘုရား ဤနေရာ၌ တပါးသူမရှိ၊ အရှင်ဘုရား တို့သာလျှင် ယူသည့်ဖြစ်လတ္တံ့၊ တပည့်တော်အား ပတ္တမြားကိုပေးပါ ကုန်” ဟု စွပ်စွဲတောင်းဆို၏။

ကျောက်သွေးသမားသည် မထေရ်က ဝန်မခံလေသော် တဖန် မယားကို “မထေရ်သည်သာ ပတ္တမြားကိုယူ၏။ မထေရ်ကို နှိပ်စက် ညှဉ်းပန်း၍မေးအံ့” ဟု ဆိုလျှင် မယားသည် “အရှင် အကျွန်တို့ကို မဖျက်ဆီးပါလင့်၊ အကျွန်တို့ သူ့ကျွန်အဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်းသည်သာ မြတ်ပါ၏။ ဤသို့ သဘောရှိသော မထေရ်ကို ပြစ်မှား ပြောဆိုခြင်း ကား မမြတ်ပါ” ဟု တောင်းပန်၏။ ကျောက်သွေးသမားသည် “ငါတို့ အားလုံး ကျွန်အဖြစ်သို့ ရောက်ကုန်သော်မှ ပတ္တမြားအဖိုးကို မမီနိုင်

၁။ ပစ္စုပ္ပန်သံသရာအကျိုးမဲ့အောင် ပြုခြင်းကိုပင် ဖျက်ဆီးခြင်းဟုဆို လို၏။

ကုန်” ဟု ကြိုးကိုယူကာ မထေရ်၏ ဦးခေါင်းကို ရစ်ပတ်လျက် တုတ်
ဖြင့် ရိုက်နှက်လေ၏။ မထေရ်၏ ဦးခေါင်းမှ လည်းကောင်း၊ နားရွက်
နှာခေါင်းတို့မှလည်းကောင်း သွေးသည် ယိုစီး၏။ မျက်စိတို့သည်
ထွက်ကျအံ့သော အခြင်းအရာသို့ ရောက်ကုန်၏။ မထေရ်သည်
ဝေဒနာကြောင့် သတိမေ့လျော့၍ မြေ၌လဲ၏။ ကြိုးကြာသည် သွေးနံ့
ကြောင့် လာ၍ သွေးကိုစားသကဲ့သို့၏။ ထိုအခါ ကြိုးကြာကို ကျောက်
သွေးသမားသည် မထေရ်အပေါ်၌ ဖြစ်နေသော ဒေါသအရှိန်ဖြင့်
“သင် အဘယ်ပြုသနည်း” ဟု ခြေဖြင့်ကန်ကျောက်၍ ပစ်၏။ ကြိုးကြာ
သည် တချက်တည်းဖြင့်ပင် သေ၍ ပက်လက်ဖြစ်လေ၏။

ကျောက်သွေးသမား မထေရ်ကိုတောင်းပန်ခြင်း

မထေရ်သည် ထိုကြိုးကြာကိုဖြင့်၍ ဒါယကာခေါင်း၌ ရစ်ထား
သော ကြိုးကို ရှေးဦးစွာ ငါ့အားလျော့ပေး၍ ဤကြိုးကြာသေမသေ
ကိုကြည့်ပါလော့ဟု ဆိုလျှင် ကျောက်သွေးသမားသည် မထေရ်ကို
ဤကြိုးကြာကဲ့သို့ သင်ရဟန်းလည်း သေချလတ္တံ့ဟုဆိုလေ၏။ ဒါယကာ
ကြိုးကြာသည် ထိုပတ္တမြားကို မျို၏။ ဤကြိုးကြာသေခဲ့လျှင် ငါသည်
သေသော်လည်း ပတ္တမြားကို သင့်အား မပြောကြားလတ္တံ့ဟု ဆိုလျှင်
ထိုကျောက်သွေးသမားသည် ထိုကြိုးကြာ၏ ဝမ်းကို ခွဲလေသော်
ပတ္တမြားကိုဖြင့်၍ တုန်လှုပ်ထိတ်လန့်သောစိတ်ရှိသဖြင့် မထေရ်၏ ခြေ
ရင်း၌ဝပ်၍ “အရှင်ဘုရား တပည့်တော်အား သည်းခံတော်မူပါ။ မသိ၍
တပည့်တော်ပြုမိပါသည်” ဟု တောင်းပန်လေ၏။ “ဒါယကာ သင့်
အား အပြစ်မရှိ၊ ငါ့အားလည်းမရှိ၊ ထိုအပြစ်ကား သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲ၏

၁။ ကြိုးကြာဟူသည် ရေမသောက်၊ သို့သော် သွေးနံ့ကြောင့် ဖား၊
ငါးစသော အသားစားသတ္တဝါမျိုး ဖြစ်၍ လာခြင်းဖြစ်၏။

အပြစ်တည်း၊ သင့်အား သည်းခံ၏” ဟု ဆိုလျှင် အရှင်ဘုရား တပည့်တော်အား သည်းခံတော်မူပါကုန်မူ ပြကတေ့အတိုင်းပင်တပည့် တော်၏ အိမ်၌ နေ၍ ဆွမ်းကို ခံတော်မူပါဟု လျှောက်၏။ “ဒါယကာ ယခုအခါ ငါသည် ဤနေ့မှစ၍ သူတပါးအိမ် အမိုးအတွင်း သို့ မဝင်တော့အံ့၊ အိမ်အတွင်းသို့ ဝင်သော ရဟန်းအားသာ ဤ အပြစ်သည် ဖြစ်၏၊ ဤနေ့မှစ၍ ခြေတို့သည် သယ်ပိုးဆောင်ရွက်နိုင် ကုန်သော် အိမ်ပေါက်ဝ၌ သာလျှင် ရပ်၍ ဆွမ်းကို ခံတော့အံ့” ဟု မိန့်တော်မူကာ ပိဏ္ဍပါတ်စုတင်ကို ဆောက်တည်လျက် “ရဟန်းအတွက် အိမ်တိုင်း အိမ်တိုင်း၌ အနည်းငယ် အနည်းငယ်သော ဆွမ်းသည် ကျက်ပြီးရှိ၏၊ ဆွမ်းခံထွက်အံ့၊ ငါ့အား သလုံးစွမ်းအားသည် ရှိပေ၏” ဟု ထေရဂါထာ (၃-၂-၂၆၆) လာ ဂါထာကိုမိန့်ဆို၏။

ဤစကားကိုသာလျှင် မိန့်တော်မူ၍ မထေရ်သည် ထိုစေဒနာဖြင့် ပင် မကြာမီပင် ပရိနိဗ္ဗာန် ဝင်စံ၏။ ကြိုးကြာသည် ကျောက်သွေး သမား မယား၏ဝမ်း၌ ပဋိသန္ဓေယူ၏။ ကျောက်သွေးသမားသည် ဆေး၍ ငရဲ၌ဖြစ်လေ၏။ ကျောက်သွေးသမား၏ မယားက မထေရ်၌ နူးညံ့သော စိတ်ရှိခြင်းကြောင့် သေလွန်သော် နတ်ပြည်၌ ဖြစ်လေ၏။ ရဟန်းတို့သည် မြတ်စွာဘုရားကိုထိုသူ၏ တမလွန်ဘဝကိုမေးလျှောက် ကုန်သော် မြတ်စွာဘုရားသည် “ရဟန်းတို့ ဤလောက၌ အချို့သူတို့ သည် အမိဝမ်း၌ ဖြစ်ကုန်၏၊ အချို့သူတို့သည် မကောင်းမှုကို ပြုလေ

၁။ ကျောက်သွေးသမားသေ၍ ငရဲ၌ဖြစ်ခြင်းကား မထေရ်ကိုပြစ်မှား သောကံကြောင့်မဟုတ်၊ အခြားအကုသိုလ်ကံကြောင့် ဖြစ်၏။ မထေရ်ကိုပြစ်မှားသောကံမှာ မထေရ်၏ခြေရင်း၌ဝပ်၍ တောင်း ပန်ခြင်း၊ မထေရ်က သည်းခံခြင်းတို့ကြောင့် အဟောသိကံဖြစ်ခဲ့၏ ဟု ဓမ္မပဒ မဟာဋီကာ၌ဆို၏။ (မဟာဋီကာ - ၁၄၆)။

ရှိကုန်သည်ဖြစ်၍ ငရဲ၌ ဖြစ်ကုန်၏။ အချို့သူတို့သည် ပြုအပ်သော ကောင်းမှု ရှိကုန်၍ နတ်ပြည်၌ ဖြစ်ကုန်၏။ ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ကား ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူကုန်၏”ဟု မိန့်တော်မူ၍ စကားအစဉ်ကို ဆက်စပ်တော်မူ၍ တရားဟောတော် မူလိုသောကြောင့် ဤဂါထာကို မိန့်တော်မူလေ၏။

(၁၂၆) ဂဗ္ဘမေကေဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ နိရယံပါပကမ္ပိနော။
သဂ္ဂံ သုဂတိနောယန္တိ၊ ပရိနိဗ္ဗန္တိ အနာသဝါ။

(၁၂၆) အချို့သောသူတို့သည် (ဤလူ့ပြည်၌) အမိဝမ်းဝယ် ပဋိသန္ဓေနေရကုန်၏။ မကောင်းမှု ပြုသူတို့သည် ငရဲ၌ ဖြစ်ကုန်၏။ ကောင်းသော ပညာရှိတို့သည် နတ်ပြည်သို့ ရောက်ကုန်၏။ အာသဝေါကင်းသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့ သည် ပရိနိဗ္ဗာန် စံရကုန်၏။

ဒေသနာတော်၏ အဆုံး၌ များစွာသောသူတို့ သောတာပတ္တိဖိုလ် စသည်တို့သို့ရောက်ကုန်၏။

ကျောက်သွေးသမားဆရာ တိဿမထေရ်ဝတ္ထုပြီး၏။

နွားသတ်သမားသားငယ်ဝတ္ထု^၁

သာဝတ္ထိပြည် နွားသတ်သမား တယောက်သည် နွားတို့ကို သတ် လျက် ကောင်းမွန်သော အသားတို့ကို စားသောက်၍ သားမယား တို့နှင့်အတူနေကာ အသားကိုလည်း စားသောက်၏။ အဖိုးဖြင့်လည်း

၁။ ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ၊ ဒုတိယတွဲ၊ သု-မလဝဂ်၊ ၁-ဂေါဃာတက ပုတ္တဝတ္ထု၊ (ဓမ္မပဒ-ဋ္ဌ၊ ၂၊ ၂၁၃)

ရောင်းချ၍ အသက်မွေး၏။ ထိုနွားသတ်သမားသည် ဤသို့ ငါးဆယ် ငါးနှစ်တိုင်တိုင် နွားသတ်ခြင်းအမှုကို ပြုလျက် အနီးအနား ဇေတဝန် ကျောင်း၌ သီတင်းသုံးတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားအား တရက် တလေမျှလည်း တဇွန်းတယောက်မ မျှသော ယာဂုကို လည်းကောင်း၊ ဆွမ်းကိုလည်းကောင်း မပေးလှူပေ။ သူသည်လည်း အမဲသားနှင့် ကင်း၍ ထမင်းမစားနိုင်။ ထိုနွားသတ်သမားသည် တနေ့သ၌ နေ့အဖို့တွင် အမဲသားကိုရောင်း၍ မိမိအတွက်ချက်ရန် အသားတုံး တတုံးကို မယားအား ပေးခဲ့ကာ ရေချိုးရန်သွား၏။

ထိုအခါသူ၏မိတ်ဆွေသည် အိမ်သို့လာ၍ မယားကို “ငါ့အား ရောင်းချမည့်အမဲသားအနည်းငယ်ကို ပေးပါလော့၊ ငါ၏ ဧည့်သည်သည် အိမ်သို့ရောက်လာပါ၏” ဟုဆို၏။ ရောင်းချစရာ အမဲသား မရှိပါ။ “သင့် မိတ်ဆွေသည် အမဲသားကို ရောင်းပြီး၍ ယခုရေချိုးရန်သွားပါသည်” ဟု ဆိုလျှင် “ဤသို့မလုပ်ပါလင့်၊ အမဲသားတုံးရှိသေးလျှင် ပေးပါလော့” ဟုဆိုသဖြင့် “သင့်မိတ်ဆွေအတွက် ချန်ထားသော အမဲသားကို ထား၍ အခြားအမဲသား မရှိတော့ပါ” ဟုဆို၏။ ထိုမိတ်ဆွေသည် ငါ၏မိတ်ဆွေ နွားသတ်သမားအတွက် ထားသော အမဲသားမှတစ်ပါး မရှိ၊ သူ သည်လည်း အမဲသားနှင့် ကင်း၍မစား၊ ဤသူ့မယားသည် မပေး လတ္တံ့ ဟု ကိုယ်တိုင်သာလျှင် ထိုအမဲသားကိုယူ၍ သွားလေ၏။

နွားသတ်သမားသည်လည်း ရေချိုးပြီး၍ ပြန်လာသောအခါ ထိုမယားသည် မိမိချက်ပြုတ်ထားသော ဟင်းရွက်ဟင်းနှင့်အတူ ခူးခပ် ၍ ထမင်းကိုယူလာသော် “အမဲသား အဘယ်မှာနည်း” ဟု မေးလေ၏။ “အရှင်မရှိပါ” ဟုဆိုလျှင် “ငါသည် ချက်ရန်အတွက် အသားကိုပေး၍ သွားသည်မဟုတ်လော” ဟုဆိုသဖြင့် “သင့်မိတ်ဆွေလေ၍ ငါ့အား ဧည့်သည်လာ၏။ ရောင်းမည့်အသားကိုပေးလော့ ဟုဆို၍ အကျွန်က

သင့်မိတ်ဆွေအတွက်ထားသော အသားမှတစ်ပါး အသားမရှိ၊ ထိုသင့် မိတ်ဆွေလည်းအသားနှင့်ကင်း၍မစားဟု ဆိုပါသော်လည်း အတင်းပင် ထိုအသားကို ကိုယ်တိုင်ယူ၍ ဆွဲခါးပါ၏”ဟု ပြောလေ၏။ ထို နှားသတ်သမားသည် “ငါအမဲသားနှင့်ကင်း၍ ထမင်းမစားနိုင် ထို အမဲသားကို “ပြန်ယူချေလော့”ဟုဆိုလျှင် “ပြန်ယူရန်အသို့ တတ်နိုင် မည်နည်း၊ အရှင်ဤထမင်းစားပါလော့”ဟုဆို၏။ ထိုနှားသတ်သမား သည် “ငါမစား”ဟုဆိုကာ ထိုထမင်းကို ဖယ်ရှားစေပြီးလျှင် ဓားကို ယူ၍ အိမ်နောက်၌ထားသော နှားရှိရာသို့သွားကာ နှားခံတွင်း၌ လက်ကိုသွင်း၍ လျှာကိုဆွဲထုတ်လျက် ဓားဖြင့် လျှာရင်း၌ ဖြတ်လှီး ယူလာပြီးနောက် မီးကျိုးတို့၌ ကင်ပြီးသော် ထမင်းထက်၌ထား၍ ထိုင်နေပြီးလျှင် ထမင်းတဆုပ်ကိုစားပြီးမှ အမဲသားတတုံးကို ခံတွင်း၌ ထား၏။

ထိုခဏ၌ပင် ထိုနှားသတ်သမား၏ လျှာသည်ဖြတ်၍ ထမင်းခွက် ထဲသို့ ကျလေ၏။ ထိုခဏ၌သာလျှင် ကံပြုသည်နှင့် တူစွာသော အကျိုးကို ရလေ၏။ ထိုနှားသတ်သမားသည်လည်း လျှာဖြတ်ခံရ သောနှားကဲ့သို့ ဆွေးအလျဉ်သည် ခံတွင်းမှ ယိုထွက်လျက် အိမ် ကွင်းသို့ဝင်ပြီးလျှင်ပုဆစ်ဒူးတို့ဖြင့် လေးဘက်ထောက်လှည့်လည်လျက် အော်ဟစ် မြည်တမ်းလေ၏။

ထိုအခါ၌ နှားသတ်သမားစားသည် အဖေကိုကြည့်လျက် အနီး ၌ နေ၏။ ထိုအခါ အမိက “သား ဤနှားသတ်သမားသည် နှား ကဲ့သို့ အိမ်အလယ်၌ ပုဆစ်ဒူးတို့ဖြင့် လေးဘက်ထောက် လှည့်လည် အော်ဟစ်နေရသည်ကို ကြည့်လော့၊ ဤဆင်းရဲဒုက္ခသည် သင့်ခေါင်း ပေါ်သို့ကျလတ္တံ့၊ ငါ့အားလည်း ကြည့်မနေပဲ မိမိချမ်းသာမှုကို ပြုလုပ် လျက် ပြေးစေလော့” ဟု ဆိုလေ၏။ ထိုနှားသတ်သမား သားသည်

ဘေးမှ ကြောက်ရွံ့၍ အမိကို ရှိခိုးပြီးလျှင် ပြေးလေ၏။ ပြေးပြီးလျှင်ကား တက္ကသိုလ်ပြည်သို့ ရောက်သွားလေ၏။

နှားသတ်သမားသည်ကား နှားကဲ့သို့အိမ်အလယ်၌ အော်ဟစ်လှည့်လည်ပြီးနောက်သေဆုံး၍ အဝီစိရဲ၌ ဖြစ်လေ၏။ နှားသည်လည်း သေလေ၏။ နှားသတ်သမားသားသည်လည်း တက္ကသိုလ်ပြည်သို့သွား၍ ရွှေပန်းထိမ်အလုပ်ကို သင်၏။ ထိုအခါ သူ၏ဆရာသည် ရွာသို့သွားသော် “ဤသို့သဘောရှိသည်မည်သော တန်ဆာကို ပြုရစ်လော့” ဟု ဆို၍ သွား၏။ ထိုနှားသတ်သမားသား လုလင်သည်လည်း ထိုသို့သဘောရှိသော တန်ဆာကို ပြုလေ၏။ ထိုနောက် သူ၏ဆရာသည် ပြန်လာ၍ တန်ဆာကိုမြင်လျှင် “ဤလုလင်သည် မည်သည့် အလုပ်သို့ဖြစ်စေ သွား၍ အသက်မွေးရန် စွမ်းနိုင်၏” ဟု အရွယ်ရောက်သော သမီးကို ဆောင်နှင်းလေ၏။ ထိုလုလင်သည် သားသမီးတို့ဖြင့် ကြီးပွားလေ၏။

ထို့နောက် သူ၏သားတို့သည် အရွယ်ရောက်ကုန်သဖြင့် အတတ်ကို သင်ယူကုန်လျက် နောက်အဖို့၌ သာဝတ္ထိပြည်သို့ သွားကြ၍ အိမ်ယာတည်ထောင်နေထိုင်ကြကုန်ပြီးသော် သဒ္ဓါတရားနှင့် ပြည့်စုံကြသူတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုသားတို့၏ အဖသည်လည်း တက္ကသိုလ်ပြည်၌ တစုံတရာ ကုသိုလ်ကောင်းမှုကို မပြုပဲသာလျှင် အိုမင်းခြင်းသို့ ရောက်၏။

ထိုအခါ သားတို့သည် “ငါတို့ဖခင်သည် အိုမင်းလေပြီ” ဟု မိမိတို့အထံသို့ ခေါ်ဆောင်ကုန်၍ “ဖခင်အတွက်အလှူကို ပေးကုန်အံ့” ဟု ချီးမြှင့်အမှုးရှိသော ရဟန်းသံဃာကို ပင့်ဖိတ်ကုန်၏။ ထိုသားတို့သည် နောက်တနေ့၌ အိမ်အတွင်းတွင် ဘုရားအမှုးရှိသော ရဟန်းသံဃာကို သီတင်းသုံးစေ၍ ရှိသေစွာ လုပ်ကျွေးကုန်လျက် ဆွမ်းကိစ္စပြီးဆုံး

သော် မြတ်စွာဘုရားကို “မြတ်စွာဘုရား တပည့်တော်တို့သည် ဖခင် အတွက် ဤဇီဝဘတ် (အသက်ရှိသူအတွက် လှူသောဆွမ်း)ကို လှူ ဒါန်းပါ၏။ တပည့်တော်တို့ ဖခင်အတွက် အနုမောဒနာ ပြုတော် မူပါကုန်”ဟု လျှောက်ကုန်၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် ထိုသားတို့ဖခင်ကို ခေါ်တော်မူ၍ “ဒါယကာ အိုမင်းပြီး ရင့်ရော်သော ကိုယ်ရှိ၍ ဖျော့ တော့သော ဖက်ရွက်လျော်ကဲ့သို့ဖြစ်၏။ သင့်အား တမလွန်သို့သွား ရန် ကုသိုလ်ရိက္ခာထုပ်မရှိသေး၊ မိမိ၏တည်ရာကိုပြုလော့၊ ပညာရှိ ဖြစ်ပါလေ၊ မိုက်မဲသူ မဖြစ်ပါလေလင့်”ဟု အနုမောဒနာ ပြုတော်မူ လျက် ဤနှစ်ဂါထာတို့ကို ဟောတော်မူလေ၏။

၂၃၅။ ပဏ္ဍုပလာသောဝဒါနိသ်၊ ယမပုရိသာပိ စ တေ ဥပဋ္ဌိတာ။
ဥယျောဂမုခေ စ တိဋ္ဌသိ၊ ပါထေယျမ္ပိ စ တေ နဝိဇ္ဇတိ။

၂၃၆။ သောကဇေဟိ ဒိပမတ္တနော၊ ခိပ္ပံ ဝါယမ ဗဏ္ဍိတော ဘဝ။
နိဒ္ဒန္တမလော အနင်္ဂဏော၊ ခိပ္ပံ အရိယဘူမိံ ဥပေဟံ သိ။

၂၃၇။ ဥပါသကာ သင်သည် ယခုအခါ ဖျော့တော့သော ဖက် ရွက်လျော်ကဲ့သို့ ဖြစ်၏။ သေမင်း တမန်တို့သည်လည်း သင်၏အနီး၌ တည်ကုန်ပြီ၊ ဆုတ်ယုတ်ပျက်စီးခြင်း၏ အစ(ဘဝဆုံး)၌လည်း တည်ခဲ့ပြီ သင့်အား (ဘဝတပါး သို့ သွားရန်ကောင်းမှု)ရိက္ခာလည်းမရှိ။

၂၃၈။ ထိုသင်သည် မိမိ၏မှီရာကျွန်းနှင့်တူသော ကောင်းမှုကို ပြုလော့၊ လျင်စွာအားထုတ်၍ ပညာရှိသူဖြစ်လေလော့၊

အညစ်အကြေးကိုပယ်ထုတ်၍ ကိလေသာမရှိခဲ့မှ အရိယာ
တို့ နေရာ သုဒ္ဓါဝါသ^၁ကိုသို့ ကပ်ရောက်ရလတ္တံ့။ ။

ဒေသနာတော်၏အဆုံး၌ ထိုသားတို့ဖခင် နွားသတ်သမားသား
ဒါယကာသည် သောတာပတ္တိဖိုလ်၌ တည်လေ၏။ ရောက်လာသော
ပရိသတ်တို့အားလည်းအကျိုးရှိသောတရားဒေသနာတော်ဖြစ်လေ၏။
ထိုသူ၏ သားတို့သည် နောက်တနေ့ အတွက်လည်း မြတ်စွာ
ဘုရားကို ပင့်ဖိတ်ကုန်၍ အလှူကိုပေးလှူကုန်လျက် ဆွမ်းဘုဉ်း
ပေးခြင်းကိစ္စ ပြီးတော်မူသော် မြတ်စွာဘုရား အနုမောဒနာပြုတော်
မူအံ့သောအခါ၌ “မြတ်စွာဘုရား ဤအလှူသည် တပည့်တော်တို့၏
ဖခင်အတွက် ဇီဝာတ်ပင်ဖြစ်ပါ၏ ဤဖခင်အားသာလျှင် အနုမော-
ဒနာပြုတော်မူပါလော့”ဟု လျှောက်ကုန်၏။ မြတ်စွာဘုရားသည်
ထိုသူတို့၏ဖခင်ဒါယကာကို အနုမောဒနာပြုတော်မူလို၍ ဤနှစ်ဂါထာ
ကို ဟောတော်မူလေ၏။

၂၃၇။ “ဥပနိတဝယော စ ဒါနိသိ၊ သမ္ပယာတောသိ ယမဿသန္တိကံ။
ဝါသောတေ နတ္ထိ အန္တရ၊ ပါထေယျမိ စ တေ နဝိဇ္ဇတိ။

၂၃၈။ သော ကရောဟိ ဒီပမတ္တနော၊ ခိပ္ပံ ဝါယမ ပဏ္ဍိတော ဘဝ။
နိဒ္ဒန္တမလော အနဂ်ဏော၊ နပုန ဇာတိဇရံ ဥပေဟိသိ”။

(၂၃၇) ဥပါသကာ သင်သည် ယခုအခါ အရွယ်လွန်ချေပြီး
သေမင်း၏ အထံသို့ သွားချိန်ရောက်ပြီ၊ သင့်အား
ခရီးအကြား၌ ရပ်နားနေရန် အခွင့်မရှိ၊ သင့်အာ၊

၁။ အနာဂါမ်အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့နေရာ သုဒ္ဓါဝါသငါးဘုံ၊ ဤဂါထာ
၂-ပုဒ်ဖြင့် အနာဂါမ်မဂ်ကို ရသင့်ဆော်လည်း ဉာဏ်မရင့်သေး၍
သောတာပန်သာ ဖြစ်သည်။

(ဘဝတပါးသို့သွားရန် ကောင်းမှု) ခိုကွာလည်း
မရှိ။

(၂၃၈) ဥပါသကာ သင်သည် မိမိ၏ မှီခိုရာကျွန်းနှင့် တူ
သော ကောင်းမှုကို ပြုလော့၊ လျင်စွာအားထုတ်၍
ပညာရှိသူ ဖြစ်လေလော့၊ အညစ်အကြေးကို ပယ်
ထုတ်၍ ကိလေသာ မရှိခဲ့မှု တဖန် ပဋိသန္ဓေ နေ
ခြင်း အိုခြင်းသို့ မရောက်လတ္တံ့။^၁။

ရှေးဂါထာတို့ဖြင့် အနာဂါမိမဂ်ကိုဟောတော်မူ၍ ဤဂါထာတို့ဖြင့်
အရဟတ္တမဂ်ကို ဟောတော်မူ၏။ ဤသို့ဖြစ်သော်လည်း ဥပမာ
အားဖြင့် ဘုရင်မင်းကြီးသည် မိမိခံတွင်းပမာဏဖြင့် စားတော်မူမင်း
လုတ်ကို ဆုပ်၍ သား မင်းသားငယ်အား ပေးသော်လည်း ထိုမင်း
သားငယ်သည် မိမိခံတွင်း ပမာဏဖြင့်သာလျှင် ယူနိုင်သကဲ့သို့
မြတ်စွာဘုရားက အထက်မဂ်အစွမ်းဖြင့် တရားတော်ကို ဟောသော်
လည်း ဒါယကာကြီးသည် မိမိ၏ ဥပနိဿယအစွမ်းဖြင့် ရှေ့အနု
မောဒနာ အရ သောတာပတ္တိဖိုလ်သို့ ရောက်၍ ဤအနုမောဒနာ၏
အဆုံး၌ အနာဂါမိဖိုလ်သို့ ရောက်လေ၏။ ကြွင်းသော ပရိသတ်တို့
အားလည်း အကျိုးရှိသော တရားဒေသနာဖြစ်လေ၏။

နွားသတ်သမားသား ဝတ္ထုပြီး၏။

၁။ ဤဂါထာဖြင့် အရဟတ္တမဂ်သို့ ရောက်သင့်သော်လည်း ၎င်းဉာဏ်
နှင့် ထိုက်တန်ရုံ အနာဂါမိမဂ်သို့သာ ရောက်သည်။

ဝတ္ထုလိမ္မထေရ် ဝတ္ထု။^၁

မြတ်စွာဘုရား ဝေဠုဝန်ကျောင်းတော်၌ သီတင်းသုံးနေတော်မူစဉ်^၂ အရှင် ဝတ္ထုလိမ္မထေရ်သည် သာဝတ္ထိပြည် ပုဏ္ဏားမျိုး၌ဖြစ်၍ အရွယ်သို့ရောက်သော် ဆွမ်းခံကြွတ်တော်မူလာသော မြတ်စွာဘုရားကို ဖူးမြင်ရလျှင် မြတ်စွာဘုရား၏ ကိုယ်တော်အဆင်း၏ ပြည့်စုံခြင်းကို ကြည့်ရှုလျက် ကိုယ်တော်အဆင်း၏ ပြည့်စုံမှုကို ဖူးမြင်ရခြင်းဖြင့် မရောင့်ရဲသည်ဖြစ်၍ “ဤသို့ပြုလျှင် ငါသည်အမြဲမပြတ် မြတ်စွာဘုရားကို ဖူးမြင်ခွင့်ရလတ္တံ့” ဟု မြတ်စွာဘုရားအထံတော်၌ ရဟန်းပြုပြီးလျှင် မြတ်စွာဘုရားကို ဖူးမြင်နိုင်ကောင်းသော အရပ်၌သာလျှင် တည်နေလျက် သရဇ္ဈာယ်ခြင်း၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို နှလုံးသွင်းခြင်း စသည်တို့ကို ပယ်ရှား၍ မြတ်စွာဘုရားကို ကြည့်ရှုဖူးမြော်လျက်သာ နေလေ၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် ထိုဝတ္ထုလိ ရဟန်း၏ ဉာဏ်ရင့်ခြင်းကို ဆိုင်းငံ့လျက် တစုံတရာ မိန့်တော်မမူပဲ “ယခု ဝတ္ထုလိ ရဟန်းအား ဉာဏ်ရင့်ခြင်းသို့ရောက်၏” ဟု သီတော်မူလျှင် “ဝတ္ထုလိ ဤပုဂံသော ကိုယ်ကို ကြည့်ရှုနေခြင်းဖြင့် သင့်အား အဘယ် အကျိုးရှိအံ့နည်း၊ ဝတ္ထုလိ စင်စစ်တရားကိုမြင်သောသူသည် ငါဘုရားကိုမြင်၏၊ ငါဘုရားကိုမြင်သောသူသည် တရားကိုမြင်၏” ဟု မိန့်တော်မူ၍ ဆုံးမတော်မူလေ၏။ ထိုဝတ္ထုလိရဟန်းသည် ဤသို့ဆုံးမပါသော်လည်း မြတ်စွာဘုရားအား ဖူးမြင်ခြင်းကိုစွန့်၍ အခြားအရပ်သို့သွားရန် မတတ်နိုင်

၁။ ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ၊ ဒုတိယတွဲ၊ ၂၅-ဘိက္ခုဝဂ်၊ ၁၁-ဝတ္ထုလိတ္ထေရဝတ္ထု၊ (ဓမ္မပဒ ၄၊ ၂၊ ၃၈၀)

၂။ ဒေသနာတော်ကို ဝေဠုဝန်ကျောင်းတော်၌ ဟောတော်မူ၍ ဝေဠုဝန်ကျောင်းတော်၌ သီတင်းသုံးစဉ်ဟု ဆို၏။ ဝတ္ထုလိ ရဟန်းပြုစဉ်ကမူ သာဝတ္ထိပြည် ဇေတဝန်ကျောင်းတော်၌ ဖြစ်၏။

သည့်သာတည်း။ ထိုအခါ ဝက္ကလီရဟန်းကို မြတ်စွာဘုရားသည် “ဤ ရဟန်းကား ထိတ်လန့်မှုကို မရှိပဲ မကျွတ်လတ္တံ့” ဟု ဝါဆိုအံ့သော အခါ နီးကပ်လတ်သော် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်သို့ ကြွသွားတော်မူပြီးလျှင် ဝါဆိုသောနှင့် “ဝက္ကလီ ဖဲခွာထွက်သွားလော့၊ ဝက္ကလီ ဖဲခွာထွက် သွားလော့” ဟု နှင်ထုတ်တော်မူလိုက်လေ၏။ ထိုဝက္ကလီ ရဟန်းသည် “ငါ့ကို မြတ်စွာဘုရားသည် စကားမြှောက်တော်မမူတော့” ဟု သုံးလ ပတ်လုံး မြတ်စွာဘုရား၏ မျက်မှောက်တော်၌ နေရန်မတတ်နိုင် တော့ပဲ “ငါ့အား အသက်ရှင်နေခြင်းဖြင့် အဘယ်အကျိုးရှိအံ့နည်း၊ တောင်ထက်မှ ကိုယ်ကိုပစ်ချပေထော့အံ့” ဟု ဂိဇ္ဈကုဋ် တောင်သို့ တက်သွားလေ၏။

မြတ်စွာဘုရားသည် ထိုဝက္ကလီ ရဟန်း၏ စိတ်ပင်ပန်းသောအဖြစ် ကို သိတော်မူ၍ “ဤရဟန်းသည် ငါဘုရား၏အထံ၌ သက်သာရာကို မရ သည်ရှိသော် မဂ်ဖိုလ်တို့၏ အကြောင်း ဥပနိဿယကို ဖျက်စီးပစ် ရ၏” ဟု ကိုယ်တော်ကို ပြရန် ရောင်ခြည်တော်ကို လွှတ်တော် မူလေ၏။ ထိုအခါ ထိုဝက္ကလီရဟန်းအား မြတ်စွာဘုရားကို ဖူးမြင် ရသောအခါမှစ၍ ထိုမျှလောက်ကြီးမားသော စိုးရိမ်ခြင်းသည်လည်း ပျောက်ကွယ်လေ၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် သေ့ ခြောက်သော တဘက် ဆည်ကန်ကို ရေအလျဉ်ဖြင့် ပြည့်စေဘိသို့ ဝက္ကလီမသေရ်အား အားကြီးသော နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်မှုကို ဖြစ်စေရန် ဤဂါထာကို ဟောတော်မူလေ၏။

၁။ နှစ်ကြိမ်တိုင်တိုင် မိန့်ခွန်းတော်မြက်၍ နှင်ထုတ်ခြင်းကား ပြန်၍ တောင်းပန်ခွင့်မရှိ၊ မသွားချင်မနေရဟူသော အဓိပ္ပာယ်ဖြင့် လေး လေး နက်နက် နှင်ထုတ်ခြင်းဖြစ်၏။ အနာဂတံသ ဉာဏ်တော်ဖြင့် ရှု၍ ပြုတော်မူရခြင်းတည်း။

ကြီး- မြန်မာစာ ၁၆-ပ-မ-သ-စ

(၃၈၁) ပါမောဇ္ဇ ဗဟုလောဘိက္ခု၊ ပသန္နော ဗုဒ္ဓသာသနော။
အဓိဓစ္ဆေ ပဒံ သန္တံ၊ သင်္ခါရူပသမံ သုခံ။

(၃၈၁) မြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာတော်၌ ကြည်ညိုမြတ်နိုး၍
ဝမ်းမြောက်ခြင်း များသော ရဟန်းသည် သင်္ခါရတို့၏
ငြိမ်းရာ ငြိမ်သက် ချမ်းမြေ့သော နိဗ္ဗာန်ကို ရရာ၏။

ဤ ဂါထာကို ဟောကြားတော်မူပြီးသော် မြတ်စွာဘုရားသည်
ဝဏ္ဏလိမထေရ်အား လက်တော်ကို ဆန့်တန်းတော်မူ၍ -

“ဝဏ္ဏလိ လာလော့၊ မကြောက်လင့်၊ ငါဘုရားကို ဖူးမြင်
လှည့်လော့၊ ငါဘုရားသည် သင့်ကို ညွှန်ပျောင်း၌ ကျွန်ုပ်
သော ဆင်ပြောင်ကြီးကို ထုတ်ဆောင်သကဲ့သို့ ကိလေသာ
ညွှန်ပျောင်းမှ ထုတ်ဆောင်ပေအံ့”

“ဝဏ္ဏလိ လာလော့၊ မကြောက်လင့်၊ ငါဘုရားကို ဖူးမြင်
လှည့်လော့၊ ငါဘုရားသည် သင့်ကို ရဟုဖမ်းသော နေမင်းကို
ရာဟုလက်မှ လွှတ်စေသကဲ့သို့ ကိလေသာဖမ်းခြင်းမှ လွတ်
စေအံ့”

“ဝဏ္ဏလိ လာလော့၊ မကြောက်လင့်၊ ငါဘုရားကို ဖူးမြင်
လှည့်လော့၊ ငါဘုရားသည် သင့်ကို ရဟုဖမ်းသော လမင်းကို
ရာဟုလက်မှ လွှတ်စေသကဲ့သို့ ကိလေသာဖမ်းခြင်းမှ လွတ်
စေအံ့”

ဤဂါထာကို ဟောတော်မူ၏။ ထိုဝဏ္ဏလိမထေရ်သည် “မြတ်စွာ
ဘုရားသည် ငါ့ကိုမြင်တော်မူ၏၊ လာလော့ဟု ခေါ်ခြင်းကို ရအပ်ပြီ”
ဟု အားကြီးသော နှစ်သက်ခြင်းကို ဖြစ်စေ၍ “အဘယ်သို့ သွားရ
အံ့နည်း” ဟု သွားရာလမ်းကို မမြင်သောကြောင့် မြတ်စွာဘုရား၏

မုက်မှောက်ရှေးရှု ကောင်းကင်၌ ပျံတက်သဖြင့် ပထမခြေသည်
တောင်ထိပ်၌ တည်စဉ်သာလျှင် မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်
မူသော ဂါထာကို ဆင်ခြင်လျက် ကောင်းကင်၌သာလျှင် ပီတိကို
ခွာ၍ ပဋိသမ္ဘိဒါ လေးပါးတို့နှင့်တကွ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ပြီး
သော်^၁ မြတ်စွာဘုရားကို ရှိခိုးပြီးလျှင် သက်ဆင်းကျရောက်လာ၍
မြတ်စွာဘုရား အထံ၌ တည်လေ၏။ ထိုနောက် ဝက္ကလိမဇဇေန်ကို
နောက်အဖို့၌ သဒ္ဓါဓိမုတ္တအရာ၌ အမြတ်ဆုံးတေဒဂ် ထားတော်မူ
လေ၏။

ဝက္ကလိမဇဇေန်ဝတ္ထု ပြီး၏

၁။ မြတ်စွာဘုရားရှိရာ ဝေဠုဝန်ကျောင်းတော်သို့ သွားမည်ဟု
တန်ခိုးစျော်ဖြင့်ကြွရာ ခြေတဘက် တောင်ထိပ်မှ မကြွရသေးမီပင်
ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တရဟန္တာအဖြစ်သို့ ရောက်သည်ဟု ဆိုလို၏။

၂။ တပါးသောပုဂ္ဂိုလ်တို့အား သဒ္ဓါတိုးတက်အောင် ပြုရသော်လည်း
ဤဝက္ကလိမဇဇာကား သဒ္ဓါလျော့ပါးအောင်ပြုရ၏။ ဝက္ကလိသည်
သဒ္ဓါတရားအားကြီးသောအရာ၌ တေဒဂ်ရသည်။

မိလိန္ဒပဉ္စာ ဖြန့်မာဖြန့်

သာသနာနှစ် ၅၀၀ (ခရစ်မပေါ်မီ နှစ် ၁၀၀) ခန့်^၁ အချိန်က
ယောနကဘိုင်း သာဂလနေပြည်တော်၌ မိလိန္ဒအမည်ရှိသော ပညာရှိ
မင်းတပါး မော်ပေါက်ခဲ့လေသည်။

[ယောနကဘိုင်းဟူသည်မှာ မက်ထရီးယားဟု ရှေးက
ခေါ်ဝေါ်ခဲ့သော ယခု ပါကစ္စတန်၊ အာဖဂါနစ္စတန်နှင့်
တာကစ္စတန် နိုင်ငံများပါဝင်သော နယ်မြေဖြစ်၍ သာဂလ
နေပြည်တော်မှာ ယခုပါကစ္စတန်နိုင်ငံ ချေနပ်မြစ်နှင့် ရာဝီ
မြစ်တို့အကြားရှိ ယခုအခေါ် ဆီယားလ်ကွတ်ခေါ် မြို့ဖြစ်
သည်။]

ထိုမိလိန္ဒမင်းသည် ဗုဒ္ဓဝါဒအယူအဆတို့တွင် မိမိ မရှင်းလင်းသော
အယူအဆတို့ကို ထိုစဉ်အခါက ထင်ရှားသောပညာရှိ အရှင်နာဂသေန
မည်သော ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တ ရဟန္တာမထေရ်မြတ်အား မေးမြန်းလျှောက်

၁။ ခရစ်သည် သာသနာ ၅၄၄-တွင် မွေးဖွား၏။ ယခုတည်ရှိနေသော
ခရစ်နှစ်သည် ခရစ်မွေးဖွားသည်မှစ၍ ရေတွက်သောနှစ်ဖြစ်သည်။
ယင်း ခရစ်နှစ်တွင် ဖော်ပြပါ ၅၄၄-ကို ပေါင်းလျှင် လက်ရှိ
သာသနာသက္ကရာဇ်ဖြစ်၏။ ခရစ်မပေါ်မီနှစ်ကို ဘီစီ (Before
Christ) ခရစ်ပေါ်ပြီးမှ ရေတွက်သောနှစ်ကို အေဒီ (Anno
Domini)ဟု ခေါ်၏။

ထားလေသည်။ အရှင်နာဂသေန ရဟန္တာမထေရ်မြတ်ကလည်း မင်းကြီး၏ သံသယများကို အချက်ကျကျ ပယ်ရှင်းလျက် မေးခွန်းတိုင်းကိုပင် တိကျပြတ်သားစွာဖြေကြားတော်မူခဲ့လေသည်။ ထိုပညာရှိမင်းမြတ်၏ မေးခွန်းတို့နှင့် ရဟန္တာမထေရ်မြတ်၏ ဖြေကြားတော်မူချက်တို့ကို ပေါင်းစည်း၍ မှတ်တမ်းတင်ထားသော ကျမ်းစာသည်ပင် မိလိန္ဒပညာကျမ်းဖြစ်လေသည်။

ယင်းမိလိန္ဒပညာကျမ်းသည် ပါဠိဘာသာဖြင့် တည်ရှိ၍ သုတ္တန္တပိဋက၊ ခုဒ္ဒကနိကာယ်(၁၁)ကျမ်းမြောက် သင်္ဂါယနာဝင် ပါဠိတော်ကျမ်းတကျမ်းအဖြစ် ထင်ရှားခဲ့ပေသည်။ ယင်းကျမ်းကို မြန်မာ့သာသနာဝင်တို့က နိဿယနည်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ မြန်မာဘာသာပြန်နည်းအားဖြင့်လည်းကောင်း အဆင့်ဆင့် ဖြန့်ဖြူးခဲ့ရာ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ရဟန်းရှင်လူအားလုံးပင် ဗုဒ္ဓအယူဝါဒရေးရာ ခက်ဆစ်အဖြာဖြာအတွက် လက်သုံးဘာသာတရပ်အနေဖြင့် ခံယူအသုံးပြုခဲ့ကြပေသည်။

ယခုပေါ်ပြီထားသော နာဂသေန သူငယ်ဖွားမြင်ခန်း၊ ပဗ္ဗဇ္ဇပညာခန်းနှင့် သဒ္ဓမ္မအန္တရဓာနပြဿနာခန်းတို့မှာ ပြည်ထောင်စု ဆိုရှယ်လစ်သမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော် သာသနာရေးဦးစီးဌာန၊ မြန်မာပြန် ပဋိဝိသောဓက ဆရာတော်များ တည်းဖြတ်ရိုက်နှိပ်သော မိလိန္ဒပညာပါဠိတော် မြန်မာပြန်မှ ထုတ်နုတ်ချက်တို့ပင် ဖြစ်သည်။

မိလိန္ဒမင်းနှင့် အရှင် နာဂသေန မထေရ်

နာဂသေနသူငယ် ဖွားမြင်ခန်း

မဟာသေန နတ်သားသည်လည်း နတ်ပြည်မှ စုတေရွေ့လျောခဲ့၍ သောဏုတ္တရပုဏ္ဏား၏ ခင်ပွန်းမ ဝမ်း၌ ပဋိသန္ဓေကိုယူ၏။ ပဋိသန္ဓေ ယူသည်နှင့်တပြိုင်နက် လက်နက်ဘဏ္ဍာတို့သည် ထွန်းတောက်ပကုန်၏။ မြတ်သော ကောက်စပါးသည် ပြည့်စုံ၏။ မိုးကြီး သည်းထန်စွာ ရွာသွန်း၏။ ဤသို့ အံ့ဖွယ်သရဲ မဖြစ်ဘူးမီ ထူးကဲသော ဖြစ်ပေါ်ခြင်း သဘော သုံးမျိုးတို့သည် ထင်ရှားဖြစ်ကုန်၏။

အရှင် ရောဟဏသည်လည်း ထို နာဂသေနသူငယ် ပဋိသန္ဓေ ယူသောနေ့မှ စ၍ ခုနစ်နှစ်ဆယ်လ^၁တို့ ပတ်လုံး ထို ပုဏ္ဏားအိမ်သို့ ဆွမ်းခံဝင်သော်လည်း တယောက် မမျှလောက်သော ဆွမ်းကိုသော် လည်းကောင်း၊ တယောက်ချီ^၂မျှလောက်သော ယာဂကိုသော်လည်း ကောင်း၊ ရှိခိုးခြင်းကိုသော် လည်းကောင်း၊ လက်အုပ်ချီခြင်းကိုသော် လည်းကောင်း၊ အရိုအသေပြုခြင်းကိုသော် လည်းကောင်း တနေ့မျှပင် မရခဲ့ချေ။ ဆဲရေးခြင်း ကြိမ်းမောင်းခြင်း ကိုသာလျှင် ရလေ၏။

၁။ တာဝတိံသာနတ်ပြည်

၂။ နာဂသေနအား နတ်သားအဖြစ်မှ လူ့ပြည်၌ဖြစ်ရန် ရဟန္တာ အရှင်တို့ တောင်းပန်းစဉ် ကြောင့်ကြမဲ့နေမိ၍ နာဂသေနအား သာသနာတိုင်းသို့ရောက်ရန် တာဝန်ယူရသော ရဟန်း။

၃။ နာဂသေနပဋိသန္ဓေယူသည်မှ ၇-နှစ်သားအရွယ်အထိအချိန်။

၄။ ခပ်ခွက်နှင့်အရိုးတံကို တဆက်တည်းပြုလုပ်ထားသော ခပ်စရာ ပစ္စည်း၊ ဟင်းခပ်ဇွန်းကြီး။

“အရှင် ကန်တော့ပါသေး၏” ဟူသော စကားမျှကိုလည်း ပြောဆိုသူ မည်သည် မရှိခဲ့စဘူး။ ခုနစ်နှစ်ဆယ်လတို့ လွန်သဖြင့် တနေ့သ၌ “အရှင် ကန်တော့ပါသေး၏” ဟူသော စကားမျှကိုရလေ၏။ ထိုနေ့၌ ပင်လျှင် သောဏုတ္တရ ပုဏ္ဏားသည်လည်း အပြင်ပ အလုပ်လုပ်ရာမှ လာသည်ရှိသော် ရောဟဏမထေရ်ကို ခရီးရင်ဆိုင်မြင်၍ “ရဟန်း ငါတို့၏အိမ်သို့ ရောက်ခဲ့ပါ၏လော” ဟု မေး၏။ ပုဏ္ဏား ရောက်ခဲ့ပါ ကုန်၏။ တစုံတခုမျှကို ရခဲ့ပါ၏လောဟု မေး၏။ ပုဏ္ဏား ရခဲ့ပါကုန်၏ ဟု (ဖြေ၏)။ ထိုပုဏ္ဏားသည် နှလုံးမသာပဲ အိမ်သို့သွား၍ “ထိုရဟန်း အား တစုံတခုကို ဝေးမိသလော” ဟု မေး၏။ တစုံတခုကိုမျှ မပေးပါ ကုန်ဟု ပြောကြားကုန်၏။ ပုဏ္ဏားသည် ဒုတိယနေ့၌ “ယနေ့ ရဟန်းကို မုသာဝါဒဖြင့် နှိပ်အံ့” ဟု အိမ်တံခါး၌သာလျှင် ထိုင်နေ၏။ ရောဟဏ မထေရ်သည် ဒုတိယနေ့၌ ပုဏ္ဏား၏အိမ်တံခါးကို ကြုံရောက်၏။

ပုဏ္ဏားသည် မထေရ်က မြင်လျှင်မြင်ခြင်းပင်လျှင် “သစ်တို့သည် ယမန်နေ့က ငါတို့၏အိမ်၌ တစုံတခုကိုမျှ မရပဲလျက်သာလျှင်ရကုန်၏ ဟု ဆိုကုန်၏။ သင်ရဟန်းတို့အား မဟုတ်မမှန် ပြောဆိုခြင်းသည် အပ်သလော” ဟု ပြောဆို၏။ ရောဟဏ မထေရ်က “ပုဏ္ဏား ငါတို့သည် သင်တို့အိမ်၌ ခုနစ်နှစ်ဆယ်လတို့ပတ်လုံး ကန်တော့ပါသေး၏ ဟူသော စကားကိုမျှလည်း မရစဘူး။ ယမန်နေ့က အရှင်ကန်တော့ပါသေး၏ ဟူသော စကားမျှကို ရခဲ့ကုန်၏။ ထိုသို့ရသောကြောင့် ထိုပဋိသန္ဓာရ”

၁။ သင့်လျော်အောင် ပြန်ဆိုထားခြင်းဖြစ်၏။ ပါဠိ “အတိစ္ဆထ ” ဖြစ်သည်။ ကျွန်ုပ်တို့ကို ကျော်၍သွားပါ။ သွားပါဦးတော့ဟု ဆိုလိုသည်။

၂။ မုသာဝါဒဖြင့် စွပ်စွဲ၍ နှိပ်စက်အံ့။

၃။ အစေ့အစပ်ပြုခြင်း၊ စ၊ တင်စကားပြောဆိုခြင်း။

စကားတခွန်းကို အကြောင်းပြု၍ ဤသို့ရခဲကုန်၏ ဟူသော စကားကို ငါတို့ဆိုကုန်၏” ဟု ပြောဆို၏။

ပုဏ္ဏားသည် “ဤရဟန်းတို့ကား ပဋိသန္ဓာရစကားကို ရရုံမျှလည်း လူတို့၏အလယ်၌ ရကုန်၏ဟု ချီးမွမ်းကြကုန်သေး၏၊ တပါးသော တစုံတခုသော ခဲဖွယ်ကိုလည်းကောင်း စားဖွယ်ကိုလည်းကောင်း ရသည်ရှိသော် အဘယ်ကြောင့် မချီးမွမ်းပဲ ရှိကုန်အံ့နည်း” ဟု ကြံစည်ကြည်ညို၍ မိမိအလို့ငှာ စီရင်အပ်သော ထမင်းမှ တဇွန်းသော ဆွမ်းကိုလည်းကောင်း၊ ထိုဆွမ်းအား လျော်သော ဟင်းကိုလည်းကောင်း ပေးလှူစေ၍ “ဤမျှသောဆွမ်းကို အခါခပ်သိမ်း အရှင်ဘုရားတို့ ရကုန်လတ္တံ့” ဟု ပြောဆို၏။

ထိုပုဏ္ဏားသည် နောက်တနေ့မှစ၍ ချဉ်းကပ်လာသော မထေရ်၏ ငြိမ်သက်သောဣန္ဒြေကိုမြင်ရ၍ အတိုင်းသက်အလွန် ကြည်ညိုပြီးလျှင် မထေရ်ကို အခါခပ်သိမ်း မိမိအိမ်၌ ဆွမ်းအမြဲဘုဉ်းပေးရန်တောင်းပန်၏။ မထေရ်သည် ဆိတ်ဆိတ်နေခြင်းဖြင့် လက်ခံ၍ နေ့တိုင်းနေ့တိုင်း ဆွမ်းစားခြင်းကိစ္စကိုပြုလျက် ကြွသွားသည်ရှိသော် အနည်းငယ်သော ဘုရားစကားကို ဟောပြောပြီးမှ ကြွသွားလေ၏။ ထိုပုဏ္ဏားသည်လည်း ဆယ်လီလွန်သဖြင့် သားကိုဖွားမြင်လေ၏။ ထိုသူငယ်အား “နာဂသေန” ဟူသော အမည်ကို မှည့်ကုန်၏။ ထိုနာဂသေနသူငယ်သည် အစဉ်သဖြင့် ကြီးပွားလာ၍ ခုနစ်နှစ်သားရှိလာ၏။

၁။ နေ့စဉ် မထေရ် ဆွမ်းစားနေစဉ်အတွင်း ဖွားမြင်သကဲ့သို့ ဖြစ်၏။ စကားဆက်စပ်၍ ဆွမ်းစားသည့်အထိ ဆိုခဲ့ခြင်းဖြစ်၏။ သတို့သား ဖွားချိန်တွင် မထေရ်ဆွမ်းရပ်ဆဲမျှသာဖြစ်သည်။

နာဂသေနပညာသင်ခန်း

ထိုအခါ နာဂသေနသုဠယ၏ ဖခင်ပုဏ္ဏားသည် နာဂသေနသုဠယ အား “ချစ်သား နာဂသေန ဤငါတို့ပုဏ္ဏားမျိုး၌ သင်ကြားအပ်သော အတတ်ပညာတို့ကို သင်ကြားပါလော့” ဟု ပြောဆို၏။ ဖခင် ဤပုဏ္ဏား မျိုး၌ သင်ကြားအပ်သော အတတ်ပညာတို့မည်သည် အဘယ်ပါနည်း ဟုမေး၏။ ချစ်သား နာဂသေန ဗေဒင်သုံးပုံ^၁တို့သည် သင်ကြားအပ် သော အတတ်ပညာ^၂မည်ကုန်၏။ ဗေဒင်သုံးပုံမှကြွင်းသော အတတ် ပညာတို့သည် သိပ္ပံ^၃မည်၏ဟု ပြောဆို၏။ ဖခင် သို့ဖြစ်လျှင် သင်ကြား ပါအံ့ဟု ဝန်ခံ၏။

ယင်းသို့ နာဂသေနဝန်ခံသောအခါ၌ သောဏုတ္တရပုဏ္ဏားသည် ဆရာပုဏ္ဏားအား အသပြာတထောင်ကို ဆရာစားပေး၍ ပြာသာဒ် အတွင်း တိုက်ခန်းတခုဝယ် တဘက်မှ ညောင်စောင်းကို ခင်းထားစေ၍ ဆရာပုဏ္ဏားအား “ဆရာပုဏ္ဏား သင်သည် ဤနာဂသေနသုဠယ အား ဗေဒင်တို့ကို ရွတ်ဖတ်သင်ကြားပါစေလော့” ဟု ပြောကြား၏။ ချစ်သား သို့ဖြစ်လျှင် ဗေဒင်သုံးပုံတို့ကို သင်ယူလော့” ဟုဆို၍ ဆရာ

၁။ ဝေဒင်္ဂ၊ ဝေဒ-အင်္ဂ၊ ဝေဒကျမ်းအစိတ်။ ဝေဒ ကျမ်း ၆-မျိုးအနက် ဇောတိသတ္တကျမ်းနှင့်ဆိုင်သည်။ ယင်း ၃-ပုံမှာ ၁-သဿ၊ ၂-ယဇု၊ ၃-ဣရ တည်း။

၂။ ဗေဒင် ၃-ပုံမှာ ပုဏ္ဏားတို့အဖို့ မသင်မနေရ ပညာ ‘အတတ်ပညာ’ ဖြစ်၏။

၃။ ဗေဒင် ၃-ပုံမှတစ်ပါး ဓားခုတ် လှံထိုး စသောပညာမှာ ‘သိပ္ပံ’ဖြစ်၏။ သင်လိုမှ သင်ရသည်ဟု ဆိုလိုသည်။

ပုဏ္ဏားသည် ချဲ့ပို့သရဇ္ဈာယ်^၁၏၊ နာဂသေနသတို့သားအား တကြိမ်ရွတ်ဆိုသင်ယူကာမျှဖြင့်ပင်လျှင် ဗေဒင်သုံးပုံတို့သည် နှလုံးသို့သက်ဝင်ကုန်၍ နှုတ်တက်ကုန်ပြီ၊ ကောင်းစွာဆောင်မိကုန်ပြီ၊ ကောင်းစွာပိုင်းခြား မှတ်သားမိကုန်ပြီ၊ ကောင်းစွာနှလုံးသွင်းထားမိကုန်ပြီ၊ တကြိမ်သင်ကာမျှဖြင့်ပင်ဗေဒင်သုံးပုံ (အဘိဓာန်) နိသဏ္ဌကျမ်း၊ (အလင်္ကာ) ကေဠုဘကျမ်း၊ (သဒ္ဒါ) အက္ခရပ္ပဘေဒကျမ်းနှင့်တကွ ငါးခုမြောက် ဣတိဟာသကျမ်းတို့၌ ပညာမျက်စိ ထင်ရှားဖြစ်ပြီ၊ ပဒကျမ်း^၂ကို တတ်မြောက်၏၊ ဗျာကရုဏ်းကျမ်း^၃ကို တတ်မြောက်၏၊ လောကာယတကျမ်း^၄ မဟာပုရိသလက္ခဏာကျမ်း^၅တို့၌ အကြွင်းမဲ့ တတ်မြောက်၏။

ထိုအခါ နာဂသေနသုငယ်သည် ဖခင်အား “ဖခင် ဤပုဏ္ဏားမျိုး၌ ဤဗေဒင်သုံးပုံ စသည်ထက် အပိုအလွန်လည်း သင်ကြားဖွယ်တို့ရှိပါ

၁။ စာပေရေးသား သင် ကြား သည် မ ဟုတ် နှုတ်တိုက်ချဲ့ပို့၏၊
သရဇ္ဈာယ် = ရွတ်ဆိုခြင်း။

၂။ ပုဒ်များကို စိစစ်ခဲ့ပြသောကျမ်း။

၃။ အထက်တွင်သဒ္ဒါအက္ခရပ္ပဘေဒပါပြီးဖြစ်၍ ဤ၌ ဗျာကရုဏ်းကား
ဗျာကရုဏ = ဂါထာမဖက် အမေးအဖြေသက်သက်သော သုတ်ကို
ယူရာ၏၊ သို့သော် ဘုရားဟောသုတ်တော်များမဟုတ်ဟု သတိပြု။

၄။ သာသနာနှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်အယူရှိသူတို့၏ကျမ်း။ “လောကာ
ယတ ဝိတဏ္ဏ သလ္လပကထာ၊ လောကာယတဖြစ်သောပညာရှိတို့
နှလုံးကို တုန်လှုပ်စေတတ်သော ပြောဟောခြင်းစကား၊ ဝါ-လော
က၏ ဖြစ်ခြင်းနှင့်စပ်သော၊ ဝါ-သံသရာလောကကို ယှဉ်စေတတ်
သော စကား။ သီ-ဂဏ္ဍိ-၂၂၆။

၅။ ဘုရားလောင်း စကြာဝတေးမင်းလောင်းတို့အား တွေ့မြင်ရလျှင်
ဘုရားဖြစ်မည်၊ စကြာမင်းဖြစ်မည်ဟု ရုတ်တရက်ဟောဆိုနိုင်သော
လက္ခဏာပညာကျမ်း။

ကုန်သေးသလော၊ သို့မဟုတ် ဤမျှတို့သာလော”ဟု ပြောဆို၏။
ချစ်သားနာဂသေန ဤပုဏ္ဏားမျိုး၌ ဤဗေဒင်သုံးပုံစသည်ထက်အပို
အသွန်သင်ကြားဖွယ်တို့ မရှိကုန်၊ ဤဗေဒင်သုံးပုံတို့ကိုသာ သင်ကြား
အပ်ကုန်၏ဟု ပြန်ကြားပြောဆို၏။

ထိုအခါ နာဂသေန သတို့သားသည် ဆရာပုဏ္ဏားအား မေးမြန်း
စိစစ်ဖွယ်ကို မေးမြန်းစိစစ်ပြီးလျှင် ပြာသာဒ်မှ သက်ဆင်းခဲ့၍ ဧရား
အထုံ^၁ (ဝါသနာ)သည် တိုက်တွန်းအပ်သော စိတ်ရှိလတ်ရကား
ဆိတ်ငြိမ်ရာသို့ ချည်းကပ်လျက် တယောက်တည်း ကိန်းအောင်းကာ
မိမိအတတ်၏ အစ အလယ် အဆုံးကို ကြည့်ရှုဆင်ခြင်သည် ရှိသော်
အစ၌လည်းကောင်း အလယ်၌လည်းကောင်း၊ အဆုံး၌လည်းကောင်း
အနှစ်သာရ^၂ အနည်းငယ်မျှကို သော်လည်း မမြင်မတွေ့ရသောကြောင့်
“အချင်းတို့ ဤဗေဒင်တို့သည် အချည်းနှီး ဖြစ်ကုန်စွတကား၊ အချင်း
တို့ ဤဗေဒင်တို့သည် အဖျင်းအတိသာ ဖြစ်ကုန်စွတကား၊ အနှစ်မရှိ
ကုန် အနှစ်ကင်းကုန်၏” ဟု နှလုံးမသာယာ^၃ စိတ်မချမ်းမသာ ဖြစ်
လေ၏။

ရောဟဏ၊ ထေရ်နှင့် နာဂသေန တွေ့ဆုံခန်း

ထိုအခါ အရှင်ရောဟဏသည် ဝတ္တနိယကျောင်း၌ နေလျက် နာဂ
သေန သတို့သား၏ စိတ်အကြံကို မိမိ၏စိတ်ဖြင့်သိ၍ သင်္ကန်းကိုပြင်
ဝတ်လျက် သပိတ်သင်္ကန်းကို ယူပြီးလျှင် ဝတ္တနိယကျောင်းမှ ထွက်ခဲ့၍

၁။ ပုဗ္ဗဝါသနာဟု ပါဠိတော်၌ဆိုသည်၊ အဝမျှားစွာက ဖြည့်ကျင့်ခဲ့
သော ပါရမီအထုံကြောင့်ဟု အဓိပ္ပာယ်ဆိုရာ၏။

၂။ မောက္ခခေါ် သံသရာမှထွက်မြောက်မှုအနှစ်ကို မမြင်မတွေ့ရဟူလို။

၃။ ဝေဒကျမ်းတို့၌ ပြီးငွေ့ခြင်း အားမရခြင်းပင်ဖြစ်၏။

ဂဇင်္ဂသပုဏ္ဏားရွာ^၁ ၏ ရွှေမျက်နှာစာ အရပ်၌ ထင်ရှားဖြစ်လေ၏။ နာဂသေန သတို့သားသည် မိမိ၏ အိမ်တံခါးမှ၌ ရပ်တည်နေစဉ် ကြွလာသော အရှင်ရောဟဏကို အဝေးကပင် မြင်ရသောကြောင့် နှစ်လိုတက်ကြွ အားရရွှင်လန်း ဝမ်းပန်းတသာ ရှိသည်ဖြစ်၍ “ဤ ရဟန်းသည် တစုံတခုသော အနှစ်သာရကို သိတန်ကောင်းရာ၏” ဟု ကြံစည်လျက် အရှင်ရောဟဏထံ ချဉ်းကပ်ပြီးလျှင် အရှင်ရောဟဏ အား “အရှင် ဤသို့သဘောရှိသော ဦးပြည်းလျက် ဖန်ရည်ဆိုးအဝတ် ကို ဝတ်သောအရှင်ကား အဘယ်လူမျိုး မညီသနည်း” ဟု လျှောက် ၏။ သူငယ် ငါသည် ရဟန်းမည်သတည်း။ အရှင် သင်သည် အဘယ်ကြောင့် ရဟန်းမည်ပါနည်းဟု လျှောက်၏။ သူငယ် ငါသည် ယုတ်ညံ့သော (အကုသိုလ်) အညစ်အကြေးတို့ကို နှင်ထုတ်သော ကြောင့် ရဟန်းမည်၏။ အရှင် သင်၏ဆံပင်တို့သည် အဘယ်ကြောင့် တပါးသောသူတို့၏ ဆံပင်တို့ကဲ့သို့ မဟုတ်ပါသနည်းဟု (လျှောက်၏)။ သူငယ် ဤကြောင့်ကြမူ တဆယ့်ခြောက်ပါးတို့ကို မြင်သောကြောင့် ဆံမုတ်ဆိတ်ကိုပယ်၍ ရဟန်းပြု၏။

ဆံပင်၌ ကြောင့်ကြခြင်း တဆယ့်ခြောက်ပါးဟူသည် အဘယ်တို့ နည်း၊ ထန်ဆာဆင်ရခြင်း၌ ကြောင့်ကြမူ၊ ပြေပြစ် ချောမွေ့ အောင် ပြုရခြင်း၌ ကြောင့်ကြမူ၊ ဆီလိမ်းရခြင်း၌ ကြောင့်ကြမူ၊ ခေါင်းလျှော် ရခြင်း၌ ကြောင့်ကြမူ၊ ပန်းပန်ဆင်ရခြင်း၌ ကြောင့်ကြမူ၊ အမွှေး အကြိုင်လိမ်းရခြင်း၌ ကြောင့်ကြမူ၊ ခေါင်းလျှော်ရန် တရော်ကင်ပွန်း

၁။ ဟိမဝန္တာတောင်နှင့်နီးသော ပုဏ္ဏားရွာတရွာ၊ ယခုခေတ်၌ ထင်ရှားသော ကသွီရတိုင်းအတွင်း၌ ရှိသည်။

၂။ မထေရ်၏ ဣန္ဒြေသိက္ခာတို့ကြောင့် ရှိသောစွာလျှောက်၏။

စသည် စိမ့်ထုံရခြင်း၌ ကြောင့်ကြမှု၊ သဖန်းခါးသီး ရှာရခြင်း၌ ကြောင့်ကြမှု၊ သျှိသျှားသီးရှာရခြင်း၌ ကြောင့်ကြမှု၊ ဆံပင်နက် အောင် ဆိုးရည်ဆိုးရခြင်း၌ ကြောင့်ကြမှု၊ သျှောင်ထိုးရခြင်း၌ ကြောင့်ကြမှု၊ ဘီးဖြင့် ဖီးရခြင်း၌ ကြောင့်ကြမှု၊ ဆေတ္တာသည်တို့ဖြင့် ပြုပြင်ရခြင်း၌ ကြောင့်ကြမှု၊ ထုံးပြီးသျှောင်ကို ဖြေပြန်ရခြင်း၌ ကြောင့်ကြမှု၊ သန်းရှာခြင်း၌ ကြောင့်ကြမှု၊ ဆံပင်တို့ ကျွတ်ခဲ့ ပြတ် ခဲ့ကုန်သော် စိုးရိမ်ရကုန်၏၊ ပင်ပန်းရကုန်၏၊ ငိုကြွေးမြည်တမ်း ရကုန် ၏။ ရင်ပတ်စည်ဘီး ညည်းတွား မြည်တမ်းရကုန်၏၊ လွန်စွာ တွေဝေခြင်းတို့ ရောက်ရကုန်၏၊^၁ သူငယ် ဤကြောင့်ကြမှု တဆယ် ခြောက်ပါးတို့ဖြင့် ရစ်ပတ်နှောက်ယှက် ကုန်သော လူတို့သည် အလွန် သိမ်မွေ့နူးညံ့လှကုန်သော အလုံးစုံသော အတတ်ပညာတို့ကို ဖျက်ဆီး ကြလေကုန်၏ဟု (အရှင်ရောဟဏ မိန့်တော်မူ၏)။

အရှင် သင်၏ အဝတ်တို့သည် အဘယ်ကြောင့် တပါးသောသူတို့၏ အဝတ်ကဲ့သို့ မဟုတ် ကုန်သနည်း။ သူငယ်အဝတ်တို့သည် ကာမဂုဏ် တို့၌ မှီကုန်၏၊ လူတို့၏ အသွင်အပြင် လူတို့၏အဝတ်ဘဏ္ဍာ အသုံး အဆောင်တို့သည် ကာမဂုဏ်ဘို့၌ မှီကုန်၏၊ အဝတ်ကြောင့် ဖြစ်ကုန် သော ဘေးရန်ဟူသမျှတို့သည် ဖန်ရည်ဆိုးဝတ်သောသူအား မဖြစ် နိုင်ကုန်၊ ထို့ကြောင့် ငါ၏အဝတ်တို့သည် တပါးသောသူတို့၏ အဝတ် ကဲ့သို့ မဟုတ်ကုန်။ အရှင် သင်သည် အတတ်ပညာ မည်သည်တို့ကို တတ်ကျွမ်းပါ၏လောဟု လျှောက်၏။ သူငယ် ငါသည် လောက၌ အတတ်ပညာ^၂ တို့ကိုလည်း တတ်ကျွမ်း၏၊ လောကထက် မြတ်သော

၁။ ဤဆံပင်တို့ ကျွတ်ခဲ့ ပြတ်ခဲ့သည်မှစ၍ လွန်စွာတွေဝေခြင်းသို့ ရောက်ကုန်၏အထိ အမှတ် ၁၆-ကြောင့်ကြမှုဟု ယူရ၏။

၂။ လောကီဗေဒင်စသော အတတ်ပညာ။

မန္တန်ကိုလည်း တတ်ကျွမ်း၏။ အရှင် ထိုမန္တန်ကို အကျွန်ုပ်အားလည်း သင်ကြားပေးနိုင်ပါအံ့လောဟု (လျှောက်၏)။ သူငယ် သင်ကြားပေးနိုင်၏။ ယင်းသို့ ဖြစ်ပါမူ အကျွန်ုပ်အား သင်ကြားပေးပါလော့ဟု (လျှောက်၏)။ သူငယ် သင်ကြားပေးရန် အခါမဟုတ်သေး။ ရွာတွင်းသို့ ဆွမ်းခံဝင်ဆဲ ဖြစ်သေး၏ဟု (အရှင်ရောဟဏ မိန့်တော်မူ၏)။

ထိုအခါ နာဂသေနသူငယ်သည် အရှင်ရောဟဏလက်မှ သပိတ်ကို ယူ၍ အိမ်တွင်းသို့ ပင့်ဆောင်ပြီးလျှင် မှန်မြတ်သော ခဲဖွယ်ဘောဇဉ်ဖြင့် ရောင့်ရဲသည့်တိုင်အောင် တန်ပြီဟု တားမြစ်သည့်တိုင်အောင် ကိုယ်တိုင်လုပ်ကျွေး၍ အရှင်ရောဟဏ ဆွမ်းစားပြီး၍ သပိတ်မှ လက်ကို ဖယ်ပြီးသောအခါ အရှင်ရောဟဏအား “အရှင်မန္တန်ကို ယခုအခါ အကျွန်ုပ်အား သင်ကြားပေးပါလော့” ဟု ပြောဆို၏။ “သူငယ် သင်သည် ကြောင့်ကြမှု အနှောက်အယှက် ကင်းသည်ဖြစ်၍ အမိအဖတို့ကို ခွင့်ပြုစေလျက် ငါယူအပ်သော ရဟန်းအသွင် အပြင်ကို ယူသောအခါ၌ သင့်အား မန္တန်ကို သင်ကြားပေးအံ့” ဟု အရှင် ရောဟဏက မိန့်တော်မူ၏။

နာဂသေနရှင်ပြုခန်း

ထိုအခါ နာဂသေနသည် အမိအဖတို့ထံသို့ ချည်းကပ်ပြီးလျှင် “မိခင် ဖခင်တို့ ဤရဟန်းသည် ‘လောကထက် လွန်မြတ်သော မန္တန်

၁။ လောကုတ္တရာ သာသနာနှင့်စပ်သော အတတ်ပညာ။ တစုံတရာ သောအကျိုးကျေးဇူးအလို့ငှာ ဥံ့သြောင်းခံ၍ မန်းမှုတ်ရသော ဂါထာစကားစုကို မန္တန်ဟုပုဏ္ဏားတို့ဆိုသည့်အလျောက်ဘုရားဟော ပါဠိတော်တို့ကို သူငယ်နားလည်ရန် မထေရ်က တင်စားမိန့်ဆိုခြင်း ဖြစ်၏။

ကို ငါသိ၏” ဟု ပြောဆို၏။ မိမိထံ၌ ရဟန်းမပြုသူအားလည်း မပေး၊ အကျွန်ုပ်သည် ဤရဟန်း၏အသံ၌ ရဟန်းပြု၍ ထိုမြတ်သော မန္တန်ကို သင်ယူပါအံ့” ဟု ပြောဆို၏။ ထိုအခါ ထိုနာဂသေန၏ အမိအဖတို့သည် “ငါတို့၏ သားသည် ရဟန်းပြု၍ မန္တန်ကိုသင်ယူပါစေ၊ သင်ယူပြီးသော် တဖန်ပြန်လာလတ္တံ့” ဟု မှတ်ထင်ကုန်၍ “ချစ်သား သင်ယူပါလော့” ဟု အခွင့်လွှတ်ကုန်၏။

ထိုအခါ အရှင်ရောဟဏသည် နာဂသေနသုဇယ့်ကို ခေါ်ယူခဲ့၍ ဝိဇ္ဇမ္မဝတ္ထုကျောင်းတိုက် ဝတ္တနိယကျောင်းသို့ ချဉ်းကပ်ပြီးလျှင် ဝိဇ္ဇမ္မဝတ္ထုကျောင်းတိုက်၌ တညဉ့်မျှနေ၍ ထိုရက္ခိတကုန်းပြင်သို့ ချဉ်းကပ်လျက် များစွာသော ရဟန္တာတို့၏ အလယ်၌ နာဂသေနသုဇယ့်ကို ရှင်ပြုပေး၏။ ရှင်ပြုပြီးသော ရှင်နာဂသေနသည် အရှင်ရောဟဏအား “အရှင်ဘုရား အကျွန်ုပ်သည် အရှင်ဘုရား၏ အသွင်ကိုယူပြီးပါပြီ၊ ယခုအကျွန်ုပ်အား မန္တန်ကို သင်ကြားပေးတော်မူပါလော့” ဟု (လျှောက်၏)။ ထိုအခါ အရှင်ရောဟဏသည် “ငါသည် နာဂသေနအား အဘယ်ပိဋကတ်၌ သင်ကြားပေးရအံ့နည်း၊ ဝိနည်း၌ သော်လည်း ရှေးဦးစွာ သင်ကြားပေးရအံ့လော၊ သုတ္တန်၌သော်လည်း ရှေးဦးစွာ သင်ကြားပေးရအံ့လော၊ အဘိဓမ္မာ၌သော်လည်း ရှေးဦးစွာ သင်ကြားပေးရအံ့လော” ဟု ကြံစည်၍ ဤနာဂသေနသည် ပညာရှိ၏။ လွယ်ကူသဖြင့်သာ အဘိဓမ္မာ ပိဋကတ်ကို သင်ယူ

၁။ ဤကျောင်းတိုက်အရာမတို့သည် ဟိမဝန္တာ၌တည်သည်ဟု မိလိန္ဒပဉ္စာကျမ်း ရှေ့ပိုင်း၌ဆို၏။ ဟိမဝန္တာအစပ်၌ ဖြစ်ရာ၏။

ခြင်းငှာ စွမ်းဆောင်နိုင်၏ ဟု ကြံစည်၍ ရှေးဦးစွာ အဘိဓမ္မာ^၁၌ သင်ကြားပေး၏။

အရှင်နာဂသေနသည်လည်း “ကုသလာ ဓမ္မာ အကုသလာ ဓမ္မာ အဗျာကတာ ဓမ္မာ” အစရှိသော တိက် ဒုက်တို့ဖြင့် တန်ဆာဆင် အပ်သော ဓမ္မသင်္ဂဏီကျမ်း ခန္ဓဝိဘင်း အစရှိသော တဆယ့်ရှစ်ပါး သော ဝိဘင်းတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော ဝိဘင်းကျမ်း “သင်္ဂဟော အသင်္ဂဟော” အစရှိသော တဆယ့်လေးပါး အပြားဖြင့် ဝေဖန် အပ်သော ဓာတုကထာကျမ်း “ခန္ဓပညတ် အာယတနပညတ်” အစရှိသော ခြောက်ပါး အပြားဖြင့် ဝေဖန်အပ်သော ပုဂ္ဂလပညတ်ကျမ်း၊ မိမိ၏ ဝါဒ၌ သုတ်ငါးရာ သူတပါးဝါဒ၌ သုတ်ငါးရာ ဤသို့ သုတ်တထောင်ကို ပေါင်း၍ ဝေဖန်အပ်သော ကာသဝတ္ထုကျမ်း မူလယမိုက်၊ ခန္ဓယမိုက်၊ အစရှိသော ဆယ်ပါးအပြားဖြင့် ဝေဖန်အပ် သော ယမိုက်ကျမ်း “ဟေတုပစ္စယော အာရမ္မဏပစ္စယော ” အစရှိသော နှစ်ဆယ့်လေးပါး အပြားဖြင့် ဝေဖန်အပ်သော ပဋ္ဌာန်း ကျမ်း ဤသို့ ထိုအဘိဓမ္မာ ပိဋကအားလုံးကို တကြိမ်ရွတ်အံ (သရဇ္ဈာယ်) ခြင်းဖြင့်ပင် လေ့လာသည်ကို ပြု၍ “အရှင်ဘုရား ရပ် ဆိုင်းတော် မူပါကုန်၊ အဆုံးမသတ်ပါကုန်လင့်ဦး၊ အကျွန်ုပ်သည် ဤမျှပင် ပြန်လှန် သရဇ္ဈာယ်ပါဦးအံ့” ဟု လျှောက်၏။

ထိုအခါ အရှင်နာဂသေနသည် များစွာသော ရဟန္တာတို့ထံသို့ ချဉ်း ကပ်ပြီးသော် ကုဋေတရာသော ရဟန္တာတို့အား အရှင်ဘုရားတို့

၁။ နောင်တွင် မိလိန္ဒမင်း၏ အမေးပုစ္ဆာ ပြဿနာတို့ကို ဖြေဆိုရလတ္တံ့ သောပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်၍ ပညာဉာဏ်ပိုမိုထက်သန်ရန် အဘိဓမ္မာပိဋက ကို ဦးစားပေး သင်ကြားသည်ဟူ၏။

အကျွန်ုပ်တို့သည် အဘိဓမ္မာ ပိဋကအားလုံးကို ‘ကုသလာ ဓမ္မာ အကုသလာဓမ္မာ အဗျာကတာဓမ္မာ’ ဟူသော ဤသုံးပုဒ်တို့၌ ထည့်ထား၍ အကျယ်အားဖြင့် ပြီးဆုံးစေပါအံ့” ဟု လျှောက်၏။ ငါ့ရှင်နာဂသေန ကောင်းပြီ ပြီးဆုံးစေလော့ဟု မိန့်ဆိုကုန်၏။

ထိုအခါ အရှင်နာဂသေနသည် အဘိဓမ္မာ ခုနစ်ကျမ်း တို့ကို ခုနစ်လ တို့အတွင်း အကျယ်အားဖြင့် ပြီးဆုံးစေ၏။^၁ မြေကြီးသည် ပဲတင် ထပ်၏။ နတ်တို့သည် ကောင်းချီး^၂ ပေးကြကုန်၏။ ဗြဟ္မာတို့သည် လက်ပန်းပေါက် ခတ်ကုန်၏။ နတ်၌ ဖြစ်ကုန်သော စန္ဒကူးနံ့သာ မှန်မိုးတို့သည်လည်းကောင်း၊ နတ်၌ဖြစ်ကုန်သော မန္တာရဝ ပန်းမိုး တို့သည်လည်းကောင်း ရွာချကုန်၏။

ပဗ္ဗဇ္ဇပဉ္စာ

(ရဟန်းပြုခြင်းဆိုင်ရာပြဿနာ)

ထိုအခါ အရှင်နာဂသေနသည် မိလိန္ဒမင်း နန်းတော်သို့ ချဉ်းကပ် ပြီးသော် ခင်းထားသောနေရာ၌ထိုင်နေ၏။ ထိုအခါ မိလိန္ဒမင်းသည် ပရိသတ်နှင့်တကွသော အရှင်နာဂသေနကိုမှန်မြတ်သော ခဲဖွယ် ဘောဇဉ်ဖြင့်ရောင့်ရဲသည့် တိုင်အောင်၊ တားမြစ်သည့်တိုင်အောင် ကိုယ်တိုင် လုပ်ကျွေး၍တပါးတပါးသောရဟန်းအားသင်္ကန်းတစုံစီတစုံစီဆက်ကပ်

၁။ သင်ကြားခြင်းကား ၇-လကြာသည်မဟုတ်၊ ပြန်လည်လေ့လာ၍ နှလုံးသွင်းခြင်း ဝေဖန်ဆွေးနွေးခြင်းတို့ဖြင့် ခုနစ်လကြာသည်ဟု ယူသင့်၏။

၂။ နောင်တွင် မိလိန္ဒမင်း၏ ပြဿနာတို့ကို ဖြေဆိုမည့်ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်၍ သင်ကြားရာ လေ့လာရာတို့၌ နတ် ဗြဟ္မာတို့ စောင့်ကြပ်ပေးကြ သည်ဟု ယူသော်သင့်ရာ၏။

လှူဒါန်း၍ အရှင်နာဂသေနအား တိစိဝရိတ်သင်္ကန်းကို ဆက်ကပ်လှူ
ဒါန်းပြီးလျှင် “အရှင်ဘုရား နာဂသေန ရဟန်းတော် ဆယ်ပါးတို့နှင့်
အတူတကွ ဤနန်းတော်၌ ထိုင်နေတော် မူခဲ့ပါကုန်၊ ကြွင်းသော
ရဟန်းတို့သည် ကြွကြပါစေကုန်” ဟု အရှင်နာဂသေနအား လျှောက်
ထား၏။

ထိုအခါ မိလိန္ဒမင်းသည် အရှင်နာဂသေန ဆွမ်းစားပြီး၍ သပိတ်မှ
လက်ကိုဖယ်ပြီးသောအခါ နိမ့်သောထိုင်နေစရာ တခုကိုယူ၍ သင့်တင့်
လျောက်ပတ်သော နေရာ၌ထိုင်နေ၏။ သင့်တင့် လျောက်ပတ်သော
နေရာ၌ ထိုင်ပြီးသော မိလိန္ဒမင်းသည် အရှင်နာဂသေနကို “အရှင်ဘုရား
နာဂသေန အဘယ်အရာမျိုး၌ စကားပြောဟောခြင်းသည် ဖြစ်ပါအံ့
နည်း” ဟုလျှောက်၏။ မင်းမြတ်ငါတို့သည် အကျိုးစီးပွားကိုအလိုရှိကုန်
၏။ အကျိုးစီးပွားနှင့် စပ်ယှဉ်သောအရာ၌ စကားပြောဟောခြင်း
ဖြစ်ပါစေလော့ဟု (မိန့်တော်မူ၏)။

မိလိန္ဒမင်းသည် “အရှင်ဘုရားနာဂသေန အရှင်ဘုရားတို့၏ ရဟန်း
အဖြစ်သည် အဘယ်အကျိုးရှိသနည်း၊ အရှင်ဘုရားတို့ တောင့်တအပ်
မြတ်သောအကျိုးကားအဘယ်ပါနည်း” ဟု မေးလျှောက်၏။ နာဂသေန
မထေရ်သည် “မင်းမြတ် ‘ဤသံသရာဆင်းရဲသည် အဘယ်သို့သော
နည်းနာအကြောင်းဖြင့် ချုပ်ငြိမ်းရာအံ့နည်း၊ ဤယခုဖြစ်ရသော ဒုက္ခမှ
တပါးသော ဆင်းရဲဒုက္ခမျိုးသည် မကပ်ရောက် မဖြစ်ပေါ်အံ့နည်း’
ဟု ကြံစည်၍ ရဟန်းပြုကြရကား ငါတို့၏ ရဟန်းအဖြစ်သည် ဤ
ပြဆိုခဲ့သည့်အကျိုး” ရှိ၏။ ထို့ ပြင်ငါတို့တောင့်တအပ်မြတ်သောအကျိုး

၁။ သံသရာဆင်းရဲချုပ်ငြိမ်းရန် ဆင်းရဲဒုက္ခဟူသမျှ မကပ်ရောက်
မဖြစ်ပေါ်ရန်ဟူသော အကျိုးရှိ၏ ဟူလို။

သည် တဏှာဒိဋ္ဌိ ကပ်ငြိစွဲလမ်းခြင်း မရှိမှီ၍ တဏှာညွတ်မှ လွတ်
မြောက်ရခြင်းပင်တည်း” ဟု ဖြေကြားတော်မူ၏။

အရှင်နာဂသေန မေးလျှောက်ပါဦးအံ့၊ ရဟန်းအားလုံးတို့သည်ပင်
ဤပြဆိုခဲ့သည့်အကျိုးငှါ ရဟန်းပြုကြပါကုန်သလောဟု မေးလျှောက်
၏။ မင်းမြတ်အချို့သောသူတို့သည် ဤပြဆိုခဲ့သည့်အကျိုးငှါ ရဟန်း
ပြုသည်မဟုတ်ကုန်၊ အချို့သောသူတို့သည် မင်းနှိပ်စက်ကုန်၍ ရဟန်း
ပြုကုန်၏၊ အချို့သောသူတို့သည် ခိုးသူနှိပ်စက်ကုန်၍ ရဟန်းပြုကုန်၏၊
အချို့သောသူတို့သည် ကြွေးမြီနှိပ်စက်ကုန်၍ ရဟန်းပြုကုန်၏၊ အချို့
သော သူတို့သည် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းအလို့ငှါ ရဟန်းပြုကုန်၏၊
အထူးအားဖြင့် အကြင်သူတို့သည် ကောင်းစွာ ရဟန်းပြုကုန်၏၊ ထိုသူ
တို့သည် ဤပြဆိုခဲ့သည့်အကျိုးငှါ ရဟန်းပြုကုန်၏ ဟု ဖြေကြားတော်
မူ၏။

အရှင်ဘုရား အရှင်ဘုရားသည်ကား ဤပြဆိုခဲ့သည့် အကျိုးငှာ
ရဟန်းပြုပါသလော ဟု မေးလျှောက်၏။ မင်းမြတ် ငါသည်ကား ငယ်
ငယ်ရွယ်ရွယ်ကပင် ရဟန်းပြု၏၊ ဤမည်သောနိဗ္ဗာန်၏ အကျိုးငှာ
ရဟန်းပြု၏ဟု ငါမသိ၊ အကြောင်းမှန်သော်ကား “ဤသာကီဝင်မင်း
သား ဘုရားသားတော် ရဟန်းတို့သည် ပညာရှိကုန်၏၊ ထိုပညာရှိ
ရဟန်းတို့သည် ငါ့ကိုသင်ကြားပေးကုန်လတ္တံ့” ဟု ငါအား အကြံ
အစည်ဖြစ်၏၊ ထိုငါသည် ထိုသာကီဝင်မင်းသား ဘုရားသားတော်
ရဟန်းတို့က သင်ကြားပေးရကား “ဤမည်သော နိဗ္ဗာန်အကျိုးငှာ

ရဟန်းပြု၏” ဟုသိလည်း သိရ၏။ မြင်လည်း မြင်ရ၏ ဟု မိန့်တော်
မူ၏။

အရှင်ဘုရား နာဂသေန သင့်လျော် လျောက်ပတ်ပါပေ၏ ဟု
လျှောက်၏။

ငါးခုမြောက် ပဗ္ဗဇ္ဇပညာ ပြီး၏။

သဒ္ဓမ္မန္တရဓာနပညာ

(သာသနာ ကွယ်၊ မကွယ် ပြဿနာ)

အရှင်ဘုရား နာဂသေန “အာနန္ဒာ ယခု သာသနာသည် အနှစ်
ငါးရာပတ်လုံးသာ တည်လတ္တံ့” ဟူ၍ စကားတော်ကိုလည်း မြတ်စွာ
ဘုရား ဟောတော်မူအပ်ပါပေ၏။ တဖန်လည်း ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်
မူခါနီး အခါ၌ သုဘဒ္ဓပရိဗိုဇ်သည် ပြဿနာကို မေးလျှောက်အပ်

၁။ သာသနာတော်သို့ ဝင်စဉ်က နိဗ္ဗာန်အကျိုးငှာဟု မသိခဲ့သော်
လည်း ပရိယတ္တိကို သင်ယူပြီးသည့်နောက်တွင် ယင်းအကျိုးကို
သိရ မြင်ရသည်ဟု ဆိုလို၏။

၂။ သုဘဒ္ဓေါနာမ ပရိဗ္ဗာဇကောတိ ဥဒိစ္စ ပြာဟ္မဏမဟာသာလကုလော
ပဗ္ဗဇိတော ဆန္ဒပရိဗ္ဗာဇကော (ဒီဋ္ဌ ၂၊ ၁၇၉) ဟု မဟာပရိနိဗ္ဗာန
သုတ္တဝဏ္ဏနာ၌ ဖွင့်ဆိုသဖြင့် ဤသုဘဒ္ဓပရိဗိုဇ်ကား အမျိုးမြတ်
ပြာဟ္မဏမဟာသာလမျိုးမှ ရဟန်းပြုလာသော ဆန္ဒပရိဗိုဇ်မျိုးဖြစ်
ကြောင်းသိရ၏။ ဤတွင် ဤသုဘဒ္ဓပရိဗိုဇ်တဦး၊ ဥပကနှင့် ဆာဝါ
တို့သား သုဘဒ္ဓပရိဗိုဇ်တဦးနှင့် ဘုရားရှင် ပရိနိဗ္ဗာန် စံပြီးသော
အခါ ငါတို့လွတ်လပ်ပြီ၊ နေချင်သလိုနေနိုင်ပြီဟုဆိုကာ ရဟန်းကြီး
သုဘဒ္ဓတဦး ဟူ၍ သုဘဒ္ဓသုံးဦးရှိကြောင်း သိမှတ်ရ၏။

သည်ဖြစ်၍ “သုဘဒ္ဒပရိဗိုဇ် ဤရဟန်းအပေါင်းတို့သည်ကား ကောင်းစွာ နေထိုင်ကုန်ကြားအံ့၊ ဤသို့ နေထိုင်ကြမှု လောကသည် ရဟန္တာတို့မှ မဆိတ်မသုဉ်းသည် ဖြစ်ရာ၏” ဟု မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူအပ်ပြန်ပါ၏။ ဤစကားသည် အကြွင်းမဲ့သော စကားတော်ပါတည်း။ ဤစကားသည် အကြွင်းမရှိသော စကားတော်ပါတည်း။ ဤစကားသည် ပရိယာယ်မဟုတ် မုချစကားတော် ပါတည်း။ အရှင်ဘုရား နာဂဃေဇ “အာနန္ဒာ ယခုအခါ သာသနာသည် ဒုန္နင်္ဂါရတို့ ပတ်လုံးသာ တည်လတ္တံ့ ဟု အကယ်၍ မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူအပ်သည် ဖြစ်အံ့၊ ထိုသို့ဖြစ်မှု လောကသည် ရဟန္တာတို့မှ မဆိတ်မကွယ်သည် ဖြစ်ရာ၏ဟူသော စကားသည် မှားရ၏။ “လောကသည် ရဟန္တာတို့မှ မဆိတ်မကွယ်သည် ဖြစ်ရာ၏” ဟု အကယ်၍ မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူအပ်သည် ဖြစ်အံ့၊ ထိုသို့ဖြစ်မှု “အာနန္ဒာ ယခုအခါ သာသနာသည် ဒုန္နင်္ဂါရတို့ပတ်လုံးသာတည်လတ္တံ့” ဟူသော ထိုစကားသည် မှားရ၏။ ဤပြဿနာသည်လည်း အစွန်းနှစ်ဘက် ထွက်၏။ ရှုပ်ထွေးသည်ထက် ရှုပ်ထွေးလှပါ၏။ အားကြီးသည်ထက် အားကြီးပါ၏။ အထုံးအဖွဲ့ ဖြစ်သည်ထက် အထုံးအဖွဲ့ ဖြစ်ပါ၏။ ထိုပြဿနာသည် အရှင်ဘုရားသို့ အစဉ်ရောက်လာပါ၏။ ထိုပြဿနာ၌ သမုဒ္ဒရာ^၁ အတွင်းသို့ ရောက်သော မကရ်း^၂ ကဲ့သို့ အရှင်ဘုရား၏ ဉာဏ်တော်စွမ်းဖြင့် ပျံ့နှံ့ခြင်းကို ပြတော်မူပါလော့ဟု (လျှောက်၏)။

၁။ သမုဒ္ဒ (ပါ) သမုဒြ (သ) ပင်လယ်။

၂။ မကာရ - မကာရ်း - မကရ်း - မကရ်း၊ ပင်လယ်သမုဒ္ဒရာအတွင်း၌ ရှိသော ငါးတမျိုး “ဆူးရှိသော ကိုယ်ခွံ အထပ်ထပ်ရှိ၍ အမြီးလက် ခြောက်ဘက်နှင့် လက်မကြီးနှစ်ခု ပါရှိသည့် မြေတွင်းအောင်း ပင်လယ်သတ္တဝါတမျိုး” ဟုမြန်မာအဘိဓာန် ၃၊ ၁၂၉-တွင်ပါရှိ၏။

မင်းမြတ် “အာနန္ဒာ ယခုအခါ သာသနာသည် အနှစ်ငါးရာတို့ ပတ်လုံးသာ တည်လတ္တံ့” ဟူ၍ စကားကိုလည်း မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူအပ်၏။ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုခါနီး အခါ၌လည်း သုဘဒ္ဒပရိဗိုဇ် အား “သုဘဒ္ဒပရိဗိုဇ် ဤရဟန်းတို့သည်ကား ကောင်းစွာနေကုန် ငြားအံ့၊ ဤသို့ နေထိုင်ကြမှု လောကသည် ရဟန္တာတို့မှ မဆိတ် မကွယ်သည် ဖြစ်နု၏” ဟုလည်း မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူအပ် ပါ၏။ မင်းမြတ် မြတ်စွာဘုရား၏ ထိုစကားတော် နှစ်ရပ်သည်ကား အနက်အဓိပ္ပာယ်လည်း ထူး၏။ သဒ္ဓါလည်း ထူး၏။ ဤသာသနာ ငါးရာဟူသော ရှေးစကားတော်သည် သာသနာတော်နှစ်ကို ပိုင်းခြား၍ ပြသော စကားတော်တည်း။ ဤရဟန္တာတို့မှ မဆိတ်မကွယ် ဟူသော နောက်စကားတော်သည် ပဋိပတ်စွမ်းအင်ကို ဖော်ပြထားသော စကား တော်တည်း။ ထို့ကြောင့် ထိုစကားတော် နှစ်ရပ်တို့သည် အချင်းချင်း ဝေးကွာကင်းပြတ် ခြားနားလှ၏။ မင်းမြတ် ကောင်းကင်သည် မြေကြီးမှ ဝေးကွာကင်းပြတ် ခြားနားသကဲ့သို့၊ ရဲသည် နတ်ပြည်မှ ဝေးကွာကင်းပြတ် ခြားနားသကဲ့သို့၊ ကုသိုလ်သည် အကုသိုလ်မှ ဝေးကွာကင်းပြတ် ခြားနားသကဲ့သို့၊ ချမ်းသာသည် ဆင်းရဲမှဝေးကွာ ကင်းပြတ် ခြားနားသကဲ့သို့၊ မင်းမြတ် ဤအတူသာလျှင် ထိုစကား နှစ်ရပ်တို့သည် အချင်းချင်း ဝေးကွာကင်းပြတ် ခြားနားကုန်၏။

၁။ ဂရုဓမ္မ မပညတ်မီ သာသနာနှစ်ကို ပိုင်းခြား၍ ပြသောစကား။

၂။ ပဋိပတ်အကျင့် အစွမ်းကြောင့် သာသနာ အရှည်တည်နိုင်သည် ဟု ဆိုလို၏။

မင်းမြတ် သို့သော်လည်း သင်မင်းမြတ်၏ အမေးပုစ္ဆာသည် အချည်းနှီးမဖြစ်ပါစေလင့်။ ကိစ္စအားဖြင့် နှိုးနှော၍ သင့်အားဖြေဆိုအံ့။ “အာနန္ဒာ ယခုအခါ သာသနာသည် အနှစ်ငါးရာတို့ပတ်လုံးသာ တည်လတ္တံ့” ဟု အကြင်စကားကို မြတ်စွာဘုရားသည် ဟောတော်မူ၏။ ထိုစကားသည် ကုန်ဆုံးလျော့ပါးသည်ကို ဖော်ပြတော်မူလျက် ကြွင်းသော သာသနာတော်ကို အာနန္ဒာ ဘိက္ခုနီမတို့သည် အကယ်၍ သာသနာတော်၌ ရသနိုး မပြုကုန်အံ့။ သာသနာတော်သည် အနှစ်တထောင်ပတ်လုံး^၁ တည်နိုင်ရာ၏။ အာနန္ဒာ ယခုအခါ သာသနာသည် အနှစ်ငါးရာတို့ပတ်လုံးသာ တည်လတ္တံ့ ဟု ပိုင်းခြားတော်မူ၏။ မင်းမြတ် မြတ်စွာဘုရားသည် ဤသို့ဟောတော်မူလတ်သော် သာသနာတော်၏ ကွယ်လွန်မည်ကိုမူလည်း ဟောတော်မူသလော၊ သစ္စာလေးပါးသိခြင်းကိုမူလည်း တားမြစ်တော်မူသလောဟု (မေးတော်မူ၏)။ အရှင်ဘုရား မဟုတ်ပါဘု (လျှောက်၏)။ မင်းမြတ် ပျောက်ပျက်သည်ကိုပြောကြားကာ အကြွင်းကိုဖော်ပြလျက် ပိုင်းခြားတော်မူ၏။ မင်းမြတ် ဥပမာအားဖြင့် ဥစ္စာပျောက်ပျက်သော ယောက်ျားသည် အကြွင်းအကျန်အားလုံးကိုယူ၍ ငါ၏ဤမျှသောဥစ္စာသည် ပျောက်ပျက်၏။ ဤဥစ္စာကား အကြွင်းအကျန်တည်းဟု လူအများအား ပြရာ၏။ မင်းမြတ် ဤအစွဲသာလျှင် မြတ်စွာဘုရားသည် ပျောက်ပျက်သည်ကို ပြတော်မူလျက် “အာနန္ဒာ ယခုအခါ သာသနာသည် အနှစ်ငါးရာတို့ပတ်လုံးသာ တည်လတ္တံ့” ဟု နတ်လူတို့အား အကြွင်းကိုဟောထော်မူ၏။ မင်းမြတ် မြတ်စွာဘုရားသည် “အာနန္ဒာ ယခုအခါ သာသနာသည်

၁။ ရသတော - ကိစ္စအားဖြင့်။ သဘာဝအားလျော်စွာ ရနိုင်သော အဓိပ္ပါယ်အားဖြင့်ဖြေဆိုအံ့ ဟု ဆိုလိုသည်။

၂။ ပဋိသန္ဓိဒါပတ္တရဟန္တာခေတ် အနှစ်တထောင်ဟု ဆိုလို၏။

အနှစ်ငါးရာတို့ပတ်လုံးသာ တည်လတ္တံ့”ဟု အကြင်စကားကို ဟောတော်မူ၏။ ဤစကားတော်သည် သာသနာတော်နှစ်ကို ပိုင်းဖြတ်သော စကားတော်တည်း။

ပရိနိဗ္ဗာန် ပြုတော်မူခါနီးအခါ၌ “သုဘဒ္ဒပရိပိုင် ရဟန်းတို့သည် ကောင်းစွာနေကုန်ကြားအံ့၊ လောကသည် ရဟန္တာတို့မှ မဆိတ်မကွယ်သ၍ဖြစ်ရာ၏”ဟု ရဟန်းတို့ကို ပြောကြားတော် မူလိုသည်ဖြစ်၍ သုဘဒ္ဒပရိပိုင်အား မိန့်တော်မူသောစကားသည် ပဋိပတ္တိစွမ်းအင်ကို ပြသောစကားတည်း။ သင်သည်ကား ထိုအပိုင်းအခြားကို လည်းကောင်း၊ ထိုသို့ဖော်ပြခြင်းကိုလည်းကောင်း တူသောသဘောကိုပြု၏။ သင်မင်းမြတ်၏အလိုဆန္ဒသည် တူသောသဘောကို အကယ်၍အလိုရှိကုန်အံ့၊ တူသောသဘောကို ပြု၍ဖြေဆိုအံ့၊ မပျံ့လွင့်သောစိတ်ရှိသည်ဖြစ်၍ ကောင်းစွာနာလော့ နှလုံးသွင်းလော့။

မင်းမြတ် ဤအရာ၌ ရေသစ်တို့ဖြင့် ပြည့်လုံသော ကန်ဘောင်ကို လုံ့တက်သော ရေရှိသော ထက်ဝန်းကျင်မှ ကန်ဘောင်ဖြင့် ပိုင်ခြားအပ်သော ကန်ဘောင်အပိုင်းအခြားအားဖြင့် ပြုအပ်သော တဘက်ဆည်ကန်ရှိသည်ဖြစ်ရာ၏။ ထိုတဘက်ဆည်ကန်၌ ရေမကုန်မခန်းမီသာ ရေ၏အထက်၌ မိုးကြီးသည် အထပ်ထပ်အစဉ်မပြတ်ပဲ ရွာသွန်းရာ၏။ မင်းမြတ် ထိုတဘက်ဆည်ကန်၌ ရေသည် ကုန်ခန်းခြင်း လျော့ပါးခြင်းသို့ ရောက်ရာသလောဟု (မေးတော်မူ၏)။ အရှင်ဘုရား ရေကုန်

၁။ စကား ၂-ရပ်ကိုစပ်၍ အနှစ်ငါးရာဟု ဆိုသော်လည်း ‘ပဋိပတ္တိစွမ်းအင်ဟူသော မိုးမပြတ်ရွာလျှင် အနှစ်ငါးရာ ကန်တော်ကြီးသည် အမြဲပြည့်၍ နေမည်’ ဟုဆိုလို၏။ သာသနာသည် အနှစ်ငါးရာ ငါးထောင် မက တည်နိုင်ကြောင်း ထင်ရှားစေသော စကားတည်း။

ခန်းခြင်း လျော့ပါးခြင်းသို့ မရောက်ရာပီဟု (လျှောက်၏)။ မင်းမြတ် အဘယ်အကြောင်းကြောင့်နည်းဟု (မေးတော်မူ၏)။ အရှင်ဘုရား မိုးအစဉ်မပြတ်သည့်အဖြစ်ကြောင့်ပါတည်းဟု(လျှောက်၏)။ မင်းမြတ် ဤအတူသာလျှင် မြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာတော်မြတ်တည်းဟူသော သူတော်ကောင်းတရား ကန်တော်ကြီးသည် အကျင့်သီလဂုဏ် ငတ် အကျင့်ဟူသော ညစ်ကြေးတင် ဖြူစင်သောရေသစ်တို့ဖြင့် ပြည့်လုံ လျက် သာသနာကန်တော်ကြီး၏ ကန်ဘောင်ကို လွန်၍ ဘဝဂ်တိုင် အောင် လျှံတက်ပွားစီးလျက်တည်း၏။ ထိုသာသနာကန်တော်ကြီး၌ ဘုရားသားတော်တို့သည် အကျင့်သီလဂုဏ် ငတ်အကျင့်တည်းဟူသော မိုးရေကို အစဉ်မပြတ် အထပ်ထပ်ရွာစေကုန်ငြားအံ့။ ဤသို့ရွာသွန်း ကုန်မှုကား ဤဘုရားရှင်၏ သာသနာတော်မြတ် တည်းဟူသော သူတော်ကောင်းတရား ကန်တော်ကြီးသည် ရှည်မြင့်စွာသောကာလ ပတ်လုံးတည်ရာ၏။ လောကသည် ရဟန္တာတို့မှ မဆိတ်မကွယ်သည် ဖြစ်ရာ၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် ဤအကြောင်းကို ခည်ရွယ်တော်မူ၍ “သုဘဒ္ဒပရိပိုင် ဤရဟန်းတို့သည် ကောင်းစွာနေကုန်ငြားအံ့။ လောက သည် ရဟန္တာတို့မှ မဆိတ်မကွယ်သည် ဖြစ်ရာ၏”ဟု ဟောတော် မူအပ်၏။

မင်းမြတ် ထို့ပြင် ဤအရာ၌ကြီးမားသော မီးပုံကြီးသည် ပြောင် ပြောင်တောက်သည်ရှိသော် မြက်ခြောက် ထင်းခြောက် နွားချေး ခြောက်တို့ကို အထပ်ထပ်ဆောင်ပို့ကုန်ငြားအံ့။ မင်းမြတ် ထိုမီးပုံကြီး သည် ငြိမ်းရာသလောဟု (မေးတော်မူ၏)။ အရှင်ဘုရား မငြိမ်းရာပါ။ ထိုမီးပုံကြီးသည် အလွန်အမင်းတောက်ပရာပါ၏။ အလွန်အမင်းထွန်း လင်းရာပါ၏ဟု(လျှောက်၏)။ မင်းမြတ် ဤအတူသာလျှင် တသောင်း သော လောကဓာတ်၌ ဘုရားရှင် သာသနာတော်မြတ်သည်လည်း

အကျင့်သီလဂုဏ် ဝတ်အကျင့်ဖြင့် တောက်ပ၏။ ထွန်းလင်း၏။ မင်း မြတ် ထို့ထက်အလွန် ဘုရားသားတော်တို့သည် ငါးပါးသောကမ္မဋ္ဌာန်း အားထုတ်နိုင်ကြောင်း အင်္ဂါတို့နှင့် ပြည့်စုံကုန်လျက် အမြဲမပြတ်မမေ့ မလျော့ကုန်ပဲ အကယ်၍ အားထုတ်ကုန်ငြားအံ့- အဓိသီလစသော သိက္ခာသုံးပါး^၁တို့၌ လိုလားသော အသးဆန္ဒ ရှိကုန်သည်ဖြစ်၍ ကျင့် ကုန်ငြားအံ့။ စာရိတ္တသီလ^၂ကိုလည်းကောင်း၊ ဝါရိတ္တသီလ^၃ကိုလည်း ကောင်း အပြည့်အစုံဖြင့် ကျင့်ကုန်ငြားအံ့။ ဤသို့ ကျင့်ကုန်သည်ရှိ သော် ဤဘုရားရှင်သာသနာတော်မြတ်သည် အလွန်အမင်းရှည်မြင့် စွာသော ကာလပတ်လုံးတည်ရာ၏။ လောကသည် ရဟန္တာတို့မှမဆိတ် မကွယ်သည်ဖြစ်ရာ၏။ ဤသို့လျှင် ဤအကြောင်းကိုရည်ရွယ်တော်မူ၍ “သုဘဒ္ဒိပရိပိုဇ် ဤရဟန်းတို့သည် ကောင်းစွာနေကုန်ငြားအံ့၊ လောက သည် ရဟန္တာတို့မှ မဆိတ်မကွယ်သည်ဖြစ်ရာ၏”ဟု မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူအပ်၏။

မင်းမြတ် ထို့ပြင် ဤအရာ၌ ချောညက် ညီညွတ်သည်ဖြစ်၍ ကောင်းစွာပွတ်တိုက်သောကြောင့် အဝံ့ရောင်ထိန်လင်း အညစ်အကြေး ကင်းသောမှန်ပြင်ကို သိမ်မွေ့နူးညံ့သော ဂွေ့နီမှန်ဖြင့် အထပ်ထပ် ပွတ်တိုက်ကုန်ငြားအံ့။ မင်းမြတ် ထိုမှန်ပြင်၌ အညစ်အကြေး ရှံညှန် မှုအညစ်သည် ဖြစ်ရာသလောဟု (မေးတော်မူ၏)။ အရှင်ဘုရား မဖြစ်ရာပါ။ စင်စစ် ညစ်ကြေးမတင် ဇင်ကြယ်သည်ထက် စင်ကြယ် သည်သာဖြစ်ရပါ၏ဟု (လျှောက်၏)။ မင်းမြတ် ဤအတူသာလျှင်

၁။ အဓိသီလ, အဓိစိတ္တ, အဓိပညာ။ သီလ, သမာဓိ, ပညာ သိက္ခာ သုံးပါး။
 ၂။ ဓုတင်စသော စာရိတ္တသီလများ။
 ၃။ ပါတိမောက္ခသီလစသော ဝါရိတ္တသီလများ။

မြတ်စွာဘုရား သာသနာတော်သည် ပကတိ အညစ်အကြေး ကင်းစင်၏။ ကိလေသာအညစ်အကြေး မြူမှုန်ကင်း၏။ ထိုမြတ်စွာဘုရား သာသနာတော်မြတ်ကို ဘုရားသားတော်တို့သည် အကျင့်သီလဂုဏ် ဝတ်အကျင့်နှင့် ကိလေသာ ခေါင်းပါးကြောင်း ဓုတင် ဂုဏ်ကျေးဇူးဖြင့်အကယ်၍ ကောင်းစွာ မှတ်သားကျင့်ဆောင်ကုန်ငြားအံ့။ ဤသို့ မှတ်သားကျင့်ဆောင်ကုန်သည်ရှိသော် ဤမြတ်စွာဘုရား သာသနာတော်မြတ်သည် ရှည်မြင့်စွာသော ကာလပတ်လုံး တည်ရာ၏။ လောကသည်လည်း ရဟန္တာတို့မှ မဆိတ်မကွယ်သည် ဖြစ်ရာ၏။ ဤသို့လျှင် ဤအကြောင်းကို ရည်ရွယ်တော်မူ၍ “သုဘဒ္ဒိပရိပိုင် ဤရဟန်းတို့ သည် ကောင်းစွာနေကုန်ငြားအံ့။ လောကသည် ရဟန္တာတို့မှ မဆိတ်မကွယ်သည် ဖြစ်ရာ၏” ဟု မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူအပ်၏။ မင်းမြတ် မြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာတော်သည် အကျင့်ပဋိပတ်လျှင် အရင်းအမြစ်ရှိ၏။ အကျင့်ပဋိပတ် မကွယ်သည်ရှိသော် အကျင့်ပဋိပတ် လျှင် အကြောင်းရှိသော် သာသနာတော်သည် တည်၏ဟု (မိန့်တော်မူ၏။)

အရှင်ဘုရား နာဂသေန “သာသနာတော် ကွယ်ပျောက်ခြင်း” ဟူ၍ အကြင်စကားကိုဆို၏။ ထိုစကားသည် အဘယ်ပါနည်း ဟု (လျှောက်၏)။ မင်းမြတ်သာသနာတော် ကွယ်ပျောက်ခြင်း တို့သည် ဤသုံးပါးတို့တည်း။ အဘယ်သုံးပါးတို့နည်းဟူမူ - မဂ်ဖိုလ်ရမှု၊ အဓိဂမ

၁။ အင်္ဂုတ္တိုရ် အဋ္ဌကထာ (အဋ္ဌ၊ ၁၊ ၆၇)တွင် အဓိဂမအန္တရဓာန၊ ပဋိပတ္တိ အန္တရဓာန၊ ပရိယတ္တိအန္တရဓာန၊ လိင်္ဂအန္တရဓာန၊ ဓာတုအန္တရဓာန ဟု ငါးပါးပြ၏။ ဤ၌ ပရိယတ္တိနှင့် ဓာတုကိုချန်၍ ၃-ပါး ပြဆိုထားသည်။ ရဟန္တာတို့ မဆိတ်မကွယ်မှုနှင့် စပ်၍ လိုအပ်သည်ကိုသာ ဟောပြခြင်းဖြစ်သည် ဟု ယူရာ၏။

ကွယ်ခြင်း၊ အကျင့် ‘ပဋိပတ်’ ကွယ်ခြင်း၊ ရဟန်းအသွင် ‘လိင်္ဂ’ ကွယ်ခြင်း တို့တည်း။ မင်းမြတ် မင်္ဂလိယရမူ ‘အဓိဂမ’ ကွယ်ပျောက်သည်ရှိသော် ကောင်းစွာ ကျင့်သောသူအားလည်း မင်္ဂလိယကို သိမှုမဖြစ်၊ အကျင့် ‘ပဋိပတ်’ ကွယ်ပျောက်သည်ရှိသော် သိက္ခာပုဒ် ပညတ်တော်သည် ကွယ်ပျောက်၏။ ရဟန်း အသွင်အပြင် သည်သာလျှင်တည်း၏။ ရဟန်း အသွင်အပြင် ‘လိင်္ဂ’ ကွယ်ပျောက်သည်ရှိသော် သာသနာတော် အစဉ် အဆက် ပြတ်တော့၏။ မင်းမြတ် ဤသုံးပါးတို့သည် သာသနာ ကွယ် ပျောက်ခြင်းတို့တည်း ဟု (မိန့်တော်မူ၏)။

အရှင်ဘုရား နာဂဃေဓ ပြသနာကို ကောင်းစွာသိစေအပ်ပါ၏။ နက်နဲသည်ကို ပေါ်လွင်အောင် ပြုတော်မူအပ်ပါပေ၏။ အထုံးအဖွဲ့ကို ဖျက်ဆီးတော် မူနိုင်ပါပေ၏။ ဂိုဏ်းဆရာမြတ်တို့ထက် မြတ်သော အရှင်ဘုရားသို့ ကပ်ရောက်ကုန်သည်ရှိသော် တပါးသော အယူတို့သည် ပျောက်ပျက်ကုန်ပြီ၊ မကောင်းသော အယူတို့ကို ချိုးဖျက်အပ်ကုန်ပြီ၊ အရှင်ဘုရားသည် (တပါးသော အယူတို့) အရောင်အဝါ မရှိသည်ကို ပြုတော်မူအပ်ပါပေ၏ ဟု (လျှောက်၏)။

စုနစ်စုမြောက် သဒ္ဓမ္မန္တရဓာနပဉ္စာပြီး၏။

ပ-မ-သ-စ ၄၇-၁၃-၆-၈၆-၅၀၀၀ (၂)။

ပရိယတ္တိတက္ကသိုလ်တွင် “တက္ကသိုလ်” ဟူသော အမည်နှင့် လိုက်အောင် အမှန်တကယ် တက္ကသိုလ်အဆင့်ရှိသော ခေတ်မီ သင်နည်းစနစ်ဖြင့် ဓမ္မာစရိယတန်းကို (၄) နှစ် သင်ကြား ပေးပြီး ဘွဲ့ နှင်းအပ်မည် ဖြစ်ပါသည်။ ထို (၄) နှစ်၌ ရှေး ဆရာတော်ကြီးများ ချမှတ်ခဲ့သော သင်ရိုး ပါဠိအဋ္ဌကထာ ကြီး (၃) ကျမ်းကို မူတည်မည် ဖြစ်ပါသည်။ မဟာဓမ္မာစရိယ တန်းတွင်မူ ဘာသာငါးရပ်ရပ်၌ ထူးချွန်အောင် ကျမ်းဂန် စုံလင်စွာ ခေတ်မီမီ လေ့လာ၍ ကျမ်းပြုပြီးမှ ဘွဲ့ရရှိစေမည် ဖြစ်ပါသည်။

ဓမ္မာစရိယ စတုတ္ထနှစ်ကို အောင်မြင်သော အခါ၌မူ “သာသနဓဇ သိရိပဝရ ဓမ္မာစရိယ” ဟူသော (ဝိဇ္ဇာ) ဘွဲ့ကို အပ်နှင်းရမည် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုနည်းတူ မဟာဓမ္မာစရိယ တန်းကို အောင်မြင်သူများလည်း “သာသနဓဇ သိရိပဝရ မဟာဓမ္မာစရိယ” ဟူသော မဟာ (မဟာဝိဇ္ဇာ) ဘွဲ့ကို အပ် နှင်းရမည် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ ဓမ္မာစရိယနှင့် မဟာဓမ္မာစရိယ ဘွဲ့ ရသူများအား ပရိယတ္တိ တက္ကသိုလ်၏ သီးခြား ဘွဲ့နှင်း သဘင်ဖြင့် ဘွဲ့ဆက်ကပ်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။

(ပရိယတ္တိ ပညာရေး စီမံကိန်း မှ)